

การพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

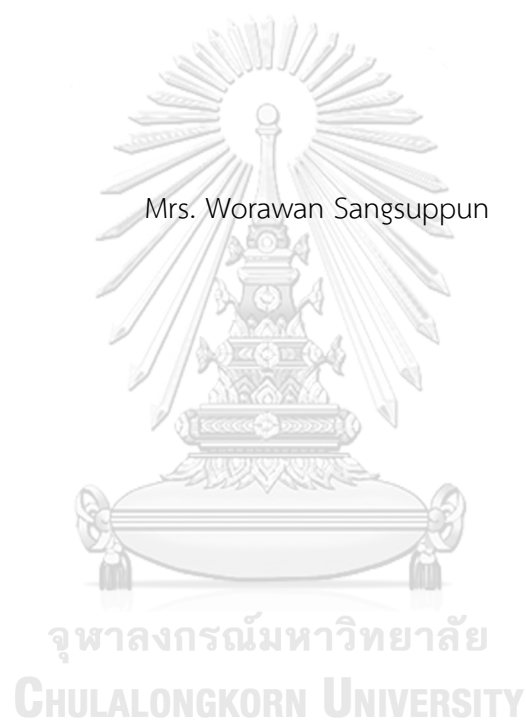
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF AN UTILIZATION-
FOCUSED INTERNAL QUALITY ASSESSMENT SYSTEM FOR EDUCATIONAL QUALITY DEVE
LOPMENT OF THE BASIC EDUCATION INSTITUTIONS: AN APPLICATION OF EMPOWERME
NT EVALUATION

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Measurement and
Evaluation

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

วรวรรณ สังข์พันธ์ : การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (DEVELOPMENT OF AN UTILIZATION-FOCUSED INTERNAL QUALITY ASSESSMENT SYSTEM FOR EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT OF THE BASIC EDUCATION INSTITUTIONS: AN APPLICATION OF EMPOWERMENT EVALUATION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม: ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ, 388 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง 3) ทดลองใช้และประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 55 คน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนาทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความต้องการจำเป็น แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม แบบประเมินคุณภาพของระบบ แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรอบรม แบบทดสอบความรู้และมโนทัศน์ในการประเมิน และแบบสำรวจรายการพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย การทดสอบที่ใช้เทคนิค PNI_{modified} ในการจัดอันดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน พบว่าการประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบหลักงานประกันคุณภาพภายใน โดยมีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูล และจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) ทุกปี สถานศึกษามุ่งเน้นใช้ผลการประเมินมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ และมีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาเรื่องการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการใช้ผลและการสร้างความเข้าใจความตระหนักในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน สภาพปัญหาที่สำคัญ คือ การประเมินคุณภาพภายในต้องใช้เวลามากเนื่องจากผู้เกี่ยวข้องให้ข้อมูลล่าช้า

2. ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันคือ วัตถุประสงค์ หลักการ การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีมในเขต และกลไกการทำงานของระบบ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับ และผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ระบบการประเมินคุณภาพภายในมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ในการประเมินหลังการอบรมสัมมนาสูงกว่าก่อนอบรม มีมโนทัศน์สูงกว่าคะแนนเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความพึงพอใจในการอบรมอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรม 10 หลักการตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลังสูงขึ้น และผลการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก และสถานศึกษามีผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดีเยี่ยม มีบางประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับดี

4. ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้ทดลองใช้ระบบนี้ โดยทีมในเขต ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แสดงให้เห็นว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด และโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นคุณภาพด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ลายมือชื่อ นิสิต

สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2560

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาร่วม

5784468027 : MAJOR EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION

KEYWORDS: UTILIZATION-FOCUSED EVALUATION / INTERNAL QUALITY ASSESSMENT / EMPOWERMENT EVALUATION

WORAWAN SANGSUPPUN: DEVELOPMENT OF AN UTILIZATION-FOCUSED INTERNAL QUALITY ASSESSMENT SYSTEM FOR EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT OF THE BASIC EDUCATION INSTITUTIONS: AN APPLICATION OF EMPOWERMENT EVALUATION. ADVISOR: PROF. SIRICHAJ KANJANAWASEE, Ph.D., CO-ADVISOR: WISANU SAPSOMBAT, Ph.D., 388 pp.

The objectives of the present research were: 1) to study the conditions of an internal quality assessment and implementation of internal quality assessment to develop educational quality of basic educational institutions. 2) to develop an utilization-focused internal quality assessment system for educational quality development of the basic education institutions by applying empowerment evaluation. 3) to pilot and evaluate an utilization-focused internal quality assessment system for educational quality development of the basic education institutions by applying empowerment evaluation. The informants were composed of 55 school directors and teachers, 5 deputy director office of Educational Service Area and supervisors, 8 experts in focus group who were the specialist in evaluation and educational assurance field. Research and Development Methodology which consisted of qualitative and quantitative research were conducted. The research instrument were interview form, needs assessment form, focus group question, system quality assessment form, training-course quality assessment form, the test of knowledge and concepts in evaluation and the checklist of behavior based on empowerment evaluation principles. Qualitative data were analyzed by content analysis. Quantitative data were analyzed by descriptive statistics, t-test and Modified Priority Needs Index.

The research results were as follows.

1. Studying the state of internal quality assessment and using the results of internal quality assessment revealed that an assessment was the main task of school director and teachers who were the academic affair team or the teachers who were the person in charge of internal quality assurance. There were the mandates that define the person whom collected data by data record form then conducted the data for making self-assessment report annually. The school focuses on applying the assessment result of standard 1, concerned issue; evolution of national examination results. and there was a needs to develop a report of an internal quality assessment that facilitated the use of results and making the awareness of understanding of using internal quality assessment's results. The major problem was that internal quality assessment took time, as the data was delayed by accomplice.

2. An utilization-focused internal quality assessment system for educational quality development consisted of objectives, principles, empowerment evaluation by the supervision team and system mechanisms that included 1) input factors 2) process 3) output and 4) feedback. The quality of an utilization-focused internal quality assessment system for educational quality development were examined by the expert revealed that the system were very appropriate usefulness, possibility, suitability and extremely accuracy.

3. Trial results of an utilization-focused internal quality assessment system for educational quality development found that trained school administrators and trained teachers had highly knowledge about evaluation than before training. In addition to have a higher conceptual score than the target score, which is statistically significant level at .05. The trainee had highly satisfy with training and had 10 behaviors based on the guidelines of empowerment evaluation at higher level. The performance of using of the internal quality assessment results at high level. The school had the results of internal quality assessment according to basic education standards at excellent level. Some concerned issue was at good level.

4. The quality of system tested by the users; the supervisor team, the school directors and teachers of the medium and large school, showed that the quality of the system; utility, feasibility, propriety and accuracy were at extremely high level. The quality of system tested by the school directors and teachers of the small school showed that the three standards of internal quality assessment have extremely high quality. Except for the quality of the system in accuracy at high level.

Department: Educational Research and Psychology
Field of Study: Educational Measurement and Evaluation
Academic Year: 2017

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความรู้ คำแนะนำที่ชัดเจน ให้ความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยตั้งแต่แรกเริ่มเข้าเรียนจนถึงการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ดูแลเอาใจใส่คอยติดตามความก้าวหน้า ถามทุกข์ถามสุข ส่งเสริม สนับสนุน เป็นกำลังใจที่ดียิ่งต่อผู้วิจัย ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งการจุดประกายหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของผู้วิจัยและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอกราบขอบพระคุณดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ให้กำลังใจและความช่วยเหลือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา รวมทั้งการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.โชติกา ภาชีผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง และรองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาชี้จุดบกพร่อง และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุง วิทยานิพนธ์ให้มีความชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้เชี่ยวชาญที่ช่วยกรณากำหนดองค์ประกอบของระบบการประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมของระบบ คู่มือการใช้ระบบ หลักสูตรอบรม และความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.ไพโรวัลย์ พิทักษ์สาธิต ที่ช่วยตรวจสอบอย่างละเอียดและให้คำแนะนำที่ชัดเจนอย่างรวดเร็ว

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งทางด้านวิชาการ การดำเนินชีวิต และให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยสำหรับทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณคณะครูที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้ระบบเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ ผอ.จตุรงค์ ยอดระบำ ผอ.โชติ คำนวน และ ผอ.ประพันธ์ ยังช่วย ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และบุคลากรในสำนักงานทุกท่านให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณรุ่นพี่ เพื่อน และรุ่นน้องทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผอ.สมพร คงดี ดร.ชนาธิป ทุ้ยแป และ ดร.ศุภมาส ชุมแก้ว ที่ช่วยแบ่งปันความรู้และคอยเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในทุกเรื่องเป็นอย่างดีเสมอมา

ขอขอบคุณดร.เพียรกิจ นิมิตรดี ที่แบ่งปันความรู้ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในทุกๆ เรื่อง รวมทั้งเป็นกำลังใจที่ดีในการทำวิทยานิพนธ์ ช่วยติดต่อประสานงาน วางแผนการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จด้วยดีและดร.กนิษฐ์ ศรีเคลือบ และ คุณวิษญา ดิยะพงษ์ประพันธ์ ที่ช่วยเหลือเกี่ยวกับการตีพิมพ์บทความ

ขอขอบคุณ คุณสุนทร ทะนวนรัมย์ และคุณสรสิน ทะนวนรัมย์ ที่ช่วยเหลือดูแล อำนวยความสะดวกในการรับส่งเอกสารให้ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่และคุณพ่อ ว่าที่ร้อยตรี ดร.พินิจ สังข์พันธ์ นายพงศินฤนาฏ สังข์พันธ์ นางสาวพนิตนาฏ สังข์พันธ์ และเด็กชายวินิจนาฏ สังข์พันธ์ที่คอยช่วยเหลือ ดูแลมอบความรักความอบอุ่น ให้การสนับสนุน ช่วยกันทำงานและเป็นกำลังใจที่ดียิ่งแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมา	1
คำถามวิจัย	7
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment).....	12
ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Development)	20
ตอนที่ 3 การประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation)	27
ตอนที่ 4 การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization).....	33
ตอนที่ 5 การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation)	50
ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับระบบ การพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบ	65
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	72
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	78

ระยะที่ 1 การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ.....	79
ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	117
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง).....	157
ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง .	206
ตอนที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังและพัฒนาระบบประเมิน (ฉบับสมบูรณ์)	240
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	250
สรุปผลการวิจัย.....	251
อภิปรายผล.....	257
ข้อเสนอแนะ	277
รายการอ้างอิง	280
ภาคผนวก.....	287
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	288
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	291
ภาคผนวก ค การดำเนินประเมินแบบเสริมพลัง.....	379
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	388

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในพ.ศ. 2559.....	14
2.2	สรุปมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมิน.....	15
2.3	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน.....	16
2.4	สรุปความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายใน.....	17
2.5	ความสอดคล้องของการบริหารจัดการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	22
2.6	การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 กับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561.....	23
2.7	สรุปงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ.....	25
2.8	สรุปผลจากการศึกษากระบวนการประเมินและใช้ผลการประเมิน.....	31
2.9	สรุปผลจากการศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมิน.....	35
2.10	สภาพการใช้ผลการประเมินการประเมินภายในสถานศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอก	36
2.11	สรุปผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินที่นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน..	46
2.12	สรุปขั้นตอนการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังและบทบาทนักวิจัยจากงานวิจัยที่ผ่านมา.....	58
2.13	สรุปขั้นตอนการพัฒนาระบบ.....	69
3.1	แผนการศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	81
3.2	โครงสร้างเครื่องมือสำหรับศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน.....	83
3.3	โครงสร้างแบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment).....	86
3.4	โครงสร้างของแบบประเมินคุณภาพระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	91
3.5	กรอบหลักสูตรอบรมการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	94

ตารางที่	หน้า	
3.6	หลักสูตรการฝึกอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	95
3.7	โครงสร้างของแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรอบรมสัมมนา.....	97
3.8	ผลการประเมินหลักสูตรอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	98
3.9	โครงสร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบทดสอบโน้ตส์ และแบบสำรวจรายการพฤติกรรม.....	102
3.10	โครงสร้างแบบประเมินการปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	102
3.11	ทิวทัศน์ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน: Approach 1 Mission (step 1 – 2) Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5).....	104
3.12	ทิวทัศน์ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา: Approach 3 (step 6 – 7).....	107
3.13	ทิวทัศน์ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการประเมินผลลัพธ์: Approach 3 (step 8 – 10).....	110
3.14	สรุปการประเมินแบบเสริมพลัง 5 ลักษณะ.....	113
3.15	กำหนดการสังเกตพฤติกรรมครู ผู้บริหารสถานศึกษาตาม 10 หลักการ.....	113
3.16	โครงสร้างแบบประเมินคุณภาพระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	116
4.1	ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนจำแนกตามเพศ และขนาดโรงเรียน.....	120
4.2	ข้อมูลเบื้องต้นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	120
4.3	ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในและแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบ.....	130
4.4	ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และขั้นตอนการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	146
4.5	สรุปแนวคิดการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและใช้ผลการประเมิน นำไปใช้ในการพัฒนาระบบ.....	151

ตารางที่	หน้า
4.6 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	154
4.7 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	155
4.8 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิง ปฏิบัติด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	156
4.9 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิง ปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้.....	157
4.10 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของระบบจากการศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	160
4.11 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่ เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	161
4.12 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านผู้ประเมิน ผู้ใช้ผลโดยตรงตามประเด็น พิจารณาและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	162
4.13 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	165
4.14 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดย ทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	166
4.15 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัยเพื่อการกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้าง สมรรถนะในการประเมิน	169
4.16 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ เพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการ ประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	173
4.17 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต ด้านข้อมูลป้อนกลับ เพื่อการประเมินผลลัพธ์.....	176
4.18 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการ นำผลไปใช้... ..	184
4.19 แนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	187
4.20 แนวทางการกำกับติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....	194
4.21 ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในโดยผู้เชี่ยวชาญ...	203

ตารางที่	หน้า
4.22 คุณภาพของคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	205
4.23 ความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	208
4.24 มโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	208
4.25 ความพึงพอใจในการอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	208
4.26 พฤติกรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง.....	212
4.27 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยทีมนิเทศ.....	216
4.28 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษา.....	217
4.29 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยทีมนิเทศ.....	220
4.30 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษา.....	221
4.31 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยทีมนิเทศ.....	224
4.32 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษา.....	225
4.33 ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560.....	234
4.34 ผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	237
4.35 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยทีมนิเทศ.....	242
4.36 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษา.....	243

ตารางที่		หน้า
4.37	ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปรับปรุง).....	244
4.38	ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (ปรับปรุง).....	246

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ระบบส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา.....	18
2.2	ความสอดคล้องของมาตรฐานความรู้ของผู้บริหารกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในระดับโรงเรียนและคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	21
2.3	ความสอดคล้องของมาตรฐานความรู้ของครูกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในระดับชั้นเรียนและคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	22
2.4	เส้นทางการใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน.....	38
2.5	ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน การใช้ผลการประเมิน และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น.....	38
2.6	ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน การใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน.....	39
2.7	กรอบแนวคิดของความสำเร็จในการประเมิน.....	44
2.8	โมเดลที่บูรณาการการใช้ผลการประเมิน.....	44
2.9	สรุปกระบวนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	49
2.10	แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังกับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	64
2.11	องค์ประกอบของระบบ.....	66
2.12	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	76
3.1	กระบวนการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง.....	78
3.2	ขั้นตอนการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง.....	79

ภาพที่	หน้า
3.3	
ขั้นตอนการทดลองใช้และประเมินระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผล ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การ ประเมินแบบเสริมพลัง.....	93
4.1	
ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง.....	202

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีสาระสำคัญในมาตรา 47 ว่าจะให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ที่ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก รวมทั้งระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และใน มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งการ ประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 หมายถึง การ ประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและ ประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่ สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน ว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุ เป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล สำหรับระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้ระบุให้ สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา แต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด พร้อมทั้งจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตาม แผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตาม ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผล การประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

การที่สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาทำให้ ได้สารสนเทศจากประเมิน ซึ่งการประเมินเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งความจริงในเชิงคุณค่าของสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง การประเมินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในกระบวนการวางแผนการประเมินโครงการ เพราะผลจาก

การประเมินที่เป็นระบบจะสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไข และปรับปรุงงานหรือโครงการให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2553)

เป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การได้สารสนเทศสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน จุดหมายของการนำผลไปใช้ คือ เกิดการปฏิบัติ (effect on action) ดังเช่น ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน นำไปใช้สนับสนุนยืนยันการตัดสินใจ การนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการนำผลไปใช้ ได้แก่ การประเมินที่สามารถสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง นักประเมินจำเป็นต้องแสดงบทบาททางการประเมินและบทบาททางการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจการประเมิน ผลการประเมินและประสานการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) และตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 7 ได้ระบุไว้ว่าสถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระบุให้สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นั่นคือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีเป้าหมายเพื่อการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเช่นกัน

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาเป็นฐานข้อมูลของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป แต่สภาพการใช้ผลจากการประเมินในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การใช้ผลการประเมินยังอยู่ในระดับต่ำ ถึง ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.87 – 3.89) ดังเช่นศิริวัฒน์ วรรณาม (2540) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า 1) ปริมาณการใช้ในการตัดสินใจ (การใช้เชิงมนทัศน์และการใช้เป็นเครื่องมือ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 2) ผู้บริหาร ร้อยละ 55.10 ใช้ผลการประเมินมาช่วยในการตัดสินใจระดับปานกลาง และผู้บริหารร้อยละ 91.03 มีประสบการณ์ในการประเมินโครงการต่างๆ ในโรงเรียน และมานัส ศักดิ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานครู ผลการวิจัยพบว่า ครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานในระดับมาก โดยจากมาตรประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อพิจารณารายมาตรฐาน พบว่า ครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกมาตรฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.60 – 3.90 ส่วนนครชัย ชาญอุไร (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ: การประยุกต์ใช้แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์การ ข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพการใช้ผลการประเมิน พบว่า 1) ด้านสภาพการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.81 อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.79 อยู่ในระดับปานกลาง และ Baughman et al. (2012) ได้ศึกษาเรื่อง นักการศึกษาในระบบใช้ผลการประเมิน (Non-formal educator use of evaluation results) ผลการศึกษา พบว่า นักการศึกษาในระบบมีการใช้ผลประเภทการจูงใจ (Persuasive Use) อยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (the most frequent type of evaluation use by Extension educators is Persuasive Use) รองลงมาคือประเภทใช้เป็นกระบวนการ (Process Use) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ลำดับต่อมาการใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 และระดับน้อยที่สุดคือ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 โดยงานวิจัยดังกล่าวได้มีข้อเสนอแนะไว้ว่า หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การผลิตผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการต่างๆ ในโรงเรียนอย่างจริงจังตลอดกระบวนการทำการประเมิน เช่น กำหนดผู้ทำการประเมินร่วมออกแบบวางแผนการประเมิน มีการติดตามกำกับประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อที่จะได้มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีการใช้ผลการประเมินอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ และควรมีการส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการประเมิน เช่น ฝึกอบรมคณะครูผู้ทำการประเมินในโรงเรียนให้มีความรู้และเข้าใจในเทคนิควิธีการประเมินอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผลการฝึกอบรมอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะทำให้ผู้ประเมินมีคุณภาพและดำเนินการประเมินในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ทั้งนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน ได้แก่ 1) ผู้บริหาร ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมินของผู้บริหาร เช่น คุณภาพผลการประเมินที่ได้ ความรู้ความสามารถ ความสามารถในการถ่ายทอด ความเป็นผู้นำที่ดี ความประนีประนอมและให้กำลังใจผู้ร่วมงาน และจิตวิทยาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2) ครูและบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมินของครู เช่น ความศรัทธาในตัวผู้บริหาร การเห็นประโยชน์และคุณค่าของงานประกันคุณภาพ การเห็นความสำคัญของผลการประเมินที่ได้ และความต้องการพัฒนาตนเองและนักเรียน และ 3) กระบวนการประกันคุณภาพที่ยึดหลักวงจรบริหารคุณภาพ PDCA เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลการประเมินที่ได้มีการนำมาปรับใช้ เนื่องจากการทำงานตามหลักวงจรบริหารคุณภาพนั้นเป็นการทำงานที่มีการตรวจสอบการทำงานตลอดทั้งกระบวนการและนำผลการดำเนินงานที่ได้มาปรับปรุงพัฒนา

ให้การทำงานมีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ตลอดเวลา (แคทลียา ศรีแปลก, 2544) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความสามารถในการประเมินและใช้ผลการประเมินตามมาตรฐานสมรรถนะการประเมินของผู้บริหารตามมาตรฐานสมรรถนะระดับนานาชาติ (Buros Center for Testing, 1997) คือ ผู้บริหารเข้าใจแนวคิดการประเมินทางเทคนิคและคำศัพท์เฉพาะ และถ่ายทอดให้กับผู้อื่นในรูปแบบที่ไม่ใช่ศัพท์ทางเทคนิคได้อย่างถูกต้อง ผู้บริหารเข้าใจและทำตามหลักจริยธรรมและแนวทางด้านเทคนิคสำหรับการประเมิน ผู้บริหารมีความสามารถในการใกล้เคียง ประนีประนอมผลการประเมินที่ขัดแย้งกันได้อย่างเหมาะสม ตระหนักถึงความสำคัญ ความเหมาะสม และความซับซ้อนของการแปลความหมายผลการประเมินและปรับให้เหมาะสมกับความแตกต่างของบุคคล เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่ามีความตรงในผลการประเมิน มีความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการประเมินนักเรียน และผู้บริหารต้องมีความสามารถในการตัดสินคุณภาพของ กลยุทธ์การประเมินหรือแผนงานที่ใช้เพื่อตัดสินใจภายใต้อำนาจของผู้บริหาร

นอกจากนี้ Yoo (2010) ได้ศึกษาเรื่องโมเดลเชิงสำรวจบูรณาการการใช้ผลการประเมินของหน่วยงานภาครัฐในเกาหลี: มุ่งเน้นการประเมินผู้บริหารหน่วยงาน (Exploring an integrated model of governmental agency evaluation utilization in KOREA: focusing on executive agency evaluation) พบว่า โมเดลเชิงสำรวจบูรณาการการใช้ผลการประเมินมีองค์ประกอบในการใช้ผลการประเมินที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1) สมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) 2) การดำเนินการประเมิน (Evaluation Execution) และ 3) การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization) ซึ่งสมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรในการประเมิน (Evaluation Resources) และ สมรรถนะในการบริหารจัดการ (Management Capacity) ส่วนการดำเนินการประเมิน (Evaluation Execution) ประกอบด้วย ความร่วมมือของผู้ประเมิน (Evaluatee Cooperation) การสื่อสารการประเมิน (Evaluation Communication) และ คุณภาพการประเมิน (Evaluation Quality) และ การอำนวยความสะดวกของกระบวนการประเมิน (Facilitation of Evaluation Processes) (Fleischer & Christie, 2009) ซึ่งสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยในการใช้ผลการประเมิน ได้แก่ 1) กระบวนการประเมินต้องประเมินได้ตรงประเด็น (Relevance) ด้วยวิธีการประเมินมีคุณภาพ (Quality) 2) ผลการประเมินต้องได้ข้อค้นพบสนองความต้องการ (Responsiveness) ข้อค้นพบมีความถูกต้อง (Accuracy) ต้องมีเทคนิคการเผยแพร่ และ 3) คุณลักษณะของผู้ประเมินต้องมีความน่าเชื่อถือ (Credibility) และมีทักษะการสื่อสาร (Communication skills) ส่วนการใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization) ประกอบด้วย การใช้กระบวนการ (Process Use) และการใช้ผล (Result Use) และ Fleischer & Christie (2009) ยังพบว่า ปัจจัยที่อำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมิน ได้แก่ 1) การอำนวยความสะดวกของกระบวนการประเมินผล (Facilitation of

Evaluation Processes) 2) การสนับสนุนการจัดการ (Management support) และ 3) คุณลักษณะกลุ่มที่ปรึกษา (Advisory Group Characteristics)

สำหรับสภาพการประเมินคุณภาพภายใน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่า ผู้รับผิดชอบการประเมินยังมีโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในส่วนของกำหนัดเกณฑ์การประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของสถานศึกษา (stake holders) บุคลากรยังมีระดับโมทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะโมทัศน์และการปฏิบัติในด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายใน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล (มัสดี แวดราแม, 2547) และบุคลากรยังมีโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพภายในว่าเป็นงานเฉพาะกิจ การประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคลากร (มัสดี แวดราแม, 2547; มนัญญา งามแสง, 2547; อุทุมพร งามรามา, 2541; สุวิมล ว่องวาณิช, 2543; รุ่ง แก้วแดง, 2544; จงดี แซ่ตัน, 2544; สยาม สุ่มงาม, 2541) และการประเมินคุณภาพโรงเรียนเพียงเพื่อการให้ได้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษา (จงดี แซ่ตัน, 2544; สยาม สุ่มงาม, 2541) และการประเมินคุณภาพภายในยังพบปัญหาเกี่ยวกับการมีเวลาจำกัดทำให้ประเมินไม่ครอบคลุม รวมทั้งปัญหาบุคลากรขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตเนื้อหาและรายการสมรรถภาพที่จะประเมิน งบประมาณไม่เพียงพอ และขาดการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการเขียนรายงาน (สรกมล แจ่มจันทร์, 2547) และบุคลากรในสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาตนเองให้สามารถทำการประเมินคุณภาพภายในได้ ในประเด็นต่อไปนี้ คือ การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายผล การสร้างหลักฐานเอกสารประกอบการประเมิน และการวางกรอบการประเมิน (มนัญญา งามแสง, 2547; มัสดี แวดราแม, 2547; Quist, 2003; สุวิมล ว่องวาณิช, 2543)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ และยังมีโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และบุคลากรมีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาตนเองให้สามารถทำการประเมินคุณภาพภายในได้ ซึ่งจากงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า สมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) นำไปสู่การดำเนินการประเมินที่มีความถูกต้อง นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization) ซึ่งแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ โดย Patton (2012) ได้เขียนขั้นตอนการดำเนินการไว้ 17 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรและเตรียมความพร้อมของโครงการในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน 2) ประเมินสมรรถนะในการประเมินของนักประเมิน 3) ระบุผู้ที่ใช้ผลโดยตรง 4) วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อทำงานร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง 5) จัดลำดับวัตถุประสงค์การประเมิน 6) สร้างกระบวนการประเมินให้เหมาะสม 7) ตั้งคำถามการประเมิน 8) ตรวจสอบความเพียงพอของประเด็นการประเมิน 9)

พิจารณากรอบแนวคิดทฤษฎีในการประเมิน 10) หาวิธีการประเมินที่เหมาะสมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อค้นพบ 11) เลือกระเบียบวิธีที่เหมาะสม 12) จำลองสถานการณ์ใช้ผลการประเมิน 13) เก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการใช้ 14) วิเคราะห์ แปรผล และนำเสนอผลการประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง 15) จัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ 16) ติดตามการใช้ผลการประเมิน และ 17) การประเมินการใช้ผลประเมิน ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวคิดนี้ครอบคลุมขั้นตอนการประเมิน การจัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ กระบวนการใช้ผลการประเมิน กระบวนการกำกับและติดตามการใช้ผลการประเมิน และการประเมินการใช้ผลการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษาระบุไว้

บุคลากรในสถานศึกษาจะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในได้นั้น การสร้างความเข้าใจและการสร้างสมรรถนะในการประเมินให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญ และตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา ตลอดจนกำกับดูแลสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังจึงมีความเหมาะสมที่บุคลากรในหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะในการประเมิน ทั้งนี้การประเมินแบบเสริมพลังเป็นแนวคิดของการประเมินที่เพิ่มโอกาสของการบรรลุผลของแผนงาน/โครงการโดยการสร้างเสริมความสามารถของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินแผนงาน/โครงการของตนเอง โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าภาพ (Ownership) ในการประเมินตั้งแต่การกำหนดประเด็น การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การประเมินผล และการใช้ผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนา การประเมินแบบเสริมพลังเป็นแนวคิดการประเมินที่ช่วยหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนในการติดตามกำกับและประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง (Self-evaluation) เพื่อสร้างเสริมการปรับปรุงพัฒนาและสร้างสรรค์อนาคตของตัวเอง (ศิริชัย กาญจนवासี, 2559) และหลักการสำคัญ คือ หลังจากที่นักประเมินถอนตัวออกไปแล้ว กลุ่มบุคคลหรือสมาชิกในองค์กรหรือชุมชนนั้น ยังสามารถทำการประเมินได้ด้วยตนเอง เปรียบดังสำนวนที่ว่า “ให้ปลาแก่เขาไปกิน เขาก็จะมีปลากินเพียงวันเดียว แต่ถ้าสอนวิธีหาปลาให้ เขาก็มีปลากินไปตลอดชีวิต” (Fetterman, 1996, 2001; สุวิมล ร่องวานิช, 2543)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับ

บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ได้ปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำถามวิจัย

คำถามการวิจัยในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่

1. สภาพของการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง
2. ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ที่เหมาะสมควรมีองค์ประกอบใดบ้าง แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างไรและมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร
3. ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
2. ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการประเมินคุณภาพภายใน

ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation : UFE) ของ Patton (2012) และตามแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังประกอบด้วย

3.1 กรอบแนวคิดองค์ประกอบของระบบ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ด้านกระบวนการ (process) ด้านผลผลิต (output) และด้านข้อมูลป้อนกลับ (feedback)

3.2 กรอบแนวคิดของการประเมินคุณภาพของระบบ คือ คุณภาพตามมาตรฐานของการประเมิน 4 มาตรฐาน ของ Stufflebeam ได้แก่ มาตรฐานด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy standards) มาตรฐานด้านความมีประโยชน์ (utility standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility standards) และมาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety standards)

นิยามศัพท์

1. ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง หมายถึง องค์ประกอบย่อยของการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างด้านปัจจัยนำเข้า (input) ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน นำไปสู่กระบวนการ (Process) เป็นการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) และการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้เกิดผลผลิต (Output) คือ คุณภาพการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำสารสนเทศที่ได้มาเป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ โดยที่มโนทัศน์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2. ผลการประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง สารสนเทศที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการ

บริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2559

3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน หมายถึง การนำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยใช้ 4 รูปแบบ คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) (Patton, 2012; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหาด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาถึงความเหมาะสมของผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรม การติดตาม กำกับ หรือควบคุม การดำเนินงาน การนำมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ และนำมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ

การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายในยังอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมหรือดำเนินการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่อไปเมื่อพบว่ามีความเหมาะสมเพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ

4. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่บูรณาการกับงานปกติตามมาตรฐานวิชาชีพตามข้อบังคับของคุรุสภา พ.ศ. 2556 เพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 การ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับโรงเรียน คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ 3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับชั้นเรียน คือ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ 3) ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) รายงานผลการจัดการเรียนรู้

5. การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) หมายถึง การนำโมทัศน์เทคนิควิธีการประเมินไปส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้มีการพัฒนาความสามารถทางการประเมินและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยทีมนิเทศจากสำหรับงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังตาม 3 ขั้นตอนหลัก 10 ขั้นตอนย่อย ด้วยลักษณะการประเมินแบบเสริมพลัง 5 วิธี คือ 1) การฝึกอบรม (Training) 2) การอำนวยความสะดวก (Facilitation) 3) การให้การสนับสนุน (Advocacy) 4) การสร้างความกระจ่าง (Illumination) และ 5) การปล่อยให้มืออิสระในการกำหนดตนเอง (Liberation) เป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีสมรรถนะทางการประเมินและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และมีคุณลักษณะ 10 หลักการตามแนวการประเมินแบบเสริมพลังในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. ทีมนิเทศ หมายถึง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาานิเทศก์ที่ได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทีมนิเทศ ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) ตาม 3 ขั้นตอนหลัก 10 ขั้นตอนย่อย ทั้งนี้ควรเป็นการดำเนินงานของศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ

1.1 ได้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับครู ผู้บริหารสถานศึกษา และทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งพัฒนาขึ้นจากบริบทและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง และมีการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องยั่งยืน

2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติการ

2.1 ได้ทราบองค์ประกอบที่ชัดเจนของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

2.2 ได้สารสนเทศที่สะท้อนผลจากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครุตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่บูรณาการกับงานปกติ

2.3 ได้แนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ไปขยายผลในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครุของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่นๆต่อไป

3. ประโยชน์เชิงนโยบาย

3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการใช้ผลการประเมิน ซึ่งมีรายละเอียด 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment)

ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Development)

ตอนที่ 3 การประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation)

ตอนที่ 4 การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization)

ตอนที่ 5 การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation)

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับระบบ การพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบ

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 สาระสำคัญในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรา 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในมาตรา 48 ได้ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) ได้เสนอแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความหมาย หลักการ วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังรายละเอียด

1.1 ความหมายของการประเมินคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment) เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานต้นสังกัด ต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร

การศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 หลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

หลักการสำคัญได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของการประเมินคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน 2) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย คือ ต้องทำให้การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและไม่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาต้องวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน และ 3) การประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา

1.3 วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายในมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ตรวจสอบคุณภาพ และผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสถานศึกษา 2) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจวางแผนพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา 3) พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายใน และ 4) นำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานประจำปี

1.4 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายใน ดังนี้ 1) **ขั้นการเตรียมการ** เป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคน โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในประเด็นที่สำคัญๆ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแลช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำร่วมกันเป็นทีม 2) **ขั้นการดำเนินงาน** เป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร (PDCA) ของเดมมิ่ง ซึ่งวงจรของเดมมิ่งประกอบด้วยการวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check) และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ (Act) โดยมีลักษณะเป็นวงจรต่อเนื่อง และ ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม และ 3) **ขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน** เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาเสร็จแล้วจะจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลของสถานศึกษาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554)

1.5 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายใน พ.ศ. 2559

มาตรฐาน	ประเด็นพิจารณา
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีพัฒนาการในด้านการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน สมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
	1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น
	2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา
	3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
	4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
	5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ
	6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน
	1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
	1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
	2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	
4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม	
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการบริหารและจัดการของสถานศึกษาที่ครอบคลุมด้านวิชาการ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านข้อมูลสารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษา	1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
	2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
	2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
	2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
	2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
	2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา	

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ประเด็นพิจารณา
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น ตามความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีการตรวจสอบ และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
	2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
	3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การวางระบบการจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผล การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	-การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เกณฑ์การตัดสินคุณภาพของมาตรฐานมี 4 ระดับ ดังนี้
ระดับ 4 ดีเยี่ยม ระดับ 3 ดี ระดับ 2 พอใช้ และ ระดับ 1 ปรับปรุง

1.6 สภาพการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.6.1 มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพภายใน

ผู้ประเมินคุณภาพภายในมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งสรุปมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมินได้ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 สรุปมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมิน

มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน	มอติ แควตราแม (2547)	มัญญา งามแสง (2547)	อุทุมพร จามรมา (2541)	สุวิมล ว่องวานิช (2544)	รุ่ง แก้วแดง (2544)	จงดี แซ่ตัน (2544)	สยาม สุ่มงาม (2541)	สรุป
การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานเฉพาะกิจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
การประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคลากร	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
การประเมินคุณภาพโรงเรียนเพียงเพื่อการให้ได้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษา						✓	✓	2

จากตารางจะเห็นได้ว่า บุคลากรยังมีทัศนคติที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาหลักๆ ได้แก่ การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานเฉพาะกิจ การประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคลากร การประเมินคุณภาพโรงเรียนเพียงเพื่อการให้ได้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษา

1.6.2 แนวทางการแก้ไขปัญหามโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายใน

มัยดี แวดราแม (2547) ได้เสนอแนวทางการแก้ไขไว้ว่า บุคลากรมีระดับมโนทัศน์และการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะมโนทัศน์และการปฏิบัติในด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินภายใน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้น สถานศึกษา พัฒนามโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพเพื่อปฏิบัติงานให้ดีขึ้นต่อไป

1.6.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายในดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน

ปัจจัย	มัยดี แวดราแม (2547)	สุวิมล ว่องวานิช (2543)	แคทลียา ศรีแปลก (2544)	สรุป
ความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายใน	✓	✓	✓	3
การทำงานเป็นทีม	✓	✓	✓	3
การทำประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง	✓	✓		2

จากตารางจะเห็นได้ว่า ปัจจัยสำคัญๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน คือ ความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายใน มีการทำงานเป็นทีม และทำการประเมินภายในอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งบุคลากรในสถานศึกษายังมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการประเมินคุณภาพภายใน นอกจากนี้ยังต้องสร้างโอกาสในการทำประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน การผลักดันให้เกิดกระบวนการดำเนินงานตามองค์ประกอบเพื่อที่จะให้ระบบการประเมินภายใน บรรลุผลสำเร็จต้องพัฒนาที่คน (สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

นอกจากนี้ สรภมล แจ่มจันทร์ (2547) ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการประเมินคือ มีเวลาจำกัดทำให้ประเมินไม่ครอบคลุมและขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตเนื้อหาและรายการสมรรถภาพที่จะประเมิน งบประมาณไม่เพียงพอ และขาดการรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการเขียนรายงาน

1.6.4 ความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายใน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสังเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายในได้ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 สรุปความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายใน

เนื้อหา	มัญญา งามแสง (2547)	ม้อดี แวดราแม (2547)	Quist (2003)	สุวิมล ว่องวาณิช (2543)	สรุป
การวางกรอบการประเมิน			✓		1
การสร้างเครื่องมือ	✓	✓		✓	3
เกณฑ์ในการประเมิน		✓			1
การวิเคราะห์ข้อมูล	✓		✓	✓	3
การแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	✓			✓	2
การสร้างหลักฐานเอกสาร ประกอบการประเมิน			✓		1

จากตารางจะเห็นได้ว่า บุคลากรในสถานศึกษายังมีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาตนเองให้สามารถทำการประเมินคุณภาพภายในได้ในประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้ **การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างหลักฐานเอกสารประกอบการประเมิน และการวางกรอบการประเมิน**

นอกจากนี้ม้อดี แวดราแม (2547) พบว่า ผู้รับผิดชอบการประเมินมีมีโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในส่วนของกำหนัดเกณฑ์การประเมิน ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินควรได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของสถานศึกษา (stake holders) และสุวิมล ว่องวาณิช (2543) เสนอไว้ว่า เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนั้น ไม่ควรเก็บข้อมูลหลายๆ ตัวบ่งชี้เนื่องจากลักษณะของแต่ละตัวบ่งชี้มีลักษณะที่แตกต่างกัน ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้ ความเข้าใจควรใช้การทดสอบ หรือการประเมินจากผลงาน ตัวบ่งชี้ประเภทความรู้สึก ความคิดเห็น เจตคติ ควรใช้การสังเกตพฤติกรรม ประกอบการพูดคุยซักถาม การใช้แบบวัดทางจิตวิทยา การรายงานตนเอง หรือการให้คนรอบข้างเป็นผู้ประเมิน

สรุป ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายใน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายใน มีการทำงานเป็นทีม และเวลาที่ใช้ในการประเมิน ความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาตนเองให้สามารถทำการประเมินคุณภาพภายใน ได้แก่ **การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างหลักฐานเอกสารประกอบการประเมิน และการวางกรอบการประเมิน**

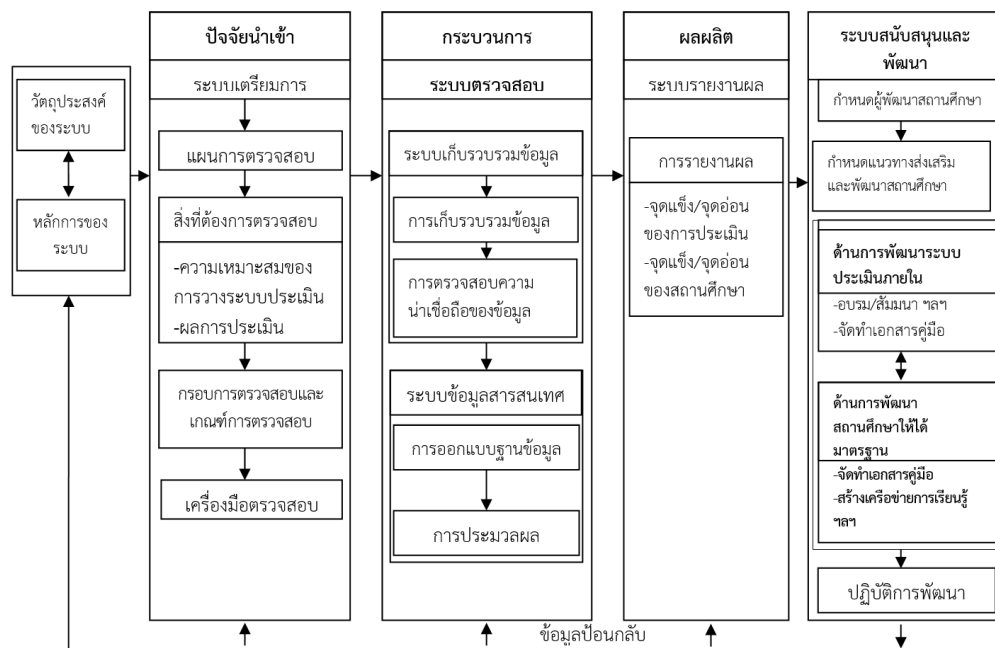
1.6.5 การจัดทำรายงานประจำปี

การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 ซึ่งกล่าวว่า "...การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน

เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554)

1.6.6 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

นงเยาว์ อุทุมพร (2547) ได้พัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ วัตถุประสงค์ของระบบ หลักการของระบบ และกลไกการทำงานของระบบ ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า/ระบบเตรียมการ ได้แก่ การกำหนดผู้ตรวจสอบ แผนการตรวจสอบ สิ่งที่ต้องการตรวจสอบ กรอบการตรวจสอบและเกณฑ์การตรวจสอบ เครื่องมือตรวจสอบ 2) กระบวนการ/ระบบตรวจสอบ ได้แก่ ระบบเก็บรวบรวมข้อมูล และระบบข้อมูลสารสนเทศ 3) ผลผลิต/ระบบรายงานผล 4) ระบบสนับสนุนและพัฒนา ได้แก่ การกำหนดผู้พัฒนาสถานศึกษา การกำหนดแนวทางส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษา จากการนำระบบไปทดลองใช้ ผลการประเมินระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาแสดงให้เห็นว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง นอกจากนี้ผู้ใช้ระบบและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระบบ ดังแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 ระบบส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา

(นงเยาว์ อุทุมพร, 2547)

สุวิมล ว่องวานิช (2543) ได้วิจัยและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลภายใน โดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน พร้อมจิตสำนึกที่ดีต่อการประเมินผลภายใน และสร้าง

แรงจูงใจในการทำการประเมินภายในแก่บุคลากร กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีในการวิจัย คือ การทำงานตามวงจร PDCA ถือว่าเป็นระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพ ประกอบด้วยขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do หรือ Implement) การตรวจสอบหรือการประเมิน (Check) และการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Action) ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้และความสามารถทำการประเมินได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องอาศัยการฝึกอบรมให้ความรู้อย่างเป็นทางการ (formal training) การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-learning) การนิเทศ (supervising) และการกระตุ้นกำกับติดตามการดำเนินงาน (monitoring) เป็นระยะๆ กระบวนการเหล่านี้มุ่งหวังจะทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ และเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าของการประเมิน ลงมือทำการประเมินภายในและนำผลไปปฏิบัติก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานเพื่อให้ผลงานบรรลุเป้าหมายที่ต้องการยิ่งขึ้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา ประการแรก คือ การดำเนินงานด้านการประเมินผลภายในที่ถือว่าประสบความสำเร็จควรเป็นการประเมินที่ได้ดำเนินการตามมาตรฐานการประเมิน ซึ่งพัฒนาโดย Stufflebeam ประการที่สอง การดำเนินงานด้านการร่วมมือทำงานเป็นทีมของบุคลากรภายใน คณะทำงานมีความเข้าใจในวิธีการประเมินผลภายในมีความมั่นใจว่าจะมีการนำผลที่ได้จากการประเมินผลไปใช้เชิงพัฒนาสถานศึกษา และมีความยั่งยืนของการดำเนินการประเมินภายในอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในระบบการประเมินภายในที่สถานศึกษากำหนดขึ้น 2) ปัจจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินภายในทัศนคติที่มีต่อการประเมิน แรงจูงใจในการประเมิน ทั้งของผู้บริหารและครูอาจารย์ 3) ปัจจัยเกี่ยวกับการสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานฯ จากการเข้าร่วมในโครงการนี้ ซึ่งประกอบด้วย การฝึกอบรมการจัดทำคู่มือให้ใช้เป็นแนวทางในการประเมิน และการให้การนิเทศในการดำเนินงาน และ 4) ปัจจัยอื่นๆ เกี่ยวกับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือชุมชน เป็นต้น ข้อค้นพบที่น่าสนใจ ความสำเร็จในการประเมินภายในของสถานศึกษาใช้เกณฑ์การวัด 4 ตัว คือ ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน การทำงานเป็นทีม โอกาสการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์และความยั่งยืนในการทำการประเมิน ซึ่งสุวิมล ว่องวาณิช (2543) ได้กล่าวไว้ว่าระบบการประเมินที่ดีต้องเป็นระบบที่อิงระบบการบริหารแบบ PDCA เหตุผลที่ต้องประเมินแบบ built-in คือความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงการทำงาน ทำให้สารสนเทศจากการประเมินที่กระจัดกระจายได้มีระบบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า หน่วยงานต้นสังกัดควรมีระบบสนับสนุนและพัฒนา 3 ด้านสำคัญๆ คือ 1) ส่งเสริมให้สถานศึกษาได้ใช้ระบบประเมินภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam 2) จัดอบรม/สัมมนา/ปฏิบัติการ

หรือจัดทำเอกสารคู่มือ และวิธีการอื่นๆ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีความสามารถในการประเมิน และ 3) ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาการทำงาน

ตอนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Development)

2.1 ความหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นักวิชาการทางการศึกษาได้ให้คำจำกัดความของคุณภาพการศึกษาไว้หลากหลาย

วิชัย ตันศิริ (2542) ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณภาพและมาตรฐานการเรียนการสอนวิชาต่างๆ เช่น ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ ด้านการเรียนการสอนวิชาต่างๆ บุคลิกภาพเป็นตามผู้นำที่ดีเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขของผู้เรียน

สุวิมล ว่องวานิช (2543) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาไว้ว่า หมายถึง สิ่งทีคาดหวังซึ่งต้องการให้เกิดขึ้นตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ทวี วาจาสัตย์ (2555) ได้สรุปว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลของการบริหารจัดการ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของหลักสูตร ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ในการจัดการศึกษาจัดกระบวนการเรียนการสอน การบริหารและการจัดการกิจกรรมตามหลักสูตรที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะต่างๆ ตามมาตรฐานการศึกษาของหลักสูตรกำหนด

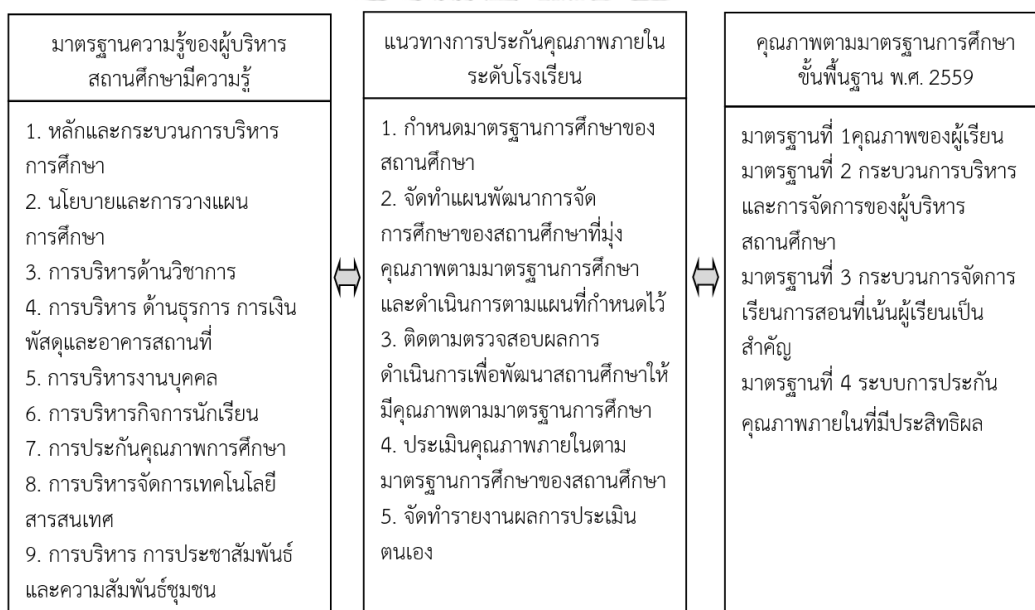
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายความว่า กระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและ เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก แต่ในระดับสถานศึกษานั้น คือ หน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน โดยมีคุณภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเป็นเป้าหมาย ซึ่งกำหนดในรูปมาตรฐานการศึกษา ฉะนั้นในการคิดกิจกรรม/โครงการหรือพัฒนานวัตกรรมใด ต้องสะท้อนผลที่เกิดกับผู้เรียน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554)

2.2 แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ซึ่งการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องกับการทำงานปกติของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 มาตรฐานความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแผนภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 ความสอดคล้องของมาตรฐานความรู้ของผู้บริหารกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในระดับโรงเรียนและคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

สำหรับด้านการจัดการเรียนรู้ของครูมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับพื้นฐาน พ.ศ. 2559 และแนวปฏิบัติตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับชั้นเรียน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) และตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงดังแผนภาพที่ 2.3

มาตรฐานความรู้ของครู มีความรู้	แนวทางการประกันคุณภาพภายใน ระดับชั้นเรียน	คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559
1. ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 2. การพัฒนาหลักสูตร 3. การจัดการเรียนรู้ 4. จิตวิทยาสำหรับครู 5. การวัดและประเมินผลการศึกษา 6. การบริหารจัดการในห้องเรียน 7. การวิจัยทางการศึกษา 8. นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา	1. กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด ตามหลักสูตร 2. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ 3. ติดตามตรวจสอบคุณภาพการ จัดการเรียนรู้ 4. ประเมินผลการเรียนรู้ 5. จัดทำรายงานผลการจัดการ เรียนรู้	มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

แผนภาพที่ 2.3 ความสอดคล้องของมาตรฐานความรู้ของครูกับแนวทางการประกันคุณภาพภายใน
ระดับชั้นเรียนและคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ
ด้าน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปสู่สถานศึกษา และได้กำหนดแนวใน
การปฏิบัติงานของข้าราชการครู ดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 ความสอดคล้องของการบริหารจัดการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

การบริหารและจัดการศึกษา	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559
1. การบริหารงานวิชาการ กฎกระทรวงกำหนดในรายละเอียดให้ สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ 17 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือการ ดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบ โอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศ การศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความ เข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุน งานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานสถาน ประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและ การปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือก หนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ 17) การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษา 2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา 2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้น คุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและ ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ 1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม 2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชน และท้องถิ่น 3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของ ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มี ประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

การบริหารและจัดการศึกษา	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559
2. การบริหารงบประมาณ ได้แก่ 1) งบประมาณที่สถานศึกษานำมาใช้จ่าย 2) รายจ่ายตามงบประมาณ 3) เงินนอกงบประมาณ 4) งานพัสดุ 5) สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ 6) การเบิกค่าพาหนะ 7) ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม 8) เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง 9) ค่ารักษาพยาบาล 10) การศึกษาบุตร 11) ค่าเช่าบ้าน 12) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และ 13) ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาว่าด้วยการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.)	มาตรฐานที่ 2 2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
3. การบริหารงานบุคคล ได้แก่ 1) มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะ 2) มาตรฐานวิทยฐานะครู 3) มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา 4 การปฏิบัติราชการของข้าราชการครู และ 5) ครูอัตราจ้าง	มาตรฐานที่ 2 2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
4. การบริหารทั่วไป ได้แก่ 1) การกำหนดเวลาทำงานและวันหยุดราชการ 2) การเปิดและปิดสถานศึกษา 3) การชกธงชาติ 4) การสอบ 5) การพานักเรียนไปทัศนศึกษาออกสถานศึกษา 6) การจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษา 7) การลงโทษนักเรียน 8) ความสัมพันธ์กับชุมชน 9) สิทธิทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 10) งานดูแลอาคารสถานที่	มาตรฐานที่ 2 2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กับ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มีความสอดคล้องกัน ดังตารางที่ 2.6

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 2.6 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กับ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

กฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553	กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561
1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา
2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้
3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	
4) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ	
5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน	5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการครู เป็นการบริหารและจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยบูรณาการกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อให้ตามคุณภาพมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 โดยหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 สรุปงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ

ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่ศึกษา/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ผลการวิจัย
ราชกุมารี ดุเบย์ (2554)	สมรรถนะของผู้บริหารกับ การบริหารกิจการ ดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน โรงเรียนสังกัด องค์การปกครอง ท้องถิ่น	1.กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3.จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4.ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5.จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6.จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา 7.จัดทำรายงานประจำปี 8.จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา การวางแผนการศึกษา การบริหารด้านวิชาการ การเงิน พัสดุ และอาคารสถานที่ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารการประชาสัมพันธ์และ ความสัมพันธ์ชุมชน และคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการทำงานตาม 8 ข้อ
เอกสิทธิ์ ชินนทรภูมิ (2554)	สมรรถนะครูกับการ ประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียน สหิทธิในจังหวัด นครปฐม	การดำเนินงานประกันมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 คือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษา ด้านการ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และด้านมาตรฐานการส่งเสริม	ความสัมพันธ์ในภาพรวมของสมรรถนะครู ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) กับ การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม 5 มาตรฐาน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางและน้อย คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการ การศึกษา และด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันในระดับปาน กลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้าน มาตรฐานการส่งเสริม ไม่มีความสัมพันธ์กัน
วัชรา เมษะเลิศพัฒนา (2557)	การประกันคุณภาพ ภายในกับคุณ ลัทธิของนัก ประสงค์ของนัก เรียนโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ สาธารณศึกษาประถมศึกษา ประถม เขต 2	1.กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2.จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3.จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4.ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5.จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6.จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา 7.จัดทำรายงานประจำปี 8.จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามแนวปฏิบัติการทำประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา 8 ข้อกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมากมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่ศึกษา/การดำเนินงานร่วมกันคุณภาพภายใน	ผลการวิจัย
มัยดี แวดราแม (2555)	รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 3 ด้านได้แก่ ด้านการควบคุมคุณภาพ ด้านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพ	1) แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ การมีบริบทองค์กรที่ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ มีความมุ่งมั่นและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ การมีส่วนร่วมของสมาชิกของทุกภาคส่วน ความตระหนักในการดำเนินงานที่เน้นคุณภาพเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของสมาชิกของทุกภาคส่วน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านบริบทองค์กร ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านคุณลักษณะของบุคลากร ปัจจัยด้านระบบฐานข้อมูล และปัจจัยด้านการสื่อสารภายในองค์กร
ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2553)	รูปแบบความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 3 ด้านได้แก่ ด้านการควบคุมคุณภาพ ด้านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพ	ปัจจัยที่เป็นตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามสำเร็จด้านการประกันคุณภาพ 1. ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leader) มีอิทธิพลมากที่สุด 2. ตัวแปรการทำงานเป็นทีม (Team) มีอิทธิพลมากรองลงมาเป็นอันดับสอง 3. ตัวแปรวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน (Culture) มีอิทธิพลมากรองลงมาเป็นอันดับสาม
ณิชยานันท์ นันทอาณาเขต (2556)	ความสัมพันธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในกับความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง	ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8 ข้อ กับ ความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และผู้บริบาล	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8 ข้อ อยู่ในระดับมาก แต่ไม่มีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และผู้บริบาล และมีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จึงไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ตอนที่ 3 การประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation)

ขั้นตอนการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้

Patton (2012) ได้เสนอแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ซึ่งเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการนำผลการประเมินสารสนเทศทางการประเมินไปใช้อย่างแท้จริง เป็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบที่เกิดขึ้น โดยอาศัยการประเมินแบบมีส่วนร่วมของนักประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรง ผู้ใช้ประโยชน์จากการประเมิน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กระบวนการประเมินจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับผู้ร่วมประเมิน เพื่อนำไปสู่ผลการประเมินที่มีคุณภาพและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้จริง ซึ่งได้เสนอขั้นตอนการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ ไว้ 17 ขั้นตอน ดังนี้

Step 1 สร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรและเตรียมความพร้อมของโครงการและองค์กร ในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Assess and build program and organizational readiness for utilization-focused evaluation)

Step 2 ประเมินสมรรถนะในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมินของนักประเมิน (Assess and enhance evaluator readiness and competence to undertake a utilization-focused evaluation) ซึ่งสมรรถนะที่จำเป็นในการประเมินโครงการ มี 6 ประเภทหลักๆ (six primary categories)

1) การปฏิบัติอย่างมืออาชีพ (Professional practice) : รู้เข้าใจบรรทัดฐานมืออาชีพและค่านิยมรวมทั้งมาตรฐานการประเมินและหลักการประเมิน

2) ดำเนินการอย่างเป็นระบบ (Systematic inquiry) : ความเชี่ยวชาญในด้านเทคนิคของการประเมินผล เช่น การออกแบบการประเมิน การวัด การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความ และการเผยแพร่ผลการประเมิน

3) วิเคราะห์สถานการณ์สำหรับการประเมิน (Situational analysis) : การทำความเข้าใจและการเข้าร่วมการประเมินตามบริบทและการเมืองของการประเมิน รวมทั้งการกำหนดสิ่งที่ประเมินได้, การใช้ผลการประเมิน

4) บริหารโครงการประเมิน (Project management): การบริหารโครงการตั้งแต่ต้นจนจบ การเจรจาต่อรอง เกี่ยวกับงบประมาณ ทรัพยากรที่จำเป็น และการดำเนินการประเมินในเวลาที่เหมาะสม

5) การสะท้อนการประเมิน (Reflective practice): การตระหนักถึงความเชี่ยวชาญในการประเมินและความต้องการจำเป็นในการเป็นมืออาชีพ

6) สมรรถนะในการประสานระหว่างบุคคล (Interpersonal competence) : ทักษะในการประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholder) รวมทั้งการสื่อสารด้วยการเขียนและการพูด การเจรจาต่อรอง

Step 3 ระบุผู้ที่ใช้ผลโดยตรง (Identify, organize, and engage primary intended users)

Step 4 วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อทำงานร่วมกับผู้ที่ใช้ผลโดยตรงในสถานการณ์ต่างๆ ของการประเมิน (Situation analysis conducted jointly with primary intended users)

จุดเริ่มต้นในการวิเคราะห์สถานการณ์ (beginning situation analysis) ได้แก่ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ (Understand the program) ระบุผู้มีส่วนได้เสียหลักและผลประโยชน์ที่เขาจะได้รับ (Identify primary stakeholders and their interests) ความเป็นมาของการประเมิน (Evaluation history) ปัจจัยการส่งเสริม สนับสนุนการใช้ผลการประเมิน (enhance use)

Step 5 จัดลำดับวัตถุประสงค์การประเมินร่วมกับผู้ที่ใช้ผลโดยตรง (Identify and prioritize primary intended users by determining priority purposes) ซึ่งวัตถุประสงค์การประเมินมี 6 ประการหลัก คือ 1) การประเมินผลรวม (Summative, judgment-oriented evaluation) 2) การประเมินความก้าวหน้า (Improvement-oriented formative evaluation) 3) การประเมินเพื่อความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Evaluation for accountability) 4) การประเมินเพื่อติดตาม (Monitoring) 5) การประเมินเพื่อก่อให้เกิดความรู้ (Knowledge-generating evaluation) และ 6) การประเมินการพัฒนา (Developmental evaluation)

Step 6 สร้างกระบวนการประเมินให้เหมาะสม (Consider and build in process uses if and as appropriate) ว่าใช้กระบวนการหรือใช้ผลลัพธ์ (users process as outcome)

Step 7 ตั้งคำถามการประเมิน (Focus priority evaluation questions)

1) ตั้งคำถามที่ปฏิบัติการประเมินได้ (Actionable evaluation questions)

ตั้งคำถาม (Questions) ---> คำตอบ (Answers) ---> ลงมือปฏิบัติ (Action)

2) คำถามจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประเมิน (Matching questions to the evaluation's purpose) นำไปสู่การได้รูปแบบการประเมิน (type of evaluation)

Step 8 ตรวจสอบความเพียงพอของประเด็นการประเมิน (Check that fundamental areas for evaluation inquiry are being adequately addressed) เช่น การประเมินการดำเนินการเป็นการตรวจสอบว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างระหว่างดำเนินการประเมิน (Implementation evaluation :What happened in the program?) การประเมินผลโดยตั้ง

คำถามว่าเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (Outcome evaluation : What resulted?) การประเมินเพื่อปรับปรุง/สร้างโดยถามว่าสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงได้อย่างไร (Attribution evaluation: Can what resulted be attributed to what was implemented?)

Step 9 พิจารณารอบแนวคิดทฤษฎีในการประเมินที่เหมาะสม (Determine what intervention model or theory of change is being evaluation)

Step 10 เจรจาทหาวิธีการประเมินที่เหมาะสมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อค้นพบ (Negotiate appropriate methods to generate credible finding that support intended use by intended use)

Step 11 เลือกระเบียบวิธีที่เหมาะสม (Make sure intended users understand potential methods controversies and their implications)

Step 12 จำลองสถานการณ์ว่าจะใช้ผลการประเมินอย่างไร ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล (Simulate Use of Findings)

Step 13 เก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการใช้ (Gather data with ongoing attention to use)

Step 14 วิเคราะห์ แผลผล และนำเสนอผลการประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง (Organize and present the data for interpretation and use by primary intended users)

Step 15 จัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ (Prepare an evaluation report to facilitate use and disseminate significant findings to expand influence)

Step 16 ติดตามการใช้ผลการประเมิน อำนวยความสะดวก และส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน (Follow up with primary intended users to facilitate and enhance user)

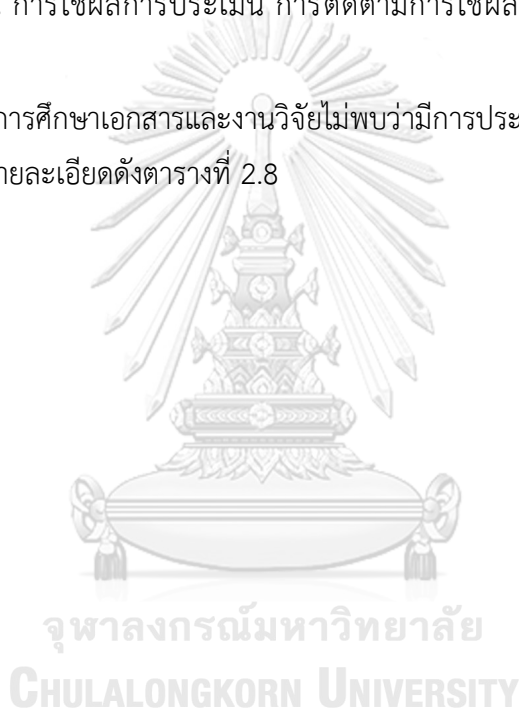
สิ่งสำคัญสำหรับการติดตามการใช้ผลการประเมิน (Lessons About the Importance of Follow-Up to Enhance use) ได้แก่ 1) การวางแผนสำหรับการติดตาม (Plan for follow-up) 2) จัดงบประมาณสำหรับการติดตาม (Budget for follow-up) 3) ปรับการใช้ผลการประเมินให้สอดคล้องกับผู้ใช้โดยตรง (Adapt findings for different audiences) 4) เก็บผลการติดตามเพื่อใช้ได้สะดวก (Keep findings in front of those who can use them) 5) ติดตามให้ใช้ผลการประเมินได้ตรงประเด็น (Watch for emergent opportunities to reinforce the relevance of findings) 6) จัดการกับอุปสรรคที่มีต่อการใช้ผลการประเมิน (Deal with resistance) 7) การป้องกันไม่ให้ใช้ผลการประเมินผิด (Watch for and guard against misuse) 8) ตระหนักว่าการใช้ผลการประเมินเป็นคนละประเด็นกับความสำเร็จในการดำเนินโครงการ (Champion use of the findings, but don't become a champion for the program) 9) สร้างสมรรถนะในการ

ประเมินอยู่เสมอ (Continue to build evaluation capacity for use throughout the follow-up process) และ 10) พิจารณาผลกระทบของการติดตาม (Consider the future implications of all you do in follow-up)

Step 17 การประเมินการใช้ผลประเมิน (Meta evaluation of use : Be accountable, learn, and improve) เป็นการประเมินด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ สรุบบทเรียนเพื่อการปรับปรุง

สรุปได้ว่า แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation : UFE) ของ Patton (2012) นั้น 17 ขั้นตอนที่ประกอบด้วยกระบวนการเตรียมความพร้อม กระบวนการประเมิน การใช้ผลการประเมิน การติดตามการใช้ผลการประเมิน และการประเมินการใช้ผลประเมิน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยไม่พบว่ามีประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมินครบทั้ง 17 ขั้นตอน รายละเอียดดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 สรุปผลจากการศึกษากระบวนการประเมินและใช้ผลการประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554)	Patton (2012)	มานัส คีตติ (2550)	Jacobson et al. (2011)	นครชัย ขาญอุไร (2554)
1. การประเมิน	Step 1 ประเมินและสร้างความเข้าใจ ความพร้อมของโครงการและองค์การในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน Step 2 ประเมินความรู้ ความพร้อม และสมรรถนะในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมินของนักประเมิน สมรรถนะที่จำเป็นในการประเมินโครงการ Step 3 แนะนำให้ความช่วยเหลือ สร้างความรู้สึกร่วมกันเจ้าของโครงการประเมินและผู้ที่ใช้ผลโดยตรง	จัดประชุมวางแผนระบบประกันคุณภาพของโรงเรียน ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินภายในของโรงเรียน	การทำความเข้าใจบริบทการตัดสินใจของผู้บริหาร จับคู่การบริหารจัดการกับข้อมูลสารสนเทศ	การประชุมวินิจฉัยสภาพการณ์เบื้องต้นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียน ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานและข้อเสนอแนะของ สสศ.
	Step 4 ทำงานร่วมกับผู้ที่ใช้ผลโดยตรงในสถานการณ์ต่างๆ ของการประเมิน	ครูมีส่วนร่วมในการอภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้เพื่อให้นำข้อมูลที่ได้ไปใช้	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสำรวจการใช้ข้อมูลนี้อาจเป็นไปได้	ดำเนินการโครงการ กิจกรรมต่างๆ ตามแผนการปฏิบัติการจากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ
	Step 5 ระบุและจัดเรียงความสำคัญของวัตถุประสงค์การประเมินร่วมกับผู้ที่ใช้ผลโดยตรง	ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนเมื่อทราบผลการประเมิน	สรุปความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ	นำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาต่อไป
	Step 6 พิจารณาและสร้างกระบวนการใช้การประเมินที่เหมาะสมร่วมกับผู้ที่ใช้ผลโดยตรง	ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโรงเรียนเมื่อทราบผลการประเมิน		โรงเรียนจัดทำ SAR เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

นันทนาการ/นันทนาการ/กระบวนการประเมินและใช้ผลการประเมิน	
ศิริชัย กาญจนวาลี (2554)	Patton (2012): UFE มานัส ศักดิ์ (2550) Jacobson et. al. นครชัย ชายอุไร (2554) (2011)
Step 7 ตั้งคำถามและจัดเรียงความสำคัญของคำถามการประเมิน	จัดให้มีระบบการติดตามการใช้ผลการประเมิน ของครู
Step 8 ตรวจสอบว่าผู้ใช้ผลโดยตรง ได้พิจารณาประเด็นเกี่ยวกับ กระบวนการใช้และผลลัพธ์ของโครงการประเมิน	จัดอบรม ประชุม สัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ แก่ครูเพื่อเป็นแนวทางในการนำผล การประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ใน การปฏิบัติงาน
Step 9 พิจารณากรอบแนวคิดทฤษฎีในการประเมินที่เหมาะสม เป็น การพิจารณาตัวแทรกแซง หรือ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่กำลังถูก ประเมิน	การสร้างระบบใจได้แก่กายเองและ ประกาศเกียรติคุณสำหรับครูที่มีผลการ ปฏิบัติงานดีเด่น
Step 10 เปรียบเทียบวิธีที่เหมาะสมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการออกแบบและวิธีการ	
Step 11 อภิปรายและเลือกระเบียบวิธีที่เหมาะสม	
Step 12 ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล จำลองการใช้ข้อมูล	
Step 13 เก็บรวบรวมข้อมูล	
Step 14 วิเคราะห์แปลผลข้อมูล	
2.การเรียนรู้ผล การประเมิน	Step 15 รายงานผลการประเมินที่ละอำนาจความสะดวกในการใช้และ เผยแพร่ข้อมูลที่สำคัญ
3.การใช้ผลการ ประเมิน	Step 16 ติดตามการใช้ข้อมูลพบจากการประเมิน ประเมิน
	Step 17 การประเมินการใช้ผลประเมิน

สรุปได้ว่า การประเมินที่มุ่งเน้นการใช้ผลการประเมิน มีกระบวนการดังนี้ 1) **กระบวนการประเมินและจัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่** ข้อค้นพบที่สำคัญ สอดคล้องตามขั้นตอนของ Patton (2012) Step 1 – 15 2) **กระบวนการใช้ผลการประเมิน** และ 3) **กระบวนการกำกับและติดตามการใช้ผลการประเมิน** ตรงกับ Step 16 ติดตามการใช้ข้อค้นพบจากการประเมิน และ 4) **การประเมินการใช้ผลการประเมิน** ตรงกับ Step 17 การประเมินการใช้ผลประเมิน

ตอนที่ 4 การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization)

4.1 คำและความหมายของการใช้ผลการประเมิน

ความหมาย “utilization” ความหมายจาก พจนานุกรมแปล อังกฤษ-ไทย อ. สอ เสถบุตร [น.] ใช้ให้เป็นประโยชน์ คำพ้องความหมาย (Synonym) use ส่วน English-Thai: NECTEC's Lexitron-2 Dictionary [with local updates] [n.] การทำให้เป็นประโยชน์ [syn.] application, use [n.] การใช้ให้เป็นประโยชน์ [syn.] use และ Lija, et al. (2009) ได้ศึกษารายงานวิจัยการใช้การประเมินจากงานวิจัยระหว่างปี 1986 – 2005 ซึ่งได้นิยามคำว่า “evaluation use” หรือ “evaluation utilization” ว่าใช้สลับกันได้ (use the terms interchangeably) ในความหมายการใช้ผลการประเมิน เป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการผลิตและผลกระทบ และในการวิจัยของ Lija, et al. (2009) ใช้คำสำคัญด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อศึกษาการนำผลการประเมินไปใช้ด้วยคำว่า “evaluation utilization” “evaluation use” และ “evaluation influence” ซึ่ง Cousins และ Leithwood (1986) ได้ศึกษาการใช้ผลการประเมินเช่นกันและใช้คำสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์ว่า “evaluation utilization” “data use” “decision making” “knowledge utilization” ดังนั้น คำสำคัญต่างๆ เหล่านี้ น่าจะมีความหมายใกล้เคียงกัน ในการใช้ผลการประเมิน

4.2 รูปแบบการใช้ผลการประเมิน

Patton (2008, 2012) และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้กล่าวถึงการใช้ผลการประเมินใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1) การใช้ผลโดยตรง (Direct Intended Uses)

1.1) การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental use) การใช้อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมที่สามารถสังเกตได้ ซึ่งเป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นโดยตรงทันทีที่ทราบผลการประเมิน การใช้ในลักษณะนี้เรียกว่าการใช้ผลการประเมินในเชิงปฏิบัติ สารสนเทศจากการประเมินเสมือนเป็นเครื่องมือการเปลี่ยนแปลง (Instrument use) ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของผู้บริหารเกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ/งานที่จะทำต่อไป เช่น ผลการประเมินทำให้เกิดการตัดสินใจ เปลี่ยนแปลงนโยบายปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการ ยุติ/ยกเลิกโครงการ พัฒนาโครงการขึ้นมาใหม่ ตามข้อเสนอแนะ เป็นต้น

หลักฐานที่แสดงถึงการใช้ผลการประเมินในลักษณะนี้สามารถสังเกตได้จากรายงานการตัดสินใจ และการสั่งการให้ดำเนินการอันเป็นผลมาจากการประเมิน

1.2) การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) หมายถึง ผลการประเมินให้ข้อมูลข่าวสาร ให้แสงสว่างทางปัญญาที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้นำไปสู่การตัดสินใจโดยตรงต่อแผนงาน/โครงการ/งาน เช่น ผู้บริหารได้ผลการประเมิน ทำให้รู้ข้อมูล การปฏิบัติงาน รู้สภาพปัญหาดีขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ประเมิน ซึ่งสามารถสะสมสำหรับนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ผลการประเมินจึงสามารถทำให้เกิดผลในเชิงความคิด สร้างความคิดใหม่ เมื่อสะสมมากๆ เข้า อาจนำไปสู่ผลในเชิงปฏิบัติ (Instrument impact) เกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ/งาน อันอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การจัดลำดับความสำคัญใหม่ การประเมินโครงการทางสังคมสามารถช่วยผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่ดีขึ้น การใช้สารสนเทศจากการประเมินในลักษณะนี้ ทำให้เกิดความกระจ่าง ความเข้าใจและการเรียนรู้ จึงไม่ควรถูกมองข้าม

1.3) การใช้เชิงกระบวนการ (Process use) เป็นการใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งกระบวนการของการประเมิน รวมทั้งความรู้ เจตคติ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง และผลที่มีการเปลี่ยนแปลงขององค์กร (includes cognitive, attitudinal, and behavior changes in individuals, and program or organizational changes resulting) ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเพิ่มสมรรถนะในการประเมิน การปรับปรุงการประเมินผลลัพธ์

2) การใช้ผลการประเมินเชิงนโยบาย (Primarily Political Uses)

2.1) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์เป็นการใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยในการติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมิน เพื่อแสดงว่าการประเมินได้ดำเนินไปตามแนวทางและระเบียบขั้นตอนที่เหมาะสม การใช้ในลักษณะนี้จึงไม่ได้สนใจการนำผลไปใช้ปฏิบัติโดยตรง เป็นการใช้ในการควบคุมคุณภาพของการประเมิน จึงอาจไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินแผนงาน/โครงการ/งาน เช่น การใช้สารสนเทศของการประเมินโดยผู้ตรวจสอบ หรือคณะกรรมการกำกับประเมิน เป็นต้น

2.2) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) ผลการประเมินอาจถูกใช้เป็นเหตุผลสนับสนุนหรือยืนยันผลการตัดสินใจที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ทำให้แนวทาง/นโยบายที่เลือกใช้นี้หนักแน่นและความชอบธรรมยิ่งขึ้น

2.3) การใช้ในเชิงชักชวน (Persuasive use) การใช้ในเชิงชักชวนเป็นการใช้ผลการประเมินเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการให้ทุน หรือการกำหนดนโยบาย เช่น หัวหน้าตำรวจ (a police chief) อภิปรายเชิงชักชวนหรือยืนยันก่อนที่คณะกรรมการสถานศึกษาจะให้งบประมาณสนับสนุนโครงการ “การศึกษาเพื่อต่อต้านยาเสพติดในเด็กนักเรียน” (D.A.R.E.)

2.4) การใช้เชิงการกำหนด (Imposed use) การกำหนดให้ใช้ผลการประเมินในลักษณะที่หน่วยงานระดับสูง/ผู้มีอำนาจระดับสูงต้องการให้หน่วยงานระดับล่างได้ใช้ผลการประเมินนั้น (a higher level of authority require a prescribed use by those at a lower level)

2.5) การใช้ในเชิงกลไก (Mechanical use/compliance use) กิจกรรมที่ต้องการการประเมินและนำผลไปใช้ตามความถูกต้องการใช้เกิดขึ้นอย่างเป็นกลไก

3) การไม่ใช้ผลการประเมิน (Nonuses)

การไม่ใช้ผลการประเมิน (Nonuses) Patton (2008, 2012) ได้กล่าวถึงการไม่ใช้ผลการประเมิน (Nonuses) เนื่องมาจากการประเมินผิด ด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น หลักฐานน้อย การรายงานผลประเมินล่าช้า ไม่เชื่อมั่นผู้ประเมิน หรือเป็นที่นักประเมินไม่ปฏิบัติตามการประเมินตามหลักการประเมิน แบ่งได้ 2 รูปแบบคือ

3.1) ไม่ใช้ในเชิงการเมือง (Political nonuse) เมื่อผลการประเมินนั้นขัดแย้งกับค่านิยมของผู้ใช้ผล ผลการประเมินนั้นจึงถูกเพิกเฉย

3.2) ไม่ใช้เชิงต่อต้าน (Aggressive nonuse) เมื่อผลประเมินนั้นด้านตำแหน่งที่ขอ/ต้องการ หรือด้านการเปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า การใช้ผลการประเมินมี 3 ลักษณะ คือ 1) การใช้ผลโดยตรง (Direct Intended Uses) แบ่งเป็น 3 ประเภท 1.1) การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental use) 1.2) การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) และ 1.3) การใช้เชิงกระบวนการ (Process use) 2) การใช้ผลการประเมินเชิงนโยบาย (Primarily Political Uses) แบ่งเป็น 5 ประเภท คือ 2.1) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) 2.2) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) 2.3) การใช้ในเชิงชักชวน (Persuasive use) 2.4) การใช้เชิงการกำหนด (Imposed use) และ 2.5) การใช้ในเชิงกลไก (Mechanical use/compliance use) และ 3) การไม่ใช้ผลการประเมิน (Nonuses) ได้แก่ 3.1) ไม่ใช้ในเชิงการเมือง (Political nonuse) และ 3.2) ไม่ใช้เชิงต่อต้าน (Aggressive nonuse)

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบและสภาพการใช้ผลการประเมิน

จากการศึกษารูปแบบ/ลักษณะการใช้ผลการประเมิน พอสรุปได้ดังตารางที่ 2.9 ตารางที่ 2.9 สรุปผลจากการศึกษารูปแบบการใช้ผลการประเมิน

นักวิชาการ/นักวิจัย	รูปแบบการใช้ผลการประเมิน						
	การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (persuasive or symbolic use)	การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use)	การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use)	การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use)	การใช้ในเชิงกระบวนการ (process use)	การใช้เชิงการกำหนด (Imposed use)	การใช้ในเชิงกลไก (Mechanical use)
Patton (2008,2012)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ศิริชัยกาญจนวาสี (2554)	✓	✓	✓	✓	✓		
Fleischer & Christie (2009)	✓	✓	✓	✓	✓		

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

นักวิชาการ/นักวิจัย	รูปแบบการใช้ผลการประเมิน						
	การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (persuasive or symbolic use)	การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use)	การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use)	การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use)	การใช้ในเชิงกระบวนการ (process use)	การใช้เชิงการกำหนด (Imposed use)	การใช้ในเชิงกลไก (Mechanical use)
Baughman et al. (2012)	✓	✓	✓	✓	✓		
วารสารณ์ บุญเจียม (2546)	✓	✓	✓				
สรุป	5	5	5	4	4	1	1

จากตารางสรุปได้ว่า การใช้ผลการประเมินนั้นมีการใช้มากที่สุดอยู่ 4 รูปแบบ คือ การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (persuasive or symbolic use) การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) รองลงมาคือ การใช้ในเชิงกระบวนการ (process use)

จากการศึกษาผลการวิจัยที่ผ่านมา พอสรุปสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ดังตารางที่ 2.10

ตารางที่ 2.10 สภาพการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอก

ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่ศึกษา	ผลการวิจัย
ศิริวัฒน์ วรนาม (2540)	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพการใช้ผลการประเมิน	1) ปริมาณการใช้ในการตัดสินใจ (การใช้เชิงนิเทศน์และการใช้แบบเป็นเครื่องมือ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 2) ผู้บริหารร้อยละ 55.10 ใช้ผลการประเมินมาช่วยในการตัดสินใจระดับปานกลาง และผู้บริหารร้อยละ 91.03 มีประสบการณ์ในการประเมินโครงการต่างๆ ในโรงเรียน
มานัส คักดี (2550)	กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานครู	สภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงาน	ครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานในระดับมากโดยจากมาตรประมาณค่า 5 ระดับพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 เมื่อพิจารณารายมาตรฐานพบว่า ครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกมาตรฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.59 – 3.90
นครชัย ชาญอุไร (2554)	การพัฒนาแบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : การประยุกต์ใช้แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร	สภาพการใช้การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอก	สภาพการใช้ผลการประเมินพบว่า 1) ด้านสภาพการใช้การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านปัญหาการใช้การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปค่าเฉลี่ย = 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.79 ปานกลาง

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่ศึกษา	ผลการวิจัย
Baughman et al. (2012)	การใช้ผลการประเมินของนักศึกษานอกระบบ	สภาพการใช้ผลการประเมินตามรูปแบบการใช้ผล	นักศึกษานอกระบบมีการใช้ผลประเภทการจูงใจ (persuasive use) สูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (The most frequent type of evaluation use by extension educators is persuasive use) รองลงมาคือประเภทใช้เป็นกระบวนการ (process use) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 ลำดับต่อมาการใช้ในเชิงความคิด (conceptual use) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.20 และระดับน้อยที่สุดคือ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87

สรุปได้ว่า การใช้ผลการประเมินยังอยู่ในระดับต่ำถึงระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.87- 3.89) และรูปแบบที่มีระดับการใช้น้อยที่สุดคือ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87

4.4 กระบวนการใช้ผลการประเมิน

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้เสนอแผนภาพกระบวนการนำผลประเมินไปใช้ว่า การใช้ผลการประเมินในเชิงความคิด (conceptual use) เป็นการใช้อย่างแรกที่น่าจะนำไปสู่การใช้ในขั้นต่อไป คือ การใช้เชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศจากการประเมินไปยังสถานการณ์จริงของแผนงาน/โครงการ/งาน การใช้เชิงปฏิบัติการสามารถเกิดขึ้นได้ 3 รูปแบบดังนี้

1. การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) เป็นการนำผลการประเมินเพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุน หรือยืนยันแนวทางการตัดสินใจที่ได้กระทำไว้ก่อนหน้านี้ ผลการประเมินที่ได้เป็นการสืบค้น เพื่อนำผลมาใช้อืนยันผลการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้วางนโยบาย

2. การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) เป็นการนำผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยในการติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมิน เพื่อแสดงว่าการประเมินได้ดำเนินไปตามแนวทางและระเบียบขั้นตอนที่เหมาะสม การใช้ในลักษณะนี้จึงไม่ได้สนใจการนำผลไปใช้ปฏิบัติโดยตรง เป็นการใช้ในการควบคุมคุณภาพของการประเมิน จึงอาจไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงการดำเนินแผนงาน/โครงการ/งาน

3. การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) การนำผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยในการลงมือปฏิบัติ ดำเนินงาน ซึ่งเป็นไปได้หลายลักษณะ เช่น เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหรือปรับแผนงาน ออกแบบโครงการ ปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงาน ปฏิบัติการแก้ปัญหา ยุติ/ปรับเปลี่ยน/ขยายโครงการ เป็นต้น การใช้ในลักษณะนี้จึงอาจส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงปรัชญา วิสัยทัศน์องค์การ โครงสร้างองค์การ หลักการ/ทฤษฎีโครงการ ทรัพยากร การดำเนินงานและอนาคตของแผนงาน/โครงการ/งานดังแผนภาพที่ 2.4

แผนภาพที่ 2.4 เส้นทางการใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน
(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

ในการประเมินให้เกิดผลความสำเร็จ ผู้ประเมินจะต้องออกแบบระบบการประเมินให้สามารถสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง สามารถสร้างวงจรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันในกระบวนการประเมิน และผลการประเมิน รวมทั้งประสานงานการใช้ผลการประเมิน และติดตามการใช้ผลการประเมิน ดังแผนภาพที่ 2.5

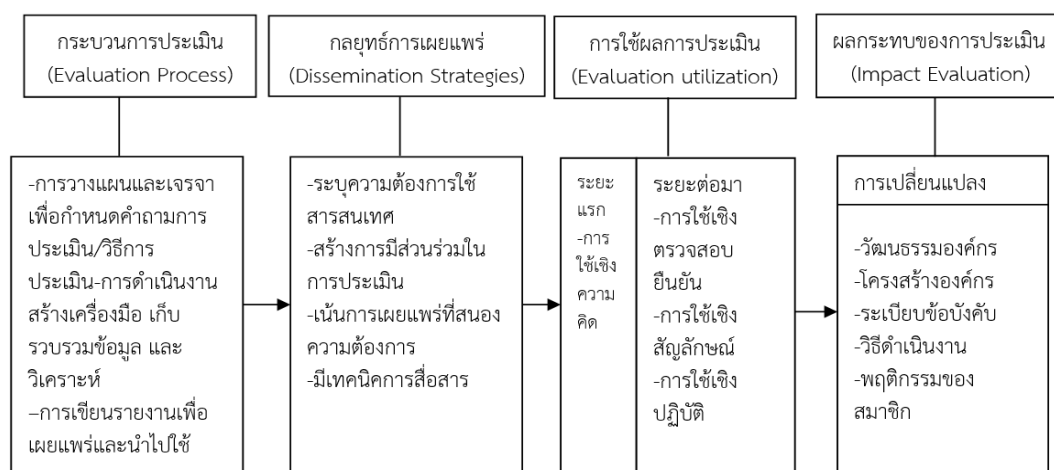
แผนภาพที่ 2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน การใช้ผลการประเมิน และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

หลังการประเมินสิ้นสุดลง ผู้ประเมินในทีมคนใดคนหนึ่ง ควรมีบทบาทเป็นผู้ช่วยประสานการใช้สารสนเทศจากการประเมิน ช่วยผู้บริหารในองค์กรให้ได้รู้สารสนเทศ และทำการปรับปรุงพัฒนา อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุปผู้ประเมินหรือทีมผู้ประเมินควรมีกลไกในการติดต่อ สื่อสัมพันธ์ สร้างการเรียนรู้และการใช้ผลการประเมิน โดยยึดหลักการดังนี้

1. นัดเจรจาเพื่อวางแผนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นที่ยอมรับ
2. สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อทำให้เป็นทีมที่มีพลังแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน
3. สร้างความตระหนักในการประเมิน โดยทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้ มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน
4. ใช้กลยุทธ์และเทคนิคการรายงานผล

5. เสนอรายการดำเนินงานเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ และติดตามสนับสนุนการนำผลไปใช้เป็นรายบุคคล

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมิน การใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน ดังนี้ การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการวางแผน ดำเนินงาน จัดทำรายงาน เผยแพร่สารสนเทศทางการประเมิน และการใช้ผลการประเมิน ซึ่งอาจส่งผลกระทบตามมาหลังจากการใช้ผลการประเมิน ผลการประเมินอาจนำไปสู่การใช้ผลหรือไม่ใช้ผลการประเมินก็ได้ ในกรณีที่มีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ สามารถเกิดการใช้ได้ 2 ระดับ ที่มีความสัมพันธ์กัน คือการใช้ในระยะแรกเป็นการใช้ในเชิงความคิด ทำให้เกิดความกระฉ่าง ความเข้าใจ และการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ประเมิน การใช้ในระยะต่อมาเป็นการใช้ในเชิงปฏิบัติการ ซึ่งอาจเกิดขึ้นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือส่วนผสมของ 3 รูปแบบ ได้แก่ การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ และการใช้ในเชิงปฏิบัติ อันทำให้เกิดผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงที่ตามมา ดังแผนภาพที่ 2.6

แผนภาพที่ 2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการใช้ผลการประเมินและผลกระทบของการประเมิน

(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

สรุปได้ว่า การใช้ผลการประเมิน เริ่มต้นโดยการใช้ใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) เป็นการจุดประกายความคิดของผู้เกี่ยวข้อง แล้วนำไปสู่การปฏิบัติการใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) เป็นการใช้ผลการประเมิน เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุน หรือยืนยันแนวทางการตัดสินใจ การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) เป็นการใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยในการติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมิน และการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) การใช้ผลการประเมินประกอบการปฏิบัติงาน ทั้งนี้การใช้ผลการประเมิน (Evaluation utilization) ขึ้นอยู่กับกระบวนการประเมิน (Evaluation Process) กลยุทธ์การเผยแพร่

(Dissemination Strategies) และเมื่อมีการใช้ผลการประเมินในการปฏิบัติงานย่อมเกิด ผลกระทบของการประเมิน (Impact Evaluation)

4.5 กระบวนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) กล่าวว่า กระบวนการนำผลประเมินไปใช้ว่า การใช้ผลการประเมินในเชิงความคิด (Conceptual use) เป็นการใช้ครั้งแรกที่อาจนำไปสู่การใช้ในขั้นต่อไป คือ การใช้เชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศจากการประเมินไปยังสถานการณ์จริงของแผนงาน/โครงการ/งาน การใช้เชิงปฏิบัติการสามารถเกิดขึ้นได้ 3 รูปแบบ

- 1) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use)
- 2) การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use)
- และ 3) การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) กล่าวคือ หลังการประเมินสิ้นสุดลง ผู้ประเมินในทีมคนใดคนหนึ่ง ควรมีบทบาทเป็นผู้ช่วยประสานการใช้สารสนเทศจากการประเมิน ช่วยผู้บริหารในองค์กรให้ได้รับรู้สารสนเทศ และทำการปรับปรุงพัฒนา อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กล่าวโดยสรุปผู้ประเมินหรือทีมผู้ประเมินควรมีกลไกในการติดต่อ สื่อสัมพันธ์ สร้างการเรียนรู้และการใช้ผลการประเมิน โดยยึดหลักการดังนี้

- 1) นัดเจรจาเพื่อวางแผนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นที่ยอมรับ
- 2) สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เป็นทีมที่มีพลังแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) สร้างความตระหนักในการประเมิน โดยทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับรู้มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน
- 4) ใช้กลยุทธ์และเทคนิคการรายงานผล
- 5) เสนอรายการดำเนินงานเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ และติดตามสนับสนุนการนำผลไปใช้เป็นรายบุคคล สอดคล้องกับนครชัย ชาญอุไร (2554) ค้นพบขั้นตอนในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกดังนี้

- 1) การประชุมวินิจฉัย สภาพการณ์เบื้องต้นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียน
- 2) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานและข้อเสนอแนะของ สมศ.
- 3) ดำเนินโครงการกิจกรรมต่างๆ ตามแผนการปฏิบัติการจากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและรายงานผลการดำเนินโครงการ
- 4) ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสถานศึกษา
- 5) โรงเรียนจัดทำ SAR เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนต่อไปผู้ปกครอง และชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สมศ. และ
- 6) นำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาต่อไป

4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน (Factors affecting utilization)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน (Factors affecting utilization) ดังนี้

1. กระบวนการประเมิน

1.1 ประเมินได้ตรงประเด็น (Relevance) มีการกำหนดคำถามหรือประเด็นของการประเมินได้สอดคล้องกับความต้องการใช้สารสนเทศของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสนใจติดตามการประเมิน และช่วยเพิ่มโอกาสของการนำผลการประเมินไปใช้

1.2 วิธีการประเมินมีคุณภาพ (Quality) เลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม มีการควบคุมคุณภาพของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ย่อมมีผลต่อความน่าเชื่อถือของการประเมิน อันจะส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้

2. ผลการประเมิน

2.1 ข้อค้นพบสนองความต้องการ (Responsiveness) ในกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร ผลการประเมินเป็นปัจจัยนำเข้าอย่างหนึ่งที่ต้องนำไปพิจารณาร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ถ้าผลการประเมินสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้บริหารได้ดี จะช่วยเพิ่มโอกาสของการใช้ผลการประเมินสำหรับการตัดสินใจเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหรือพัฒนา

2.2 ข้อค้นพบมีความถูกต้อง (Accuracy) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร จะต้องมีคุณภาพในด้านความถูกต้อง เทียบตรง เทียบธรรม ทันเวลา (Timely) ปัจจัยเหล่านี้มีผลโดยตรงทางบวกต่อการนำผลการประเมินไปใช้

2.3 เทคนิคการเผยแพร่ ควรมีการระบุผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ และผู้เกี่ยวข้องในการใช้ผลการประเมิน เพื่อกำหนดปริมาณและความถี่ของการสื่อสารระหว่างนักประเมินกับผู้เกี่ยวข้อง วิธีการเผยแพร่ที่สามารถสร้างความสนใจในข้อค้นพบมีส่วนช่วยส่งเสริมการใช้สารสนเทศจากการประเมินทั้งระหว่างการประเมิน และหลังสิ้นสุดการประเมิน

3. คุณลักษณะของผู้ประเมิน

3.1 ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ถ้าผู้ประเมินมีคุณลักษณะที่น่าเชื่อถือ อันประกอบด้วยมีความเชี่ยวชาญทางการประเมิน สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินให้สนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง มีใจเป็นธรรม ไม่อคติ คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน

3.2 ทักษะการสื่อสาร (Communication skills) นักประเมินจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถเจรจาประสานงาน มีมนุษยสัมพันธ์เชิงวิชาชีพในระดับที่เหมาะสมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ย่อมมีผลทางบวกต่อการนำผลการประเมินของผู้เกี่ยวข้อง

4. สภาพแวดล้อมขององค์กร

4.1 บรรยากาศทางการเมืองขององค์กร (Political climate) สภาพทางการเมืองขององค์กร/หน่วยงาน มีผลต่อการใช้สารสนเทศจากการประเมิน ผลการประเมินมีแนวโน้มสูงที่จะ

นำไปใช้ทั้งในระดับบุคคล องค์กรหรือระดับที่สูงขึ้น ถ้าผลการประเมินนั้นสอดคล้องกับปรัชญา แนวทาง นโยบายที่กำหนดไว้

4.2 บรรยากาศทางเศรษฐกิจขององค์กร (Financial climate) สภาพทางเศรษฐกิจขององค์กร/หน่วยงาน มีส่วนสำคัญต่อการเลือกใช้สารสนเทศจากการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แผนงาน/โครงการที่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์กร/หน่วยงาน สารสนเทศด้านการทบทวนหรือปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของการประเมินที่มีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนักที่องค์กร/หน่วยงานสามารถรองรับได้ การนำผลไปใช้ย่อมมีความเป็นไปได้สูง

4.3 ลักษณะการตัดสินใจ (Type of decision) การตัดสินใจอาจจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การตัดสินใจแบบสืบย้อนอดีต (Retrospective decision) สำหรับการตรวจสอบ ยืนยันหรือแสดงความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและผลดำเนินงาน (accountability) ก็กับการตัดสินใจแบบรุกไปในอนาคต (Prospective decision) สำหรับการพัฒนาร่างสรรค์ แผนงาน/โครงการใหม่ที่จะเกิดขึ้น การระบุถึงประเภทของการตัดสินใจของผู้บริหารองค์กรในชั้นการวางแผนการประเมิน ถือเป็นกลยุทธ์ที่ น่าจะช่วยให้เพิ่มโอกาสของการใช้ผลการประเมิน

5 คุณลักษณะของผู้เกี่ยวข้อง

5.1 ระบุกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

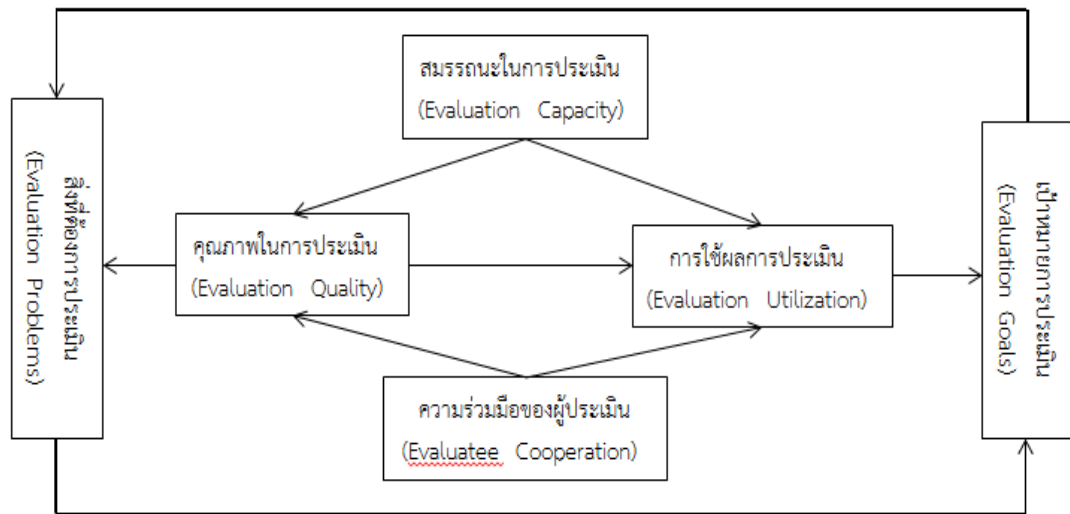
Alkin et al. (1979 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) เสนอแนะว่ากลุ่มบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศจากการประเมินประกอบด้วย กลุ่มผู้ที่อยู่ในวิสัยที่จะใช้สารสนเทศจากการประเมินได้ กลุ่มผู้ต้องการคำตอบจากการประเมินกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการใช้ผลการประเมิน กลุ่มผู้ร่วมรับผิดชอบในการประเมินและใช้ผลการประเมิน กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ อาจเป็นบุคคลคนเดียว หรือกลุ่มบุคคล 2 – 3 คน ซึ่งอาจเป็นคณะผู้ตรวจการ คณะกรรมการ ติดตามกำกับ ควรมีการระบุถึงลูกค้าหลัก (primary audience) ที่คาดหวังว่าจะเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน ซึ่งนักประเมินจะใช้เป็นเป้าหมายในการเสนอรายงานและจัดทำข้อเสนอแนะ

5.2 ความต้องการใช้สารสนเทศ (Information needs) องค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลใดมีความต้องการแสวงหาสารสนเทศหรือความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจ องค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลนั้นย่อมมีแนวโน้มที่จะใช้สารสนเทศจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งสารสนเทศจากการประเมินมาใช้เป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโครงการ/แผนงาน หน่วยงานและองค์กร

5.3 ความผูกพันกับการประเมิน (Commitment) ถ้าผู้เกี่ยวข้องหรือลูกค้าหลักของการประเมินมีทัศนคติที่ดี มีส่วนร่วมวางแผน ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบในการประเมินจะช่วยสร้างความผูกพันกับการประเมิน สามารถนำไปสู่การใช้ผลการประเมินได้ในที่สุด ซึ่งสามารถสังเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินได้

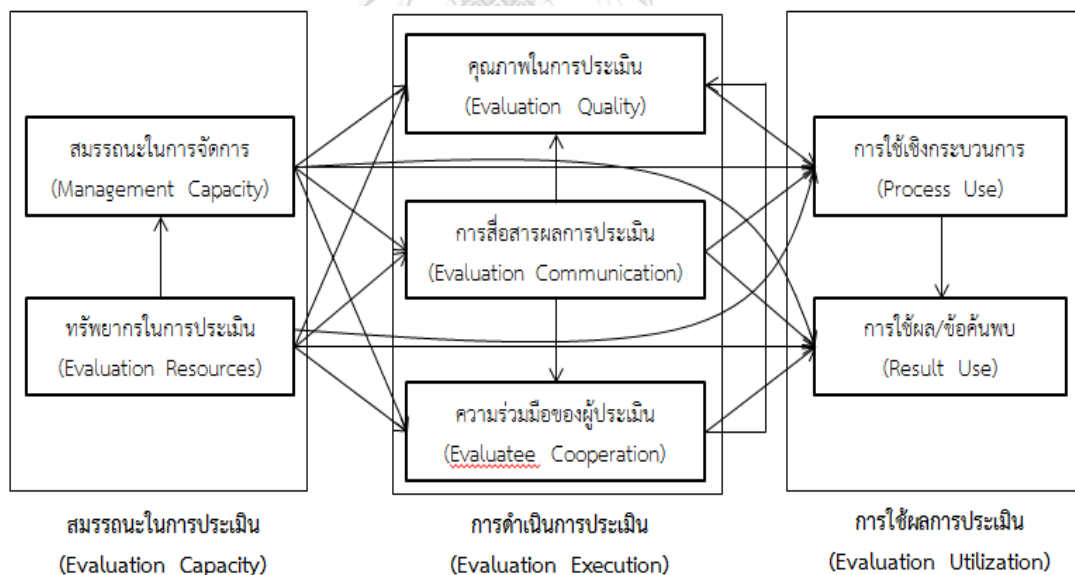
4.7 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน

ศิริวัฒน์ วรรณาม (2540) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ต่อมาแคทลียา ศรีแปลก (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคันนายาว กรุงเทพมหานคร ต่อมา วราภรณ์ บุญเจียม (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อมา จันทน์ วีระชัย (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา : การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ ต่อมาศิริประภา ษรจันทร์ศรี (2549) ได้พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้และการดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัด และ Fleischer & Christie (2009) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ผลประเมินจากการสำรวจของสมาชิกสมาคมอเมริกันการประเมินผล (Evaluation Use Results From a Survey of U.S. American Evaluation Association Members) และ นครชัย ชาญอุไร (2554) ได้พัฒนารูปแบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : การประยุกต์ใช้แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์การ ต่อมา มีงานวิจัยต่างประเทศที่ Jacobson et al. (2011) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ผลการประเมินในเชิงอนุรักษ์สูงสุด (Maximizing conservation evaluation utilization) โดยศึกษาจากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการใช้ผลการประเมิน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และ Dyer et al. (2012) ได้ศึกษาเรื่อง การทำความเข้าใจอิทธิพลต่อการประเมินผลภายในความร่วมมือภาครัฐ:โมเดลกรอบแนวคิด (Understanding Evaluation Influence Within Public Sector Partnerships: A Conceptual Model) จากความสำคัญของการใช้ผลการประเมินผลจำนวนมากทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ รายงานวิจัยนี้นำเสนอทฤษฎีอิทธิพลที่มีต่อการใช้ผลการประเมินภายในความร่วมมือภาครัฐ และล่าสุด Neuman et al. (2013) ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยการใช้ผลการประเมินสำหรับการพัฒนาทฤษฎีและนำสู่การใช้ (Evaluation utilization research-Developing a theory and putting it to use) โดยสอบถามจากหน้าที่องค์กรทางภูมิศาสตร์ (the organization's geographical areas of activity) จำนวน 79 คน โดยนำผลการประเมินมาพัฒนาทฤษฎี (theory development) และ Yoo (2010) ได้ศึกษาเรื่องโมเดลเชิงสำรวจบูรณาการการใช้ผลการประเมินของหน่วยงานภาครัฐในเกาหลี : มุ่งเน้นการประเมินผู้บริหารหน่วยงาน (Exploring an integrated model of governmental agency evaluation utilization in KOREA: focusing on executive agency evaluation) พบว่า ความสำเร็จในการประเมินคือมีการใช้ผลการประเมิน ซึ่งตามกรอบแนวคิดของความสำเร็จในการประเมินดังแผนภาพที่ 2.7 และโมเดลที่บูรณาการการใช้ผลการประเมินดังแผนภาพที่ 2.8

แผนภาพที่ 2.7 กรอบแนวคิดของความสำเร็จในการประเมิน (Yoo, 2010)

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของการประเมิน คือ มีการใช้ผลการประเมินนำไปสู่การปฏิบัติ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคือ สมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) ความร่วมมือของผู้ประเมิน (Evaluatee Cooperation) เป็นผลให้เกิดคุณภาพในการประเมิน (Evaluation Quality) และ การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization)

แผนภาพที่ 2.8 โมเดลที่บูรณาการการใช้ผลการประเมิน (Yoo, 2010)

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า ตามโมเดลที่บูรณาการการใช้ผลการประเมิน (Yoo, 2010) แสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบของระบบการใช้ผลการประเมินมีส่วนสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้ประเมิน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีสมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) มีสมรรถนะใน

การจัดหาทรัพยากรในการประเมิน (Evaluation Resources) และสมรรถนะในการจัดการ (Management Capacity) 2) ดำเนินการประเมิน (Evaluation Execution) โดยอาศัยความร่วมมือของผู้ประเมิน (Evaluatee Cooperation) ทำให้เกิดคุณภาพในการประเมิน (Evaluation Quality) นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization) ซึ่งเป็นเป้าหมายของการประเมิน (Evaluation Goals)

สรุปข้อค้นพบจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาเกี่ยวกับการประเมินและการใช้ผลการประเมิน ได้ดังตารางที่ 2.11

ตารางที่ 2.11 สรุปผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินที่นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน

ปัจจัย	ศิริชัย กาญจนวาสี (2554)	Yoo (2010)	Patton (2012)	Lija et al. (2009)	Dyer et al. (2012)	ศิริวัฒน์ วรนาม (2540)	แคทลียา ศรีแปลก (2544)	วารภรณ์ บุญเยี่ยม (2546)	จันทน์ วีระชัย (2549)	ศิริประภา ชรจันทร์ศรี (2549)	นครชัย ชาญไธโร (2554)	สรุป
1.ด้านปัจจัยการประเมิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓						5
คุณลักษณะของผู้ประเมิน				✓	✓	✓	✓			✓	✓	6
สมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity)	✓	✓	✓									3
สมรรถนะในการจัดการ (Management Capacity)	✓	✓	✓						✓			4
ทรัพยากรในการประเมิน (Evaluation Resources)	✓	✓	✓									3

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

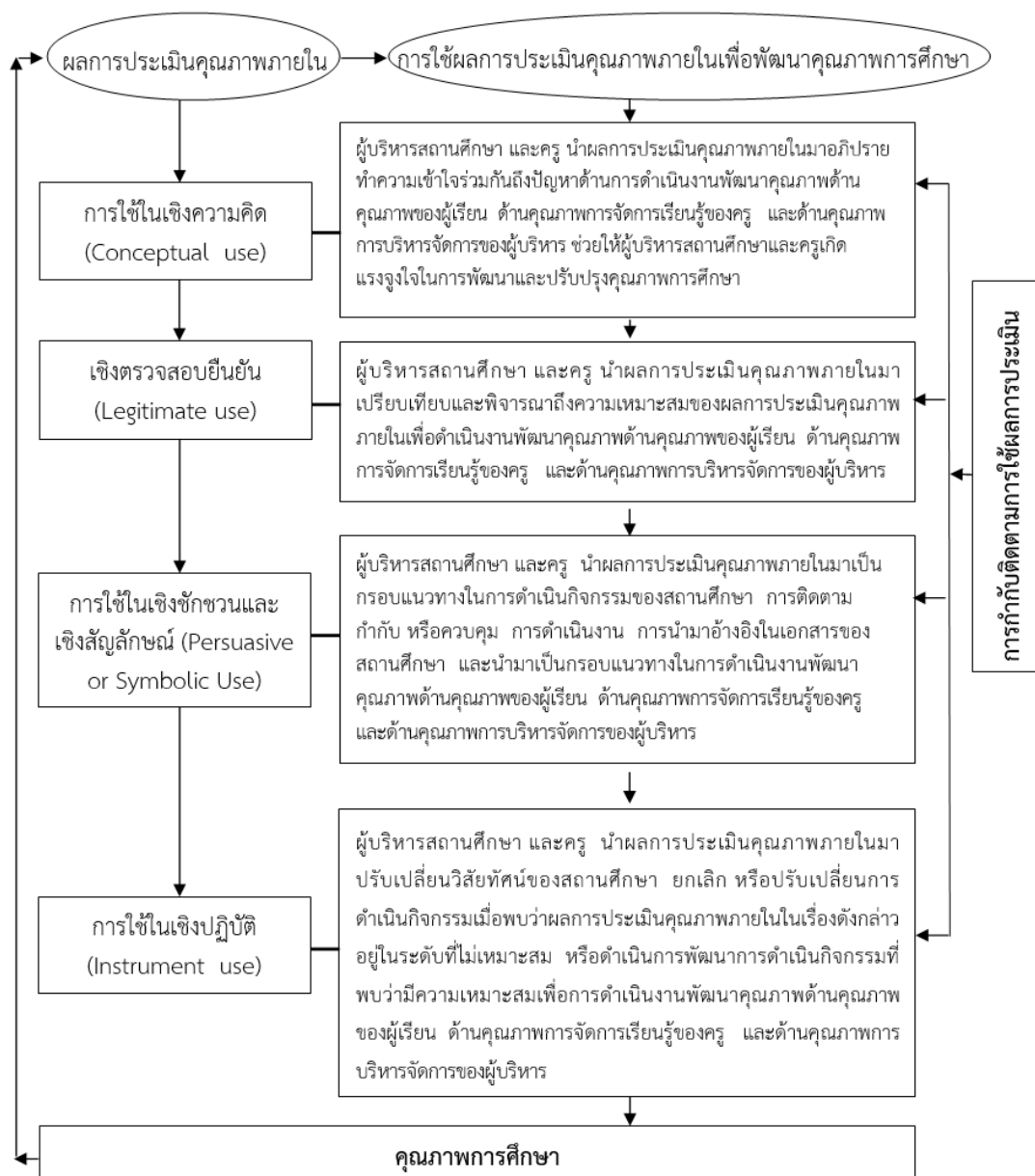
ปัจจัย	ศิริชัย กาญจนวาลี (2554)	Yoo (2010)	Patton (2012)	Lija et al. (2009)	Dyeret al.(2012)	ศิริวัฒน์ วรมาม (2540)	แคทีเลีย ศรีแปลก (2544)	วารสารณ บุญเจียม (2546)	จันทร์ วีระชัย (2549)	ศิริประภา ชรจันทร์ศรี (2549)	นครชัย ชาญไธโร (2554)	สรุป
2.ด้านกระบวนการ ประเมิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓	6
คุณภาพในการ ประเมิน(Evaluation Quality)	✓	✓	✓				✓					4
การสื่อสารผลการ ประเมิน (Evaluation Communication)	✓	✓	✓	✓	✓			✓				5
ความร่วมมือของผู้ ประเมิน (Evaluatee Cooperation)	✓	✓	✓	✓	✓	✓						6

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

ปัจจัย	ศิริชัย กาญจนวาลี (2554)	Yoo (2010)	Patton (2012)	Lija et al. (2009)	Dyer et al. (2012)	ศิริวัฒน์ วรนาม (2540)	แคทลียา ศรีเปลก (2544)	วรารักษ์ บุญเยี่ยม (2546)	จันทน์ วีระชัย (2549)	ศิริประภา สรจันทร์ศรี (2549)	นครชัย ชาญอุไร (2554)	สรุป
3.ด้านผลการ ประเมิน	✓	✓	✓	✓	✓						✓	6
ข้อค้นพบของความ ต้องการ (Responsiveness)	✓	✓	✓	✓								4
ข้อค้นพบมีความ ถูกต้อง (Accuracy)	✓	✓	✓	✓								4
4.สภาพแวดล้อม												3
5.กระบวนการ ประกันฯตามวงจร บริหารคุณภาพ PDCA							✓		✓	✓	✓	4
6.คุณลักษณะของ ผู้บริหารสถานศึกษา							✓		✓	✓	✓	4
7.คุณลักษณะของครู							✓		✓	✓	✓	4

จากตารางสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินที่นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยการประเมิน 2) ด้านกระบวนการประเมิน 3) ด้านผลการประเมิน 4) สภาพแวดล้อม 5) กระบวนการประกันฯตามวงจรบริหารคุณภาพ PDCA 6) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และ 7) คุณลักษณะของครู

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปกระบวนการใช้ผลการประเมิน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังแผนภาพที่ 2.9

แผนภาพที่ 2.9 สรุปกระบวนการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 5 การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation)

(Fetterman, 2015; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) ได้กล่าวถึงการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) เกี่ยวกับทฤษฎี (Theory) หลักการ (Principles) และ ขั้นตอน (Steps) ดังนี้

5.1 ทฤษฎี (Theory) ที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

1) ทฤษฎีการเสริมพลัง (Empowerment Theory) กระบวนการเสริมพลังนั้นเป็นการช่วยให้คนมีทักษะที่จะสามารถแก้ปัญหา และตัดสินใจทำได้ด้วยตนเอง (The process is empowering if it helps people develop skills so they can become independent problem solvers and decision makers)

2) ทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory) การกำหนดตนเอง (self determinant) หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการวางแผนชีวิตตนเองที่ก่อตัวบนพื้นฐานทางทฤษฎีของการประเมินแบบเสริมพลัง ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถ (capacity) อันได้แก่ 1) ความสามารถในการระบุหรือฉายภาพของความต้องการจำเป็นออกมา การกำหนดเป้าหมายหรือความคาดหวัง และการวางแผนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายหรือความคาดหวัง 2) ความสามารถในการระบุแหล่งทรัพยากร 3) การสร้างตัวเลือกที่สมเหตุสมผลจากทางเลือกที่หลากหลายจากการปฏิบัติ 4) การนำขั้นตอนที่เหมาะสมมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ 5) สามารถประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และ 6) ความพยายามหรือความมุ่งมั่นในการติดตามเป้าหมายเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง

3) ทฤษฎีการเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity Building Theory : ECB) เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงทัศนคติ ความรู้และทักษะของแต่ละบุคคล โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ECB strategies will improve individual attitudes, knowledge, and skill as evidenced by behavioral changes) ECB เป็นหลักการที่สำคัญของแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (ECB is a central tenet of the approach)

4) ทฤษฎีการใช้กระบวนการ (Process Use Theory) การตัดสินใจและปฏิบัติต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลประเมิน แนวทางที่สำคัญคือการใช้กระบวนการ (This makes them more likely to make decisions and take actions based on their evaluation data. This way of thinking is at the heart of process use) ตามที่ Patton (2002) กล่าวว่า การช่วยเหลือให้คนสามารถประเมินได้ โดยการให้ร่วมประเมินจริงๆ เป็นการเรียนรู้การประเมินจากกระบวนการประเมิน “Helping people learn to think evaluatively by Participating in real evaluation exercises is what I’ve come to call “process use” และหลักสำคัญในการช่วยให้คนประเมินได้ต้องสอนวิธีการประเมิน ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต (Teaching people to think evaluatively is like teaching them to fish)

5) ทฤษฎีของการปฏิบัติและการใช้ (Theories of Action and Use) ทฤษฎีของการปฏิบัติและการใช้ ช่วยในการบอกความแตกต่างระหว่างแนวคิดทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง (Theories of action and use are used to identify significant differences between the ideal and the real)

5.2 หลักการ (Principles of Empowerment Evaluation)

Fetterman (2015) ได้เสนอหลักการสำหรับการประเมินแบบเสริมพลังไว้ 10 หลักการ หลักการเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการนำแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังไปใช้ โดยช่วยกำหนดแนวทางของการประเมินทำให้นำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนมากขึ้น ดังนี้

1) การปรับปรุงให้ดีขึ้น (Improvement) การประเมินแบบเสริมพลังมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มโอกาสการบรรลุความสำเร็จของโครงการ โดยนักประเมินมีหน้าที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลผู้มีส่วนร่วมทำการประเมินตนเอง ทำให้ผู้มีส่วนร่วมใช้การประเมินในการปรับปรุงโครงการ องค์กร ชุมชน และการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย บทบาทของนักประเมินทำหน้าที่ช่วยผู้มีส่วนร่วมในการประเมินสร้างจุดแข็งแทนที่จะมองเพียงปัญหาอย่างเดียว ทำให้การประเมินมีเป้าหมายเพื่อการปรับปรุง มีการแนะนำเครื่องมือและแบบทดสอบต่างๆ ที่ใช้ในการวัดและกำกับติดตาม รวมทั้งช่วยสร้างตรรกะการประเมินภายใน ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการประเมินต้องทำการตกลงและมีความรับผิดชอบต่อการนำการประเมินไปปฏิบัติ รวมถึงการใช้เครื่องมือในการกำกับติดตามและการตัดสินใจด้วยเช่นกัน

2) ความเป็นเจ้าของชุมชน (Community ownership) “ชุมชน” ในการประเมินแบบเสริมพลัง หมายถึง กลุ่มคนที่ทำการประเมิน ตัวแทน หรือ องค์กรที่ทำการประเมินตนเอง การประเมินแบบเสริมพลังมีความเชื่อในทฤษฎีที่ว่าบุคคลจะมีความเชื่อและใช้ข้อค้นพบและปฏิบัติตาม ถ้าเขามีส่วนรับผิดชอบในการสร้างสิ่งเหล่านั้นขึ้นมา ดังนั้น ความเป็นเจ้าของชุมชนในการประเมินแบบเสริมพลัง จึงให้ความสำคัญกับความเป็นเจ้าของ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนที่ทำการประเมิน การตัดสินใจในการประเมินจึงขึ้นอยู่กับกลุ่มคนที่ทำการประเมิน นักประเมินไม่มีอำนาจที่จะมีสิทธิชี้ขาดตัดสินใจ แต่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำชี้แนะหรือผู้อำนวยการความสะดวกในการประเมิน ส่งผลให้กลุ่มคนที่ทำการประเมินมีความเป็นเจ้าของการประเมินและทำให้ผลการประเมินถูกนำไปใช้ประโยชน์

3) การรวมเข้าด้วยกัน (Inclusion) การประเมินแบบเสริมพลังทำให้เกิดความเป็นเจ้าของชุมชน ซึ่งเกิดจากการรวมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการจากหลายส่วนหลายระดับ ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการ ผู้มีส่วนร่วม และผู้ให้ทุน ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการตกลงร่วมกันในการวางแผนและการตัดสินใจของโครงการ โดยแนวทางการหาข้อตกลงร่วมกันให้ยึดที่การประเมินเป็นหลัก หากมีกลุ่มใดขาดหายไปควรเปิดโอกาสให้มีการรวมใหม่ จนกว่าทุกคนจะมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายหรือการพัฒนายุทธวิธีของโครงการ หลักการการรวมเป็นการเตือนให้นักประเมินตระหนักถึงการเชิญให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามี

ส่วนร่วมมากกว่าการคัดออกเมื่อมีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ เวลา หรือความลำเอียงที่ทำให้กลุ่มคนบางส่วนถูกคัดออกไป

4) การมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย (Democratic participation) เน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถแสดงความคิดเห็นของตนต่อการประเมินได้อย่างเปิดกว้าง การมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) การเน้นที่ความสำคัญของการพิจารณาอย่างรอบคอบและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการ เพื่อให้การใช้ทักษะและความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนเกิดความเป็นไปได้สูงสุด และ 2) การเน้นที่ความยุติธรรมและกระบวนการที่ถูกต้องเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมินแบบเสริมพลัง โดยการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยมี 2 ระดับ ระดับแรกเป็นการให้สิทธิกับแต่ละบุคคลโหวตหรือแสดงความคิดเห็น และระดับที่สองเป็นกระบวนการของการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยในการเก็บข้อมูล การโต้แย้ง และการนำไปปฏิบัติ ทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินเกิดความเชื่อมั่น เป็นอิสระ และเต็มใจในการแสดงความคิดเห็น

5) ความยุติธรรมทางสังคม (Social justice) นักประเมินแบบเสริมพลังมีความเชื่อในหลักการตัดสินใจเชิงสังคม ตระหนักถึงความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่ในสังคม และพยายามที่จะปรับปรุงสถานการณ์เหล่านั้น โดยช่วยให้บุคคลใช้การประเมินในการปรับปรุงโครงการ ซึ่งจะทำให้เงื่อนไขทางสังคมและการร่วมกันเกิดผลในทางบวก ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่น และสามารถที่จะกำหนดตนเองได้ หลักการตัดสินใจเชิงสังคมส่งผลให้เกิดการปฏิบัติต่อบุคคลด้วยความเคารพในสิทธิของความเป็นมนุษย์ รวมถึงการเลือกระเบียบวิธีการประเมิน เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเหมาะสม

6) ความรู้เกี่ยวกับชุมชน (Community knowledge) เป็นสิ่งที่มีค่าต่อการประเมินแบบเสริมพลังซึ่งเชื่อว่าผู้มีส่วนร่วมในชุมชนเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนเป็นอย่างดีและเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ เป็นวิธีการได้มาซึ่งองค์ความรู้จากล่างขึ้นบน (bottom – up approach) ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและพัฒนา โดยนักประเมินต้องมีความเคารพต่อองค์ความรู้ของชุมชน สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยใช้องค์ความรู้ที่เน้นหลักฐานที่ได้มาจากภายนอก

7) กลยุทธ์การใช้พื้นฐานของหลักฐาน (Evidence-based strategies) การเน้นหลักฐาน (Evidence-based) หรือ การปฏิบัติที่ดีที่สุด (best practice) ในการประเมินแบบเสริมพลัง เป็นวิทยาการหรือองค์ความรู้ที่ช่วยในการออกแบบกระบวนการแทรกแซง (intervention) ให้เกิดความเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของชุมชน การนำการปฏิบัติที่ดีที่สุดมาใช้ในการประเมินและไม่ควรมองรับการนำมาใช้ทั้งหมด แต่ต้องพิจารณาร่วมกับองค์ความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนอย่างให้เกิดความสมดุลเหมาะสม นักประเมินมีบทบาทช่วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่เน้นหลักฐานกับองค์ความรู้ของชุมชนในการวางแผนและการนำการแทรกแซงไปสู่การปฏิบัติ

8) การสร้างสมรรถนะ (Capacity building) เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการสร้างองค์ความรู้ให้ผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน ทำให้เกิดการปรับปรุงการ

ปฏิบัติงาน และมีประสบการณ์ในการประเมิน โดยนักประเมินทำหน้าที่ฝึกอบรมและช่วยสนับสนุนให้เกิดการประเมิน ทำให้บุคคลผู้มีส่วนร่วมได้เรียนรู้การพัฒนาสมรรถนะในการวางแผน การปฏิบัติงาน และการติดตามผลการปฏิบัติงาน สร้างทักษะการประเมินโดยใช้การประเมินตนเอง และสมรรถนะอื่นๆ ที่จำเป็น

9) การเรียนรู้องค์กร (Organizational learning) เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการปรับปรุง การเรียนรู้ความเป็นองค์กรเกิดขึ้นได้เมื่อองค์กรนั้นๆ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning Organizational) โดยมีลักษณะที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ลักษณะของการเรียนรู้ความเป็นองค์กรไว้ว่า 1) องค์กรมีการสนับสนุนการเรียนรู้และไม่ได้พึงพอใจกับการดำเนินการที่เป็นไปตามปกติเท่านั้น กล่าวคือองค์กรต้องเปิดรับต่อการเปลี่ยนแปลง 2) ให้คุณค่าการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และพยายามปรับปรุงต่อไป 3) มีความผูกพันในการคิดอย่างเป็นระบบ โดยการเรียนรู้ความเป็นองค์กรนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นระบบมากกว่าการแก้ปัญหาหะยะสั้นซึ่งรวดเร็วแต่อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในปัญหาที่มีความสำคัญได้ และ 4) ส่งเสริมองค์ความรู้ใหม่สำหรับการแก้ปัญหา

10) ความรับผิดชอบในหน้าที่ (Accountability) การประเมินแบบเสริมพลังมีจุดแข็งที่ความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ภายใน โดยการสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ มีความรับผิดชอบร่วมกันต่อพันธะสัญญาในการประเมินที่ได้ทำขึ้น เป็นความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคลที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่และพันธะสัญญาที่ให้ไว้ และความรับผิดชอบต่อระดับกลุ่มหรือชุมชนที่ร่วมกันทำให้โครงการบรรลุเป้าหมายภายใน และความต้องการจากภายนอกหรือผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน

5.3 ขั้นตอน (Steps) สำหรับการประเมินแบบเสริมพลัง มีดังนี้คือ การประเมินแบบเสริมพลังมี 3 ขั้นตอน (Three - Step Approach : Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes Approach)

1) ขั้นตอนของการประเมินแบบเสริมพลัง 3 ขั้นตอน (Three - Step Approach: Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes Approach) เพื่อให้เอื้อต่อการเกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้โดยใช้การประเมินเป็นกระแสหลัก (mainstreaming) ในการพัฒนาองค์กรไว้ดังนี้

1.1) การกำหนดพันธกิจ (Mission) ผู้มีส่วนร่วมร่วมกันระบุพันธกิจหรือวิสัยทัศน์ของโครงการหรือหน่วยงาน นักประเมินจะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดหาสถานที่ในการระดมสมองอภิปราย เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และเป็นอิสระ ให้ร่วมคิดสร้างหรือกำหนดวลี ข้อความที่แสดงวิสัยทัศน์หรือพันธกิจของโครงการหรือองค์กรทั้งในส่วนที่มีอยู่เดิม

กำลังดำเนินการหรือกำลังจะนำมาใช้ หรือเสนอขึ้นมาใหม่ จากนั้นก็ลงมือ ทำพันธกิจหลัก และนำกลับไปให้สมาชิกทั้งหมดร่วมกันปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้อง จนทุกคนเห็นพ้องต้องกัน

1.2) การรวบรวมข้อมูล (Taking stock)

ในขั้นนี้ผู้มีส่วนร่วมในโครงการหรือองค์กรช่วยกันจัดทำรายการของกิจกรรมหลักที่ดำเนินการในโครงการหรือองค์กร จากนั้นจัดลำดับความสำคัญตามความเหมาะสม แล้วเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย เลือกกิจกรรมที่สำคัญ 10 อันดับแรก

ประมาณค่าความสำคัญที่ได้จากขั้นตอนแรก โดยนำมาอภิปรายและนิยามความหมาย ของกิจกรรมที่นำมาประมาณค่าให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจตรงกัน

1.3) การวางแผนสำหรับอนาคต (Planning for future) ในขั้นนี้จะถูกกระตุ้นด้วยคำถาม “จากจุดนี้คุณต้องการจะไปไหน” เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมรู้ว่าพวกเขาควรจะทำอะไร อย่างไร โดยมีรายละเอียดดังนี้

การกำหนดเป้าหมาย (Goals) ทำได้โดยการระดมสมองจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากองค์กรทุกฝ่าย รวมทั้งนักประเมินภายนอกด้วย ซึ่งเป้าหมายที่ดีต้องได้มาจากมุมมองของผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย มีความสอดคล้องกับการทำงานปกติ กิจกรรม ศักยภาพ แหล่งทรัพยากร ของเขตความสามารถขององค์กร

การพัฒนากลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน (Strategies) ขั้นตอนนี้ใช้การลงขันตามมติเพื่อกำหนดชุดของโครงการเพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวต้องมีการพิจารณา ทบทวนอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิผลที่เกิดขึ้นภายใต้การให้คำปรึกษาจากผู้สนับสนุน และมีส่วนร่วมของโครงการ กระบวนการนี้เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเสริมพลังการประเมิน และผู้มีส่วนร่วมต้องมีความรู้เกี่ยวกับงานที่ตนเองทำเป็นอย่างดี หลักฐาน (Evidence) การปฏิบัติงานมีร่องรอยหลักฐานที่ชัดเจน

5.4 วิธีการแบบ 10 ขั้นตอนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ เรียกว่าวิธีคว้าผลลัพธ์ (Getting to Outcomes: GTO) วิธี GTO จะถามคำถาม 10 ข้อ และการตอบคำถามใช้ความสัมพันธ์กันของข้อมูล วิธีการ และเครื่องมือ คำถามที่มีความสามารถในการตรวจสอบ 10 ข้อ และชนิดของแหล่งข้อมูล

1) อะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นทรัพยากรในองค์กร โรงเรียนรัฐ (การประเมินความต้องการจำเป็น การประเมินทรัพยากร) (Needs Assessment)

2) อะไรคือเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย ผลลัพธ์ที่ต้องการ (วัตถุประสงค์) ของโรงเรียนชุมชน/รัฐ (การตั้งเป้าหมาย) (Goal Setting)

3) ความรู้ที่ร่วมกันอยู่จากการแทรกแซงของศาสตร์และการปฏิบัติที่เป็นเลิศในบริบทนี้เป็นอย่างไรบ้าง (ศาสตร์และการปฏิบัติที่เป็นเลิศ) (Science and Best Practices)

4) ความเหมาะสมในการแทรกแซงของโปรแกรมที่เสนอให้เป็นอย่างไร (ความร่วมมือ;สมรรถนะที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม) (Collaboration; Cultural Competence)

5) ความสามารถอะไรที่จำเป็นต้องใส่ไว้ในบริบทนี้เพื่อให้เกิดคุณภาพ (การสร้างสมรรถนะ) (Capacity Building)

6) วิธีการในการสอดแทรกเพื่อให้เกิดการนำไปใช้เป็นอย่างไ (การวางแผน) (Planning)

7) คุณภาพของการปฏิบัติควรจะถูกประเมินอย่างไร (กระบวนการในการประเมิน) (Implementation/Process Evaluation)

8) การแทรกแซงการทำงานที่ดีเป็นอย่างไร (การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ) (Outcome and Impact Evaluation)

9) กลยุทธ์ในการพัฒนาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องถูกรวมเข้าไว้อย่างไร (การจัดการคุณภาพโดยรวม; การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง) (Total Quality Management; Continuous Quality Improvement)

10) ถ้าการแทรกแซงนี้ประสบความสำเร็จควรมีการสนับสนุนอย่างไรบ้าง (การพัฒนาอย่างยั่งยืนของสถาบัน) (Sustainability and Institutionalization)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2559) ได้สรุปขั้นตอนสำคัญของการประเมินแบบเสริมพลัง ผู้ประเมิน (Empowerment Evaluator) กระตุ้นและช่วยเหลือให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการประเมินด้วย 3 ขั้นตอนหลัก และมีกิจกรรมตาม 10 ขั้นตอนย่อย ดังต่อไปนี้

1. หาวิธีการกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์/พันธกิจ ที่ยอมรับร่วมกัน (Mission)

1) จากวิสัยทัศน์/พันธกิจของหน่วยงาน/องค์กร ที่กำหนดร่วมกันนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการจำเป็น (needs assessment) และการประเมินการใช้ทรัพยากร (resource assessment)

2) ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแผนงาน/โครงการ (Goal Setting)

2. ทำการศึกษาสถานภาพปัจจุบันขององค์กร/แผนงาน/โครงการ (Taking Stock)

3) ระบุความรู้ และการปฏิบัติที่ดี (Best practices) ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการดำเนินงานหรือจัดกระทำ (Intervention) ในการดำเนินงานขององค์กร/แผนงาน/โครงการ

4) วางแผนความร่วมมือ (Collaboration) ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กร/แผนงาน/โครงการ

5) พัฒนาสมรรถนะ (Capacity building) ที่จำเป็นให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนการดำเนินงาน และการประเมิน

3. ร่วมมือวางแผน และประเมินเพื่อสร้างสรรค์อนาคตของตนเอง (Planning for the Future)

- 6) ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน (Planning)
- 7) ร่วมมือกันประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงาน (Process Evaluation)
- 8) ร่วมมือกันประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ (Outcomes & Impact Evaluation)
- 9) ร่วมมือกันกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ (Total Quality Management)
- 10) พัฒนาความสำเร็จอย่างยั่งยืน (Sustainability)

5.5 ลักษณะของการประเมินแบบเสริมพลัง (facets of empowerment evaluation)

การประเมินแบบเสริมพลังให้ความสำคัญกับการพัฒนาปรับปรุงโครงการและการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายในองค์กร โดยสมาชิกภายในองค์กรหรือผู้มีส่วนร่วมในโครงการนั้น นักประเมินภายนอกมีบทบาทที่นอกเหนือจากการตัดสินคุณค่าของโครงการ คือ สามารถบูรณาการเอาลักษณะต่างๆ ของการประเมินแบบเสริมพลังให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประเมิน บทบาทของนักประเมินตามแนวคิดนี้มีหลายลักษณะ (Fetterman, 2015; สุวิมล ว่องวานิช, 2543) ดังนี้

1) การฝึกอบรม (training) เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้สามารถทำการประเมินด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้วิธีการให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการประเมิน ตลอดจนการรวมการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนโครงการ การกำหนดให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดของโครงการสามารถทำการประเมินได้ การฝึกอบรมต้องเน้นย้ำให้เห็นถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการประเมิน และความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ การพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตลอดจนการจัดหาเอกสารที่แสดงความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน

2) การอำนวยความสะดวก (facilitation) นักประเมินตามแนวคิดนี้จะมีบทบาทในฐานะผู้ให้คำชี้แนะ (coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ที่ช่วยทำให้บุคคลสามารถทำการประเมินตนเองได้ ผู้ประเมินภายนอกจะพยายามสร้างทีมหรือกลุ่มของผู้อำนวยความสะดวกที่ทำหน้าที่ในการกระตุ้นให้มีการปฏิบัติงานหรือกิจกรรม กำกับและติดตามการปฏิบัติงาน พยายามขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการประเมินจะไม่ประสบความสำเร็จล้มเหลว

3) การให้การสนับสนุน (advocacy) บทบาทของนักประเมินในด้านนี้ ผู้ประเมินสามารถให้การสนับสนุนการประเมินได้หลายรูปแบบ เช่น การให้ความช่วยเหลือผ่านกระบวนการประเมิน การยอมให้ผู้มีส่วนร่วมปรับเปลี่ยนทิศทางของการประเมิน การเสนอวิธีการแก้ปัญหา การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีการเผยแพร่ผลการประเมินต่อผู้กำหนดนโยบายแต่ละระดับ และการจัดเตรียม

ให้มีการนำเสนอผลการประเมิน การค้นหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ตลอดจนการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสังคม ทั้งนี้ต้องระมัดระวังในเรื่องของการเข้าไปควบคุมหรือมีอิทธิพลเหนือบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในโครงการ

4) การสร้างความกระจ่าง (illumination) เป็นการช่วยขยายมุมมองและประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดความทะลุปรุโปร่งโดยเฉพาะในเรื่องการทำให้เกิดความเข้าใจหรือความสามารถในการหยั่งรู้แบบใหม่ๆ เกี่ยวกับบทบาท โครงสร้าง และการเปลี่ยนแปลงของโครงการหรือองค์กร การประเมินแบบเสริมพลังช่วยก่อให้เกิดความกระจ่างชัดได้ในหลายระดับ เช่น ระดับกระบวนการ ระดับผลลัพธ์ กระบวนการนี้ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาบุคคลให้เกิดความชัดเจนในตนเอง เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือชุมชนของผู้รู้ขึ้น

5) การปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง (liberation) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่การประเมินแบบเสริมพลังช่วยทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาและการเรียนรู้ แล้วทำให้เขาเหล่านั้นสามารถมองเห็นอนาคตของตนเองว่าควรมีทิศทางในการพัฒนาอย่างไร เป็นขั้นของการปลดปล่อยให้บุคคลให้มีอิสระ เสรีภาพ มีอำนาจในการกำหนดตนเอง ทำให้บุคคลหลุดพ้นจากบทบาทเดิมๆ และข้อจำกัดต่างๆ เป็นการสร้างความคิดรวบยอดใหม่ของบุคคล นอกจากนี้การประเมินแบบเสริมพลังยังช่วยให้บุคคลค้นพบโอกาสใหม่ๆ มิติใหม่ของปัจจัยด้านต่าง ๆ และสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทในอนาคตของตนเองได้ การประเมินตามแนวคิดนี้ยังทำให้เกิดเสรีภาพจากอิทธิพลจากการเมืองในสังคม

5.6 งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินแบบเสริมพลัง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทยที่ประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ได้ดำเนินการตามการประเมินแบบเสริมพลังมี 3 ขั้นตอน (Three - Step Approach: Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes Approach) ซึ่งในแต่ละงานวิจัยจะมีขั้นตอนการใช้บางขั้นตอน ดังตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12 สรุปขั้นตอนการดำเนินงานส่งเสริมพลังและบทบาทนักวิจัยจากงานวิจัยที่ผ่านมา

ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	3 ขั้นตอนหลัก และ 10 ขั้นตอนย่อย / บทบาทนักวิจัย
กฤติยา วงศ์ก้อม (2547)	รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินการเรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	<ol style="list-style-type: none"> 1) กระบวนการพัฒนาครู 2) การอำนวยความสะดวก โดยการชี้แนะแนวทางการประเมินการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. และ การให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหายุ่งยากในการประเมินการเรียนรู้ 3) การสนับสนุน โดยการสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินการประเมินการเรียนรู้ และการเสริมแรงในการดำเนินการประเมินการเรียนรู้จากผู้บริหาร 4) การสร้างความกระตือรือร้น โดยการให้ความชัดเจนในกระบวนการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พรบ. และ การได้เรียนรู้วิธีการประเมินการเรียนรู้โดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง 5) การมีสภาพทางการคิด โดยการพัฒนาครู ครูสามารถออกแบบการประเมินการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อื่นได้ การพัฒนาครู ครูสามารถออกแบบการประเมินการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษาได้ การพัฒนาครู ครูสามารถออกแบบการประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ พรบ. ได้
สมพงษ์ ปิ่นท่น (2548)	การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ เพื่อพัฒนาทักษะการประเมินการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1) การเตรียมความพร้อมครูให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของประเมิน 2) การให้ความรู้และฝึกทักษะการประเมินแก่ครู 3) การอำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนครูในการพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการประเมินและทักษะการประเมิน 4) การตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นกับครู
ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์ (2549)	การพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินแบบเสริมพลัง	<p>การเสริมพลังการประเมินใน 3 ขั้นตอน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การรวบรวมข้อมูล (taking stock) 2) การตั้งเป้าหมาย (setting goals) 3) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (developing strategies) <p>บทบาทของนักประเมินคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การฝึกอบรม 2) การให้คำปรึกษา 3) การอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 2.12 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ชื่อเรื่อง	3 ขั้นตอนหลัก และ 10 ขั้นตอนย่อย / บทบาทนักวิจัย
ธัญญ์รัศมิ์ จอกสถิต (2553)	โมเดลการพัฒนาการปฏิบัติงานครู: การประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินครูที่เน้นการปฏิบัติงานเป็นฐานและการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ	<p>ระยะเตรียมการ (Mission and Taking stock)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ศึกษาความต้องการในการปฏิบัติงาน (เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู) โดยการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ให้กำลังใจครูในการยกระดับการปฏิบัติงานและวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเอง 2) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ การพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยอำนวยความสะดวกจัดกิจกรรมเปลี่ยนแปลงเรียนรู้ระหว่างกัน ให้คำปรึกษาครู กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจในการปฏิบัติงานตามศักยภาพของตนเอง 3) รวบรวมข้อมูลหลักฐานการปฏิบัติงาน เข้าใจแก่ครูในการใช้หลักฐานอ้างอิงการปฏิบัติงาน <p>ระยะพัฒนาครู (Planning for future) โดยอบรมความรู้ด้านการประเมินการปฏิบัติงานจัดอบรมเนื้อหาตามความต้องการของครู</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) การจัดทำแผนพัฒนาการปฏิบัติงานครู (Goals) เพื่อยกระดับวิชาชีพของตนเอง โดยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางประชาธิปไตย 5) การดำเนินการตามแผน (Strategy) โดยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูตามแผนที่กำหนด ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่เหมาะสม 6) ประเมินความก้าวหน้าโดยสร้างความกระจ่าง สะท้อนผลจากการประเมินของครู 7) ปรับยุทธศาสตร์การทำงานจากผลการประเมินงาน โดยให้คำปรึกษา ให้กำลังใจเพื่อให้ครูนำผลการประเมินมาใช้ปรับยุทธศาสตร์การพัฒนา <p>ระยะประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ประเมินผลการปฏิบัติงานและเขียนรายงาน (Evidence) โดยมุ่งให้คำปรึกษา สนับสนุนให้ครูใช้ความรู้ความสามารถด้านการประเมินในการประเมินสรุปลอย่างเป็นธรรมและมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ และให้คำปรึกษาในการเขียนรายงานผลการพัฒนาการปฏิบัติงานครู 2) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งให้ครูกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ให้คำปรึกษาครูใช้ผลการประเมินเป็นฐานในการพัฒนา เพื่อสะท้อนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาต่อเนื่อง
สาธิตา สฤตมณฑลชัย (2553)	พัฒนารูปแบบการประเมินการเรียนการสอนแบบสตูดิโอทางสถาปัตยกรรมโดยใช้การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ	<p>ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ตามขั้นตอนดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ขั้นตอนการเรียนการสอน 2) การฝึกอบรม 3) การฝึกปฏิบัติการ <p>ประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ</p>

5.7 งานวิจัยต่างประเทศที่ประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

Conway et al. (2010) ได้ศึกษาการใช้การประเมินแบบเสริมพลังเพื่ออำนวยความสะดวกการพัฒนาแผนงานป้องกันความรุนแรงจากผู้ใกล้ชิดกับความรุนแรงทางเพศ (Using Empowerment Evaluation to Facilitate the Development of Intimate Partner and Sexual Violence Prevention Programs) โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลัก (principles) คือ 1) การปรับปรุง (improvement) 2) ความเป็นเจ้าของชุมชน (community ownership) 3) การร่วม (inclusion) 4) การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตย (democratic participation) 5) ความยุติธรรมทางสังคม (social justice) 6) ความรู้ชุมชน (community knowledge) 7) กลยุทธ์การใช้หลักฐานเป็นฐาน (evidenced-based strategies) 8) การสร้างสมรรถนะ (capacity building) 9) การเรียนรู้เกี่ยวกับองค์กร (organizational learning) และ 10) ความรับผิดชอบ (accountability) และผลลัพธ์ที่ตั้งใจของกระบวนการประเมินแบบเสริมพลังคือ การเปลี่ยนแปลงของพลังอำนาจ ดำเนินการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มชุมชน 1) ชุมชนขนาดเล็กที่สุด (8,600 คน) 2) ชุมชนขนาดกลาง (37,000 คน) และ 3) กลุ่มชุมชนที่ใหญ่ที่สุด (100,000 คน) ซึ่งทั้ง 3 ชุมชนนี้มีความแตกต่างกันมากขององค์การป้องกันความรุนแรงจากผู้ใกล้ชิด (IPV) กับความรุนแรงทางเพศ (IV) ส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า 3 ชุมชน ประสบความสำเร็จในขั้นตอนแรกของ GTO และการประเมินแผนงานป้องกันความรุนแรงจากผู้ใกล้ชิด (IPV) กับความรุนแรงทางเพศ (IV)

Ramnarain & Modiba (2013) ได้ศึกษาเรื่อง มิตรวิพากษ์ ความร่วมมือ และความไว้วางใจเป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดตัวเอง (Critical Friendship, Collaboration and Trust as a Basis for Self-Determined Professional Development: A case of science teaching) เป็นการพัฒนานาวิชาชีพ จากการเรียนรู้ของครูในการสะท้อนบทเรียนจากการสอนวิทยาศาสตร์ โดยการใช้การประเมินแบบเสริมพลัง การมีส่วนร่วมของครูในการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนานาวิชาชีพ ครูกำหนดตัวเอง (self-determined) ในการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตบทเรียน และอภิปรายในเชิงลึก การสอบสวนและศึกษาความเข้าใจของครู ความสำคัญของหลักสูตรนี้คือการใช้ช่วงหลายเดือน แสดงให้เห็นว่า การพัฒนานาวิชาชีพของครูต้องใช้เวลา

Pinto & Rahman (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกลับเข้าสู่สังคม (re-entry) ของผู้หญิงที่เคยถูกคุมขัง (Policy advocacy and leadership training for formerly incarcerated women: An empowerment evaluation of ReConnect, a program of the Women in Prison Project, Correctional Association of New York) โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลังการประเมิน (empowerment evaluation) โดยการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group) กับผู้หญิงที่สำเร็จจากโปรแกรม ReConnect จำนวน 24 คน การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง (empowerment evaluation) ของโปรแกรม (assessing ReConnect's empowerment)

ประกอบด้วยผู้สำเร็จจากโปรแกรม ReConnect เจ้าหน้าที่ ReConnect และนักประเมิน/นักวิจัยซึ่งเป็นเสมือนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (as a group, referred to as stakeholders) ใช้วิธีการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment evaluation) มีรูปแบบของการประเมินแบบเสริมพลัง (Evaluation design) คือ ดำเนินการสนทนากลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ที่ Correctional Association of New York เลือกใช้ การสนทนากลุ่ม (focus group) แทนการใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสำรวจ (instead of in-depth interviews or survey research) เพื่อที่จะทำความเข้าใจและรวบรวมประสบการณ์โดยเผชิญหน้า/เห็นหน้ากับหญิงที่เคยถูกคุมขัง เปรียบเทียบได้กับการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล การสนทนากลุ่มสามารถที่จะดึงพลังอำนาจจากนักวิจัยสู่ผู้มีส่วนร่วมซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถ และประสบการณ์จากการปฏิบัติ ผู้วิจัยปรับสมดุลให้ผู้มีส่วนร่วมได้โต้ตอบและเสนอความคิดส่วนลึก และมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนั้นได้ทำความเข้าใจและปรับความรู้ ทั้งการสำรวจและการอธิบายด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (focus group) ทำให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาโมเดลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการเสริมพลัง (developing explanatory models of behavior change and empowerment) ซึ่งเป็นฐานรากเกี่ยวกับบริบทและสถานการณ์ และการสนทนากลุ่ม (focus group) ได้กรอบแนวคิดทฤษฎี (theoretical framework for this study) ดังนั้นการสนทนากลุ่ม (focus group) จึงรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายมุมมองจากหญิงที่เคยถูกคุมขัง ซึ่งเป็นผู้ที่ได้พบประสบกับสถานการณ์ในระหว่างที่ได้กลับเข้าสู่สังคม ชุมชนนั้นมา ผลการวิจัยพบว่า 1) เสริมพลังภายในบุคคล (Intrapersonal empowerment) ผู้มีส่วนร่วมเมื่อกลับไปเผชิญหน้ากับการสู่สังคม ชุมชน และความรู้ทักษะจึงเป็นสิ่งที่ต้องการจำเป็น ซึ่งผู้มีส่วนร่วมได้ชี้เหมือนกันว่า ไม่ว่าจ้างงาน ปัญหาบ้านและการกลับสู่ครอบครัว ซึ่งเป็นลำดับความสำคัญเบื้องต้น ผู้มีส่วนร่วมหลายคนอธิบายว่ามาจากประวัติทางอาชญากรรม ทั้งๆ ที่มีคนรับรอง 2) การรับรู้ข้อมูล (Acquiring information) (เพื่อเติมเต็มความรู้ที่ต้องการจำเป็น) 3) การเรียนรู้ที่จะสนับสนุน (Learning to advocate) (ปรับเปลี่ยนเป็นผู้นำ) 4) ความรู้สึกมีพลังอำนาจ (Feeling empowered) (เพิ่มพลังอำนาจ การเห็นค่าตนเอง) 5) เสริมพลังในการปฏิสัมพันธ์ (Interactional empowerment) ผู้มีส่วนร่วมได้อธิบายถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ 12 sessions จากโปรแกรม ReConnect และ 6) เสริมพลังเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral empowerment)

Maras et al. (2014) ได้ศึกษาเรื่อง มุมมองผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียน ในการวางแผนการดำเนินการและการประเมินผลตามหลักฐานการปฏิบัติ (School practitioners' perspectives on planning, implementing, and evaluating evidence-based practices)

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาช่องว่างระหว่างศาสตร์กับการปฏิบัติ โดยใช้การประเมินเสริมพลัง EBPs (evidence-based practices) การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการวิธีการมีส่วนร่วมในการประเมิน ให้ความสำคัญในการปรับปรุงพัฒนาและความรับผิดชอบ (prioritizes improvement

and accountability) มุ่งเน้นความสำเร็จของโปรแกรม การประเมินเสริมพลังส่งเสริมผลลัพธ์ทางบวกโดยการสร้างสมรรถนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผน การดำเนินการ และการประเมินใหม่และการปฏิบัติที่ยังคงอยู่ (capacity of stakeholders to plan, implement, and evaluate new and existing practices) การบรรลุผลลัพธ์ (Getting to Outcomes GTO) ประเด็นคือ ใช้ผลเป็นฐานสู่ความรับผิดชอบการวางแผน การดำเนินการ และการประเมิน EBPs โครงการสุขภาพจิตในโรงเรียน (Planning, implementing, & evaluating EBPs in school mental health) โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามขั้นตอนพื้นฐาน 3 ขั้นตอน (three basic steps) คือ 1) การวางแผน (Planning) คือการที่ผู้ปฏิบัติและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินความต้องการจำเป็นของแผนงาน ทรัพยากร และการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถวัดได้ (practitioners and stakeholders assess current programs, needs, and resources; articulate measurable goals) 2) การดำเนินการ (Implementing) เป็นการปฏิบัติจริงตามแนวปฏิบัติที่เลือก 3) การประเมิน (Evaluating) เป็นการประเมินอย่างซื่อสัตย์ตรงไปตรงมาในการปฏิบัติ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง การใช้กระบวนการและผลลัพธ์ (use of process and outcome) เพื่อประเมินผลกระทบของแผนงาน (program impact) PIE ในโรงเรียน (Planning, Implementing, and Evaluating) มีลำดับขั้นดังนี้ ขั้นตอนแรกในขั้นตอนการวางแผนสำหรับบุคลากรของโรงเรียนที่จะดำเนินการ คือ การประเมินความต้องการจำเป็น เพราะการประเมินความต้องการช่วยให้โรงเรียนระบุทรัพยากรและช่องว่างในการให้บริการที่จะกำหนดเป้าหมายและเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งจะนำมาใช้ปฏิบัติใหม่ ขั้นตอนที่ 2 แม้ว่าบุคลากรของโรงเรียนและผู้มีอำนาจตัดสินใจจะมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับโปรแกรมแต่พวกเขาอาจขาดศาสตร์ที่จำเป็นที่จะดำเนินการให้แผนงานมีประสิทธิภาพ และผู้มีส่วนได้เสียจะต้องพิจารณาให้แผนงานมีความเหมาะสมกับบริบท และพิจารณาสมรรถนะใดที่มีความจำเป็นในการดำเนินการ บรรลุเป้าหมายทั้งนี้ คือการจัดอบรมและการสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ (insufficient staff training and support) และข้อจำกัดของทรัพยากร ห้องเรียนที่แออัด ปัญหาการบริหารห้องเรียน และระเบียบวินัย ขวัญกำลังใจของครูต่า/ครูเปื้อน่าย ความไม่เพียงพอของเวลาเนื่องจากการจัดลำดับความสำคัญการแข่งขันที่เน้นผลงานทางวิชาการ และขั้นตอนสุดท้ายบุคลากรในโรงเรียนจะต่อสู้ที่จะประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติในโรงเรียน

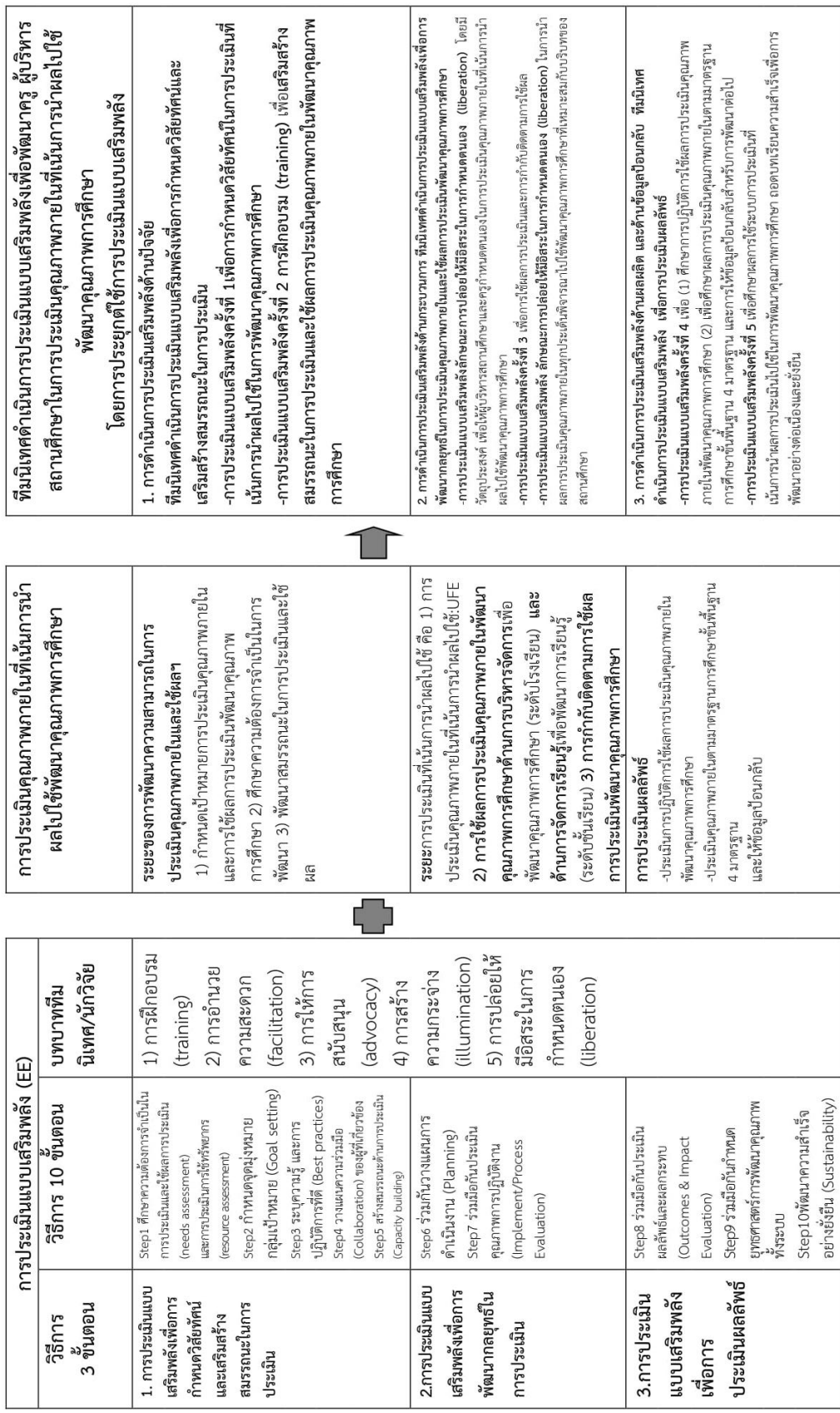
การสร้างสมรรถนะในโรงเรียน การสร้างสมรรถนะหมายถึง กิจกรรมการปรับปรุงพัฒนาทักษะ ความสนใจ ความรู้ ทัศนคติ และพื้นฐานที่จำเป็นที่จะให้สมบุรณ์ในงาน หรือใช้นวัตกรรม นักวิจัยมุ่งเน้นการสร้างสมรรถนะทั่วไป เช่น การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) การกำหนดเป้าหมาย (goal-setting) การเป็นพี่เลี้ยง (monitoring outcomes) นวัตกรรมที่เพิ่มเติม (Additional innovation) และการสร้างสมรรถนะเฉพาะ (specific capacity building) ที่จะปรับได้ให้แผนงานมีความเหมาะสมตามความต้องการจำเป็น แนวทางการประเมิน

แบบเสริมพลังไม่เพียงแต่สร้างสมรรถนะที่จำเป็นแล้ว ยังส่งเสริมประสิทธิภาพขององค์กร โครงสร้าง และการทำงานตามความต้องการจำเป็นและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร กลุ่มตัวอย่าง (Participants) ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน จำนวน 22 คน จาก 3 โรงเรียน

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มด้วยแนวการสนทนาถึงโครงสร้างและแบบสอบถามปลายเปิด (a semi-structured focus group guide and open-ended questions) ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ 16 ประเด็น จากการสนทนากลุ่ม 3 กลุ่ม พบว่า โรงเรียนที่ 3 (case 3) ปฏิบัติที่ดีเลิศ (best practice) และโรงเรียนยังมีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นทางวิชาการ เช่น ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ทางสังคม และพฤติกรรมนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า จะเป็นการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ในหลายลักษณะ เช่น การฝึกอบรม (training) การเป็นพี่เลี้ยง (monitoring) เพื่อให้บุคคลมีสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็น จนสามารถปฏิบัติงานตามที่กำหนด เป้าหมายได้บรรลุผลสำเร็จและสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

พอสรุปแนวคิดในการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังกับการประเมินคุณภาพ ภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังแผนภาพที่ 2.10

แผนภาพที่ 2.10 แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังกับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 6 แนวคิดเกี่ยวกับระบบ การพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบ

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับระบบ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอในประเด็นต่อไปนี้ คือ ความหมายของระบบ องค์ประกอบของระบบ การพัฒนาระบบ และการประเมินผลระบบ

6.1 ความหมายของระบบ

“ระบบ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “System” มาจากภาษากรีกว่า “Systema” ซึ่งหมายถึง กลุ่มก้อนอันประกอบด้วยส่วนประกอบย่อยๆ มีนักวิชาการ หลายคนได้ให้ความหมายของคำว่าระบบในลักษณะที่สอดคล้องกัน ดังนี้

ระบบ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบย่อยต่างๆ เมื่อนำมารวมกันก็จะมุ่งปฏิบัติการร่วมกันเพื่อนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Smith, 1982; FitzGerald and FitzGerald, 1987; Bedeian, 1993; Kinicki and Williams, 2009)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ให้ความหมายของ “ระบบ” หมายถึง กลุ่มของสิ่งซึ่งมีลักษณะประสานเข้าเป็นสิ่งที่เดียวกันตามหลักแห่งความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกัน ด้วยระเบียบของธรรมชาติหรือหลักเหตุผลทางวิชาการ

6.2 องค์ประกอบของระบบ

Bertalanffy (1968) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบโดยประยุกต์ทฤษฎี ระบบทั่วไป (general system theory) เข้ากับทฤษฎีการสื่อสารและการควบคุม (theory of communication and control) ซึ่งแสดงองค์ประกอบของระบบไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (inputs) หรือตัวรับเข้า (receptors) หมายถึง สิ่งที่ต้องใช้ในการดำเนินงานของระบบ ซึ่งในทางการสื่อสารเราอาจจะเปรียบได้กับอวัยวะหรืออินทรีย์ที่ใช้ในการรับรู้ (sense organ)

2. กระบวนการ (process) หมายถึง ขั้นตอนหรือวิธีดำเนินการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าไปสู่ ผลผลิตที่ต้องการ สำหรับในทางการสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับกระบวนการทางสมองที่ทำหน้าที่ควบคุมการรับรู้ข่าวสาร (control apparatus)

3. ผลผลิต (outputs) หรือตัวแสดงผล (effectors) หมายถึง ผลที่ได้รับจากกระบวนการดำเนินงานของระบบ ซึ่งในทางการสื่อสารอาจจะเปรียบได้กับข่าวสาร (message) ที่ได้รับจากกระบวนการควบคุมการรับรู้ข่าวสาร

4. ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) หมายถึง การนำผลที่ได้รับจากระบบเป็นข้อมูลย้อนกลับ ไปสู่ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการในลักษณะการป้องกันและควบคุมตนเอง (self-regulating) เพื่อรักษาสภาวะสมดุลของระบบ

Smith (1982) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบสรุปได้ 5 ประการ คือ

1. แหล่งทรัพยากร (sources) หมายถึง แหล่งทรัพยากรต่างๆ สำหรับปัจจัยแต่ละปัจจัย ที่นำเข้าสู่ระบบ

2. ปัจจัย (inputs) หมายถึง แหล่งของวัตถุดิบหรือปัจจัยแต่ละปัจจัยที่นำเข้าสู่ระบบ ซึ่งจะ มีผลต่อกระบวนการปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ได้รับตามลำดับต่อไป

3. กระบวนการและการแปรสภาพ (process and transformation) หมายถึง กรรมวิธี ในการแปรสภาพวัตถุดิบหรือปัจจัยนำเข้าไปสู่ผลผลิตที่ต้องการ กระบวนการที่มี ประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสม

4. ผลผลิต (outputs) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ออกมาจากกระบวนการของระบบและเข้าไปสู่ สิ่งแวดล้อมภายนอกระบบซึ่งอาจจะออกมาในรูปสสาร พลังงาน หรือข้อมูลสารสนเทศทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

5. ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) หมายถึง สารสนเทศที่ได้มาจากการดำเนินงานของระบบ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเลือกปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตต่อไปในอนาคต

Kinicki and Williams (2009) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของระบบ มี 4 ส่วน คือ

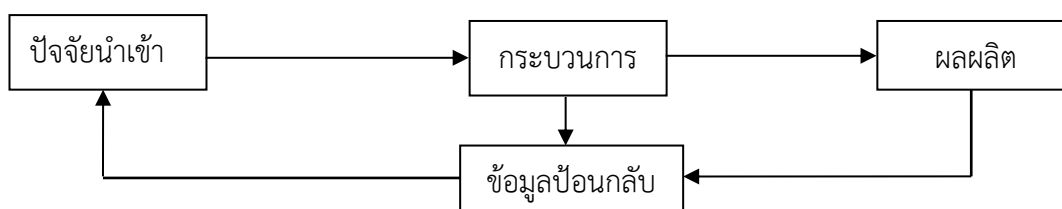
1. การนำเข้า (inputs) คือ คน เงิน ข้อมูล เครื่องมือ และวัตถุดิบที่ต้องใช้ผลิตสินค้า หรือ บริการขององค์การ

2. กระบวนการแปรรูป (transformation processes) คือ ความสามารถของ องค์การด้าน การจัดการและเทคโนโลยีที่ประยุกต์ใช้ในการแปรรูปจากวัตถุดิบเป็นผลผลิต

3. ผลผลิต (outputs) คือ สินค้า การบริการ กำไร การขาดทุน หรือความพอใจของ พนักงานที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์การ

4. ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) คือ ข้อมูลที่แสดงถึงการปฏิบัติงาน หรือข้อมูลที่เกิด จากการตอบรับจากสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อวัตถุดิบ เช่น ลูกค้าซื้อสินค้าหรือไม่

องค์ประกอบของระบบที่สำคัญๆ คือ ปัจจัยนำเข้า (inputs) กระบวนการ (process) ผลผลิต (outputs) และ ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) โดยในแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันดังแผนภาพที่ 2.11

แผนภาพที่ 2.11 องค์ประกอบของระบบ

6.3 การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการที่เหมาะสมซึ่งมีนักวิชาการ ได้นำเสนอกระบวนการพัฒนาระบบไว้ดังนี้

Smith (1982) ได้นำเสนอหลักการพัฒนาระบบไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนระบบ (planning) เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง และ พยากรณ์ผลของทางเลือกตามที่เสนอขึ้นมา รวมทั้งประเมินโอกาสที่มีอยู่ การวิเคราะห์ดังกล่าว จะนำไปสู่การนิยามขอบเขตและจำแนกประเภทวัตถุประสงค์ของระบบเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร และการวัดประสิทธิผลองค์การ

2. การออกแบบระบบ (design) เป็นการให้รายละเอียดเฉพาะอย่างเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของระบบที่กำหนดไว้

3. การปรับปรุงและพัฒนาระบบ (improvement and development) เป็นขั้นตอนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งจะแปรเปลี่ยนการออกแบบไปสู่สภาพที่พร้อมจะปฏิบัติงานได้จริง โดยปกติแล้วระบบที่ได้รับการยอมรับ หรือมีความเที่ยงสูงจะให้ความสำคัญกับวิธีการเพื่อการบรรลุพันธกิจของระบบเป็นสำคัญ ดังนั้น ส่วนประกอบย่อยๆ ทุกส่วนจะต้องได้รับการประเมินเพื่อให้แน่ใจว่าจะสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่คาดหวังไว้ได้อย่างดีหรือไม่ทั้งนี้การประเมินดังกล่าวต้องทดสอบในสถานการณ์ที่เป็นพลวัตร

4. การนำไปใช้จริง (implementation) หลังจากทีระบบได้รับการพัฒนาจนเป็นที่น่าพอใจในสภาพแวดล้อมที่ได้ทำการทดสอบแล้ว จำเป็นต้องนำไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง (live circumstance) การนำไปใช้เป็นกระบวนการที่มีลำดับขั้นตอนในการผสมผสานแบบจำลองที่ได้รับการพัฒนา และระบบย่อยตามที่เราสงสัยกับแผนที่เราก่อร่างไว้ล่วงหน้า เพื่อบรรลุผลประโยชน์ตามที่กำหนดไว้

5. การบริหารระบบ (operation) เป็นขั้นตอนของการบริหารจัดการระบบ ได้แก่ การ แก้ปัญหาเกี่ยวกับระบบ การตัดสินใจระบบ และปฏิบัติหน้าที่ในด้านการกำกับ ติดตาม และควบคุมให้ระบบปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

6. การประเมินผลระบบ (evaluation) การประเมินผลระบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานโดยรวม ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนการออกแบบระบบ ปกติแล้วการวัดประสิทธิผลสำหรับองค์การจะใช้พหุเกณฑ์ (multi-criteria) ซึ่งประกอบด้วย เกณฑ์ในเชิงปริมาณและเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ อย่างไรก็ตามในการประเมินระบบโดยทั่วไปจะมุ่งเน้นกระบวนการ และผลที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมของระบบเป็นสำคัญ

Debenham (1989) ได้นำเสนอลำดับขั้นตอนในการพัฒนาระบบไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ระบบ (system analysis) หมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ภายในระบบว่ามีอะไรบ้าง มีองค์ประกอบใดควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของระบบ
2. การออกแบบระบบ (system design) หมายถึง การนำเอาองค์ประกอบต่างๆ มา เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดความสอดคล้อง และสามารถบรรลุจุดหมายตามต้องการ ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ระบบ
3. การนำระบบไปใช้ (system implementation) หมายถึง การนำระบบที่ออกแบบไว้ ไปใช้ตามจุดหมายที่ต้องการ

Stair (1992) ได้กล่าวว่าการพัฒนาระบบประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจระบบ (systems investigation) เป็นการดำเนินการในขั้นแรกเพื่อศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เป็นปัญหาในการดำเนินการ เพื่อให้ระบบมีความสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยกำหนดเป้าหมายของระบบ และเตรียมข้อมูลสำหรับดำเนินการในขั้นต่อไป
2. การวิเคราะห์ระบบ (systems analysis) เป็นการศึกษาระบบที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาถึงจุดเด่นและข้อบกพร่องของระบบ
3. การออกแบบระบบ (systems design) เป็นการสร้างระบบที่ช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้ใช้ระบบ
4. การนำระบบไปใช้ (systems implementation) เป็นการนำระบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการดำเนินการ
5. การบำรุงรักษาและทบทวนระบบ (systems maintenance and review) เป็นการเก็บรักษาระบบให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความผิดพลาด และมีประสิทธิภาพสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ชนาธิป ทุ้ยแป (2551) ได้สังเคราะห์ขั้นตอนในการพัฒนาระบบการประเมินผลได้ขั้นตอนที่สำคัญ 6 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์ระบบ (system analysis) เป็นขั้นตอนการศึกษาถึงองค์ประกอบต่างๆ ภายในระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนพิจารณาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ภายในระบบ โดยอาจเปลี่ยนแปลงปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของระบบอันจะนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติต่อไป

2. การสังเคราะห์ระบบ (system synthesis) เป็นขั้นตอนการรวมองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเข้าด้วยกันอย่างมีเหตุผล และ/หรือกำหนดเป็นองค์ประกอบใหม่โดยใช้ข้อมูล สารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบ

3. การออกแบบระบบ (system design) เป็นขั้นตอนการกำหนดโครงสร้างของระบบหรือ สร้างรูปแบบจำลองของระบบ โดยแสดงให้เห็นการเคลื่อนไหวขององค์ประกอบ (flow-chart) รวมทั้ง ลำดับขั้นสำคัญๆ และที่รองลงมาในลักษณะขั้นต่อขั้น (step by step) และจัดทำคู่มือการใช้ระบบ

4. การตรวจสอบระบบและปรับปรุง (system verification and improvement) เป็นขั้นตอนการพิจารณาว่าระบบที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการสร้าง ระบบมากน้อยเพียงใด โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงของระบบ ซึ่งประกอบไปด้วยวิธีการตรวจสอบในภาพรวม และการตรวจสอบรายละเอียดขององค์ประกอบ และปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ ในระบบ และคู่มือการใช้ระบบ หลังทำการตรวจสอบระบบ เพื่อให้ระบบมีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุด

5. การนำระบบไปใช้ (system implementation) เป็นขั้นตอนการนำระบบที่ได้พัฒนาขึ้น ไปใช้ในสถานการณ์จริง

6. การประเมินระบบ (system evaluation) เป็นขั้นตอนการประเมินระบบที่นำไปใช้ใน สถานการณ์จริง และรายงานผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบที่พัฒนาขึ้น

ปิยะธิดา ทองอร่าม (2552) ได้สังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบ สรุปได้ว่าการพัฒนาระบบประกอบด้วย การดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การตรวจสอบระบบ การนำระบบไปใช้ และการประเมินระบบ (system evaluation) สรุปขั้นตอนการพัฒนาระบบดังตารางที่ 2.13

ตารางที่ 2.13 สรุปขั้นตอนการพัฒนาระบบ

ขั้นตอนการพัฒนา ระบบ	Smith (1982)	Debenham (1989)	Stair (1992)	ชนาธิป ทัญแป (2551)	ปิยะธิดา ทองอร่าม (2552)	สรุปขั้นตอนการพัฒนา ระบบ
1.การวิเคราะห์ระบบ	✓	✓	✓	✓	✓	1.การวิเคราะห์
2.การสังเคราะห์ ระบบ		✓		✓	✓	2.การออกแบบระบบ
3.การออกแบบระบบ	✓	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 2.13 (ต่อ)

ขั้นตอนการพัฒนา ระบบ	Smith (1982)	Debenham (1989)	Stair (1992)	ชนาธิป ท้วยแป (2551)	ปิยะธิดา ทองอร่าม (2552)	สรุปขั้นตอนการพัฒนา ระบบ
4.การตรวจสอบ ระบบ		✓		✓	✓	3.การตรวจสอบระบบ
5.การปรับปรุงระบบ				✓		
6.การนำระบบไปใช้	✓		✓	✓	✓	4.การนำระบบไปใช้
7.การประเมินผล ระบบ		✓		✓	✓	5.การประเมินผลระบบ
8.การบำรุงรักษาและ ทบทวน			✓			

จากผลการสรุปขั้นตอนการพัฒนาระบบ ได้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ระบบ 2) การออกแบบระบบ 3) การตรวจสอบระบบ 4) การนำระบบไปใช้ และ 5) การประเมินผลระบบ สามารถอธิบายรายละเอียด ของขั้นตอนการพัฒนาระบบในแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระบบ (system analysis) เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ และเป็นกระบวนการในการสนับสนุนการพัฒนา วิธีการใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน และสังเกตว่าองค์การหรือหน่วยงานได้ปฏิบัติงานไปอย่างไร วิธีการ ในการปฏิบัติงาน กับเป้าหมายที่กำหนดขึ้นหรือไม่ องค์การหรือหน่วยงานต่างๆ ได้มีการติดต่อ สัมพันธ์กับองค์การหรือหน่วยงานอื่นๆ หรือไม่ได้มีการติดต่อประสานงานกันในลักษณะเช่นใด และได้ผลเป็นเช่นใด เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการดำเนินงานโดยการกำหนดแนวทาง การคัดเลือก แนวทาง และการลงมือปฏิบัติงานอย่างมีระบบ

2. การออกแบบระบบ (system design) เป็นขั้นตอนการรวมองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเข้าด้วยกันอย่างมีเหตุผล ก่อให้เกิดองค์ประกอบใหม่โดยใช้สารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ระบบ เพื่อการพัฒนาโลกเพื่อให้ระบบทำงานได้

3. การพัฒนาและตรวจสอบระบบ (system development and verification) เป็นขั้นตอนการพัฒนารองค์ประกอบต่างๆ ในระบบที่สร้างขึ้น และพิจารณาว่ามีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการสร้างระบบมากน้อยเพียงใด

4. การนำระบบไปใช้ (system implementation) เป็นขั้นตอนการนำระบบไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง (live circumstance) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีลำดับขั้นตอนในการผสมผสานแบบจำลองที่ได้รับการพัฒนาและระบบย่อยตามที่เราสอนใจกับแผนที่เราออกแบบไว้ล่วงหน้า เพื่อบรรลุผลประโยชน์ตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าระบบจะใช้ได้ดีในสถานการณ์จริง

5. การประเมินผลระบบและปรับปรุง (system evaluation and improvement) เป็นขั้นตอนการประเมินระบบที่นำไปใช้ในสภาพการณ์จริง และรายงานผลเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดขึ้นจากการออกแบบ ระบบ หลังจากประเมินระบบแล้ว ทำการปรับปรุงและพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบที่ยังขาดความสมบูรณ์ถูกต้องให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากที่สุด

6.4 การประเมินผลระบบ

การประเมินผลระบบ เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของระบบที่ได้รับการพัฒนาขึ้นว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงเกณฑ์ในการประเมินผลระบบไว้ ดังนี้

Casio (1992) ได้กล่าวถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาประสิทธิภาพของระบบซึ่งประกอบด้วย มาตรฐานพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. ความเกี่ยวข้องกัน (relevance) คือ ความเชื่อมโยงกันระหว่างการปฏิบัติงานและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมิน

2. มีความไว (sensitivity) หมายถึง ระบบดังกล่าวควรจะสามารถจำแนกผู้ปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพออกจากกันได้

3. มีความเที่ยง (reliability) หมายถึง ระบบการประเมินควรมีความคงที่ และความต่อเนื่องในการประเมิน

4. เป็นที่ยอมรับ (acceptability) หมายถึง ทั้งผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินต่างมอง กระบวนการ ประเมินอย่างเข้าใจเหตุผล และเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ

5. ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ (practicality) หมายถึง ระบบจะต้องมีความเป็นเหตุเป็นผล ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติจริง

Stufflebeam (2005 อ้างถึงในศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) ได้พัฒนามาตรฐานการประเมินสำหรับให้นักประเมินทั่วไปใช้เป็นกรอบในการตรวจสอบคุณภาพของการประเมิน ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) มาตรฐานด้านความมีประโยชน์ (utility) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) และมาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety)

1. คุณภาพของระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) หมายถึง การดำเนินการมีความถูกต้องตามหลักวิธีการที่น่าเชื่อถือตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติตามมาตรฐานวิชาชีพของครูและผู้บริหารสถานศึกษา

2. คุณภาพของระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านความมีประโยชน์ (utility) หมายถึง ระบบประเมินคุณภาพ

ภายในที่เน้นการนำผลไปใช้สามารถช่วยให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพภายในและนำผลไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ และที่มณฑลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถใช้ระบบนี้ในการส่งเสริมสนับสนุนครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการพัฒนาสมรรถนะทางการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. คุณภาพของระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) หมายถึง ระบบนี้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติได้ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และที่มณฑลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4. คุณภาพของระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety) หมายถึง ระบบนี้สามารถนำไปใช้ได้จริง มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เป็นที่ยอมรับของครูและผู้บริหารสถานศึกษา และที่มณฑลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่ามีความประหยัดและคุ้มค่า

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ดังนี้

7.1 การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment)

สภาพการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษายังพบว่าบุคลากรมีมีโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพภายใน เช่น การประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานเฉพาะกิจ และการประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคลากร (มัสดี แวดราแม, 2547; มนัญญา งามแสง, 2547; อุทุมพร จามรมาน, 2541; สุวิมล ว่องวานิช, 2543; รุ่ง แก้วแดง, 2544; จงดี แซ่ตัน, 2544) และการประเมินคุณภาพโรงเรียนเพียงเพื่อการให้ได้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษา (จงดี แซ่ตัน, 2544; สยาม สุ่มงาม, 2541)

ปัจจัยความสำเร็จของการประเมินและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่ามีปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) ความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายใน ความร่วมมือของผู้ประเมิน (Evaluatee Cooperation) หรือความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน การประเมินแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน

การทำงานเป็นทีม ความพร้อมของทรัพยากรในการประเมิน (Evaluation Resources) หรือ การสร้างเอกสารหลักฐานประกอบการประเมิน (ม้อตี แวดราแม, 2547; สุวิมล ว่องวาณิช, 2543; แคทลียา ศรีแปลก, 2544; Yoo, 2010; Quist, 2003) ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นผลให้เกิดคุณภาพในการประเมิน (Evaluation Quality) นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization) ตามโมเดลที่บูรณาการการใช้ผลการประเมิน (Yoo, 2010) และการมีทัศนคติในการประกันคุณภาพภายใน (สุกัญญารัตน์ คงงาม, 2552) และการกำหนดระยะเวลาในการประเมินให้มีความเหมาะสม (สรกมล แจ่มจันทร์, 2547) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความสามารถในการประเมินและใช้ผลการประเมินตามมาตรฐานสมรรถนะการประเมินระดับนานาชาติ (Buros Center for Testing, 1997) และ ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา

สุวิมล ว่องวาณิช (2543) ได้วิจัยและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลภายใน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายในด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และนงเยาว์ อุทุมพร (2547) ได้พัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาสำหรับส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารพัฒนาสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและจัดทำรายงานผลการพัฒนาตนเอง

7.2 แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการนำสารสนเทศจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ โดยอาศัยการประเมินแบบมีส่วนร่วมของนักประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรง โดย Patton (2012) ได้เขียนแนวทางการดำเนินการ 17 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรและเตรียมความพร้อมของโครงการและองค์กรในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน 2) ประเมินสมรรถนะในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมินของนักประเมิน 3) ระบุผู้ใช้ผลโดยตรง (Identify, organize, and engage primary intended users) 4) วิเคราะห์สถานการณ์เพื่อทำงานร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรงในสถานการณ์ต่างๆ ของการประเมิน 5) จัดลำดับวัตถุประสงค์การประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง 6) สร้างกระบวนการประเมินที่เหมาะสม 7) ตั้งคำถามการประเมิน 8) ตรวจสอบความ

เพียงพอของประเด็นการประเมิน 9) พิจารณากรอบแนวคิดทฤษฎีในการประเมินที่เหมาะสม 10) เกรงหาวิธีการประเมินที่เหมาะสมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อค้นพบ 11) เลือกระเบียบวิธีที่เหมาะสม 12) จำลองสถานการณ์ว่าจะใช้ผลการประเมินอย่างไร ก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล 13) เก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ต้องการใช้ 14) วิเคราะห์ แผลผล และนำเสนอผลการประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง 15) จัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ 16) ติดตามการใช้ผลการประเมิน อำนาจความสะดวก และส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน และ 17) การประเมินการใช้ผลประเมิน และจากการวิจัยของสุวิมล ว่องวาณิช (2543) ที่สรุปไว้ว่าการประเมินคุณภาพภายในต้องประเมินแบบ built-in เหตุผลคือความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงการทำงาน ทำให้สารสนเทศจากการประเมินที่กระจัดกระจายได้มีระบบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น และแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ (มัยดี แวดราแม, 2555)

แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินของ Patton (2012) การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานเพื่อจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ซึ่งเป้าหมายหลักของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น มุ่งเน้นนำผลการประเมินไปใช้ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การที่จะทำให้นักลการนำผลการประเมินไปใช้นั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังเช่น ศิริชัย กาญจนวาสิ (2554) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมิน (Factors affecting utilization) ได้แก่ ด้านกระบวนการประเมินที่ประเมินได้ตรงประเด็น (Relevance) และ ใช้วิธีการประเมินมีคุณภาพ (Quality) ด้านผลการประเมินต้องให้ข้อค้นพบสนองความต้องการ (Responsiveness) มีความถูกต้อง (Accuracy) และมีเทคนิคการเผยแพร่ให้เกิดความสนใจและเข้าใจผลการประเมิน ด้านคุณลักษณะของผู้ประเมินต้องมีคุณลักษณะที่น่าเชื่อถือ (Credibility) มีทักษะการสื่อสารที่ดี (Communication skills) และด้านสภาพแวดล้อมขององค์การต้องไม่มีบรรยากาศที่ส่งผลให้ได้ผลการประเมินที่เอื้อต่อคนใดคนหนึ่ง และปัจจัยที่สำคัญมากอีกปัจจัยหนึ่ง คือ การที่ผู้ใช้ผลการประเมิน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมประเมิน และทำให้ได้ผลการประเมินที่ตรงประเด็น ซึ่งผู้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

7.3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Development)

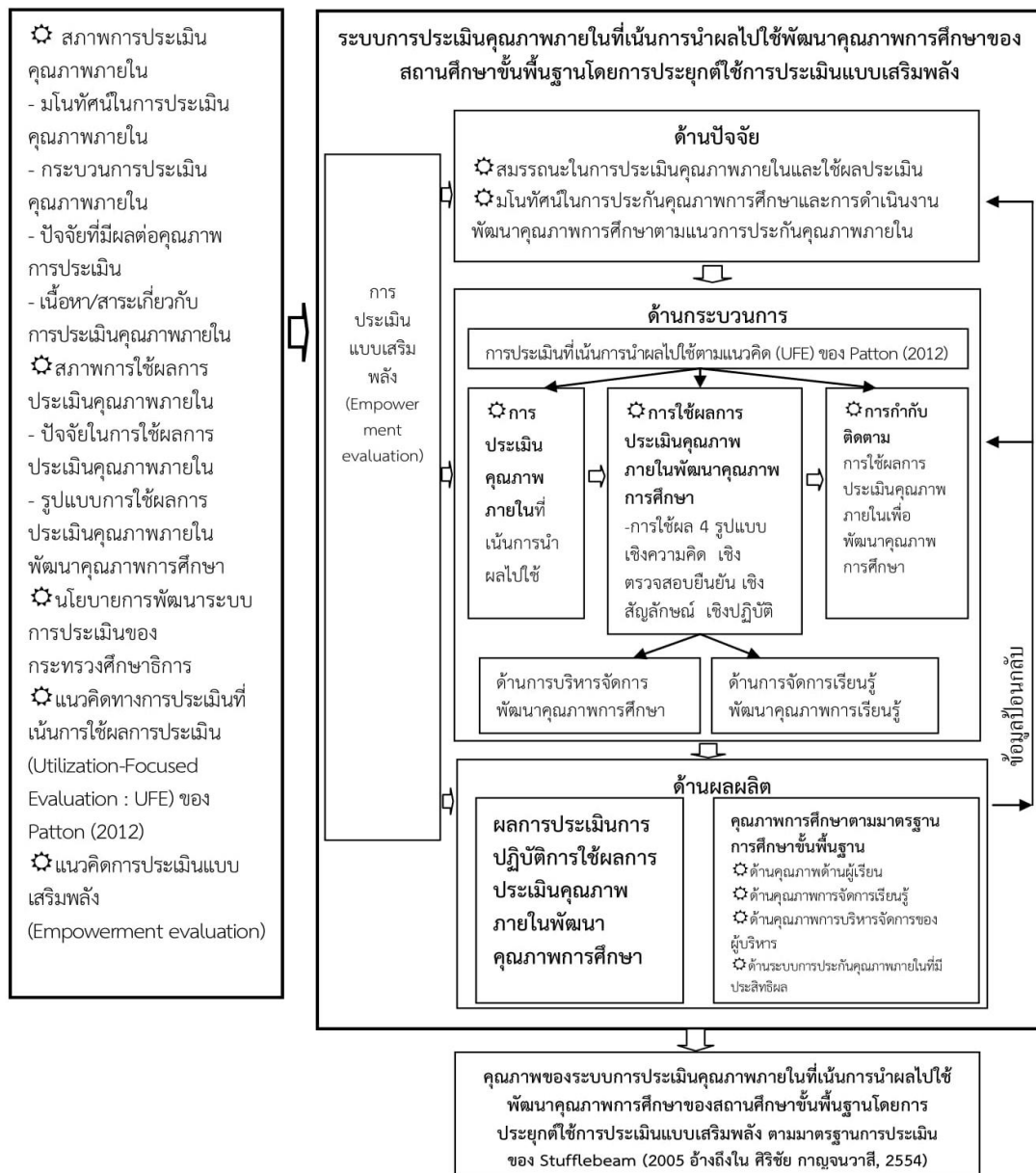
การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินงานบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่บูรณาการกับงานปกติตามมาตรฐานวิชาชีพตามข้อบังคับของคุรุสภา พ.ศ. 2556 เพื่อการดำเนินงานพัฒนา

คุณภาพการศึกษาระดับโรงเรียนตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ 3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับชั้นเรียน คือ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ 3) ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) รายงานผลการจัดการเรียนรู้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) และแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติ (มัยดี แวดราแม, 2555)

7.4 แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) เป็นการใช้ความคิดรวบยอด เทคนิค และข้อค้นพบจากการประเมินในการพัฒนา โดยการกำหนดตนเอง (self-determination) (Fetterman, 2015) ซึ่งการประเมินแบบเสริมพลังเป็นการใช้แนวคิดในการประเมินโดยการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินของผู้ประเมินและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้สามารถวางแผนดำเนินการ และประเมินโครงการของตนเองได้ โดยดำเนินการตามกระบวนการประเมินแบบเสริมพลังมี 3 ขั้นตอน (Three-Step Approach: Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes Approach)

ดังนั้นการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง จึงเป็นแนวทางหนึ่ง que เพิ่มโอกาสของการบรรลุผลของแผนงาน/โครงการโดยการสร้างเสริมความสามารถของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินแผนงาน/โครงการของตนเอง โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าภาพ (Ownership) ในการประเมินตั้งแต่การกำหนดประเด็น การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การประเมินผล และการใช้ผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนา การประเมินแบบเสริมพลังเป็นแนวคิดการประเมินที่ช่วยหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนในการติดตามกำกับและประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง (Self-evaluation) เพื่อสร้างเสริมการปรับปรุงพัฒนา และสร้างสรรค์อนาคตของตัวเอง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559)

ดังแผนภาพที่ 2.12

แผนภาพที่ 2.12 กรอบแนวคิดในการวิจัย

พอสรุปแนวคิดการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ในเชิงระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (Input)

การสร้างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง สอดคล้องแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused

Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) นั้น ได้กล่าวไว้ว่าการดำเนินการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมินนั้น มีแนวทางสำคัญเป็นอันดับแรกๆ คือ สร้างความเข้าใจกับผู้ประเมินว่าเป็นการประเมินเน้นการใช้ผลการประเมิน และการสร้างสมรรถนะในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมินของนักประเมิน ได้แก่ สมรรถนะที่จำเป็นในการประเมิน และแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) เป็นแนวคิดที่นำเทคนิควิธีการประเมินไปส่งเสริมสนับสนุนครู และผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการพัฒนาความสามารถทางการประเมินและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กระบวนการ (Process)

การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินตามแนวคิดทางการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) ประกอบด้วย 1) การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ 2) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 รูปแบบ คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และ 3) การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลผลิต (Output)

ผลผลิตตามระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559 มี 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการของผู้บริหาร และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

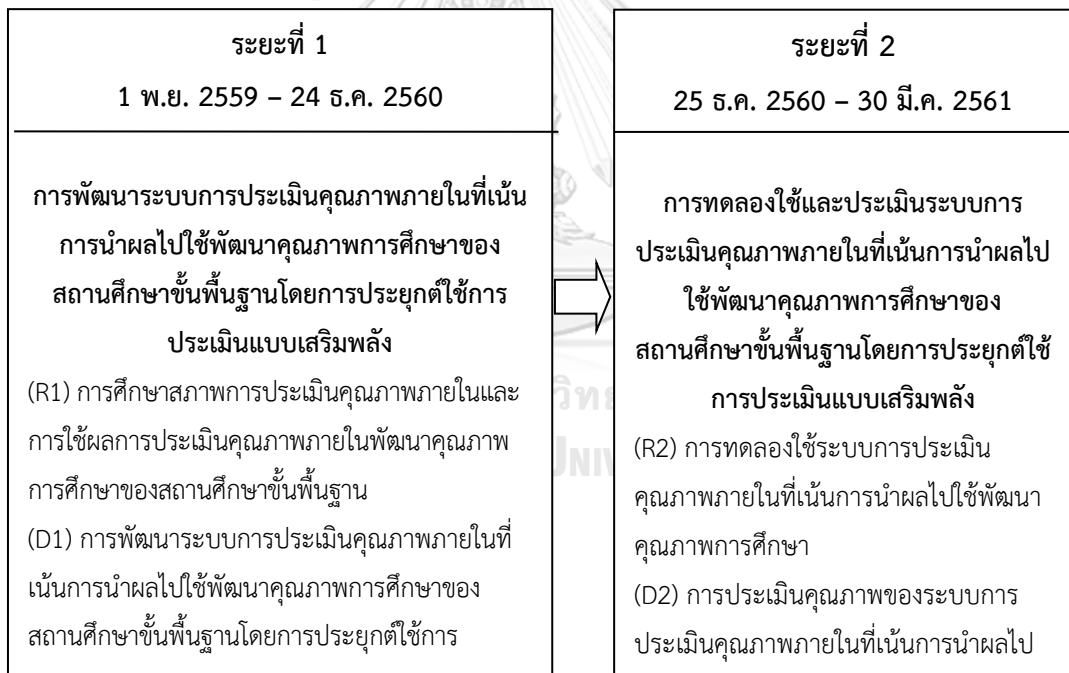
ข้อมูลป้อนกลับ เป็นสารสนเทศที่ได้มาจากผลผลิตที่เกิดขึ้น คือ ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559 คือ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการของผู้บริหาร และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ซึ่งในการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาจะสะท้อนถึงจุดเด่น จุดควรพัฒนาในแต่ละมาตรฐานเพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการวิจัย 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง โดยมีรายละเอียดแต่ละระยะดังแผนภาพที่ 3.1

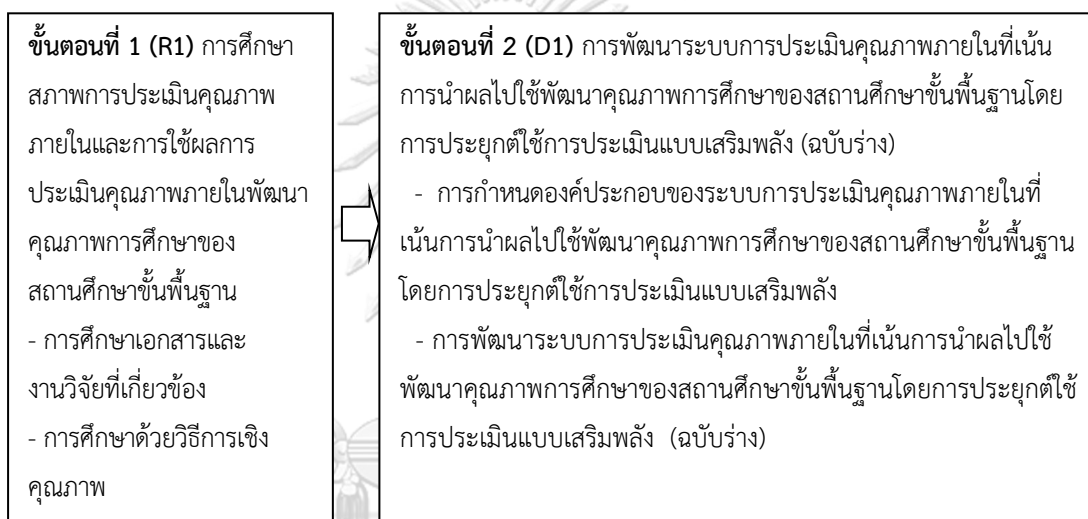

แผนภาพที่ 3.1 กระบวนการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

**ระยะที่ 1 การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง**

จุดมุ่งหมายของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง)

การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง มี 2 ขั้นตอน ดังแผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ขั้นตอนที่ 1 (R1) การศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยครั้งที่ 1 หรือ R1 ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและสภาพการใช้ผลการประเมินที่เป็นอยู่ และศึกษาหาหลักการที่ใช้ในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดของขั้นตอนการวิจัย มีดังนี้

1.1.1 ศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 สังเคราะห์สภาพการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นต่างๆ เช่น มโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายใน กระบวนการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื้อหา/สาระเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน ปัจจัยในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และรูปแบบ/ลักษณะ/กระบวนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 การศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

ออกแบบการศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (qualitative research design) เพื่อศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง โดยดำเนินการดังนี้

1.2.1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 4 คน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งหมด 15 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยการคัดเลือกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ให้ครอบคลุมตามขนาดโรงเรียน จึงได้กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาที่เป็นขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้ 1) เป็นโรงเรียนที่มีครูครบชั้น 2) เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ที่เต็มใจให้ความร่วมมือทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเต็มใจที่จะเข้าร่วมทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งทั้ง 3 โรงเรียนมีจำนวนครูทั้งหมด 52 คน และมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนทั้งหมด 3 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างครูโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยการคัดเลือกตามเกณฑ์พิจารณาดังนี้ 1) ครูผู้รับผิดชอบหลักงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ครูหัวหน้างานวิชาการ 3) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 4) ครูที่เคยได้รับรางวัลด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนละ 4 คน

1.2.2 การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.2.1 แผนการศึกษาภาคสนาม

แผนการศึกษาภาคสนาม คือ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาภาคสนามครั้งแรกโดยการติดต่อเพื่อขออนุญาตหมายและขอสัมภาษณ์ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ

ภายใน ครูวิชาการโรงเรียน ครูที่รับผิดชอบโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารสถานศึกษา รวมครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์โรงเรียนละ 5 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แผนการศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาเชิงคุณภาพ	ประเด็นการสัมภาษณ์ 2 ด้าน (วิธีการ/เครื่องมือ)
1. ศึกษารวบรวมข้อมูล - สภาพการประเมินคุณภาพภายใน - สภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน	<p>1. สภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - มโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายใน เช่น คุณภาพของผลการประเมินคุณภาพภายใน ความตรงประเด็น (สัมภาษณ์ สังเกต เอกสาร) - กระบวนการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (ผู้ประเมิน – กระบวนการ – รายงานผลการประเมิน) - ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการประเมิน/ปัญหาและอุปสรรค เช่น คุณลักษณะของผู้ประเมิน ทักษะในการประเมินคุณภาพภายใน - เนื้อหา/สาระเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน เช่น การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างหลักฐานเอกสารประกอบการประเมิน และการวางกรอบการประเมิน <p>2. สภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน - รูปแบบ/ลักษณะการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. การนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้มาลงรหัสและจัดหมวดหมู่เพื่อเตรียมการสังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย	<p>กรอบการสังเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - สภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา - สภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน
3. สังเคราะห์ข้อมูลตามหมวดหมู่ที่จัดไว้และเรียบเรียงผลการสังเคราะห์เพื่อตรวจสอบยืนยัน	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา - สภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน

1.2.2.2 วิธีการลงพื้นที่การศึกษาภาคสนาม

การวางแผนลงพื้นที่เพื่อการศึกษาภาคสนามนั้น ได้ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และมีการกำหนดกรอบในการศึกษา ดังนี้

1) ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมด้านความรู้ ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

- 1.1) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
- 1.2) การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (UFE)
- 1.3) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.4) การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของครู และผู้บริหารสถานศึกษา

เพื่อนำไปใช้เป็นความรู้พื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำให้เข้าใจองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และความสัมพันธ์เชื่อมโยง

ระหว่างองค์ประกอบย่อยของการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) พัฒนาประเด็นคำถามในการวิจัยให้ชัดเจนและตรงตามคำตอบที่ต้องการจากการลงพื้นที่ภาคสนามเกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน

3) สร้างความคุ้นเคยกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยการแนะนำตัวเองในฐานะทีมนิเทศ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และขออนุญาตในการเข้าศึกษาภาคสนามในสถานศึกษา

4) สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงเกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2.3 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

การศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายใน และปัญหาอุปสรรค

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ คือ การใช้เชิงแนวคิด การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้เชิงสัญลักษณ์ และการใช้เชิงปฏิบัติ และปัญหาอุปสรรค

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) กำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในภาคสนามโดยยึดกรอบของการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างข้อคำถามของเครื่องมือวิจัยแต่ละฉบับ

2) นำเครื่องมือฉบับร่าง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาสาระ ความถูกต้องเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา

3) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามเชิงปฏิบัติการ ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่า IOC ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินผลการศึกษา และปรับแก้ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ตัดคำว่า “ตัวบ่งชี้” และให้ใช้คำว่า “ประเด็นพิจารณา” ให้สอดคล้องกับการประเมินแนวใหม่ของสำนักทดสอบทางการศึกษา ได้จำนวนข้อคำถามในแต่ละฉบับที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC \geq 0.60) ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างเครื่องมือสำหรับศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายใน และสภาพการใช้ผล
การประเมินคุณภาพภายใน

เครื่องมือวิจัย	จำนวนข้อที่สร้าง	จำนวนข้อที่ใช้ได้	การปรับปรุง
ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายใน			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครู	3	3	
ตอนที่ 2 สภาพการประเมินคุณภาพภายใน	12	12	
ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน			
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครู	3	3	
ตอนที่ 2 สภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน			
1) เชิงแนวคิด	6	6	
2) เชิงตรวจสอบยืนยัน	3	3	
3) เชิงสัญลักษณ์	3	3	
4) เชิงปฏิบัติ	5	5	

1.2.4 การกำหนดวิธีการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามของแต่ละกรณีศึกษามาทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งกระบวนการทั้ง 3 กระบวนการนี้ได้ทำควบคู่ไปกับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.2.4.1 การลดทอนข้อมูล เป็นการนำข้อมูลในภาคสนามมาวิเคราะห์แล้วจัดลงในหัวข้อที่เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการเลือกหาจุดที่น่าสนใจของแต่ละตัวแปรที่ศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับตัวแปรที่สนใจศึกษาและเป็นข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติจริงของผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งมีความเชื่อมโยงกับประเด็นขององค์ประกอบย่อยของระบบฯ

1.2.4.2 การตรวจสอบข้อมูล เป็นกระบวนการพิจารณาถึงความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยพิจารณาจากการสนทนาพูดคุยโดยมีหลักฐานประกอบระหว่างการสนทนา ความเพียงพอของข้อมูล กำหนดได้โดยประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ก่อนการศึกษาภาคสนาม

1.2.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อมุ่งพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ได้กำหนดขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้รับทำการกำหนดรหัสตามประเด็น/องค์ประกอบย่อยของระบบ

2) การวิเคราะห์ข้อมูล แสดงบริบทของโรงเรียน สภาพการประเมินคุณภาพภายใน และสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยตรวจสอบความเชื่อมโยงระบบตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

3) ตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจน และความสมบูรณ์ของข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะถูกดำเนินการจนกระทั่งข้อมูลที่ต้องการมีความสมบูรณ์ชัดเจน และข้อมูลที่ได้นั้นได้นำมาตรวจสอบกับกรอบที่กำหนดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อนั้นก็เป็นการเสร็จสิ้นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.3 การศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในการประเมินคุณภาพภายใน

1.3.1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 โรงเรียน รวมทั้งหมด จำนวน 55 คน

1.3.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ คือ แบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ใช้คำตอบแบบการตอบสนองรายการคู่ (dual responses)

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในตามแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) มี 3 ระยะ 1) ระยะการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายใน 2) ระยะการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน และ 3) ระยะการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในระยะการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน

การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการใช้ผลการประเมินที่สอดคล้องกับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ (Patton, 2012; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) และใช้ในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 มี 8 ข้อ คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การสำรวจความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ตามสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559) ได้ปรับให้เห็นแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับชั้นเรียน คือ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ซึ่งมี 8 ข้อ ตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2553 เช่นเดียวกัน คือ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) บริหารจัดการชั้นเรียนและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 4) จัดการเรียนรู้ 5) ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ 6) ประเมินผลการเรียนรู้ 7) รายงานผลการจัดการเรียนรู้ และ 8) พัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2) กำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการประเมินคุณภาพภายใน และการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างข้อคำถาม

3) นำเครื่องมือฉบับร่าง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาสาระ ความถูกต้องเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา

4) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามเชิงปฏิบัติการ ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่า IOC ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และปรับแก้ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ตัดคำว่า “ตัวบ่งชี้” และให้ใช้คำว่า “ประเด็นพิจารณา” และ เปลี่ยนจากคำว่า “สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล” เป็น “ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย” ให้สอดคล้องกับการประเมินแนวใหม่ของสำนักทดสอบทางการศึกษา ได้จำนวนข้อคำถามในแต่ละฉบับที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา ($IOC \geq 0.60$) ดังตารางที่ 3.3

5) ทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และวิเคราะห์หาคุณภาพความเที่ยง (Reliability) โดยการวิเคราะห์แอลฟาสัมประสิทธิ์ครอนบาค พบว่า แบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพภายใน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97 ตอนที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างแบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment)

เครื่องมือวิจัย	จำนวนข้อที่สร้าง	จำนวนข้อที่ใช้ได้	การปรับปรุง
ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพภายใน	36	27	ตัดข้อที่ IOC ต่ำกว่า 0.60
ตอนที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	65	65	

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่เป็นต้นสังกัดของสถานศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลัง

2) ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนัดวัน เวลา ก่อนเข้าไปพบปะเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย

3) เข้าไปทำความรู้จักกับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยเป็นกัลยาณมิตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ และอธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินโครงการและเป้าหมายของโครงการ และประโยชน์ที่จะเกิดกับสถานศึกษา

4) แจกแบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 โรงเรียนทั้งหมด 55 คน เพื่อให้ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และค่าดัชนี $PNI_{modified}$

ขั้นตอนที่ 2 (D1) การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง)

ขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาครั้งที่ 1 หรือ D1 ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษฉบับร่าง โดยมีการดำเนินการดังนี้

2.1 การกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง
ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อกำหนดองค์ประกอบของระบบดังนี้

2.1.1 นำผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลจากการศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research design) มาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องตามองค์ประกอบของระบบ และกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังจากการสังเคราะห์เอกสาร โดยกำหนดโครงสร้างเป็นรายละเอียดของการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบ ได้แก่ องค์ประกอบย่อยด้านการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีมนิเทศ องค์ประกอบย่อยด้านปัจจัย องค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการเป็นการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบย่อยด้านผลผลิต องค์ประกอบย่อยด้านข้อมูลป้อนกลับ และองค์ประกอบย่อยด้านผู้ประเมิน ผู้ใช้ผลโดยตรงในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาให้ระบุวัตถุประสงค์ หลักการของระบบ ผู้วิจัยจัดทำ (ร่าง) องค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังจากการสังเคราะห์เอกสาร เพื่อใช้เป็นเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

2.1.2 กำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group) และนำผลมาวิเคราะห์จัดทำ (ร่าง) ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง แล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1.2.1 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และ ด้านการประเมินแบบเสริมพลัง รวมทั้งหมดจำนวน 8 คน

2.1.2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม (focus group) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีประเด็นให้ครอบคลุมในเรื่ององค์ประกอบของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อกำหนดองค์ประกอบย่อย และความเชื่อมโยงขององค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) (Fetterman, 2015; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามแนวทางนโยบายในการปฏิรูประบบการประเมินแนวใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) (Patton, 2012) และการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา (Patton, 2012; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554)

2) กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม (focus group) และนำร่างแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม (focus group) ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจนเกี่ยวกับภาษา และความครอบคลุมในการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบ

3) นำแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม (focus group) ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และ ด้านการประเมินผลการศึกษา และปรับแก้ตามคำแนะนำ ซึ่งทุกข้อมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา ($IOC \geq 0.60$)

2.1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ติดต่อผู้เชี่ยวชาญก่อนเพื่อแจ้งขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

2) เขียนคำร้องเพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการ

นำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

3) ดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group) ประมาณ 2 ชั่วโมง ขณะสนทนากลุ่มทำการจดบันทึกไว้ตลอดการสนทนา จากนั้นนำข้อมูลจากการจดบันทึกมาวิเคราะห์ต่อไป

4) นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (focus group) มาวิเคราะห์ ตีความ แล้วกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง จากนั้นนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาจัดทำร่างระบบ

2.1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

2.2 การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง) มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.2.1 ร่างระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง มีรายละเอียดดังนี้

1) สืบเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) นโยบายการพัฒนาระบบการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ของ Fetterman (2015)

2) นำผลการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง จากการสนทนากลุ่ม (focus group) มาจัดทำ (ร่าง) ระบบระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

3) นำ (ร่าง) ระบบระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

2.2.2 พัฒนาคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาส่วนประกอบของการจัดทำคู่มือการใช้ระบบการประเมิน
- 2) กำหนดส่วนประกอบของคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง
- 3) การประเมินแบบเสริมพลังผู้วิจัย/ทีมนิเทศดำเนินการเสริมพลังหลายลักษณะที่จะอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำผลจากการกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรง มาจัดทำตัวอย่างกรอบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการกำหนดเกณฑ์การประเมิน การสรุปผลการประเมินคุณภาพภายใน และกรอบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษายึดแนวทางตามคู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) และได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ (Patton, 2012) ที่มีการระบุผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรงเพื่อดำเนินการประเมินคุณภาพภายในแต่ละประเด็นพิจารณา

สำหรับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของมาตรฐานมี 4 ระดับ คือ ระดับ 4 (ดีเยี่ยม) ระดับ 3 (ดี) ระดับ 2 (พอใช้) ระดับ 1 (ปรับปรุง) (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559)

- 4) นำคู่มือการใช้ระบบฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาสาระ ความถูกต้องเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา

- 5) นำคู่มือการใช้ระบบฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินพร้อมทั้งระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

2.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง โดยผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.2.3.1 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และคู่มือการใช้ระบบ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านการประเมินแบบเสริมพลัง จำนวน 1 คน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน ด้านการประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน

2.2.3.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีสาระเนื้อหาที่ประเมินตามมาตรฐานการประเมิน 4 มาตรฐาน คือ 1) มาตรฐานด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) 2) มาตรฐานด้านความมีประโยชน์ (utility) 3) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) และ 4) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety)

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาแบบประเมินคุณภาพของระบบ มีขั้นตอนดังนี้

1) ร่างข้อคำถามโดยพิจารณาที่ประเด็นความต้องการในการตรวจสอบและคำนึงถึงระยะเวลาที่จะสามารถสอบถามผู้เชี่ยวชาญได้ ซึ่งมีคำถามการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

2) นำเครื่องมือฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาสาระ ความถูกต้องเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา

3) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการ (ร่าง) ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และ (ร่าง) คู่มือการใช้ระบบ ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่า IOC ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินผลการศึกษา คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งรายละเอียดดังตารางที่ 3.4 ตารางที่ 3.4 โครงสร้างของแบบประเมินคุณภาพระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

เครื่องมือวิจัย	จำนวนข้อที่สร้าง	จำนวนข้อที่ใช้ได้	การปรับปรุง
ด้านความมีประโยชน์ (utility)	10	10	แก้ไขภาษา
ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility)	5	5	แก้ไขภาษา
ด้านความเหมาะสม (propriety)	9	5	ตัด 4 ข้อ
ด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy)	7	8	เพิ่ม 1 ข้อ ให้สอดคล้องกับหลักการของระบบ
ความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบ	7	7	แก้ไขภาษา
รวม	38	35	

2.2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ติดต่อผู้เชี่ยวชาญก่อนเพื่อแจ้งขอความอนุเคราะห์ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

2) เขียนคำร้องเพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน พร้อมจัดส่งรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย นิยามศัพท์ (ร่าง) ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และ (ร่าง) คู่มือการใช้ระบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ

3) นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินมาวิเคราะห์ ตีความ แล้วพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง จากนั้นนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความสมบูรณ์ของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

4) นำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และคู่มือการใช้ระบบที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้

2.2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมิน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นระดับคุณภาพตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

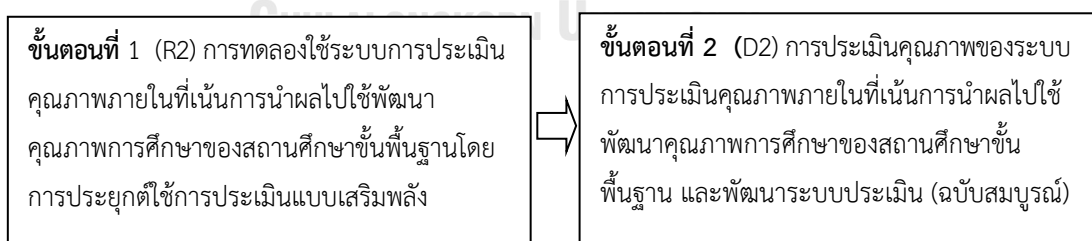
ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป	มีความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	มีความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	มีความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	มีความถูกต้องครอบคลุม/ความเป็นประโยชน์/ความเป็นไปได้/ความเหมาะสมน้อยมาก

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และประเมินระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อทดลองใช้และประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

การดำเนินการทดลองใช้และประเมินระบบ แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน

ดังแผนภาพที่ 3.3

แผนภาพที่ 3.3 ขั้นตอนการทดลองใช้และประเมินระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ขั้นตอนที่ 1 (R2) การทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยครั้งที่ 2 หรือ R2 ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการค้นหาข้อมูลที่จะนำมาใช้สำหรับการปรับปรุงระบบ โดยการนำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังฉบับร่าง ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. การเตรียมการ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การเตรียมความพร้อมหลักสูตรอบรมและเอกสารประกอบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ด้วยการฝึกอบรม (training) เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนให้สามารถทำการประเมินคุณภาพภายในได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาหลักสูตรอบรมมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่มีความจำเป็นในการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ศึกษาข้อมูลจากการศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) มาประกอบการกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาสาระหลักสูตรฝึกอบรม และจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากผลการประเมินความต้องการจำเป็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา นำมากำหนดเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็น 2 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ หน่วยที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 กรอบหลักสูตรอบรมการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมินความต้องการจำเป็น	เนื้อหาหลักสูตร
ด้านการประเมินคุณภาพภายใน	หน่วยที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
1. การเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายใน	1.1 สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน
- ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน	
-วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
-การวิเคราะห์ข้อมูล	- การวิเคราะห์ข้อมูล
-การนำเสนอข้อมูล	- การนำเสนอข้อมูล
-การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล	- การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล
-การแปลผลและการสรุปผล	- การแปลผลและการสรุปผล
	- จรรยาบรรณการประเมิน

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ผลการประเมินความต้องการจำเป็น	เนื้อหาหลักสูตร
2. การดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน	1.2 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
- กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน	- การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้
- การกำหนดกรอบในการประเมินคุณภาพภายใน	- การจัดทำกรอบในการประเมินคุณภาพภายในและการระบุผู้ใช้ผลการประเมิน
	- กระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	1.3 การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน
- การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ	- การจัดทำรายงานประเมินตามประเด็นพิจารณา / การรายงานผลการจัดการเรียนรู้
- การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา	- รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)
- การจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้	- การจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้
ด้านการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	หน่วยที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา
1. การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน	1. การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน
2. การใช้เชิงแนวคิด	2. การใช้เชิงแนวคิด
3. การใช้เชิงสัญลักษณ์	3. การใช้เชิงสัญลักษณ์
4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ
5. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	5. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้
	6. ตัวอย่างการใช้ผลการประเมินในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3) นำหลักสูตรอบรมไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในการปรับแก้ จากนั้นปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 หลักสูตรอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลา	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและประเมินผล
1 วัน	1.การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน และมนทัศน์ในการประกันคุณภาพการศึกษา	-ทดสอบความรู้ก่อน-หลัง การฝึกอบรม -ศึกษาเอกสาร -บรรยาย -ฝึกปฏิบัติการ	1.เอกสารประกอบการอบรม 2.คู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	ทดสอบ

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ระยะเวลา	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและประเมินผล
1 วัน	2.การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา -การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ -การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวการประกันคุณภาพภายในระดับโรงเรียน และระดับชั้นเรียน	-ทดสอบความรู้ก่อน-หลัง การฝึกอบรม -ศึกษาเอกสาร -บรรยาย -ฝึกปฏิบัติการ	1.เอกสารประกอบการ อบรมการใช้ผลการ ประเมินคุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านบริหารจัดการและ ด้านการจัดการเรียนรู้ -ระดับโรงเรียน -ระดับชั้นเรียน	ทดสอบ

4) นำหลักสูตรอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ และปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรอบรมสัมมนา มีลักษณะเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีสาระที่ประเมิน 8 ด้าน ดังตารางที่ 3.7

รายละเอียดผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1.1 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรการอบรมสัมมนาการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้

1.1.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ คือแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรอบรมสัมมนา การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการในการสร้างหลักสูตรอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรอบรมสัมมนา มีขั้นตอนดังนี้

1) ร่างข้อคำถามโดยพิจารณาที่ประเด็นความต้องการในการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมสัมมนา และคำนึงถึงระยะเวลาที่จะสามารถสอบถามผู้เชี่ยวชาญได้ ซึ่งมีคำถามการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ

2) นำเครื่องมือฉบับร่าง ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมตามสาระที่ประเมิน 8 ด้าน ความถูกต้องเหมาะสม และความชัดเจนของภาษา

3) นำแบบประเมินที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับผลการประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดกรอบเนื้อหา หลักสูตรอบรมและหลักสูตรอบรมที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่า IOC ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินผลการศึกษาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งรายละเอียด ดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 โครงสร้างของแบบประเมินคุณภาพของหลักสูตรอบรม

เครื่องมือวิจัย	จำนวนข้อที่สร้าง	จำนวนข้อที่ใช้ได้	การปรับปรุง
1. ปัญหาและความสำคัญของหลักสูตรอบรม	4	3	แก้ไขภาษา/ตัดข้อที่ไม่เหมาะสม
2. หลักการของหลักสูตรอบรม	3	2	ตัดข้อความที่ซ้ำกับด้านอื่นๆ
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรม	2	2	
4. เป้าหมายของหลักสูตรอบรม	2	2	
5. เนื้อหาของหลักสูตรอบรม	3	2	ตัดข้อความที่ซ้ำกับด้านอื่นๆ
6. กิจกรรมการฝึกอบรม	2	2	
7. สื่อประกอบการอบรม	2	2	
8. การประเมินผลการฝึกอบรม	2	2	
รวม	20	17	

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมสัมมนาการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการเช่นเดียวกับการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมิน

1.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบประเมิน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นระดับคุณภาพ 5 ระดับ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบมีคุณภาพดังนี้ คือ 1) ปัญหาและความสำคัญของหลักสูตรอบรม 2) หลักการของหลักสูตรอบรม 7) สื่อประกอบการอบรม และ 8) การประเมินผลการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.30 – 4.40 และองค์ประกอบด้าน 3) วัตถุประสงค์ของ

หลักสูตรอบรม 4) เป้าหมายของหลักสูตรอบรม 5) เนื้อหาของหลักสูตรอบรม และ 6) กิจกรรมการฝึกอบรม ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 4.80 ดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 ผลการประเมินหลักสูตรอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการ	ระดับคุณภาพ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
1. ปัญหาและความสำคัญของหลักสูตรอบรม				
1.1 มีความสมเหตุสมผล	4.20	.45	10.71	มาก
1.2 สอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษา	4.40	.55	12.50	มาก
1.3 มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในของครูและผู้บริหารสถานศึกษา	4.40	.55	12.50	มาก
เฉลี่ย	4.40	.42	9.55	มาก
2. หลักการของหลักสูตรอบรม				
2.1 การนำไปใช้	4.60	.55	11.96	มากที่สุด
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	4.20	.45	10.71	มาก
เฉลี่ย	4.40	.42	9.55	มาก
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรอบรม				
3.1 มีความชัดเจนนำไปสู่การปฏิบัติได้	5.00	.00	0.00	มากที่สุด
3.2 ครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้	4.40	.55	12.50	มาก
เฉลี่ย	4.70	.27	5.74	มากที่สุด
4. เป้าหมายของหลักสูตรอบรม				
3.1 มีประโยชน์ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.80	.45	9.38	มากที่สุด
3.2 เหมาะสมกับบริบทของผู้เข้ารับการอบรม	4.80	.45	9.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.80	.45	9.38	มากที่สุด
5. เนื้อหาของหลักสูตรอบรม				
5.1 ครอบคลุมสาระที่ต้องการจำเป็น (needs) ในการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็น	4.60	.55	11.96	มากที่สุด
5.2 กระชับได้สาระที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้	4.20	.45	10.71	มาก
เฉลี่ย	4.40	.22	5.00	มาก
6. กิจกรรมการฝึกอบรม				
6.1 เสริมสร้างการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.60	.55	11.96	มากที่สุด
6.2 เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนดไว้	4.40	.55	12.50	มาก
เฉลี่ย	4.50	.50	11.11	มากที่สุด
7. สื่อประกอบการอบรม				
7.1 สนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.20	.45	10.71	มาก

ตารางที่ 3.8 (ต่อ)

รายการ	ระดับคุณภาพ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
7.2 เหมาะกับการนำไปใช้จริงในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.40	.55	12.50	มาก
เฉลี่ย	4.30	.45	10.47	มาก
8. การประเมินผลการฝึกอบรม				
8.1 ออกแบบการประเมินที่สามารถตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้	4.40	.55	12.50	มาก
8.2 ครอบคลุมสมรรถนะที่ควรประเมิน	4.40	.55	12.50	มาก
เฉลี่ย	4.40	.55	12.50	มาก

1.2 เตรียมความพร้อมของบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเข้าร่วมอบรมสัมมนาในการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน

1.3 เตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยประสานงานและร่วมมือทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เช่น เตรียมที่मितศและวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านตามหลักสูตรฝึกอบรม รวมทั้งติดต่อประสานประธานในพิธีเปิด และการสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบดูแลงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1.4 การจัดเตรียมคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เพื่อให้ที่मितศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาได้ศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในโครงสร้าง องค์ประกอบย่อยของระบบและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.5 ติดต่อประสานกับสถานศึกษาเพื่อทดลองใช้ระบบประเมินคุณภาพภายใน “โครงการวิจัยพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง”

2. การทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

การนำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ไปทดลองใช้จริงกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 2 ชุด คือชุดที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 4 คน สำหรับการสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และชุดที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งหมด 55 คน สำหรับการทดสอบและวัดความพึงพอใจ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับการวิจัยในระยะที่ 1

2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนของการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดลอง คือ

1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมิน

2) แบบทดสอบมโนทัศน์ในการประเมินและใช้ผลการประเมิน

3) แบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา

4) แบบสำรวจรายการพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ เป็นการตรวจสอบบทบาทของครูและผู้บริหารที่เกิดขึ้นตามหลักการประเมินแบบเสริมพลังทั้ง 10 หลักการ คือ (1) การพัฒนาระดับชั้น (2) การเป็นเจ้าของชุมชน (3) การร่วมกันของทุกฝ่าย (4) กระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (5) ความเป็นธรรมในสังคม (6) ความรู้ในชุมชน (7) ยุทธศาสตร์จากฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (8) การสร้างสมรรถนะ (9) องค์กรแห่งการเรียนรู้ และ (10) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

5) แบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ด้านบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

5.1 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือด้านการใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) และด้านการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use)

5.2 การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ของครูและผู้บริหารสถานศึกษา

1) ด้านการจัดการเรียนรู้

2) ด้านการบริหารจัดการ

5.3 แบบบันทึกการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตาม ประเด็นพิจารณาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

6) การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559 มี 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการของผู้บริหาร และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาแบบประเมินคุณภาพของระบบ มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน การประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแบบทดสอบโมโนทัศน์ในการประเมินและใช้ผลการประเมิน แล้วกำหนดโครงสร้างของเนื้อหา กำหนดรายการตรวจสอบสมรรถนะในการประเมินและใช้ผลการประเมินของครูและผู้บริหาร เพื่อให้ครูและผู้บริหารตรวจสอบรายการพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลังทั้ง 10 หลักการ และแบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา จากนั้นสร้างข้อคำถาม

สำหรับการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษามาตรฐานและประเด็นพิจารณาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ผลการประเมิน กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพภายใน ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

กำหนดกรอบการประเมินการปฏิบัติงานจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และกรอบการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน จากนั้นสร้างข้อคำถาม

2) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความ และความถูกต้องในการใช้ภาษา ตลอดจนขอคำแนะนำเกี่ยวกับความเหมาะสมของข้อความ และความถูกต้องในการใช้ภาษา ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามเชิงปฏิบัติการ ไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่า IOC ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ด้านการประเมินแบบเสริมพลัง จำนวน 1 คน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน

ด้านการประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 คน คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และปรับแก้ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง รายละเอียดดังตารางที่ 3.9 – 3.10

ตารางที่ 3.9 โครงสร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบทดสอบโน้ตค้น และแบบสำรวจรายการพฤติกรรม

เครื่องมือวิจัย	จำนวนข้อที่สร้าง	จำนวนข้อที่ใช้ได้	การปรับปรุง
แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ			
-แบบทดสอบก่อนอบรม	30	30	แก้ไขภาษาให้ชัดเจน
-แบบทดสอบหลังอบรม	30	30	แก้ไขภาษาให้ชัดเจน
แบบทดสอบโน้ตค้น	20	20	แก้ไขภาษาให้ชัดเจน
แบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา	25	25	แก้ไขภาษาให้ชัดเจน
แบบสำรวจรายการพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง	30	29	ตัดข้อที่ถามไม่ตรงกับหลักการ

ตารางที่ 3.10 โครงสร้างแบบประเมินการปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เครื่องมือวิจัย	จำนวนข้อที่สร้าง	ใช้ได้	การปรับปรุง
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา	6	5	ภาษาที่ใช้
การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้			
1) ด้านการบริหารจัดการ	8	6	ปรับตามกฎกระทรวงฯ พ.ศ.2561
2) ด้านการจัดการเรียนรู้	8	7	ปรับตามกฎกระทรวงฯ พ.ศ.2561
รวม	21	18	

2.3 การดำเนินการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

การทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ดำเนินการในลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณี (case study) เพื่อนำผลการทดลองใช้ไปปรับปรุงและพัฒนาระบบฯ ในระหว่างดำเนินการทดลองใช้ ผู้วิจัยหรือทีมนิเทศ ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) และดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินการทดลองใช้ดำเนินการตามขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง 3 ขั้นตอน และ 10 ขั้นตอนย่อย เพื่อให้ครูและผู้บริหาร

สถานศึกษามีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) และด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

ซึ่งการดำเนินการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัย/ทีมนิเทศได้ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเป็นระยะๆ โดยตระหนักถึงจำนวนครั้งในการเข้าสถานศึกษาให้จำนวนน้อยครั้ง และพยายามใช้ช่องทางอื่นในการประสานสัมพันธ์กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อช่วยในการส่งเสริม สนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ของครู

บทบาทของผู้วิจัย/ทีมนิเทศ คือการดำเนินการเสริมพลัง 5 ลักษณะ โดยนำผลการกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีมนิเทศ กำหนดไว้ 5 ครั้งในการเข้าสถานศึกษาและพบปะผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน ในแต่ละครั้งก็ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการดำเนินกิจกรรมตามระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีพฤติกรรม 10 หลักการในการนำความสามารถทางการประเมินไปใช้ทำให้โครงการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย

รายละเอียดของการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังมีรายละเอียดดังนี้

1. การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัย ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน: Approach 1 Mission (step 1 – 2) Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5) เพื่อกำหนดความพร้อมขององค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยและสร้างสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังตารางที่ 3.11

2. การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา : Approach 3 (step 6 – 7) ดังตารางที่ 3.12

3. การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต ด้านข้อมูลป้อนกลับ ผู้วิจัย/ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง เพื่อการประเมินผลลัพธ์: Approach 3 (step 8 – 10) ของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังตารางที่ 3.13

ตารางที่ 3.11 ที่มีมิติแต่ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการทำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมินประเพณี: Approach 1 Mission (step 1 – 2)

Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง / วัตถุประสงค์	บทบาทของผู้วิจัย/ที่มีมิติ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครู (พฤติกกรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวม ข้อมูลการวิจัย
ครั้งที่ 1	การดำเนินการประเมินเสริมพลัง	1. ที่มีมิติที่เชื่อมโยงกับโครงการวิจัยพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (สร้างความกระจำ: illumination) จัดทำเอกสารคู่มือการใช้งานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน (การอำนวยความสะดวก: facilitation)	1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ทำความเข้าใจโครงการดำเนินงานโครงการ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และ ยินดีเข้าร่วมโครงการ (ตามหลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น: improvement)	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ยอมรับระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง	แบบสำรวจ รายการพฤติกรรมการตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ
26 - 28	ความพร้อมขององค์ประกอบย่อย	1. ที่มีมิติที่เชื่อมโยงกับโครงการวิจัยพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการใช้รายงานและยึดของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา / จัดเตรียมคู่มือการใช้งาน (ส่งเสริมสนับสนุน: advocacy และการอำนวยความสะดวก: facilitation)	2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	เป็นระบบที่ปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างทีมนี้ที่ศึกษากำหนดเป้าหมายที่จะประเมิน กำหนดเป้าหมายที่จะประเมิน คุณภาพภายในตามระบบนี้	
5.ค. 2560	วัตถุประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	2. ที่มีมิติที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการใช้รายงานและยึดของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา / จัดเตรียมคู่มือการใช้งาน (ส่งเสริมสนับสนุน: advocacy และการอำนวยความสะดวก: facilitation)	3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ/กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันในการใช้ประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีวิสัยทัศน์ร่วมกันที่จะประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และกำหนดพันธกิจ/กำหนดแผนการทำงานร่วมกับทีมนี้	แบบสำรวจ รายการพฤติกรรมการตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ
	2. เพื่อศึกษามุมมองที่ต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการประเมินคุณภาพภายใน และใช้ผลการประเมิน	3. ที่มีมิติที่ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูประเมินสภาพความพร้อมที่ต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบประเมินความต้องการจำเป็น (การอำนวยความสะดวก: illumination และส่งเสริมสนับสนุน: advocacy)	4. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบงานประกัน / ครูวิชาการร่วมส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุน (ความร่วมมือ: Inclusion) และการรวมตัวกัน	ความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน	แบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment)

ตารางที่ 3.1.1 (ต่อ)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง / วัตถุประสงค์	บทบาทของผู้วิจัย/ทีมพิเศษ (ดำเนินการเสริมพลัง 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูลการวิจัย
ครั้งที่ 1	<p>วัตถุประสงค์ (ต่อ)</p> <p>3. เพื่อส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดการปฏิบัติที่เน้นการพัฒนาคุณภาพภายในที่เน้นการใช้และตรวจสอบความพร้อมของความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดประเมิน สื่อฯลฯ</p>	<p>5. ทีมพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นความแตกต่างระหว่างการประเมินคุณภาพภายในที่พัฒนาคุณภาพระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจัดเก็บหลักฐาน เอกสารร่องรอยในการปฏิบัติงานการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินที่ผ่านๆ มา เพื่อพิจารณาถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ซึ่งเป็นสารสนเทศในการกำหนดการพัฒนาตนเองเพื่อดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามระบบนี้ / ให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมของเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>6. ทีมพิเศษส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูกำหนดการปฏิบัติที่ดี (Best practices) จะทำอย่างไร และระยะเวลาในการดำเนินการตามระบบนี้ จะมีผลดำเนินงานที่อย่างไรบ้าง (การอำนวยความสะดวก: facilitation และส่งเสริมสนับสนุน: advocacy)</p>	<p>7. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูพิจารณาหลักฐาน เอกสาร ร่องรอยในการดำเนินงาน “การประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา” ที่ผ่านมา พบจุดอ่อน จุดแข็ง และยอมรับที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น</p> <p>8. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเตรียมความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โครงการ รายงานโครงการ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมิน สื่อฯ ฯลฯ (ตามหลักการปฏิบัติที่ดี: Improvement และตามหลักการกลยุทธ์ใช้หลักฐาน: Evidence-based strategies)</p> <p>9. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดการปฏิบัติการที่ดี (Best practices) จะทำอย่างไร และระยะเวลาในการดำเนินการตามระบบนี้ จะมีผลดำเนินงานที่อย่างไรบ้าง</p> <p>10. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบระบบนี้ / ครูวิชาการ ร่วมส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู</p>	<p>-ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับด้านบริหารจัดการและประเด็นแบบเสริมพลัง 10 หลักการ</p> <p>-ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีแผนการปฏิบัติการปฏิบัติที่ดี (Best practices) ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา</p>	<p>แบบสำรวจรายการ พฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ</p>
4. เพื่อส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดแผนการกำหนดการในการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ทบทวนร่วมกับบริบทของสถานศึกษาและร่วมกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้และร่วมกำหนดผลผลิต และผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา	<p>7. ทีมพิเศษส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดแผนการ/กำหนดการของการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาจะทำอย่างไร และระยะเวลาในการดำเนินการตามระบบนี้ จะมีผลดำเนินงานที่อย่างไรบ้าง (สร้างความกระจ่าง: illumination)</p> <p>8. ทีมพิเศษร่วมกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมพิเศษสถานศึกษาที่ชัดเจน</p> <p>9. ทีมพิเศษแจ้งให้สถานศึกษาเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมฝึกอบรมสัมมนา</p>	<p>11. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูระดมสมองเพื่อวางแผนการดำเนินงานตามระบบประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ความพร้อมด้านปัจจัย การดำเนินงานตามกระบวนการประเมิน และผลผลิตที่เกิดขึ้น (ตามหลักการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย: Democratic participation)</p> <p>12. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย ประเมินคุณภาพภายใน การใช้ผลการประเมิน การกำกับติดตาม การพัฒนาคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และวางแผนการประเมินผลผลิตที่จัดการใช้ระบบประเมินตามบริบทของสถานศึกษา (ตามหลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น: Improvement และ ตามหลักการความรู้เกี่ยวกับชุมชน: Community knowledge)</p> <p>13. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบงานประเมินตามวิธีการร่วมส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู</p>	<p>ทีมพิเศษและผู้บริหารสถานศึกษา ครู มีแผนการกำหนดระยะเวลาในการทำงานตามโครงการร่วมกัน และภาพความสำเร็จของโครงการนี้ของ แต่ละโรงเรียน</p> <p>ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะประเมินคุณภาพภายใน การใช้ผลการประเมิน การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน</p>	<p>แบบสำรวจรายการ พฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ</p>	

ตารางที่ 3.11 (ต่อ)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง/วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (training)	วัตถุประสงค์ของวิทยุ/ทีมวิทยุ (ดำเนินการเสริมพลัง 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูลการวิจัย
ครั้งที่ 2	วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (training)	10. ทีมวิทยุ/วิทยุการจัดฝึกอบรม (training) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	10. ทีมวิทยุ/วิทยุการจัดฝึกอบรม (training) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	14. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของตนเองและกำหนดแผนพัฒนาตนเอง (ตามหลักการสร้างสมรรถนะ: Capacity building)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีสมรรถนะในการประเมินแบบเสริมพลัง	- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการประเมิน
วันที่ 5	5. เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและสมรรถนะในการใช้ผล	11. ทีมวิทยุส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู นำเสนอวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนการดำเนินงานตามระบบประเมินที่ชัดเจน/จัดสรรหน้าก่อนปิดการอบรมสัมมนา	11. ทีมวิทยุส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู นำเสนอวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนการดำเนินงานตามระบบประเมินที่ชัดเจน/จัดสรรหน้าก่อนปิดการอบรมสัมมนา	15. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู นำเสนอวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนการดำเนินงานตามระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพ	ทำให้สามารถให้บริการแก่สถานศึกษาและครูที่สนใจได้	
ม.ค.	การประเมินคุณภาพภายใน	12. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	12. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	16. ร่วมกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	ในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพ	- แบบทดสอบโมโนทัศน์ในการประเมินและใช้ผลการประเมิน
-	พัฒนาคุณภาพการศึกษา	13. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	13. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	17. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ร่วมประเมินแบบเสริมพลัง	เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ	
6	ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู	14. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	14. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	18. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ร่วมประเมินแบบเสริมพลัง	เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ	
ม.ค. 2561		15. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	15. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	19. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ร่วมประเมินแบบเสริมพลัง	เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ	- แบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา
(2 วัน)		16. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	16. ทีมวิทยุช่วยกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้มี 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลังสำหรับทีมวิทยุ	20. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครู ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ ร่วมประเมินแบบเสริมพลัง	เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ	- แบบสำรวจการปฏิบัติตามพฤติกรรมแบบเสริมพลัง 10 หลักการ

ตารางที่ 3.12 ที่มีมิติดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการพัฒนาคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา:

Approach 3 (step 6 – 7)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง /วัตถุประสงค์	บทบาทของผู้วิจัย/ทีมวิจัย (ดำเนินการเสริมพลัง 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูลการวิจัย
วันที่ 8 - 15 ม.ค. 2561	การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการพัฒนาคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา วัตถุประสงค์ 1. เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการประเมินคุณภาพ 2. ทีมวิจัยจัดทำเอกสารอื่นๆ ที่สถานศึกษาต้องการ หรือ ให้คำแนะนำทางช่องทางที่สะดวก เช่น ทางไลน์กลุ่มโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทางโทรศัพท์ (การปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง: liberation และ การอำนวยความสะดวก: facilitation)	1. ทีมวิจัยปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการประเมินคุณภาพภายในดำเนินการอย่างอิสระตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ กำหนดระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ เวลาประมาณ 1 สัปดาห์	1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ ตามขั้นตอนในคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ตามคู่มือการใช้ระบบการประเมิน ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา 2. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบงานประกัน/ครูวิทยากรร่วมกันส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู ในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ เช่น การนิเทศติดตามการทำงานของผู้บริหารและติดตามประสานงานกับทีมวิจัย (ตามหลักการความร่วมมือใช้หลักฐาน: Evidence-based strategies) (ตามหลักการมีส่วนร่วมประชาธิปไตย: democratic participation)	-สถานศึกษาที่มีกรอบประเมินที่มีการระบุชื่อผู้ใช้ผลการประเมินโดยตรงทุกประเด็นพิจารณา -มีคำสั่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน ประกอบด้วยผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง -มีรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาซึ่งจะอ้างถึงความสะดวกในการใช้ผลการประเมิน -สถานศึกษามีเอกสารหลักฐาน ร่องรอยการดำเนินงาน	เอกสารหลักฐานเชิงประจักษ์

ตารางที่ 3.12 (ต่อ)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง/วัตถุประสงค์	บทบาทของผู้วิจัย/ทีมนิเทศ (ดำเนินการเสริมพลัง 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูลการวิจัย
ครั้งที่ 3	2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและคณาจารย์ พัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	3. ทีมนิเทศศึกษารายงานผลการประเมินคุณภาพตามประเด็นพิจารณาเพื่อนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการและการเรียนรู้	3. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์เสนอวิธีการประเมิน และผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา การสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในแต่ละมาตรฐาน	1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเข้าใจเป้าหมายของการประเมิน คือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	แบบสำรวจรายการ พฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ
วันที่ 17	ใช้พัฒนาคุณภาพ	4. ทีมนิเทศส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในโดยอภิปรายถึงการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ	4. ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอการประกาศมาตรฐานและค่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2. สถานศึกษาได้ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็น	10 หลักการ
-	การศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	5. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ร่วมกันอภิปรายถึงขั้นตอนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) และการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use)	5. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานแผนสร้างแผนกิจกรรม โครงการ คือ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อปฏิบัติการใช้กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ตามหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้: Accountability)	3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเข้าใจรูปแบบและครูเข้าใจรูปแบบและขั้นตอนการใช้ผลการประเมิน	
ม.ค. 2561		6. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานแผนสร้างแผนกิจกรรม โครงการ คือ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อปฏิบัติการใช้กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ตามหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้: Accountability)	6. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงานแผนสร้างแผนกิจกรรม โครงการ คือ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อปฏิบัติการใช้กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ตามหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้: Accountability)	4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติตามระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา	
	3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและคณาจารย์กำหนดแผนการกำกับติดตาม การปฏิบัติงาน การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	7. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ร่วมกันจัดทำแผนการกำกับติดตามการปฏิบัติงานการประเมินพัฒนาคุณภาพ (ตามหลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น: Improvement)	7. ผู้บริหารสถานศึกษาและคณาจารย์ร่วมกันจัดทำแผนการกำกับติดตามการปฏิบัติงานการประเมินพัฒนาคุณภาพ (ตามหลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น: Improvement)	5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีแผนการกำกับติดตาม (กำหนดผู้ติดตามร่วมกับผู้ใช้ ผลโดยตรง, กำหนดเวลา) ตามคู่มือการใช้ระบบคู่มือการประเมิน	แบบสำรวจรายการ พฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ
		8. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบงานประเมิน /ครู วิชาการร่วมกันส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู ในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และติดต่อประสานงานกับทีมนิเทศ	8. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบงานประเมิน /ครู วิชาการร่วมกันส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู ในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และติดต่อประสานงานกับทีมนิเทศ	6. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีแผนการกำกับติดตาม (กำหนดผู้ติดตามร่วมกับผู้ใช้ ผลโดยตรง, กำหนดเวลา) ตามคู่มือการใช้ระบบคู่มือการประเมิน	

ตารางที่ 3.12 (ต่อ)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง / วัตถุประสงค์ (ต่อ)	บทบาทของผู้วิจัย/ทีมวิจัย (ตามระยะเวลา 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูลการวิจัย
20 มิ.ค. - 14 มิ.ค. 2561	วัตถุประสงค์ (ต่อ) 4. เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูกำหนดตนเอง ในการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษา	1. ทีมมีบทบาทปล่อยอิสระให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการใช้ผล การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างอิสระตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ กำหนด ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมิน พัฒนาคณะกรรมการศึกษา จนถึงกลางเดือนมีนาคม	9. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการปฏิบัติงาน ใช้ผลการประเมินพัฒนาคณะกรรมการศึกษาตาม การจัดการและดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ การศึกษา ดำเนินการตามคู่มือการใช้ระบบ (ตามหลักการกลยุทธ์ที่ใช้หลักฐาน: Evidence-based strategies) 12. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบงานประกัน / ครูวิชาการร่วมกันส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู ในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคณะภาพ การศึกษา	- ผู้บริหารสถานศึกษาและครูใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายในทั้ง 4 รูปแบบ - ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลพัฒนาด้านบริหาร จัดการ เช่น ประกาศค่าเป้าหมายแต่ละ ประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ปรับเปลี่ยน แผนปฏิบัติการ/โครงการ - ครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในบริหารจัดการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้มีการ ปรับเปลี่ยนสื่อ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้	เอกสารหลักฐานเชิง ประจักษ์
5. เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูกำหนดตนเอง ในการกำกับติดตามการใช้ผลการ ประเมินคุณภาพภายในพัฒนา คุณภาพทางการศึกษา	1. ทีมมีบทบาทปล่อยอิสระให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการกำกับ ติดตามตามแผนที่กำหนดไว้ ระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการ ประเมิน 2. ทีมมีบทบาททำเอกสารอื่นๆ ที่ สถานศึกษาต้องการ หรือ ให้คำแนะนำ ทางช่องทางที่สะดวก เช่น ทางไลน์กลุ่มโรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทางโทรศัพท์ (การปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง: liberation และ การอำนวยความสะดวก: facilitation)	10. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินพัฒนาคณะกรรมการศึกษา ตามระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน และมีเก็บเอกสารหลักฐาน และการบันทึกหลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติ (ตามหลักการกลยุทธ์ที่ใช้หลักฐาน: Evidence-based strategies) 12. ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูผู้รับผิดชอบงานประกัน / ครูวิชาการร่วมกันส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู ในการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินและติดต่อ ประสานงานกับทีมในพื้นที่	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการ กำกับติดตามการใช้ผลการประเมินพัฒนา คุณภาพทางการศึกษาตามระยะที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมิน และมีเก็บ เอกสารหลักฐาน และการบันทึกหลักฐาน ร่องรอยการปฏิบัติ เช่น คำสั่งคณะกรรมการ กำกับติดตาม ภายถ่าย มีการสรุปผลการ กำกับติดตาม	เอกสารหลักฐานเชิง ประจักษ์	

ตารางที่ 3.13 ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการประเมินผลลัพธ์: Approach3 (step 8 – 10)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง/วัตถุประสงค์	บทบาทของผู้วิจัย/ทีมนิเทศ (ดำเนินการเสริมพลัง 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูลการวิจัย
ครั้งที่ 4 วันที่ 15 - 16, 19 มี.ค. 2561	ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการประเมินผลลัพธ์ วัตถุประสงค์ 1. เพื่อประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการพัฒนาคุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพภายในและการให้ข้อมูลย้อนกลับ สำหรับการพัฒนาต่อไป	1. ทีมนิเทศร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในว่ามีการใช้ 4 รูปแบบอย่างไร มีเอกสารหลักฐานอะไรบ้าง 2. ทีมนิเทศร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ 3. ทีมนิเทศให้ข้อมูลย้อนกลับการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมิน	1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกับทีมนิเทศประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ -การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา -ประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	-ผลการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และข้อมูลย้อนกลับ	-แบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา -แบบสำรวจรายการพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ
	2. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน และการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการพัฒนาต่อไป	3. ทีมนิเทศปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการพัฒนาคุณภาพประเมินไปใช้และจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็น พิจารณาคุณภาพการศึกษา (การปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง: liberation)	2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยตนเองตามบริบทที่เหมาะสมกับสถานศึกษา ตามระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้และจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็น พิจารณาซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการใช้ (ตามหลักการกลยุทธ์การใช้หลักฐาน: Evidence-based strategies) (ตามหลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้: Accountability) (ตามหลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น: Improvement)	-ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาและข้อมูลย้อนกลับ -มีรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็น พิจารณาซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมิน	บันทึกผลการประเมินคุณภาพภายในทุกคุณภาพ ประเด็นที่พิจารณา/มาตรฐานและข้อมูลย้อนกลับ

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

ระยะเวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง / วัตถุประสงค์	บทบาทของผู้วิจัย/ทีมในเขต (คำเน้นการเสริมพลัง 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 หลักการของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูล การวิจัย
วันที่ 21 มิ.ย. 2561	วัตถุประสงค์ 3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1. ทีมในเขตส่งเสริมและปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมเป็นวิทยากรในการนำเสนอระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้ทดลองใช้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สพบ.นครศรีธรรมราช เขต 3 2. ทีมในเขตนำอภิปรายองค์ประกอบย่อยของระบบและการประเมินคุณภาพระบบการประเมินที่เน้นการพัฒนาคุณภาพการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (องค์ประกอบย่อย วัตถุประสงค์ของระบบ หลักการของระบบ การดำเนินงานเสริมพลังของพื้นที่เขต กลไกของระบบ (ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลป้อนกลับ) เพื่อให้สามารถจะจัดแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันนำเสนอระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้สถานศึกษาอื่น ๆ ได้นำไปปฏิบัติในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ (ซึ่งเป็นระบบที่มีนิเทศปฏิบัติร่วมกันกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู) (ตามหลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น: Improvement) (ตามหลักการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย: Democratic participation) 2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินคุณภาพของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังหลังทดลองใช้ระบบ	-ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีการปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมและเผยแพร่แก่สถานศึกษาอื่น ๆ -ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยใช้ การประเมินแบบเสริมพลัง หลังทดลองใช้	-แบบสำรวจรายการ พฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง 10 หลักการ -แบบประเมินคุณภาพ ของระบบการประเมิน ที่เน้นการนำผลการ ประเมินไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยใช้ การประยุกต์ใช้การ ประเมินแบบเสริมพลัง ตามมาตรฐานการ ประเมินของ Stuffbeam

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

ระยะ เวลา	การประเมินแบบเสริมพลัง /วัตถุประสงค์	บทบาทของผู้วิจัย/ทีมในเขต (ดำเนินการเสริมพลัง 5 ลักษณะ)	บทบาทของผู้บริหารและครู (พฤติกรรม 10 พฤติกรรมของ EE)	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	การรวบรวมข้อมูล การวิจัย
ครั้งที่ 5	วัตถุประสงค์ (ต่อ) 4. เพื่อสรุปบทเรียนจากการใช้ ระบบการประเมินที่เน้นการนำ ผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดย ประยุกต์ใช้การประเมินแบบ เสริมพลัง	3. ทีมในเขตคว่ำมืออภิปรายถึงระบบการประเมิน คุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้/ ความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายในตาม ระบบนี้ และการที่ทีมในเขตปลอดภัยให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูเกิดความมั่นใจ นำเสนอ การปฏิบัติที่ดีแก่สถานศึกษาอื่นๆ แสดงว่ามี ความยั่งยืนในการประเมินคุณภาพภายในที่ เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สรุปการปรับใช้ระบบการประเมิน คุณภาพภายในที่เหมาะสมสำหรับ บริบทของสถานศึกษาโรงเรียนขนาด เล็ก กลาง ใหญ่ (ตามหลักการความรู้เกี่ยวกับชุมชน: Community knowledge)	-ความสำเร็จในการทดลองใช้ ระบบของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ -ข้อเสนอแนะสำหรับการ ปรับปรุงระบบ	บันทึกข้อเสนอแนะ /ปัจจัยความสำเร็จ
วันที่ 22 มี.ค. 2561	(โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่)	4. ทีมในเขตเสนอแนะให้สถานศึกษาเสนอแนะ การปรับใช้ระบบประเมินที่เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษาอย่างไรบ้างแต่ทั้งนี้ต้อง คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา (การปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง: liberation และการสร้างความกระจ่าง: illumination)	4.ผู้บริหารสถานศึกษาและครู นำเสนอความสำเร็จของการใช้ระบบ การประเมินของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ 5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวาง แผนการดำเนินการประเมินคุณภาพ ภายในที่เน้นการนำผลไปใช้อย่าง ต่อเนื่อง		

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง โดยพบปะครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ครั้ง และสังเกตพฤติกรรมตาม 10 หลักการ ของครู และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ดังตารางที่ 3.14 – 3.15

ตารางที่ 3.14 สรุปการประเมินแบบเสริมพลัง 5 ลักษณะ

ครั้งที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	อิสระ	ครั้งที่ 3	อิสระ	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
วันที่	26-28	5-6	8 – 15	17-19	20 ม.ค. –	15-19	21-22
หลักการ	ธ.ค.60	ม.ค.61	ม.ค.61	ม.ค. 61	14 มี.ค. 61	มี.ค. 61	มี.ค.61
1. การฝึกอบรม (training)		✓					
2. การอำนวยความสะดวก (facilitation)		✓		✓		✓	
3. การให้การสนับสนุน (advocacy)	✓	✓					
4. การสร้างความกระจ่าง (illumination)	✓	✓				✓	
5. การปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง (liberation)			✓	✓	✓		✓

ตารางที่ 3.15 กำหนดการสังเกตพฤติกรรมครู ผู้บริหารสถานศึกษาตาม 10 หลักการ

ครั้งที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5
วันที่	26-28	5-6	17-19	15-19,21	22
หลักการ	ธ.ค.60	ม.ค.61	ม.ค.61	มี.ค.61	มี.ค.61
1. การปรับปรุงให้ดีขึ้น (Improvement)	✓	✓	✓	✓	
2. ความเป็นเจ้าของชุมชน (Community ownership)		✓	✓	✓	
3. การรวมเข้าด้วยกัน (Inclusion)		✓	✓		
4. การมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย (Democratic participation)	✓	✓			
5. ความยุติธรรมทางสังคม (Social justice)	✓				
6. ความรู้เกี่ยวกับชุมชน (Community knowledge)		✓			
7. กลยุทธ์การใช้หลักฐาน (Evidence-based strategies)	✓		✓		
8. การสร้างสมรรถนะ (Capacity building)		✓			
9. การเรียนรู้องค์กร (Organizational learning)			✓		✓
10. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)			✓	✓	✓

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามแนวทางดังนี้

1) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ที่เป็นต้นสังกัดของสถานศึกษาทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อดำเนินการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลัง

2) ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนัดวัน เวลา ก่อนเข้าไปพบปะเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัย

3) เข้าสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยเป็นกัลยาณมิตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ และอธิบายถึงขั้นตอนการดำเนินโครงการและเป้าหมายของโครงการ และประโยชน์ที่จะเกิดกับสถานศึกษา

4) เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองใช้และหลังการดำเนินการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบทดสอบมโนทัศน์ ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ข้อมูลจากตอบแบบสำรวจรายการพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลังทั้ง 10 หลักการ และแบบสังเกตพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลังทั้ง 10 หลักการ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) หาค่าความถี่ คำร้อยละและข้อมูลจากแบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา วิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นระดับคุณภาพตามเกณฑ์ เช่นเดียวกับการวิจัยระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 (D2) การประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาระบบประเมิน (ฉบับสมบูรณ์)

ขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาครั้งที่ 2 หรือ D2 ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาระบบประเมิน (ฉบับสมบูรณ์) โดยนำผลสรุปที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาใช้ปรับปรุงรายละเอียดของระบบให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการประเมินคุณภาพของระบบตามมาตรฐานของการประเมิน 4 มาตรฐาน ของStufflebeam และข้อคำถามปลายเปิดถึงการปรับปรุงระบบ โดยผู้ทดลองใช้ระบบคือผู้บริหารสถานศึกษา ครู และทีมนิเทศภายหลังจากการทดลองใช้ระบบ เพื่อการปรับปรุงระบบฉบับสมบูรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

กำหนดกรอบแนวคิดของการประเมินคุณภาพของระบบตามมาตรฐานของการประเมิน 4 มาตรฐาน ของStufflebeam ได้แก่ มาตรฐานด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy standards) มาตรฐานด้านความมีประโยชน์ (utility standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility standards) และมาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety standards) และกำหนดแนวคำถามปลายเปิดถึงความเหมาะสมขององค์ประกอบย่อยของระบบหลังการทดลองใช้ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นสำหรับการปรับปรุงระบบ

รายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 4 คน จากโรงเรียนที่ทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง จำนวน 3 โรงเรียน รวมทั้งหมด 15 คน
- 2) ทีมนิเทศ ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีหน้าที่ดูแลสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน

2.2 เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง คือ แบบประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของการประเมิน 4 มาตรฐาน ของ Stufflebeam ดังนี้ 1) ด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) 2) ด้านความมีประโยชน์ (utility) 3) ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) และ 4) ด้านความเหมาะสม (propriety) ของระบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และแนวคำถามปลายเปิดถึงความเหมาะสมขององค์ประกอบย่อยของระบบหลังการทดลองใช้เพื่อให้ได้ความคิดเห็นสำหรับการปรับปรุงระบบ

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างและพัฒนา ดังนี้

นำแบบประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของการประเมิน 4 มาตรฐาน ของ Stufflebeam โดยผู้ทดลองใช้ระบบ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและดำเนินการสร้างและพัฒนา เช่นเดียวกับแบบประเมินคุณภาพของระบบสำหรับประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และปรับแก้ตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้จริง ได้จำนวนข้อคำถามดังตารางที่ 3.16

ตารางที่ 3.16 โครงสร้างแบบประเมินคุณภาพระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้
พัฒนาคุณภาพการศึกษา

เครื่องมือวิจัย	จำนวน ข้อที่สร้าง	ใช้ได้	การปรับปรุง
ด้านความมีประโยชน์ (utility)	4	4	แก้ไขภาษา
ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility)	3	2	ตัด1 ข้อ ที่ไม่เหมาะสม
ด้านความเหมาะสม (propriety)	3	2	ตัด1 ข้อ ที่ไม่เหมาะสม
ด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy)	3	2	ตัด1 ข้อ ที่ไม่เหมาะสม
รวม	13	10	

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินและแนวคำถามในการสัมภาษณ์กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมทั้งหมด 15 คนและทีมนิเทศ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 5 คน

2) ดำเนินการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังที่พัฒนาขึ้น หลังการทดลองใช้ระบบ โดยดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และทีมนิเทศตอบแบบประเมินคุณภาพตามมาตรฐานของการประเมิน 4 มาตรฐาน ของ Stufflebeam

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นระดับคุณภาพตามเกณฑ์เดียวกับการวิจัยระยะที่ 1

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยวิธีการวิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง)

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ตอนที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และพัฒนาระบบประเมิน (ฉบับสมบูรณ์)

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอ 3 ตอน คือ 1.1) ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1.2) ผลการศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ และ 1.3) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น

1.1 ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าบุคลากรในสถานศึกษายังมีทัศนคติที่คลาดเคลื่อนในการประเมินคุณภาพภายในว่าการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นงานเฉพาะกิจ การประเมินเป็นการจับผิดการทำงานของบุคลากร การประเมินคุณภาพการศึกษาเพียงเพื่อการให้ได้ใบรับรองมาตรฐานการศึกษา ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน เช่น บุคลากรมีเวลาจำกัดทำให้ประเมินไม่ครอบคลุม ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับขอบเขตเนื้อหาและรายการสมรรถภาพที่จะประเมิน งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการรวบรวมข้อมูลเพื่อ

ประกอบการเขียนรายงาน ซึ่งบุคลากรยังมีความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาตนเองให้สามารถทำการประเมินคุณภาพภายใน เช่น การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างหลักฐานเอกสารประกอบการประเมิน และการวางกรอบการประเมิน (มัญญา งามแสง, 2547; มีอติ แวดราแม, 2547; Quist, 2003; สุวิมล ว่องวาณิช, 2543; Yoo, 2010) นอกจากนี้จากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้ผลการประเมิน 4 รูปแบบคือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (persuasive or symbolic use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (instrumental use) (Patton, 2008, 2012; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554; Fleischer & Christie, 2009; Baughman et al., 2012; วราภรณ์ บุญเยี่ยม, 2546) การใช้ผลการประเมินยังอยู่ในระดับต่ำ ถึง ระดับมาก (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.87- 3.89) (ศิริวัฒน์ วรรณาม, 2540; มานัส ศักดิ์, 2550; นครชัยชาญอุไร, 2554; Baughman et al., 2012) จึงนำมากำหนดกรอบการดำเนินการศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

1.2 ผลการศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ (qualitative research design) เกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน และครู จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 15 คน กำหนดเป้าหมายครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูวิชาการโรงเรียนครูที่รับผิดชอบโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี ครูที่เคยได้รับรางวัลเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน ใช้ศึกษาภาคสนาม 1 สัปดาห์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายใน กระบวนการประเมิน ปัญหาและอุปสรรค และศึกษาเกี่ยวกับสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน รูปแบบ/ลักษณะใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปัญหาและอุปสรรค

ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียนมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

โรงเรียน A เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาสูงสุด กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2556 มีครู จำนวน 8 คน และครูอัตราจ้าง จำนวน 1 คน นักเรียน จำนวน 96 คน มีห้องเรียน จำนวน 9 ห้อง และ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องพยาบาล ห้องสมุด เรือนเพาะเห็ด บ่อเลี้ยงปลา แปลงผัก เนื้อที่ 9 ไร่ 59 ตารางวา

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นทุ่งนา สวนยางพารา และสวนผลไม้ บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ วัด องค์การบริหารส่วนตำบล อาชีพหลักของชุมชน คือ ทำนา ทำสวนยาง รับเหมาก่อสร้าง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปคือประเพณีชักพระ ประเพณีบุญสารทเดือนสิบ หนึ่งตะลุง มโนราห์ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อาชีพหลัก คือ ทำนา ทำสวนยางพารา และรับจ้าง สภาพที่เป็นโอกาส คือ มีการคมนาคมสะดวกทุกฤดูกาล ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของชุมชนดี และมีการอพยพน้อย ใกล้ อบต. ใกล้วัด ใกล้ตลาด

โรงเรียน B เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาสูงสุด กศ.ม สาขา การบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2557 ผู้บริหารได้รับรางวัล ผู้บังคับบัญชาลูกเสือดีเด่นระดับ สพฐ. มีครู จำนวน 18 คน นักเรียน จำนวน 319 คน มีห้องเรียน จำนวน 13 ห้อง และมีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องศิลปะ ศูนย์สื่อปฐมวัย สวนป่า ห้อง PEER ห้องพยาบาล ลานเล่นของเด็กปฐมวัย โรงอาหาร สหกรณ์โรงเรียน สวนสมุนไพร เนื้อที่ 10 ไร่ สภาพชุมชนโดยรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นชนบท บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ วัด ร้านค้าชุมชน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และบ้านเรือนของคนในชุมชน อาชีพหลักของชุมชน คือ การเกษตร ค้าขาย และรับจ้าง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การเกษตร ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักทั่วไป คือ วันสารทเดือนสิบ ประเพณีชักพระ ประเพณีลอยกระทง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี สภาพที่เป็นโอกาสของโรงเรียน อยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ เช่น วัด กลุ่มแม่บ้าน ตลาด สถานีอนามัยทุ่งหล่อ แหล่งผลิตจอกยาง แหล่งผลิตงานจักสาน (พลาสติก) ศูนย์ดอนบอสโก แหล่งผลิตผักกาดตอง ขั้วจำกัด คือ ในชุมชนรอบๆ โรงเรียนมีประชากรช่วงวัยรุ่นเยอะ ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมตอนต้นชอบเลียนแบบพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น เรื่องยาเสพติด

โรงเรียน C เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดสอนระดับปฐมวัย – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้บริหารมีวุฒิการศึกษาสูงสุด กศ.ม สาขาการบริหารการศึกษา ดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2557 มีนักเรียน จำนวน 631 คน ครู จำนวน 26 คน มีห้องเรียน จำนวน 19 ห้อง และมีห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ ห้องเศรษฐกิจพอเพียง ห้องปฏิบัติการแนะแนว ห้องเรียนคุณธรรมชั้นนำวิถึพุทธ ห้องประชาธิปไตย ห้องดนตรี-นาฏศิลป์ ห้องสหกรณ์ร้านค้า สวนเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน สวนสมุนไพร ห้องลูกเสือ ห้องสมุด ห้องสหกรณ์เพื่อการเรียนรู้ ห้องดนตรีนาฏศิลป์ ห้องแนะแนว ห้องประชาธิปไตย เนื้อที่ 16 ไร่ 3 งาน 28 ตาราง สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ วัด ตลาด สถานีอนามัย อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม การทำสวน

ยางพารา ค้าขาย ส่วนหนึ่งประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและปลูกพืชผักสวนครัวจำหน่าย อาชีพเสริม อาชีพเสริมคือการเลี้ยงไก่ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีสารทเดือนสิบ ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีชักพระ ประเพณีทำบุญตักบาตรวันปีใหม่ ประเพณีลอยกระทง ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม การทำสวนยางพารา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ สภาพที่เป็นโอกาส คือ โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตบริการของเทศบาล ทำให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้โรงเรียนยังตั้งอยู่ใกล้วัด ตลาด และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การคมนาคมสะดวกทำให้มีผู้เรียนนอกเขตบริการมาเรียนเป็นจำนวนมาก ชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา สภาพที่เป็นข้อจำกัด คือ ผู้ปกครองบางส่วนฐานะทางครอบครัวไม่มั่นคงประกอบอาชีพไม่แน่นอนต้องไปรับจ้างก่อสร้างมีรายได้น้อยบางส่วนมีปัญหาการอยู่ย่ำปลอยให้ลูกอยู่กับปู่ย่า ตายาย ซึ่งไม่มีเวลาได้สนใจหลานๆ ต้องเป็นภาระของครู

พอสรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจำนวนครู จำนวนนักเรียน และข้อมูลเบื้องต้นของครู ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารทั้ง 3 โรงเรียน เป็นผู้ชาย จบการศึกษาระดับปริญญาโท ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีประสบการณ์บริหารมากที่สุด และครูส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป ดังตารางที่ 4.1 – 4.2

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนจำแนกตามเพศ และขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนครูและผู้บริหาร						จำนวนนักเรียน
	ผู้บริหาร			ครู			
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
เล็ก	1	-	1	1	7	8	96
กลาง	1	-	1	2	16	18	319
ใหญ่	1	-	1	1	25	26	631
รวม	3	-	3	4	48	52	1,046

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเบื้องต้นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน		วุฒิการศึกษา		ประสบการณ์บริหาร/สอน		
		ปริญญาโท	ปริญญาตรี	10 ปีลงมา	11 – 20 ปี	21 ปี ขึ้นไป
ผู้บริหาร	เล็ก	1	-	-	1	-
	กลาง	1	-	-	1	-
	ใหญ่	1	-	-	-	1
รวม (N=3)		3	-	-	2	1

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเบื้องต้นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน		วุฒิการศึกษา		ประสบการณ์บริหาร/สอน		
		ปริญญาโท	ปริญญาตรี	10 ปีลงมา	11 – 20 ปี	21 ปี ขึ้นไป
ครู	เล็ก (N=8)	1	7	-	1	7
	กลาง (N=18)	2	16	1	-	17
	ใหญ่ (N=26)	2	24	2	1	23
รวม (N=52)		5	47	3	2	47

1.2.2 ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ 1.2.2.1) ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายใน และ 1.2.2.2) ผลการศึกษาสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.2.1 ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายใน

จากการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และจากการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ประชุมครูบางส่วนเพื่อแบ่งหน้าที่บันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกแต่ละมาตรฐานและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง โดยผู้บริหารสถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งให้ครูวิชาการ/ครูรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกแต่ละมาตรฐาน การประเมินคุณภาพภายในปฏิบัติช่วงเดียว คือ เมื่อสิ้นปีการศึกษาหรือปลายภาคเรียนที่ 2 โดยครูวิชาการหรือครูผู้รับผิดชอบหลักงานประกันคุณภาพการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษารับทราบกำหนดการประเมินคุณภาพภายในในช่วงเดือนมีนาคมของทุกปี และไม่ได้จัดทำกรอบการประเมินคุณภาพภายใน

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ โดยไม่ได้ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ มีแต่แบบบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ แต่มีแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการ โดยผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ไปขอข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง แล้วจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ค่าความถี่ ร้อยละและระดับคุณภาพ โดยใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง และในปีการศึกษา 2560 สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559 ซึ่งมี 4 มาตรฐาน ซึ่งเกณฑ์ในการแปลผลระดับคุณภาพเป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม

ดี พอใช้ และปรับปรุง ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน

การจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษาไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจความเรียบร้อยของรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ทุกปี

ปัญหาอุปสรรคการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ ซึ่งผู้ได้รับคำสั่งต้องไปขอข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง ต้องใช้เวลานานกว่าจะได้ข้อมูลครบตามตัวบ่งชี้และมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินคุณภาพภายใน คือ สถานศึกษามีความต้องการคู่มือสำหรับการประเมินคุณภาพภายในที่มีรายละเอียดครบการประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเด็นพิจารณาและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินคุณภาพภายในแก่ครูทุกคนในโรงเรียนเพื่อจะได้เข้าใจตรงกันและทำงานได้ในทิศทางเดียวกัน

ซึ่งมีรายละเอียดสภาพการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างมีดังต่อไปนี้

โรงเรียน A ได้ประชุมครูบางส่วนเพื่อแบ่งหน้าที่บันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกแต่ละมาตรฐานและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง มีการจัดทำประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่สำนักงานเขตพื้นที่ประกาศไว้ จำนวน 1 คน แต่ผู้ทรงคุณวุฒิที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกาศขึ้นทะเบียนไว้ไม่มีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพภายใน รวมทั้งโรงเรียนไม่มีงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ทรงคุณวุฒิ จึงไม่ได้มาร่วมประเมิน สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษาละ 1 ครั้ง คือ เดือนมีนาคม และทำรายงานประเมินตนเองส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี การประเมินคุณภาพภายในไม่ได้จัดทำรอบการประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลการประเมินคุณภาพภายในที่มีอยู่ สำหรับปีที่ผ่านมาสถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 มาตรฐาน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2554 สถานศึกษาไม่ได้ออกแบบการเก็บข้อมูล ผู้ได้รับคำสั่งจะขอข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องให้ช่วยบันทึกตามตัวบ่งชี้ วิธีการที่สถานศึกษาใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การศึกษาจากเอกสาร และการสอบถามผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คือครู นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา แหล่งข้อมูลสำคัญคือการบันทึกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการสอบถามครู นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย การแปลผลในปีที่ผ่านมาใช้เกณฑ์ระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และปรับปรุง และในปีการศึกษาใหม่นี้

สถานศึกษาได้ประกาศใช้มาตรฐานใหม่ 4 มาตรฐาน และเตรียมการประเมินคุณภาพภายในตามแนวใหม่ ซึ่งเกณฑ์การแปลผลระดับคุณภาพเป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง สถานศึกษาไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน

ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ไม่ต้องมีการวางแผนฯ ทำมาเป็นปกติ เพราะต้องประเมินทุกปี แต่ไม่ทราบว่าทำถูกหรือทำผิด ทำแบบนี้มาตลอด เราประเมินกันจริงๆ นะ ข้อมูลเชื่อถือได้เพราะปฏิบัติอยู่เอง และประเมินเอง”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 15 มิถุนายน 2560)

“จัดทำประกาศคณะกรรมการประเมิน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูประกันฯ และผู้ทรงคุณวุฒิ มียึดตามแนวปฏิบัติของกฎกระทรวงฯ มี 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมได้”

“ผู้ทรงคุณวุฒิมาโรงเรียนตามคำเชิญ แต่ไม่สามารถทำอะไรได้เนื่องจากอายุมาก และไม่มีความรู้ที่จะร่วมประเมิน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 22 มิถุนายน 2560)

“ในโครงการประกัน ได้กำหนดไว้เดือนมีนาคม พอจะตั้งคำสั่ง ไม่ต้องวางแผน เมื่อได้รับคำสั่งก็ประเมินเลย ไปเก็บข้อมูลต่างๆ ที่ปฏิบัติกันจริงๆ มาทั้งปี ปรากฏในเครื่องมือ แต่ทำงานช้าเพราะในฐานะวิชาการถือว่าเป็นหน้าที่ โรงเรียนเล็กๆ แบบนี้ พอก็จะมาช่วยทำ ธุรการ และน้อง ...อีกคน เขาก็มาช่วย เดือนมีนาคมไม่เสร็จนะ ข้อมูลได้ไม่ครบ มาจัดทำรายงานในช่วงเปิดเทอม เสร็จทันเวลาที่เขตพื้นที่กำหนด”

“โรงเรียนได้จัดทำโครงการประกันคุณภาพภายใน และวิชาการกับผอ.เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งในโครงการประกัน ได้กำหนดไว้เดือนมีนาคม”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 22 มิถุนายน 2560)

“ไม่กำหนดกรอบการประเมิน แต่ให้ครูใช้แบบบันทึกภาคสนามที่ คน.ทำให้โรงเรียน ให้กรอกลงในแบบนั้นเลย”

(ครู ง, สัมภาษณ์, วันที่ 26 มิถุนายน 2560)

“ใช้แบบประเมินที่โรงเรียนจัดทำขึ้นนานแล้ว และแบ่งให้ครูผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ไปกรอกข้อมูลนั้นมา”

(ครู ค, สัมภาษณ์, วันที่ 26 มิถุนายน 2560)

“เดิมเคยมีการเพิ่มมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน แต่พอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีตัวอย่างการจัดทำรายงาน SAR ก็ประเมินเฉพาะมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 มาตรฐาน...ปีนี้ก็ประกาศใช้ 4 มาตรฐาน ตามที่เขตจัดอบรมให้...มาตรฐานเหลือน้อย แต่งานเท่าเดิม ปรับเกณฑ์ประเมินเป็น 4 ระดับ”

“มีแบบกรอกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ เดือนมีนาคมให้ครูทุกคนรายงานโครงการ สรุปข้อมูลต่างๆ ก่อน และให้ช่วยกันกรอกข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 26 มิถุนายน 2560)

“มีหน้าที่ช่วยกรอกข้อมูลตามแบบประเมินที่วิชาการแจกมา ไม่มีการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพียงแค่เอาข้อมูลจากเอกสารกรอกให้ตามแบบแล้วส่งวิชาการ และช่วยตอบแบบสอบถาม”

“มีแจกแบบสอบถามให้นักเรียนตอบก็มีเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมโครงการ และตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ มีบางครั้ง”

“ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในเอกสาร แหล่งข้อมูลที่เป็นคนหรือ...ก็มีนักเรียน ครู ที่ช่วยตอบแบบสอบถาม”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 26 มิถุนายน 2560)

“การวิเคราะห์ข้อมูลหาความถี่ แล้วหาร้อยละ เกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จำนวนครู ส่วนด้านผู้บริหารก็วิเคราะห์เป็นระดับคุณภาพ เพราะผู้บริหารมีคนเดียว การวิเคราะห์ข้อมูลง่ายๆ ในส่วนนี้้องธุรการช่วยทำ พี่ก็แค่คอยตอบคำถาม ในเครื่องมีข้อมูลเก่าอยู่แล้วก็ปรับตามนั้น”

“คำนวณหาร้อยละของผู้เรียน แล้วแปลค่าเป็นระดับคุณภาพ...ด้านอื่นๆ เป็นระดับคุณภาพ 5 ระดับอยู่แล้ว”

“ตรวจสอบตอนพิมพ์รายงานอยู่ ดูว่าสรุปข้อมูลถูกต้องมั้ยและดูความเรียบร้อยของเล่มรายงาน ผอ.ช่วยตรวจสอบความสมบูรณ์ของเล่ม SAR”

“เมื่อประเมินเสร็จก็จัดทำรายงาน SAR ผอ.ช่วยทำให้เองบ้าง พวกเราช่วยกันบ้าง ไม่ยากมีแบบฟอร์ม และข้อมูลเก่าในเครื่อง แค่ปรับตัวเลข อื่นๆ ส่วนใหญ่เหมือนเดิม”

“การประเมินคุณภาพภายในไม่ได้มีการออกแบบ ทำเหมือนกันทุกๆ ปี ออกแบบคืออะไร ทำไม่เป็นถ้า คนสอนให้ ทำได้ พี่ก็จะทำ”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 26 มิถุนายน 2560)

ปัญหาอุปสรรคในการประเมินคุณภาพภายใน คือ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ที่ต้องใช้เวลานานเนื่องจากต้องไปขอครูคนที่เขามีข้อมูลในตัวบ่งชี้ต่างๆ และครูมีภาระงานมาก เดือนมีนาคมต้องเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานประเมินตนเอง

ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ปัญหาจริงๆ น่าจะอยู่ที่เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดียว ข้อมูลหลายตัวบ่งชี้ ละเอียดและเยอะ วิชาการต้องทำงานมากกว่าปกติ ไหนเด็กจะสอบ งานสอน งานประเมินคุณภาพภายใน ความร่วมมือจากคนอื่นน้อย และส่งข้อมูลช้า”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 26 มิถุนายน 2560)

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการประเมินคุณภาพภายใน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำคู่มือสำหรับให้สถานศึกษาใช้ประเมิน ควรอบรมให้ความรู้แก่ครูทุกคนในการประเมินคุณภาพภายใน ควรให้ผู้มีความรู้มาร่วมทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การประเมินแนวใหม่จะเอายังงัย holistic peer review เขตต้องกำหนดรูปแบบประเมินมาให้ชัดเจนขึ้นตอนปฏิบัติมาเลย ในทางปฏิบัติต้องชัด ไปอบรมมาก็อธิบายครูไม่ถูก ควรจัดอบรมครูให้ด้วย ไม่จั้นทำไปถูก และคู่มือควรชัดเจนกว่าที่แจกมา”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

โรงเรียน B ผู้บริหารสถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในแล้วจัดประชุมชี้แจงผู้รับผิดชอบมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา ประกอบด้วยครูในโรงเรียนทุกคนเป็นคณะกรรมการ แต่ในคำสั่งไม่กำหนดบทบาทหน้าที่ของกรรมการประเมินคุณภาพภายใน มีการประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษาละ 1 ครั้ง คือ เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 มีการกำหนดเวลาในการประเมินคุณภาพภายในประมาณเดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม และจัดส่งรายงานประจำปีภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี โดยไม่ได้จัดทำกรอบการประเมินคุณภาพภายใน ใช้แบบบันทึกข้อมูลการประเมินคุณภาพภายในที่มีอยู่ในปีที่ผ่านมาสถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาาระดับ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 มาตรฐาน และในปีการศึกษานี้มีประกาศใช้มาตรฐานใหม่ 4 มาตรฐาน ไม่ได้ออกแบบการเก็บข้อมูลว่าจะเก็บข้อมูลปริมาณ หรือ ข้อมูลคุณภาพ แต่ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามแบบบันทึกการประเมินคุณภาพภายในที่ได้รับมาจากสำนักงานเขตพื้นที่และปรับตามแบบฟอร์มที่ขอจากสถานศึกษาอื่นบ้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอข้อมูลจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และการสอบถามครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คือครู นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา แหล่งข้อมูลสำคัญคือการบันทึกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการสอบถามครู นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา นำข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายใน หาค่าร้อยละ นำมาเปรียบเทียบการแปลค่าตามเกณฑ์ระดับคุณภาพ 5 ระดับ (เกณฑ์เดิม) และปีการศึกษานี้ใช้มาตรฐานใหม่ มีเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ คือระดับ 4 (ดีเยี่ยม) ระดับ 3 (ดี) ระดับ 2 (พอใช้) และ ระดับ 1 (ปรับปรุง) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย สถานศึกษาไม่ได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบผลการประเมิน ผู้ที่จัดทำรายงาน SAR เป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งครูวิชาการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR)

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“สถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา แล้วประชุมครูเพื่อชี้แจงว่าใครประเมินตัวบ่งชี้ใด/มาตรฐานใด และกำหนดวันส่งผลการประเมินให้ครูวิชาการในวันที่เท่าไร ที่ทำ SAR”

“การประเมินคุณภาพภายในของที่นี่ ทำโดยใช้แบบประเมินที่วิชาการแจก แล้วไปช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วเอามาส่งวิชาการ”

(ครู จ, สัมภาษณ์, วันที่ 16 มิถุนายน 2560)

“ประมาณเดือนต้นเดือนมีนาคม ผอ.แต่งตั้งคำสั่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในคำสั่งมีครูทุกคน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตัวบ่งชี้/มาตรฐาน”

(ครู ฉ, สัมภาษณ์, วันที่ 16 มิถุนายน 2560)

“ประเมินในเดือนมีนาคม ประเมินเสร็จก่อนโรงเรียนปิด ทำปีละครั้งก็ปลายภาคเรียนที่ 2 ประเมินในเดือนมีนาคมก็ได้ข้อมูลไม่ครบ ต้องรอข้อมูล O-NET, NT”

“กำหนดในโครงการประกันคุณภาพภายใน ในส่วนของการประเมินคุณภาพภายในกำหนดเดือนมีนาคม ก่อนโรงเรียนปิดเทอม ดำเนินการมาแบบนี้ตลอด”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 16 มิถุนายน 2560)

“ใช้มาตรฐานการที่ สพฐ.ประกาศใช้ คือ 15 มาตรฐานของพื้นฐาน 11 มาตรฐานของปฐมวัย และปีนี้ใช้ 4 มาตรฐานของขั้นพื้นฐาน ส่วนปฐมวัยยังใช้เหมือนเดิม”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 16 มิถุนายน 2560)

“ตามแบบบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ส่วนใหญ่ก็จะเก็บข้อมูลจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และมีแบบสอบถามนักเรียน ครู และผู้บริหาร”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

“มาตรฐานด้านบริหาร ไม่ค่อยได้ให้ผอ.ตอบหรือทัก เกรงใจท่าน ผู้บริหารปฏิบัติอยู่แล้วก็ให้ 5 บ้าง 4

“ไม่มีการตรวจสอบผล ข้อมูลที่ได้ก็ถูกต้องอยู่แล้ว โดยปกติก็เห็นๆ กันอยู่ว่าโรงเรียนมีงานตามนี้จริง ตัวเลขอาจจะสูงไปสักนิด ก็เคยมีการแนะนำมาจากเขตว่า ถ้าผลประเมินต่ำ พอ สพฐ. มาประเมินเขต ผลประเมินก็จะต่ำด้วย มาช่วงหลังประเมินให้อยู่ในระดับ 4 - 5”

(ครู จ, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

“มีคำสั่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา แบ่งหน้าที่ในการประเมินแบ่งตัวบ่งชี้กัน วิชาการก็จะให้แบบบันทึกของแต่ละตัวบ่งชี้ แล้วไปเก็บข้อมูลมา ถามว่าเก็บได้มั๊ย ก็เก็บได้นะ เครื่องมือนี้ใช้มาทุกปี ตัวเองนี้ได้รับในตัวบ่งชี้ผู้เรียน เกี่ยวกับน้ำหนักส่วนสูง ก็เอาข้อมูลจากครูประจำชั้นทุกคน”

“มีคณะกรรมการจัดทำรายงาน SAR ...ก็มีครูวิชาการ เพราะการประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของครูวิชาการ ...มีคำสั่งแบ่งงาน สมัยก่อนวิชาการทำคนเดียว คนอื่นๆ ไม่รู้เรื่องเลย พี่ว่าเดี๋ยวนี้พัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น เรามีความเข้าใจมากขึ้น

(ครู ฉ, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

“ฝ่ายวิชาการและผู้รับผิดชอบงานประกันจะช่วยกันวางแผนการประเมิน โดยทำสำเนาแบบฟอร์มตามตัวชี้วัดแล้วแบ่งให้ตามคำสั่งที่แต่งตั้ง จากนั้นก็มาประชุมเพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกัน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

ปัญหาอุปสรรคในการประเมินคุณภาพภายใน คือ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การได้มาซึ่งข้อมูลตามตัวบ่งชี้ใช้เวลามาก ต้องไปขอครูคนที่เขามีข้อมูลในตัวบ่งชี้ชิ้นๆ และปัญหาการทำงานเป็นทีม ส่วนใหญ่จะมีปัญหาความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเรื่องการประเมินคุณภาพภายใน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“โรงเรียนตั้งคำสั่งให้ครูทุกคนประเมิน แต่พอกันจริงๆ ทำงานกันไม่กี่คน ส่วนใหญ่จะฝากให้ช่วยกันกรอกข้อมูล ขาดความรับผิดชอบ กว่าจะได้ข้อมูลก็ช้า พอมาสรุปผลรายมาตรฐานก็ไม่ช่วยอีก อยากรให้ปรับปรุงระบบการทำงานใหม่”

(ครู จ, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

“คุยกันไม่ค่อยรู้เรื่องในทีมที่รับผิดชอบมาตรฐานเดียวกัน เข้าใจกันคนละเรื่อง อยากรให้เขตพื้นที่เข้ามาดูแล มาอบรมให้ความรู้แก่ทุกคน จะให้ปฏิบัติในแนวทางไหน ครูพร้อมจะทำตามและอยากทำให้เหมือนกัน”

(ครู ซ, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการประเมินคุณภาพภายใน เช่น เขตพื้นที่

การศึกษาควรจัดทำคู่มือสำหรับให้สถานศึกษาใช้ประเมิน ควรอบรมให้ความรู้แก่ครูทุกคนในการประเมินคุณภาพภายใน ควรให้ผู้มีความรู้มาทำหน้าที่ประเมิน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“อยากรให้เขตพื้นที่เข้ามาดูแล มาอบรมให้ความรู้แก่ทุกคน จะให้ปฏิบัติในแนวทางไหน ครูพร้อมจะทำตามและอยากทำให้เหมือนกัน ตามที่ได้รับความรู้มาตอนไปเป็นคณะทำงาน รู้สึกเห็นด้วยว่าการประเมินคุณภาพภายในควรสอดคล้องกับการทำงานปกติ แต่พอมาถึงโรงเรียน ก็ทำแบบเดิม”

(ครู ซ, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

“เขตพื้นที่ทำคู่มือให้ในหลายเรื่องตั้งแต่แผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำรูปแบบการจัดทำรายงาน SAR ...การประเมินแนวใหม่ก็ยังไม่รู้เลยว่าเดือนมีนาคมนี้จะประเมินกันอย่างไร ไปอบรมมาแล้วก็ยังขับเคลื่อนกันครูไม่ได้ เขตพื้นที่ควรทำคู่มือให้เลย รายงาน SAR ...ที่บอกว่าย่างง่าย จะให้รายงานอะไรบ้าง”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 27 มิถุนายน 2560)

โรงเรียน C การประเมินคุณภาพภายในดำเนินการดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในโดยไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินคุณภาพภายในปีการศึกษาละ 1 ครั้ง คือ เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 โดยก่อนปิดเรียนได้เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วฝ่ายวิชาการจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) สถานศึกษามีการกำหนดช่วงในการประเมินคุณภาพภายในเดือนมีนาคม และจัดส่งรายงานประจำปีภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี ไม่ได้จัดทำกรอบการประเมินคุณภาพภายใน ใช้แบบบันทึกข้อมูลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ ปีการศึกษาที่ผ่านมาสถานศึกษาใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 มาตรฐาน และในปีการศึกษานี้มีประกาศใช้มาตรฐานใหม่ 4 มาตรฐาน สถานศึกษาไม่ได้ออกแบบการเก็บข้อมูลว่าจะเก็บข้อมูลปริมาณ หรือ ข้อมูลคุณภาพ แต่ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามแบบบันทึกการประเมินคุณภาพภายในที่ได้รับมาจากเขตพื้นที่และปรับกับแบบที่ได้รับมาจากที่อื่นบ้าง สถานศึกษาไม่ได้ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ มีแต่แบบบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การขอข้อมูลจากครู และการสอบถามครูและผู้บริหารสถานศึกษา แหล่งข้อมูลสำคัญคือ แบบบันทึกข้อมูลต่างๆ จากครูประจำชั้นและครูประจำวิชา และจากการสอบถามครู นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คือ ครู นักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย นำข้อมูลจากแบบบันทึกมาหาค่าร้อยละ นำมาเปรียบเทียบการแปลค่าระดับคุณภาพ 5 ระดับ และสำหรับปีการศึกษานี้จะต้องแปลตามเกณฑ์ใหม่ 4 ระดับ คือระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง สถานศึกษาไม่ได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน จัดทำรายงานประเมินตนเอง มีผู้รับผิดชอบหลักคือวิชาการโรงเรียนและครูประกันคุณภาพภายใน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ไม่มีการประชุมวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน ที่นี้ SAR ฝ่ายวิชาการทำเอง หน้าที่ของวิชาการโดยตรง ถ้าเขาต้องการข้อมูลอะไรก็ให้ ส่วนใหญ่ก็เป็นข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน”

(ครู ญ, สัมภาษณ์, วันที่ 21 มิถุนายน 2560)

“ตั้งคำสั่งคณะกรรมการประเมิน แต่ไม่มีผู้ทรงคุณวุฒิ เพราะตอนที่เขตพื้นที่ให้โรงเรียนเสนอชื่อไปเข้าอบรม เขตพื้นที่ไม่ได้บอกว่าจะให้มาประเมินภายใน เลยเสนอคนที่ไม่มีความรู้ด้านนี้ และอายุมากแล้ว มาร่วมประเมินไม่ได้”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 21 มิถุนายน 2560)

“ที่นี่ไม่มีการกำหนดมาตรฐานเพิ่ม สมัยก่อนโรงเรียนกำหนดมาตรฐานเพิ่มเพราะเขตสั่ง แต่ช่วงหลังนี้ใช้ 15 มาตรฐาน 11 มาตรฐาน และ ปีนี้ 4 มาตรฐาน ทำแผนประจำปีก็ยึด 4 มาตรฐาน ส่วนปฐมวียังเป็น 11 มาตรฐาน”

“ตั้งคำสั่งให้ครูช่วยกันเก็บ น้องธุรการคือป้อนแบบฟอร์มให้ แล้วครูวิชาการและคนที่มีคำสั่งก็นำมาสรุป และจัดทำรายงาน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 29 มิถุนายน 2560)

“เครื่องมือประเมินไม่ได้สร้าง มีอยู่แล้ว เช่น มาตรฐานครูก็จะให้ครูตอบแบบสอบถาม มาตรฐานของผู้บริหาร ก็ให้ครูตอบและผ.ตอบ และมาตรฐานผู้เรียน ก็ให้ครูที่เกี่ยวข้องเติมข้อมูลให้ หรือเอาจากข้อมูลที่มีอยู่แล้ว”

(ครู ญ, สัมภาษณ์, วันที่ 29 มิถุนายน 2560)

“รับผิดชอบงานวิชาการและงานประกันฯ ก็ต้องเตรียมแบบประเมินแต่ละตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐานให้ครูคนที่เกี่ยวข้องได้กรอกข้อมูลให้ ช่วงใกล้ๆ ปิดภาคเรียน”

“มีระบุไว้ในโครงการประกันฯ ว่าจะประเมินคุณภาพภายในเดือนมีนาคม”

“มีแบบประเมินคุณภาพภายใน พอถึงเวลาประเมินคุณภาพภายในก็จะแจกแบบประเมินให้ช่วยกันกรอกข้อมูล ไม่มีกำหนดกรอบประเมิน”

“การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ยาก แค่หาความถี่ของนักเรียนที่ปฏิบัติในส่วนนี้ครูผู้เก็บข้อมูลและครูประจำชั้นทำมาแล้ว เราก็จะหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย จากนั้นก็มาแปลค่าเป็นระดับคุณภาพ”

“การแปลผลก็นำค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์สพฐ.ก็เอาค่าทำylemมาเปรียบเทียบกับ ตอนนี้องาน้องมาทำน้องใช้ตารางExcelที่เขตพื้นที่ให้ตอนอบรม พอกรอกค่าจำนวนผู้เรียน หรือค่าตามมาตรฐานก็จะออกระดับมาให้เลย”

“คนทำรายงานก็ตรวจสอบกันเอง ไม่มีใครอ่าน...น่าจะมีคิดบ้างนิดๆ พิมพ์ผิด แต่ข้อมูลในรายงานก็ใช้แบบนี้มาหลายปีแล้ว ทำตามแบบของเขตพื้นที่”

“การจัดทำรายงานในส่วนที่เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมที่เป็นตัวเลขสรุปได้ง่าย แค่หาค่าร้อยละ หาค่าระดับคุณภาพ แต่พอในส่วนของการดำเนินการ ซึ่งไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเอง เขียนยากมาก ส่วนใหญ่ก็ลอกมาจากปีที่ผ่านมา”

(ครู ฅ, สัมภาษณ์, วันที่ 29 มิถุนายน 2560)

ปัญหาอุปสรรคในการประเมินคุณภาพภายใน คือ การขอข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้องต้องรอนาน ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ส่งแบบบันทึกข้อมูลให้ครูที่เกี่ยวข้องช่วยกรอก บางอย่างต้องให้แบบสอบถามให้นักเรียนตอบในส่วนนี้ก็จะให้ครูประจำชั้นช่วย แต่ส่วนใหญ่ข้อมูลมีอยู่แล้ว เพียงแค่ลอกมาใส่ตามแบบบันทึก แล้วหาค่า ร้อยละของนักเรียน”

“การเก็บข้อมูลค่อนข้างยาก ตรงที่ขอข้อมูลไปแล้ว เขาจะบอกว่าขอเวลาสักนิดจะจัดให้ แต่พอซ้าก็ทวงใหม่ เขาจะบ่นว่ามาขอเขาทุกปี ถ้าเป็นข้อมูลที่ทำเป็นก็ต้องรอนานกว่าจะได้ และต้องใช้เวลาในการแจกจ่าย โดยเฉพาะข้อมูลนักเรียน ทำให้ต้องใช้เวลามาก”

(ครู ญ, สัมภาษณ์, วันที่ 29 มิถุนายน 2560)

“ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ที่ครูประจำชั้น ประจำวิชา โดยผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ส่งแบบประเมินให้กรอกข้อมูลให้ ถ้าเขาไม่สะดวกก็เอามากรอกเอง การจะได้ข้อมูลก็ต้องตามกันหลายครั้ง เราต้องทำตามคำสั่ง โรงเรียนขนาดใหญ่บางที่ประสานกันค่อนข้างยาก”

(ครู ฎ, สัมภาษณ์, วันที่ 29 มิถุนายน 2560)

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการประเมินคุณภาพภายใน ควรอบรมให้ความรู้แก่ครูทุกคนในการประเมินคุณภาพภายใน และมีคู่มือสำหรับการประเมินคุณภาพภายในที่ประกอบด้วยกรอบการประเมิน เครื่องมือประเมิน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“สำนักงานเขตพื้นที่ควรทำคู่มือให้แนวปฏิบัติที่ชัดเจน ว่าควรทำอะไร ซึ่งโรงเรียนพร้อมปฏิบัติตามเสมอ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 29 มิถุนายน 2560)

ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			สรุปสภาพการประเมินคุณภาพภายใน	แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)		
1. การประชุมเพื่อวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน 1.1 ประชุมครู 1.2 ไม่มีการประชุม	5 (100.00) 0	3 (60.00) 2 (40.00)	2 (40.00) 3 (60.00)	สถานศึกษาได้ประชุมครูบางส่วนเพื่อแบ่งหน้าที่บันทึกข้อมูลตามแบบฉบับที่กแต่ละมาตรฐานและจัดทำรายงานการประเมินตนเอง	การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูทุกคน
2. คำสั่งในการประเมินคุณภาพภายในประกอบด้วย 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา 2.2 ครูวิชาการ/ครูรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 2.3 ครูทุกคน 2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ	5 (100.00) 5 (100.00) 0 0	5 (100.00) 5 (100.00) 3 (60.00) 3 (60.00)	5 (100.00) 5 (100.00) 2 (40.00) 2 (40.00)	สถานศึกษาได้แต่งตั้งคำสั่งให้ครูวิชาการ/ครูรับผิดชอบงานประกันคุณภาพบันทึกข้อมูลตามแบบฉบับที่กแต่ละมาตรฐาน	การประเมินคุณภาพภายในควรมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูทุกคน ไม่ควรหน้าที่หลักของครูวิชาการ/ครูรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เท่านั้น
3. ช่วงเวลาในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน 3.1 ปลายภาคเรียนที่ 1 3.2 ปลายภาคเรียนที่ 2	0 5 (100.00)	0 5 (100.00)	0 5 (100.00)	สถานศึกษาทุกแห่งประเมินคุณภาพภายในปฏิบัติการช่วงเดียวกันคือ เมื่อสิ้นปีการศึกษาหรือปลายภาคเรียนที่ 2	ดำเนินการการประเมินคุณภาพภายในเมื่อสิ้นปีการศึกษา
4. การจัดทำปฏิทินในการประเมินคุณภาพภายใน 4.1 เดือนมีนาคม 4.2 ไม่ได้ทำ	4 (80.00) 1 (20.00)	3 (60.00) 2 (40.00)	3 (60.00) 2 (40.00)	ครูวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษาบริหารบทบาทการประเมินคุณภาพภายในในเดือนมีนาคม	กำหนดการประเมินคุณภาพภายในควรวางแจ้งบุคลากรทุกคนรับทราบ
5. การกำหนดกรอบการประเมินคุณภาพภายใน 5.1 กำหนด 5.2 ไม่ได้กำหนด	0 5 (100.00)	0 5 (100.00)	0 5 (100.00)	สถานศึกษาไม่ได้จัดทำกรอบการประเมินคุณภาพภายใน	การประเมินคุณภาพภายในควรวางแจ้งบุคลากรทุกคนรับทราบ
6. มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา/ตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมิน 6.1 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6.2 มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย	5 (100.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 5 (100.00)	สถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ	การประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินผลตามมาตรฐานการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศไว้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมิน คุณภาพภายในสถานศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			สรุปสภาพการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษาไม่ได้แยกแบบการเก็บ รวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ มีแต่แบบบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้	แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมิน คุณภาพภายในสถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)		
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล 7.1 การออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมิน คุณภาพภายใน 7.1.1 มี 7.1.2 ไม่มี	0 5 (100.00)	0 5 (100.00)	0 5 (100.00)	สถานศึกษาไม่ได้แยกแบบการเก็บ รวบรวมข้อมูลตามตัวบ่งชี้ มีแต่แบบบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้	การประเมินคุณภาพภายในควร ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่จะประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน
7.2 การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม มาตรฐานและประเด็นพิจารณา/ตัวบ่งชี้ 7.2.1 ใช้แบบบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ 7.2.2 แบบสอบถาม	5 (100.00) 2	5 (100.00) 1	5 (100.00) 0	สถานศึกษามีแบบบันทึกข้อมูลและมี แบบสอบถามบ้างเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ด้านการ บริหารจัดการ	การประเมินคุณภาพภายในควร ออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ไม่ใช่เป็นการออกข้อมูลตามแบบฟอร์ม
7.3 ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานและประเด็นพิจารณา/ตัวบ่งชี้ 7.3.1 ครู 7.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา 7.3.3 นักเรียน	5 (100.00) 3 (60.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 0 0	5 (100.00) 0 0	ผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่บันทึก ข้อมูลตามตัวบ่งชี้จะไปขอข้อมูลจากครูที่ เกี่ยวข้อง	การประเมินคุณภาพภายในควรมีผู้ที่เกี่ยวข้องร่วม ทำการประเมินไม่ใช่ให้เป็นเพียงผู้ให้ข้อมูลตามแบบ บันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้
7.4 แหล่งข้อมูลที่ใช้การประเมินคุณภาพภายใน 7.4.1 ครู 7.4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา 7.4.3 นักเรียน 7.4.4 เอกสารบันทึกข้อมูลต่างๆ	5 (100.00) 3 (60.00) 5 (100.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 0 0 5 (100.00)	5 (100.00) 0 0 5 (100.00)	แหล่งข้อมูลในการประเมินคุณภาพ ภายในคือครูโดยให้ช่วยกรอกข้อมูลที่ เกี่ยวข้องและเอกสารบันทึกข้อมูลต่างๆ	การประเมินคุณภาพภายในไม่ควรเป็นแค่การบันทึก ข้อมูลตามตัวบ่งชี้/ประเด็นพิจารณา
8. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพภายใน 8.1 ค่าความถี่ 8.2 ค่าร้อยละ 8.3 อื่นๆ เช่น ระดับคุณภาพ	5 (100.00) 5 (100.00) 1 (20.00)	5 (100.00) 5 (100.00) 1 (20.00)	5 (100.00) 5 (100.00) 1 (20.00)	การวิเคราะห์ข้อมูลในการประเมิน คุณภาพภายในโดยการหาค่าความถี่ ร้อย ละและระดับคุณภาพ	การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติต่างๆ คือ หาค่าความถี่ ร้อยละและระดับคุณภาพ

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบันของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			สรุปสภาพการประเมินคุณภาพภายใน	แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)		
9. การแปลผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพภายใน 9.1 ระดับคุณภาพ 9.2 อื่นๆ	5 (100.00) 0	5 (100.00) 0	5 (100.00) 0	แปลผลการวิเคราะห์คุณภาพเป็น 5 ระดับ (เกณฑ์เดิม) มาตรฐานใหม่แปลผลการวิเคราะห์เป็น 4 ระดับ (เกณฑ์ใหม่)	เกณฑ์การประเมินคุณภาพในยี่ดเมว สพฐ มี 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง
10. การตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน 10.1 มี 10.2 ไม่มี	3 (60.00) 2 (40.00)	1 (20.00) 4 (80.00)	1 (20.00) 4 (80.00)	ไม่มีคณะกรรมการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน แต่ผู้บริหารตรวจความเรียบร้อยของ SAR	ควรมีผู้ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน
11. การจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน 11.1 จัดทำทุกปี	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)	สถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ทุกปี	สถานศึกษา ปีการศึกษา 1 ครั้ง
12. ปัญหาอุปสรรคในการประเมินคุณภาพภายใน 12.1 ไม่ได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูล 12.2 การทำงานเป็นทีม	2 (40.00) 2 (20.00)	4 (80.00) 2 (40.00)	4 (80.00) 2 (40.00)	ปัญหาการประเมินคุณภาพภายในคือ การบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ ซึ่งผู้ได้รับคำสั่งต้องไปขอข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องใช้เวลานานกว่าจะได้	การประเมินคุณภาพภายในควรมีส่วนร่วมของทุกคน ไม่ต้องมีการขอข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง
13. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาการประเมินคุณภาพภายใน 13.1 เขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำคู่มือสำหรับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา 13.2 ควรอบรมให้ความรู้แก่ครูทุกคนในการประเมินคุณภาพภายใน 13.3 ควรให้ผู้มีความรู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายใน	5 (100.00) 5 (100.00) 2 (40.00)	5 (100.00) 5 (100.00) 3 (60.00)	5 (100.00) 5 (100.00) 2 (40.00)	สถานศึกษาต้องการเครื่องมือสำหรับการประเมินคุณภาพภายในที่มีรายละเอียดครบ การประเมินคุณภาพภายในที่มีรายละเอียดครบ การประเมินคุณภาพภายในที่มีความรู้เรื่องการประเมินคุณภาพภายในแก่ครูทุกคนในโรงเรียน เพื่อจะได้เข้าใจตรงกัน	สถานศึกษามีความต้องการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประเมินคุณภาพภายในที่มีรายละเอียดครบ การประเมินคุณภาพภายใน วิธีการ เครื่องมือทุกประเด็น พิจารณา ปฏิบัติตามได้เลย

1.2.2.2 ผลการศึกษาสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน เกี่ยวกับการนำผล ประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ดำเนินการดังนี้

ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งมุ่งนำผลการประเมิน คุณภาพภายในประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการทดสอบระดับชาติ เช่น ผลการสอบ O-NET NT มาแนะนำเสนอและอภิปรายร่วมกันในการประชุมครู เพื่อทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน และ กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน

ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษานำประเด็นเกี่ยวกับการทำแผนการจัดการ เรียนรู้ การเข้าห้องสอน มาเสนอที่ประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ มา กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยไม่ได้นำ ผลจากการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการเรียนรู้มาใช้

ด้านบริหารจัดการ สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมากล่าวในที่ ประชุม เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ SWOT ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งดำเนินการดังนี้

ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาเสนอนำผลการเปรียบเทียบคะแนน O-NET NT เพื่อพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน

ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาไม่ได้นำผลจากการประเมินคุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้มาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนรู้

ด้านบริหารจัดการ สถานศึกษาไม่ได้นำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการมา เปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ ด้านการบริหารจัดการ

3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ดำเนินการดังนี้

ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาได้นำผลการประเมินตามประเด็นพิจารณา พัฒนาการจากผลการทดสอบระดับชาติ เช่น ผลการสอบ O-NET NT มาเป็นกรอบแนวทางในการ

ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน เช่น โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โครงการ/กิจกรรมทิวเข้มก่อนสอบ O-NET NT

ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษานำผลการสอบ O-NET มาวิเคราะห์แล้วเมื่อพบว่าต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ จึงนำมากรอบแนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และมีการปรับเปลี่ยนครูผู้สอนวิชาที่สอบ O-NET บางครั้ง

ด้านบริหารจัดการ สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และรายงานการประเมินตนเอง เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ดำเนินการดังนี้

ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษานำผลการสอบ O-NET NT เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียนโดยจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำผลการสอบ O-NET NT มาวิเคราะห์ และจัดกิจกรรมทิวเข้มนักเรียนเพื่อเตรียมสอบ

ด้านการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีโครงการพัฒนาครูต่อเนื่องและเหมือนเดิมทุกๆ ปี โดยไม่ได้นำผลการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ทั้งนี้สถานศึกษาให้เหตุผลว่า ผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีขึ้น

ด้านบริหารจัดการ สถานศึกษามีการปรับโครงสร้างการบริหาร เปลี่ยนบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการ

ปัญหาและอุปสรรค คือ สถานศึกษามุ่งใช้ผลการสอบ O-NET NT มาปรับโครงการและปรับเปลี่ยนวิชาสอนของครู โดยไม่ได้ใช้ผลประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการ คือ มาตรฐานที่ 2 และ 4 โดยให้เหตุผลว่าผลการประเมินอยู่ในระดับ 3, 4 และ 5 ถือว่าสถานศึกษาปฏิบัติงานดีแล้ว

รายละเอียดสภาพการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียน A ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทั้ง 4 รูปแบบดังนี้

1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด

โรงเรียน A ได้นำผลการทดสอบระดับชาติ เช่น ผลการสอบ O-NET NT ผลการสอบอ่านออกเขียน มาแจ้งในที่ประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน เพื่อปรับการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ได้นำผลจากการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการ

เรียนรู้และด้านการบริหารจัดการมาพูดคุย ทั้งนี้เนื่องจากผลการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการบริหารอยู่ในระดับดีขึ้นไป

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“นำผลการประเมินนักเรียนในด้านต่างๆ มาสนทนาในการประชุมครู ที่ย้ายๆ คือผลการทดสอบระดับชาติ เช่น O-NET NT สอบอ่านออกเขียนได้ ผลสัมฤทธิ์ของแต่ละภาคเรียน”

“นำมาคุยทุกเรื่องที่เป็นผลการประเมินแต่เน้นเรื่องนักเรียนเป็นหลัก นำมาใส่วาระประชุมทั้งประชุมครู กรรมการสถานศึกษา และประชุมผู้ปกครอง”

“ผลการประเมินคุณภาพภายใน คือ ผลในรายงาน SAR ไข่ม้อย ไม่นำมาใส่ในวาระการประชุม พี่ว่าไม่ค่อยมีการนำมาพูดถึงนะ...ไม่รู้ว่าพี่ตอบถูกหรือผิด ทำ SAR ทำเพื่อส่งเขต”

“ผอ.ก็ปรึกษาในที่ประชุมว่าจะทำอะไรให้ดีขึ้น เช่น จะจัดทำโครงการใดบ้าง จะสร้างโรงปลูกพืชไม่ใช้ดิน ฯลฯ ก่อนที่จะลงมือทำ”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“เมื่อประเมินคุณภาพภายในและจัดทำรายงานการประเมินตนเองเสร็จ นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ประธานกรรมการลงนามเห็นชอบ มีการนำผลประเมินมาอภิปราย ทั้ง O-NET NT ปีนี้ O-NET สูง ก็เป็นที่พึงพอใจ ประชุมครูก็เอาเรื่องนี้มาเป็นหลัก พอเปิดเทอมพฤษภาคมประชุมผู้ปกครอง ก็เอาผลการประเมินมาพูดกันมากที่สุดเพื่อวางแผนในการพัฒนา”

“ประชุมครู ก็มีนำการบริหารงานของสถานศึกษามาปรึกษาหารือว่าดี-ไม่ดีอย่างไร วางแผนจะทำอะไรต่อไป...แต่ไม่ได้นำผลจาก SAR มาสนทนาเพราะในรายงาน SAR ผลการประเมินอยู่ในระดับ 4 และ 5...แต่เน้นใส่ในแผนประจำปี และใช้เวลาทำ SWOT”

“ทุกครั้งที่มีการประชุมก็เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน”

“ผลการประเมินคุณภาพภายในไม่ได้นำมาพิจารณาในการปรับปรุงเพราะไม่มีปัญหาใดๆ แต่การทำงานของโรงเรียนทุกอย่าง ผอ.ไม่ได้ทำงานคนเดียว ทุกอย่างผ่านการปรึกษาครูเป็นหลัก และถ้าเรื่องไหนที่เกี่ยวกับผู้ปกครอง ชาวบ้านก็จะให้กรรมการสถานศึกษาได้รับรู้รับทราบก่อน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“นำผล O-NET NT มาทำความเข้าใจในะว่าทำไม ปีที่ผ่านมามีการติวเข้มมาก แต่ผล O-NET ยังไม่สูง ปรึกษากันเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา”

“พูดในที่ประชุมบ่อยครั้งเรื่องอยากให้อ O-NET NT สูง...ทั้งประชุมครู ชุมผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาก็นำเรื่องนี้มาหารือ”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ได้นำมาคุยกันตลอด ก็จากผลการสอบ O-NET NT นำมาปรึกษาว่าจะสอนกันอย่างไรให้เด็กเราเก่งมีคุณภาพ... พูดการประชุมกรรมการสถานศึกษา ผอ.ก็เอามาคุยว่าจะช่วยกันสอนยังยั้งทั้งที่บ้าน ทางโรงเรียน”

“เรื่องการบริหารไม่ค่อยมีการนำมาพูดคุยอภิปรายว่ามีปัญหาอย่างไร หรือว่ามันอาจจะไม่มีปัญหาเลยไม่ต้องนำมาประชุม”

“ผอ.กระตุ้นตลอดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทุกคนก็ทำเต็มที่ตามศักยภาพที่มีอยู่ ผอ.น่าจะพูดทุกการประชุม ทั้งประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และประชุมผู้ปกครอง”

(ครู ค, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

“ชมผู้ปกครองก็มาพูดคุยว่าจะทำอะไรให้ลูกหลานของเค้าได้เก่งขึ้น หาแนวทางว่าผู้ปกครองก็ต้องช่วยเหลือ แต่ในความเป็นจริงผู้ปกครองไม่ได้ช่วยเหลือ เค้าต้องทำมาหากิน...ครูเราเต็มที่อยู่แล้วในการดูแลนักเรียน สอนเต็มที่อยู่แล้ว...ทั้งสองข้างตัว”

“เอาผลการประเมินนักเรียนมากระตุ้นครูให้พัฒนาการสอน เพื่อให้ผลการสอบต่างๆ ดีขึ้น...ผลการประเมินคุณภาพภายใน บอกตรงๆ ไม่ได้เอามาใช้ ประเมินออกมาดีทุกด้าน”

(ครู ง, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน

โรงเรียน A ได้จัดทำข้อมูล วิเคราะห์ เปรียบเทียบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผลการสอบระดับชาติ และพิจารณา เพื่อหาทางแก้ไขด้านผู้เรียน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“มีเรื่องความเหมาะสมหรือไม่ อย่างในปีที่ผ่านมาเด็ก ป.1 อ่านไม่ออกหลายคน ผอ.ก็ได้หารือในที่ประชุมเพื่อเปลี่ยนครูภาษาไทย ป.1 โดยให้ครู ป.2 มาสอน เพราะถ้า ป.1 อ่านหนังสือไม่ออก วิชาอื่นๆ ก็ทำไม่ได้”

“ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านบริหารไม่ค่อยได้นำมาพูดคุยในที่ประชุมครู แต่จะมีในช่วงทำแผนพัฒนาฯ แผนประจำปี ทุกคนต้องช่วยกันทำ SWOT ที่ต้องช่วยกันวิเคราะห์ในทุกด้าน ถามว่านำมาใช้ในการพัฒนาผู้บริหารหรือไม่ ก็คงจะเป็นงานทุกอย่างในโรงเรียนที่ปฏิบัติ...ไม่ค่อยเข้าใจคำว่า ใช้ผลการประเมิน”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“ส่วนใหญ่จะปรึกษาหารือกันเวลาประชุม หรือ กินข้าวเที่ยง ก็จะพูดคุยกันเรื่องคุณภาพนักเรียนว่าโครงการนั้นเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับอะไรอย่างไร ”

“ด้านบริหารมีการปรับปรุงพัฒนาตลอดเวลา ไม่ว่าจะบริหารเรื่องการสอน การทำโครงการ จะให้ทุกคนได้ปรับเปลี่ยนโดยดูจากการประเมินผู้เรียน แต่ในส่วนของผลจาก SAR โดยตรงจะไม่นำมาใช้...จะให้แบบทางอ้อมเสียส่วนใหญ่”

“ในที่ประชุมกรรมการสถานศึกษาก็ได้ให้ช่วยคนคิดว่าจะสอนเด็กเราแบบไหนให้เก่ง ที่นี้ทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ให้เขาได้มีส่วนร่วมเรื่องการจัดการเรียนการสอน”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“ทุกครั้งที่ประชุมครู จะมีการพูดถึงว่าจะสอนยังงัย ปรับการสอนหรือไม่ สั่งซื้อสื่ออะไรบ้าง เพื่อมาช่วยสอนได้ดีขึ้น แต่ถ้าจะให้เอาผลการประเมินจาก SAR มาเป็นประเด็นให้ปรับวิธีสอนคงไม่ได้ เพราะผลการประเมินอยู่ระดับดี”

(ครู ค, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

“ปรับตลอดเพื่อให้เหมาะสมมากขึ้น ครูได้ทำบันทึกหลังสอน ได้สรุปข้อมูลจากการสอนมาทำวิจัยหน้าเดียว ตามที่ ศน...แนะนำ เมื่อได้แนวคิดใหม่ๆ ผอ.ก็จะแจ้งในที่ประชุมเพื่อให้ปรับเปลี่ยน”

“ผลการประเมินด้านบริหารไม่ค่อยได้นำมาพูดคุยในที่ประชุม ส่วนใหญ่จะเฉยๆ จะเน้นผลการประเมินด้านผู้เรียนที่เป็นผลการสอบระดับชาติมากกว่า”

(ครู ง, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์

โรงเรียน A ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินตนเอง ตามแบบฟอร์มที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำเป็นแบบ ส่วนในเอกสารโครงการ แผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารอื่นๆ ไม่ปรากฏการอ้างอิงการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผลการประเมินคุณภาพภายในจะใส่ไว้ในแผนพัฒนาฯ แผนประจำปี และในรายงาน SAR ก็จะใส่ของปีที่ผ่านมา ใส่เพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาในปีต่อไป”

“กำหนดโครงการระยะยาว พัฒนาด้านผู้เรียน ซึ่งมีการ SWOT ก่อนกำหนด”

“โรงเรียนนี้ส่งครูเข้าอบรมเสมอไม่ว่าหน่วยงานใดจัด การกำหนดโครงการก็ดูผลการประเมินในปีที่ผ่านมา...มีการปรับเปลี่ยนครูบ้าง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนเต็มที่เช่นมีการเปลี่ยนครูภาษาไทย ป.1 ให้คนที่มีเวลาได้ฝึกเด็กให้อ่านออกเขียนได้”

“ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ แผนประจำปี ก็มีการ SWOT มีการใส่ผลการประเมินภายในก่อนกำหนดโครงการต่างๆ ของโรงเรียน...ถือว่าได้ใช้ผลการประเมินภายในหรือไม่แบบนี้...ดูผลการประเมินก่อนแล้วที่จะกำหนดโครงการ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“ผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในแผนประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใส่ไว้ตามแบบฟอร์มที่เขตพื้นที่กำหนดมา มาใช้ในการทำโครงการในปีต่อไป”

“ใน SAR มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาผู้เรียน เช่น เสนอแนะให้ปรับโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์เพื่อให้ผล O-NET สูงขึ้น”

“มีโครงการพัฒนาครู มีรายละเอียดไปศึกษาดูงาน ให้ครูทำวิจัย ให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครูได้อบรมพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ...กำหนดเป็นโครงการต่อเนื่องไม่ได้ดูผลการประเมินคุณภาพภายใน”

(ครู ค, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

“อยู่ในแผนประจำปี ในแผนพัฒนาฯ ในรายงาน SAR ในเอกสารอื่นๆ ไม่ค่อยนำไปใส่ไว้ ทำตามสำนักงานเขตกำหนดมา ถ้าจะให้ดำเนินการอย่างไรต้องให้เขتبอกมา โรงเรียนมีหน้าที่ปฏิบัติตาม”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“ในแผนปฏิบัติการประจำปี ใส่ผลการประเมินคุณภาพภายในก่อนจัดทำโครงการต่างๆ”

“มีโครงการพัฒนาบุคลากร ...เป็นผู้รับผิดชอบโครงการเอง ทำมาต่อเนื่องทุกปี กิจกรรมเหมือนเดิม”

(ครู ง, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

“แน่นอนในแผนพัฒนาฯ แผนประจำปี มีผลการประเมินคุณภาพภายใน”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ

โรงเรียน A ได้นำผลการสอบระดับชาติ O-NET NT ผลการสอบอ่านออกเขียนมาปรับเปลี่ยนวิชาสอนของครูเพื่อให้ความเหมาะสมมากขึ้น ปรับเปลี่ยนให้ครูที่จบตรงวิชาเอกมาสอนในระดับชั้นที่มีการสอบระดับชาติ

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“นำผล O-NET NT มาวิเคราะห์ จัดทำโครงการติวเข้ม และการสอนในห้องเรียนให้มากขึ้น”

“การพัฒนาด้านการเรียนการสอน ก็ได้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากร”

“มีการปรับโครงสร้างการบริหาร เมื่อมีเปลี่ยนบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ สลับคนบ้าง แต่ทุกคนต้องผลัดกันเป็นหัวหน้าและลูกทีมในแต่ละงาน เนื่องจากบุคลากรมีน้อย”

“ในเชิงบริหารถือว่าได้นำผลการประเมินมาใช้ เช่น นำผล O-NET NT มาปรับโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี และปรับเปลี่ยนวิชาสอนของครู”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“ผลการประเมินคุณภาพภายใน ก็ใช้ด้านนักเรียน เพราะบางด้านยังไม่ดี เราก็นำมาสนทนาในที่ประชุมเพื่อพัฒนาต่อไป”

“ด้านการบริหารไม่นำมาพิจารณาแก้ไขปัญหา ไม่เหมือนกับด้านผู้เรียน”

(ครู ค, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

“การใช้ผลการประเมินด้านผู้เรียนมาพิจารณาแล้วทำโครงการติวเข้ม O-NET NT นี้ชัดเจนมากต้องเอามาพิจารณาทุกปี”

(ครู ง, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

ปัญหาและอุปสรรค คือ สถานศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นว่าจะเอาผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีต่อๆ ไป เนื่องจากผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป ถือว่าสถานศึกษาปฏิบัติงานดีแล้ว

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ปัญหาอุปสรรคมีบ้าง แต่แก้ไขได้ตามสภาพ เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีครูจำนวนน้อย ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ได้ตามศักยภาพที่มี...ส่วนใหญ่พูดถึงผลสอบระดับชาติ”

“ผลการประเมินด้านการบริหารอยู่ในระดับ 3, 4 และ 5 แสดงว่าสถานศึกษาปฏิบัติงานดีแล้ว จึงไม่มีปัญหาและไม่ได้แก้ปัญหา”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“ผลประเมินดีแล้วจึงไม่ได้ใช้ผลการประเมิน มาปรับปรุงพัฒนา”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 11 กรกฎาคม 2560)

“ไม่มีปัญหาในการนำผลประเมินด้านครูมาใช้ ทั้งนี้เนื่องจากผลการประเมินอยู่ในระดับดี จึงนำผลประเมินด้านผู้เรียนเช่น O-NET NT มากำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้”

(ครู ง, สัมภาษณ์, วันที่ 17 กรกฎาคม 2560)

โรงเรียน B ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทั้ง 4 รูปแบบดังนี้

1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด

โรงเรียน B ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาแจ้งในที่ประชุมครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยนำผลประเด็นพิจารณาผลการทดสอบระดับชาติมาพูดคุยเพื่อวางแผนการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโรงเรียน B เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงได้นำปัญหาด้านพฤติกรรมผู้เรียน มาเสนอที่ประชุมครูทุกเดือนเพื่อวางแผนในการแก้ปัญหา แต่ไม่ได้นำผลประเมินด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการบริหารมาทำความเข้าใจปัญหา ทั้งนี้เนื่องจากผลการประเมินอยู่ในระดับ 4 ขึ้นไป

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผลการทดสอบระดับชาตินำมาคุยในที่ประชุมเพื่อวางแผนการจัดทำโครงการพัฒนานักเรียน”

(ครู ฉ, สัมภาษณ์, วันที่ 12 กรกฎาคม 2560)

“ผลการประเมินทุกอย่างได้แจ้งให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนรับทราบตลอด เพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ มีหลักฐานอยู่ในวาระการประชุม...ประชุมครูสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ประชุมกรรมการสถานศึกษาเดือนละ 1 ครั้ง ส่วนประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 2 ครั้ง”

“เมื่อนักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติไม่สูง ต้องมาทำความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนการสอน”

“ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับ 4 และ 5 แต่บางอย่างยอมรับว่า ยังไม่ได้เป็นตามที่ประเมิน เช่น เรื่องหลักสูตร ผู้บริหารรู้ตัวเองว่าไม่ควรประเมินให้อยู่ระดับ 5 แต่ต้องประเมินไปแบบนี้ก่อน คาดว่าค่อยศึกษาให้มีความรู้เรื่องหลักสูตรทีหลัง ถ้าประเมินต่ำก็ไม่ควร เหตุผลหลายเรื่อง การที่เราเป็น ผอ.รร.ความเชื่อมั่นของครู ของชาวบ้าน”

“กระตุ้นโดยการนำผลการประเมินระดับชาติมาประชุมครู ผลการประเมินนักเรียนในโรงเรียนมาพูดในที่ประชุม ผมกระตุ้นทุกสัปดาห์ ...ถ้าไม่ประชุมคงไม่ได้เลย อยู่ในวาระการประชุมทุกครั้ง”

“ยอมรับว่าไม่ได้นำผล SAR มาคุยในที่ประชุม แต่การที่ผู้บริหารจะตัดสินใจทำอะไรสักอย่างก็นำมาปรึกษาหารือในที่ประชุมทุกเรื่อง และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และร่วมพัฒนา”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กรกฎาคม 2560)

“ปัญหาด้านผู้เรียนนี้สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ... ในการประชุมทุกครั้งได้พูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนขยายโอกาส เป็นที่ทราบกันว่าปัญหาของวัยรุ่น เช่น ยาเสพติด น้ำหอม และ O-NET NT ก็ต่ำ”

“ถ้าเป็นการนำผลใน SAR มาประชุมครูน่าจะไม่มีนะ ส่วนใหญ่ผอ.กำหนดวาระประชุมเรื่องการเรียนการสอน”

“ผลการทดสอบระดับชาติทั้ง O-NET และ NT สูงขึ้น เพราะทุกเดือนที่จัดประชุม ผอ.จะเน้นเรื่องการตั้งใจสอบ และตอนนี้โรงเรียนเข้าโครงการโรงเรียนต้นแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกวิชาที่สอน ก็น่าจะทำให้ผลการทดสอบสูงขึ้น”

“มีการแจ้งผลการประเมินคุณภาพคุณภาพนักเรียนในการประชุมครู แจ้งผลการประเมินคุณภาพภายในในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและผ่านการเห็นชอบผลการประเมิน ในการประชุมผู้ปกครองก็มีการแจ้งผลการสอบของนักเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบ”

(ครู จ, สัมภาษณ์, วันที่ 12 กรกฎาคม 2560)

“ผอ.ประชุมทุกสัปดาห์เรื่องให้ตั้งใจสอน ทำแผนการจัดการเรียนรู้ และวางแผนการติวเข้ม”
 “ด้านการบริหารไม่ค่อยนำมาคุยในที่ประชุมครู ผอ.อาจจะนำไปพูดในการประชุมคณะกรรมการ
 สถานศึกษาบ้าง ...ไม่แน่ใจ”

(ครู ช, สัมภาษณ์, วันที่ 18 กรกฎาคม 2560)

2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน

โรงเรียน B ได้นำผลการสอบระดับชาติมาเปรียบเทียบกับผลระดับเขตพื้นที่ การศึกษา และระดับชาติ พิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ประชุมทุกครั้งก็เน้นที่การพัฒนาผู้เรียน ซึ่งฝ่ายวิชาการและครูที่สอน ป.6 ม.3 และ ป.3 ร่วม วิเคราะห์ผลการสอบระดับชาติ...”

“ครูที่นี้ตั้งใจสอน แต่ถ้าถามหาแผนการจัดการเรียนรู้ อาจจะไม่มี ช่วง 2 ปีที่ผ่านมาคุยกระอง ผอ.รร.ว่าทำโครงการนิเทศภายในให้สำเร็จ จนแกกลับไปเป็นผู้บริหารโครงการนี้ไม่สำเร็จ ดังนั้นในส่วนของผลการ ประเมินครูยอมรับว่า ทำเพื่อจัดทำรายงาน SAR เป็นหลัก”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กรกฎาคม 2560)

“ไม่มีการนำผลการประเมินด้านผู้บริหารมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ถ้าดู ผลในรายงาน SAR ก็อยู่ระดับ 4 กับ 5”

(ครู ฉ, สัมภาษณ์, วันที่ 12 กรกฎาคม 2560)

3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์

โรงเรียน B สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในแผนพัฒนา การจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินตนเอง ส่วนในแผนการจัดการเรียนรู้ และเอกสารอื่นๆ ไม่ปรากฏการอ้างอิงถึงผลการประเมินคุณภาพภายใน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผลการประเมินคุณภาพภายในนำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนประจำปี อยู่ใน ส่วนหน้าประกอบการวางแผนจัดทำโครงการต่างๆ”

“ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนในทุกๆ ด้าน ได้นำมาเป็นข้อมูลจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียน ซึ่ง มีในเอกสารของโรงเรียนอยู่แล้ว”

“โรงเรียนนี้มีโครงการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เราได้ทำ โครงการต่อเนื่องพัฒนาทั้งครูและผู้บริหาร ให้ได้เข้าอบรม และร่วมกันไปศึกษาดูงานทั้งโรงเรียน ทำมาทุกปี”

“ผลการประเมินคุณภาพภายในปรากฏในเอกสารสำคัญๆ ของการประกันคุณภาพภายใน และ นำมาใช้ในการตัดสินใจจัดทำโครงการต่างๆ ในปีต่อไป”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กรกฎาคม 2560)

4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ

โรงเรียน B นำผลการสอบระดับชาติ O-NET NT มาวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาด้านผู้เรียน โดยจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนโครงการอื่นๆ เช่น โครงการด้านสุขภาพ โครงการด้านคุณธรรม จริยธรรม โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ไม่ปรากฏการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้สถานศึกษาให้เหตุผลว่า ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการเรียนรู้ และบริหารจัดการอยู่ในระดับดีขึ้นไป

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ในเชิงปฏิบัติ หมายถึง ลงมือทำ สำหรับด้านผู้เรียนเห็นชัดมาก เช่น โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โครงการด้านสุขภาพ โครงการด้านคุณธรรม จริยธรรม โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียน”

“โรงเรียนนี้มีโครงการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เราได้ทำโครงการต่อเนื่องพัฒนาทั้งครูและผู้บริหาร ให้ได้เข้าอบรม และร่วมกันไปศึกษาดูงานทั้งโรงเรียน ทำมาทุกปี โครงการนี้เทศภายใน”

“มีการปรับโครงสร้างบริหาร ปรับคนที่ได้รับผิดชอบงาน ปรับเพื่อให้ความเหมาะสม”

“มีการปรับเปลี่ยนโครงการบางโครงการ เช่น โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์จะมีการเพิ่มงบประมาณเพิ่มกิจกรรม”

“การทำงานทุกอย่างในโรงเรียน ได้มองให้เป็นไปตามวงจร PDCA แต่รายละเอียดหรือหลักการปฏิบัติที่แท้จริงต้องให้ทางสำนักงานเขตพื้นที่ช่วยแนะนำมาบ้าง ในส่วนของโรงเรียนตั้งใจทำเต็มที่ทุกเรื่อง”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กรกฎาคม 2560)

“เน้นพัฒนาครูให้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการวางแผนการติวเข้มนักเรียน ป.6 และ ม.3 ผอ.ประชุมครูทุกเดือน และบางครั้งก็นัดประชุมเพิ่มเติมถ้ามีกิจกรรมเร่งด่วน”

(ครู จ, สัมภาษณ์, วันที่ 12 กรกฎาคม 2560)

ปัญหาและอุปสรรค คือ สถานศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นที่จะใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในด้านต่างๆ อยากให้เขตพื้นที่ให้แนวทางในการปฏิบัติ มา เพราะโรงเรียนได้ใช้ผลการประเมิน แต่ไม่ค่อยจริงจัง ถ้ามีแนวทางที่ชัดเจนครูและผู้บริหารได้เข้าใจตรงกัน นำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น ตอนนี้ปัญหาอุปสรรคไม่มี เพราะการประเมินคุณภาพภายใน เสร็จสิ้นตรงการส่งรายงาน SAR ให้สำนักงานเขตพื้นที่”

“ปัญหาม่าจะอยู่ที่แนวทางในการใช้ผลการประเมินมากกว่า เพราะยังไม่เข้าใจว่าจะใช้อย่างไรให้มากกว่านี้ ตอนนี้ก็มีการใช้ผลการทดสอบของผู้เรียนเป็นหลัก”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กรกฎาคม 2560)

“ปัญหาไม่มี เนื่องจากไม่ได้นำมาใช้ เนื่องจากผลการประเมินอยู่ในระดับดีและดีมาก”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 18 กรกฎาคม 2560)

โรงเรียน C ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทั้ง 4 รูปแบบดังนี้

1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด

โรงเรียน C ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาแจ้งในที่ประชุมครู ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และประชุมผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบว่าการจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในเสร็จแล้วและส่งไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้นำผลคุณภาพผู้เรียนมากระตุ้นในการพัฒนาผู้เรียน ในด้านการจัดการเรียนรู้ ได้ผู้บริหารสถานศึกษาได้กระตุ้นครูในเรื่อง การทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ การเข้าห้องสอน และนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ผลการประเมินคุณภาพภายในได้ผ่านที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และได้นำผลประเมินทุกอย่างมาเข้าวาระการประชุมครู และประชุมผู้ปกครองนักเรียน”

“ด้านผู้เรียนยังต้องช่วยกันพัฒนาอีกมาก นักเรียนอิสลามมากกว่าร้อยละ 20 ซึ่งเมื่อก่อนมากกว่านี้ พอมีโรงเรียนสอนศาสนาของท่าน ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ อิสลามลดน้อยลง ครูต้องช่วยเรื่องผลสัมฤทธิ์เนื่องจากผู้ปกครองไม่ค่อยได้ช่วยเหลือ เค้าวังพึ่งโรงเรียน ที่นี้ผล O-NET ต่ำ ยังต้องพัฒนาอีกมาก”

“ได้นำผลการประเมินด้านผู้เรียนมาทำความเข้าใจและกระตุ้นให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทำสื่อ รวมถึงการติวเข้ม”

“การประชุมครูส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โครงการต่างๆ เกี่ยวกับนักเรียน และการทำงานของครู ส่วนด้านบริหารจะมีบ้าง ด้านบริหารจะนำมาสนทนาในคณะบริหารเป็นส่วนใหญ่”

“ปีนี้ได้ตกลงกันกับครูว่าจะทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกวิชาที่สอน และทำแผนการติวเข้ม ONET NT การอ่าน การเขียน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะเป็นโรงเรียนต้นแบบประกันฯ ด้วย”

“ผลการประเมินคุณภาพภายในที่ประเมินไป ถ้าพูดกันตามความเป็นจริงคือ ไม่ได้ตั้งเป้าหมายว่าจะนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนา ทำเพื่อส่งเขตเป็นหลัก ทำเพื่อส่งสมศ. ผลการประเมินดีทุกด้าน แต่ข้อมูลจากเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารก็เอามาใช้ในการวางแผนงาน ระดมความคิดจากครู จากผู้เกี่ยวข้อง ผลการประเมินจาก SAR ใช้ชัดเจนก็ตอนทำแผน เอามาวิเคราะห์ แต่ไม่มีข้อบกพร่องต้องปรับปรุง”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 7 กรกฎาคม 2560)

“ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายใน และการจัดทำรายงาน SAR ในที่ประชุมครู และผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก่อนส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”

“ผลการประเมินผู้เรียนทุกด้านจะนำมาพูดคุยในการประชุมครู และประชุมผู้ปกครองนักเรียนในทุกภาคเรียน”

“ทุกเดือนในการประชุมครู ผอ.ก็จะกระตุ้นให้ครูตั้งใจสอน และโรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบด้านการประกันคุณภาพภายใน ผอ.ขอความร่วมมือให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกวิชาที่สอน ซึ่งเมื่อก่อนจะทำกันคนละ 1 วิชา”

“ไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในด้านครูมาใช้กระตุ้น แต่ใช้ผลการทดสอบของนักเรียนมากระตุ้นให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวางแผนการพัฒนาเด็กเรียน”

(ครู ฎ, สัมภาษณ์, วันที่ 13 กรกฎาคม 2560)

2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน

โรงเรียน C ได้นำผลการทดสอบระดับชาติมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและผลการทดสอบระดับชาติ และนำเสนอในที่ประชุมครู ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และประชุมผู้ปกครอง เพื่อปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน และปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการโดยการทำโครงการรองรับ

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ฝ่ายวิชาการได้วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ มาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา กับระดับเขตพื้นที่ และระดับประเทศ เพื่อให้ทุกคนได้นำไปใช้ ผอ.ก็นำไปแจ้งในที่ประชุม เพื่อพัฒนา นักเรียน”

(ครู ฎ, สัมภาษณ์, วันที่ 13 กรกฎาคม 2560)

“ผลการสอบของเด็กทำให้เราหันมาเน้นการจัดการเรียนรู้ สอนดีหรือสอนไม่ดีอย่างไร ก็หารือกันในที่ประชุม”

(ครู ข, สัมภาษณ์, วันที่ 19 กรกฎาคม 2560)

“การนำผลด้านบริหารจัดการที่เป็นผลในเล่ม SAR ไม่ค่อยได้นำมาพูดถึง ส่วนใหญ่เอาผลด้าน ผู้เรียนมาเข้าที่ประชุม แต่ก็นำไปสู่การดำเนินงานด้านการบริหารด้วย...ทำแผนปฏิบัติการประจำปี ทำโครงการ”

(ครู ฐ, สัมภาษณ์, วันที่ 19 กรกฎาคม 2560)

3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์

โรงเรียน C ได้อ้างอิงผลการประเมินคุณภาพภายในไว้ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และรายงานการประเมินตนเอง ส่วนเอกสารอื่นๆ ไม่ปรากฏ ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในด้านผู้เรียนมาวางกรอบในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาเพื่อวางแผนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ทุกปีโรงเรียนจะจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งมีโครงการกำหนดไว้ว่าเราจะไปทำอะไร ในส่วนของการ SWOT จะมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อกำหนดโครงการในปีต่อไป ช่วงไปสรุปผลและทำแผนก็ช่วงก่อนปิดเทอมหลังเด็กสอบเสร็จ”

“การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน...ใช้ตอนทำแผนประจำปี ทุกคนร่วมกันทำโดยมีการวิเคราะห์สภาพโครงการที่ทำในปีที่ผ่านมา แล้วมาปรับปรุงโครงการที่เขียนใหม่”

(ครู ฎ, สัมภาษณ์, วันที่ 13 กรกฎาคม 2560)

“ที่นี่มีโครงการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงเพื่อวางแผนจัดทำโครงการต่างๆ ที่จะบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี”

“ด้านบริหารจัดการส่วนใหญ่ไม่ได้หยิบผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เพราะผลการประเมินอยู่ระดับดีและดีมาก แต่จะเอาข้อมูลทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการบริหารจัดการ ใช้มากกว่าข้อมูลใน SAR”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 7 กรกฎาคม 2560)

“การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสาร ได้ยึดตามแบบฟอร์มที่สำนักงานเขตพื้นที่ทำใหม่ ก็จะมีในเอกสารอยู่ 3 เล่ม คือ แผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และ รายงานการประเมินตนเอง”

(ครู ฐ. สัมภาษณ์, วันที่ 19 กรกฎาคม 2560)

4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ

โรงเรียน C ได้นำผลการสอบ O-NET NT มาวางแผนตัวชี้วัดก่อนสอบ ได้จัดทำโครงการพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพบุคลากรเนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ ด้านการบริหารจัดการได้จัดทำโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา (สมศ.) และปรับเปลี่ยนโครงการสร้างบริหารเมื่อมีการย้ายบุคลากรคนใหม่เข้ามา

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ด้านบริหารใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกด้าน ...ส่วนใหญ่เน้นด้านคุณภาพผู้เรียนผล O-NET”

“ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกด้าน ที่เห็นได้ชัดก็ในชั้นของการวิเคราะห์ SWOT มาจัดทำแผนพัฒนา แผนประจำปี แต่ในส่วนอื่นๆ ไม่มีความชัดเจน เนื่องจากไม่เข้าใจว่าจะใช้อย่างไร”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 7 กรกฎาคม 2560)

“สถานศึกษาได้จัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและยกระดับผลการสอบ O-NET NT”

“การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นผลจากการทดสอบระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่ก็มีบ้าง แต่ส่งเด็กสอบไม่ทุกคน จากผลการสอบอ่าน เขียน ป.1 ทำให้ครู ป.1 ต้องสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ เพราะถ้าผลการทดสอบออกมาไม่ดี เราถูกกดดันจากคนอื่น”

(ครู ฎ, สัมภาษณ์, วันที่ 13 กรกฎาคม 2560)

“การใช้ผลการประเมินมาตรฐานครูก็ใช้เหมือนกัน แล้วมาพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรมากขึ้น ก็มาจัดทำโครงการนิเทศภายใน โครงการพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพบุคลากร”

(ครู ฑ, สัมภาษณ์, วันที่ 19 กรกฎาคม 2560)

ปัญหาและอุปสรรค คือ สถานศึกษาไม่ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในครบทุกด้าน เนื่องจากมีผลการประเมินอยู่ในระดับ 3, 4 และ 5 แสดงว่าสถานศึกษาปฏิบัติงานดีแล้ว

ดังตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

“ปัญหาอุปสรรคน่าจะอยู่ที่ไม่รู้จะใช้ผลการประเมินอย่างไร แม้ด้านผู้เรียนยังไม่พบการใช้ที่ชัดเจน เพราะทางข้างบนไม่ได้ให้ความชัดเจนในการปฏิบัติ และทางโรงเรียนเอง ผอ.ก็ไม่ค่อยนำเล่ม SAR มาคุยในที่ประชุม ขอให้ทาง คน.บอกแนวทางมาโรงเรียนพร้อมปฏิบัติตามอยู่แล้ว”

“ปัญหาคือไม่ได้ใช้...คือจริงๆพูดถึงแค่ผลสอบระดับชาติ”

(ครู ฎ, สัมภาษณ์, วันที่ 13 กรกฎาคม 2560)

“ไม่มีความชัดเจนว่าใช้ผลอย่างไร ถามว่าใช้หรือไม่ ต้องตอบว่าใช่..”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 7 กรกฎาคม 2560)

สรุปผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และ
ขั้นตอนการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแนวคิดที่
นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผลการสำรวจที่สภาพปัจจุบันของการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			สรุปสภาพการใช้ผลประเมินคุณภาพภายใน	แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)		
1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด					
1.1 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปรายร่วมกัน				สถานศึกษาได้นำผลการสอบ O-NET มานำเสนอและอภิปรายร่วมกันในการประชุมครู	สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกปีประเด็นพิจารณาตามมาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนมานำเสนอและอภิปรายร่วมกัน
1.1.1 ประชุมครู	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
1.1.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	2 (40.00)	2 (40.00)	1 (20.00)		
1.1.3 ประชุมผู้ปกครอง	3 (60.00)	3 (60.00)	1 (20.00)		
1.2 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อทำ ความเข้าใจปัญหาสำหรับผู้เรียน				สถานศึกษาได้นำผลการสอบ O-NET มานำเสนอในที่ประชุม เพื่อทำความเข้าใจปัญหาจากผู้เรียน	สถานศึกษาได้นำผลการประเมินทุกประเด็นพิจารณาตามมาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนมานำเสนอและอภิปรายทำความเข้าใจกับผู้เรียน
1.2.1 ประชุมครู	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
1.2.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	2 (40.00)	2 (40.00)	1 (20.00)		
1.2.3 ประชุมผู้ปกครอง	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
1.3 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อทำ ความเข้าใจปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้				สถานศึกษาได้นำประเด็นการจัดการเรียนรู้ เช่น การทำแผนการจัดการเรียนรู้ การเข้าห้องสอน มาเสนอที่ประชุมครูเพื่อทำความเข้าใจปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้	สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 มาทำความเข้าใจปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้
1.3.1 ประชุมครู	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
1.3.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	2 (40.00)	2 (40.00)	1 (20.00)		
1.4 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาทำความเข้าใจปัญหาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา				สถานศึกษาได้นำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการมากกว่าในที่ประชุม เช่น การวิเคราะห์ SWOT จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจปัญหาด้านการบริหารจัดการ	สถานศึกษาได้นำผลการประเมินมาตรฐานที่ 2 และ 4 มาทำความเข้าใจด้านการบริหารจัดการ 4 งานของสถานศึกษา
1.4.1 ปฏิบัติ (ประชุมครู)	2 (40.00)	2 (40.00)	1 (20.00)		
1.4.2 ไม่ปฏิบัติ	3 (60.00)	3 (60.00)	4 (80.00)		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบันของการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			แนวคิดว่านำมาใช้ในการพัฒนา ระบบประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)	
<p>1.5 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน</p> <p>1.5.1 ประชุมครู</p> <p>1.5.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา</p> <p>1.5.3 ประชุมผู้ปกครอง</p>	<p>5 (100.00)</p> <p>2 (40.00)</p> <p>5 (100.00)</p>	<p>5 (100.00)</p> <p>2 (40.00)</p> <p>5 (100.00)</p>	<p>5 (100.00)</p> <p>1 (20.00)</p> <p>5 (100.00)</p>	<p>สถานศึกษาคำนึงผลคุณภาพผู้เรียน คือ O-NET NT มากกระตุ้นการพัฒนาผู้เรียนในที่ประชุม มากกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน</p>
<p>1.6 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้าน การจัดการเรียนรู้ของครู</p> <p>1.6.1 ประชุมครู</p> <p>1.6.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา</p>	<p>5 (100.00)</p> <p>2 (40.00)</p>	<p>5 (100.00)</p> <p>2 (40.00)</p>	<p>5 (100.00)</p> <p>1 (20.00)</p>	<p>สถานศึกษาควรใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน มากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้</p>
<p>1.7 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการ บริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>1.7.1 ปฏิบัติ (ประชุมครู, ประชุมกรรมการสถานศึกษา)</p> <p>1.7.2 ไม่ปฏิบัติ</p>	<p>2 (40.00)</p> <p>3 (60.00)</p>	<p>2 (40.00)</p> <p>3 (60.00)</p>	<p>2 (40.00)</p> <p>4 (80.00)</p>	<p>สถานศึกษาคำนึงผลการประเมิน ด้านการบริหารจัดการ มากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ ด้านการบริหารจัดการ</p>

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบันของการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			สรุปสภาพการใช้ผลประเมินคุณภาพภายใน	แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)		
2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน 2.1 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน 1.1.1 ประชุมครู 1.1.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา 1.1.3 ประชุมผู้ปกครอง	5 (100.00) 2 (40.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 2 (40.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 2 (40.00) 5 (100.00)	สถานศึกษาเสนอผลสรุปการเปรียบเทียบผล O-NET NT ในที่ประชุม เพื่อเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน	สถานศึกษาควรวรนำผลการประเมินทุกประเด็นพิจารณาตามมาตรฐานด้านผู้เรียนมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน
2.2 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู 2.2.1 ประชุมครู 2.2.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา	5 (100.00) 2 (40.00)	5 (100.00) 2 (40.00)	5 (100.00) 2 (40.00)	สถานศึกษานำประเด็น การทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำห้องสอน มาพูดคุยในที่ประชุม เพื่อพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้	สถานศึกษาควรใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 มาพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้
2.3 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 2.3.1 ปฏิบัติ 2.3.2 ไม่ปฏิบัติ	2 (40.00) 3 (60.00)	2 (40.00) 3 (60.00)	1 (20.00) 4 (80.00)	สถานศึกษานำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการการกล่าวในที่ประชุม เช่น การวิเคราะห์ SWOT เพื่อทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา พิจารณาสันับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการบริหารจัดการ	สถานศึกษาควรวรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตราฐานที่ 2และ4 มาพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาด้านการบริหารจัดการ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการสังเคราะห์สภาพปัจจุบันของการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			สรุปสภาพการใช้ผลประเมินคุณภาพภายใน	แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)		
3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์					
3.1 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารของสถานศึกษา				สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	สถานศึกษาได้นำมาอ้างอิงในเอกสารพัฒนาคุณภาพต้นบริหาร เช่น แผนพัฒนาการจัดการศึกษา
3.1.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษา	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.1.2 แผนปฏิบัติการประจำปี	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.1.3 รายงานการประเมินตนเอง	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.2 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน				สถานศึกษาได้นำผล O-NET NT มาจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ติวเข้ม /กรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน	สถานศึกษานำผลการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนทั้งบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้
3.2.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษา	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.2.2 แผนปฏิบัติการประจำปี	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.2.3 โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.3 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู				สถานศึกษามีโครงการพัฒนาครู และบางโรงเรียน ปรับครูสอนเพราะผล O-NETต่ำ/กรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้	สถานศึกษาควรถูกใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้
3.3.1 โครงการพัฒนาครู	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.3.2 ปรึกษาสอนของครู	5 (100.00)	0	0		
3.4 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา				สถานศึกษาใช้ระบบผลการประเมินคุณภาพภายในไว้แผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี/กรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารจัดการ	สถานศึกษาควรถูกนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตราฐานที่ 2 และ4 มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารจัดการ
3.4.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษา	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		
3.4.2 แผนปฏิบัติการประจำปี	5 (100.00)	5 (100.00)	5 (100.00)		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการนำผลการประเมินคุณภาพ ภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	ความถี่ (ร้อยละ)			สรุปสภาพการใช้ระบบประเมินคุณภาพภายใน	แนวคิดที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบประเมิน คุณภาพภายในสถานศึกษา
	โรงเรียน A (N=5)	โรงเรียน B (N=5)	โรงเรียน C (N=5)		
4. การนำผลการประเมินคุณภาพภายในแจ้งปฏิบัติ					
4.1. สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน	5 (100.00) 0	5 (100.00) 0	5 (100.00) 0	สถานศึกษานำผล O-NET NT มาจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ติวเข้มก่อนสอบ/เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน	สถานศึกษานำผลการประเมิน มาตรฐานด้านผู้เรียนมาใช้พัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนทั้งด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้
4.1.1 โครงการติวเข้ม O-NET NT					
4.1.3 อื่นๆ					
4.2 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ของครู	5 (100.00) 3 (60.00)	5 (100.00) 0	5 (100.00) 0	สถานศึกษามีโครงการพัฒนาครูต่อเนื่องเหมือนเดิมทุกปี/เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้	สถานศึกษาคควรใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมามาตรฐานที่ 3 มาปรับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้
4.2.1 โครงการพัฒนาครู					
4.2.2 อบรมวิทยากรของครู					
4.3 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา	1 (20.00) 0	1 (20.00) 0	1 (20.00) 0	สถานศึกษามีการปรับโครงสร้างการบริหาร เปลี่ยนบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการ	สถานศึกษาคควรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 2และ4 มาแก้ไข ปัญหาและพัฒนาด้านการบริหารจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษา
4.3.1 ปรับโครงสร้างการบริหาร					
4.3.2 อื่นๆ					
4.4 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1 (20.00) 1 (20.00)	1 (20.00) 1 (20.00)	1 (20.00) 1 (20.00)	ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้ผล O-NET, NT มาปรับโครงการ และปรับเปลี่ยนวิชาสอนของครู/แต่ใช้ไม่ครบทุกประเด็นพิจารณา (โดยเฉพาะผลประเมิน มาตรฐานที่ 2และ 4	สถานศึกษาคควรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 2และ4 และยก มาตรฐาน มาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ
4.4.1 ปรับโครงการ					
4.4.2 ปรับวิชาสอนของครู					
4.5 ปัญหาอุปสรรคในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	5 (100.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 5 (100.00)	มาใช้ เหตุผลคือผลการประเมินอยู่ในระดับ 3, 4 และ 5 ถือว่าสถานศึกษาปฏิบัติงานดีแล้ว	สถานศึกษาคควรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 2และ4 และทุก มาตรฐาน มาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการให้ดีขึ้นไปอีก
4.5.1 ไม่ค่อยนำผลประเมินมาใช้					
4.5.2 ไม่มีปัญหา					
4.6 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในใช้ด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	5 (100.00) 0	5 (100.00) 0	5 (100.00) 0	สถานศึกษาได้นำผล O-NET NT มาวิเคราะห์และ ติวเข้มนักเรียนเพื่อเตรียมสอบ ส่วนผลการประเมินด้านอื่นๆ ไม่ได้นำมาปรับการจัดการเรียนรู้	สถานศึกษาคควรใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมามาตรฐานที่ 3 และ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพด้านผู้เรียนมาพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้
4.6.1 จัดกิจกรรมติวเข้ม					
4.6.2 อื่นๆ					
4.7. ปัญหา อุปสรรค ในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	5 (100.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 5 (100.00)	5 (100.00) 5 (100.00)	สถานศึกษาไม่ได้นำผลการประเมินด้านการจัดการเรียนรู้มาใช้เนื่องจากถือผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับขั้นไป	สถานศึกษาคควรใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมามาตรฐานที่ 3 และ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพด้านผู้เรียนมาพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้
4.7.1 ไม่ค่อยนำผลประเมินมาใช้					
4.7.2 ไม่มีปัญหา					

จากสังเคราะห์ผลการศึกษาศาภาพการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา และ สภาพ
ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน พอสรุปแนวคิดสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาระบบประเมินได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 สรุปแนวคิดการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและใช้ผลการประเมินสำหรับ
นำไปใช้ในการพัฒนาระบบ

ลักษณะการประเมินคุณภาพภายใน	ลักษณะการใช้ผลการประเมิน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา
<p>1. การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและครูทุกคน ไม่ควรหน้าที่หลักของครูวิชาการ ครูรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เท่านั้น</p> <p>2. การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในเมื่อสิ้นปีการศึกษา และจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง</p> <p>3. ควรแจ้งกำหนดการประเมินคุณภาพภายในควรแจ้งบุคลากรทุกคนรับทราบ</p> <p>4. การประเมินคุณภาพภายในโดยการมีส่วนร่วมของทุกคน ลดเวลา ไม่ต้องมีการขอข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง และบันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกข้อมูลตามประเด็นพิจารณา ทั้งนี้การประเมินคุณภาพภายในควรมีเครื่องมือที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาระงาน</p> <p>5. การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินผลตามมาตรฐานการศึกษา ควรจัดทำรอบการประเมิน ออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ควรออกแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเด็นพิจารณา และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่างๆ คือ หาค่าความถี่ ร้อยละและระดับคุณภาพ แล้วแปลผลการวิเคราะห์ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในของ สพฐ. มี 4 ระดับ คือระดับดีเยี่ยม ดีพอใช้ และปรับปรุง</p> <p>6. การสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในสรุปโดยองค์รวมรายมาตรฐาน โดยใช้ฐานนิยม</p> <p>7. ควรมีผู้ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในหรือในแต่ละประเด็นพิจารณาประเมินอย่างน้อย 2 คน</p> <p>8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือ</p>	<p>1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด</p> <p>1.1 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาทุกมาตรฐานมานำเสนอและอภิปรายร่วมกัน</p> <p>1.2 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินทุกประเด็นพิจารณาตามมาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนมานำเสนอและทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียนและมากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน</p> <p>1.4 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 มานำเสนอและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ของครู</p> <p>1.5 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 2 และ4 มากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการบริหารจัดการ</p> <p>2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน</p> <p>2.1 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินทุกประเด็นพิจารณาตามมาตรฐานด้านผู้เรียนมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน</p> <p>2.2 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 มาพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ของครู</p> <p>2.3 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 2และ 4 มาพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาด้านการจัดการ</p> <p>3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์</p> <p>3.1 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในนำมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น แผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและรายงานการประเมินตนเอง และควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในด้านผู้เรียนมาอ้างอิงในเอกสารพัฒนาคุณภาพระดับชั้นเรียน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้</p> <p>3.2 สถานศึกษานำผลการประเมินมาตรฐานด้านผู้เรียนมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนทั้งด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาการเรียนรู้อ</p> <p>3.3 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู อ้างอิงในเอกสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้</p> <p>3.4 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาตรฐานที่ 2 และ4 มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น การบริหารงาน 4 งาน และการประกันคุณภาพภายใน</p> <p>4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ</p> <p>4.1 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานด้านผู้เรียนมาใช้พัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนโดยปรับเปลี่ยนกิจกรรมด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาการเรียนรู้อ</p>

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลักษณะการประเมินคุณภาพภายใน	ลักษณะการใช้ผลการประเมิน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา
หน่วยงานต้นสังกัด ควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในให้กับบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และจัดคู่มือประเมินคุณภาพภายในที่มีรายละเอียด เช่น กรอบการประเมิน เครื่องมือทุกประเด็นพิจารณาที่ชัดเจนในการปฏิบัติ	4.2 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 มาปรับเปลี่ยนการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาการเรียนรู้ 4.3 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 2 และ 4 มาแก้ไข ปัญหาและพัฒนาด้านการบริหารจัดการ 4.4 สถานศึกษาควรนำผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 2 และ 4 และทุก มาตรฐาน มาใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4.5 สถานศึกษาใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 และ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพ ด้านผู้เรียนมาพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้

1.3 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินคุณภาพภายในและด้านการใช้ผลการประเมิน

การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) มี 3 ระยะ 1) ระยะการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายใน 2) ระยะการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน และ 3) ระยะการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในระยะการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน

การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการใช้ผลการประเมินที่สอดคล้องกับการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ (Patton, 2012; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) และใช้ในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 มี 8 ข้อ คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การสำรวจความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ตามสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559) ได้ปรับให้เห็นแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับชั้นเรียน คือ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ซึ่งมี 8 ข้อ ตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2553 เช่นเดียวกัน คือ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 3) บริหารจัดการชั้นเรียนและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 4) จัดการเรียนรู้ 5) ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ 6) ประเมินผลการเรียนรู้ 7) รายงานผลการจัดการเรียนรู้ และ 8) พัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.6 แสดงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ตารางที่ 4.7 แสดงความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4.8 แสดงความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4.9 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาปริมาณความต้องการจำเป็นจากดัชนี $PNI_{modified}$ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังนี้

1.3.1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า อันดับที่ 1 คือ การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.39 อันดับที่ 2 คือ ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของบุคลากรมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.38 อันดับที่ 3 คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในและการกำหนดกรอบในการประเมินคุณภาพภายใน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.35 รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

1.3.2 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3.2.1 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อันดับที่ 1 คือ ระยะเวลาสร้างความเข้าใจความตระหนักในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน (การใช้เชิงแนวคิด เชิงตรวจสอบยืนยัน และเชิงสัญลักษณ์) มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.31

อันดับที่ 2 คือ ระยะเวลาใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.25

อันดับที่ 3 คือ ระยะเวลาใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.23

รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

1.3.2.2 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อันดับที่ 1 คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.29

อันดับที่ 2 คือ การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.28

อันดับที่ 3 คือ การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.27

รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

1.3.2.3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

อันดับที่ 1 คือ การจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.28

อันดับที่ 2 คือ การจัดให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.25

อันดับที่ 3 คือ การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ และการจัดการบริหารจัดการชั้นเรียนและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.24

รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.6 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

รายการประเมิน	ครู และผู้บริหารสถานศึกษา (N=55)							
	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		T	p	PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ระยะการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายใน	3.63	.55	4.75	.26	13.07*	0.00	0.31	
1) ความพร้อมของโครงการและองค์กรในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน	3.87	.58	4.78	.28	9.89*	0.00	0.24	6
2) ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของบุคลากร	3.42	.60	4.72	.36	14.13*	0.00	0.38	2
ระยะการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน	3.44	.64	4.64	.40	12.16*	0.00	0.35	
1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน	3.62	.76	4.89	.31	11.42*	0.00	0.35	3.5
2) การกำหนดกรอบในการประเมินคุณภาพภายใน	3.42	.65	4.61	.43	11.98*	0.00	0.35	3.5
ระยะการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน	3.35	.70	4.57	.55	11.85*	0.00	0.36	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ครู และผู้บริหารสถานศึกษา (N=55)							
	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		T	p	PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
1) การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ	3.33	.70	4.62	.56	12.18*	0.00	0.39	1
2) การยอมรับผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.38	.76	4.53	.57	10.89*	0.00	0.34	5

*P<.05

ตารางที่ 4.7 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการประเมิน	ครู และผู้บริหารสถานศึกษา (N=55)							
	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		t	p	PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ระยะสร้างความเข้าใจความตระหนักในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน	3.60	.65	4.73	.43	10.75*	0.00	0.31	1
-การใช้เชิงแนวคิด	3.54	.72	4.72	.42	9.93*	0.00	0.33	2
-การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน	3.55	.79	4.73	.44	10.24*	0.00	0.34	1
-การใช้เชิงสัญลักษณ์	3.67	.69	4.73	.48	10.02*	0.00	0.29	3
ระยะการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.73	.62	4.66	.42	10.16*	0.00	0.25	2
ระยะการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	3.84	.52	4.71	.32	12.92*	0.00	0.23	3

*P<.05

ตารางที่ 4.8 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหาร
จัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการประเมิน	ครู และผู้บริหารสถานศึกษา (N=55)							
	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		t	p	PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ระยะเวลาใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้าน การบริหารจัดการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.73	.62	4.66	.42	10.16*	0.00	0.25	
1) การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	3.84	.34	4.81	.34	9.67*	0.00	0.25	5.5
2) การจัดระบบบริหารและ สารสนเทศ	3.82	.75	4.72	.48	7.94*	0.00	0.23	7.5
3) การจัดทำแผนพัฒนาการจั ตการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	3.61	.66	4.67	.49	9.30*	0.00	0.29	1.5
4) การดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	3.82	.67	4.69	.47	8.39*	0.00	0.23	7.5
5) การจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	3.75	.76	4.69	.53	8.16*	0.00	0.25	5.5
6) การจัดให้มีการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	3.70	.74	4.70	.45	9.70*	0.00	0.27	4
7) การจัดทำรายงานประเมิน ตนเองของสถานศึกษา	3.60	.73	4.65	.74	9.97*	0.00	0.29	1.5
8) การจัดให้มีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.68	.74	4.72	.45	10.72*	0.00	0.28	3

*P<.05

ตารางที่ 4.9 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการ
เรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

รายการประเมิน	ครู และผู้บริหารสถานศึกษา (N=55)							
	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		t	p	PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
ระยะการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	3.84	.52	4.71	.32	12.92*	0.00	0.23	
1) การกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร	3.97	.49	4.66	.43	11.76*	0.00	0.17	8
2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	3.88	.57	4.64	.42	11.87*	0.00	0.20	6.5
3) การจัดการบริหารจัดการชั้นเรียนและสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้	3.76	.58	4.68	.38	13.21*	0.00	0.24	3.5
4) การดำเนินการจัดการเรียนรู้	3.92	.68	4.69	.41	8.59*	0.00	0.20	6.5
5) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้	3.78	.79	4.68	.41	9.71*	0.00	0.24	3.5
6) การจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้	3.86	.68	4.76	.36	10.80*	0.00	0.23	5
7) การจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้	3.70	.67	4.72	.41	10.69*	0.00	0.28	1
8) การจัดให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.82	.57	4.77	.37	12.90*	0.00	0.25	2

*P<.05

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง)

ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง) นำเสนอ 2 ตอน คือ 2.1) ผลการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และ 2.2) ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง)

2.1 ผลการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ดังนี้

2.1.1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายใน และการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) นโยบายการพัฒนาระบบ การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ของ Fetterman (2015) และจากผลการศึกษาเชิงคุณภาพตาม ตารางที่ 4.5 พบว่า ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ควรประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และ ด้านข้อมูลป้อนกลับ และนำผลการสังเคราะห์มากำหนดองค์ประกอบย่อยมีรายละเอียดดังนี้

1) การกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารงานวิจัย เกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการประเมินและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) ความรู้ความ เข้าใจในการประเมินภายใน ความร่วมมือของผู้ประเมิน (Evaluatee Cooperation) หรือความ ร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน การประเมินแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคน การทำงานเป็น ทีม ความพร้อมของทรัพยากรในการประเมิน (Evaluation Resources) หรือ การสร้างเอกสาร หลักฐานประกอบการประเมิน (มัยดี แวดราแม, 2547; สุวิมล ว่องวาณิช, 2543; แคทลียา ศรีแปลก, 2544; Yoo, 2010; Quist, 2003) ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นผลให้เกิดคุณภาพในการประเมิน (Evaluation Quality) นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน (Evaluation Utilization) ตามโมเดลที่บูรณา การการใช้ผลการประเมิน (Yoo, 2010) และการสร้างมโนทัศน์ในการประกันคุณภาพภายใน (สุกัญญา รัตน์ คงงาม, 2552) และการกำหนดระยะเวลาในการประเมินให้มีความเหมาะสม (สรกมล แจ่มจันทร์, 2547) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความจำเป็นต้องมีความสามารถในการประเมินและ ใช้ผลการประเมินตามมาตรฐานสมรรถนะการประเมินระดับนานาชาติ (Buros Center for Testing, 1997) และ ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มี การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง ให้แก่ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และ แนะนำสถานศึกษา

การกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านผู้ประเมิน ผู้ใช้ผลโดยตรงในการประเมิน คุณภาพภายในสถานศึกษาที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัย สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้าน

งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปสู่สถานศึกษา และได้กำหนดแนวในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 ซึ่งมี 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

2) การกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการ ผู้วิจัยศึกษากระบวนการประเมินและใช้ผลการประเมินตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) และการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ (Patton, 2012; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) การประเมินแนวใหม่ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

3) การกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านผลผลิต ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีเป้าหมายหลักสำคัญ คือ คุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลการปฏิบัติงานครูและผู้บริหารสถานศึกษา (ปิยะธิดา ทองอร่าม, 2552) และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน และตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 17 เป็นการประเมินการใช้ผลประเมิน (Meta evaluation of use: Be accountable, learn, and improve) ประเมินด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เพื่อสรุปบทเรียนและการปรับปรุง

4) การกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านข้อมูลป้อนกลับ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการให้ข้อมูลป้อนกลับเป็นการชี้ให้เห็นถึงส่วนดีและข้อบกพร่องของการทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงจรรยาบรรณหรือกระบวนการ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร (ชนิดา ไกรเพชร, 2555) เป็นการสะท้อนผลการประเมินคุณภาพภายในการจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษาของสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) และการให้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการบ่งบอกพฤติกรรมที่ควรทำ ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงข้อผิดพลาดในการดำเนินงานซึ่งเป็นการปรับปรุงระบบการ

ประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัย การปรับปรุงกระบวนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ณัฐา เพชรธนู, 2555)

5) การกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีมนิเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษากฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา และบทบาทของสถานศึกษา และ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) (Three-Step Approach: Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes) (Fetterman, 2015; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) เป็นแนวคิดที่มีความเหมาะสมในการดำเนินงานตามบทบาทของทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ต้องกำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ (ธัญญ์รัศม์ จอกสถิต, 2553; ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์, 2549)

ผลการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของระบบจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้านปัจจัย	ด้านกระบวนการ	ด้านผลผลิต	ด้านข้อมูลป้อนกลับ
1. มโนทัศน์ในการประกันคุณภาพภายใน และ มโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายใน	- การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	1. คุณภาพการปฏิบัติงาน การใช้ผลการประเมิน	1. สารสนเทศ/ ข้อเสนอแนะ จากการประเมิน การปฏิบัติงาน
2. สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน	- การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา	คุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพ การศึกษา	2. สารสนเทศ/ จุดเด่น จุดควรพัฒนา
3. ความพร้อมของทรัพยากรในการประเมิน/การสร้างเอกสารหลักฐานประกอบการประเมิน	- การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพ	2. คุณภาพ การศึกษาตาม มาตรฐาน	จากการประเมิน คุณภาพภายใน ตามมาตรฐาน
4. ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายใน	- การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	การศึกษาขั้น	ฐานการศึกษา

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านปัจจัย	ด้านกระบวนการ	ด้านผลผลิต	ด้านข้อมูล ป้อนกลับ
5. ผู้ประเมิน 6. ผู้ใช้โดยตรง 7. ความร่วมมือของผู้ประเมิน 8. การให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และ แนะนำสถานศึกษา โดยบุคลากร จากหน่วยงานต้นสังกัด	ตามกฎหมายกระทรวงการประกัน คุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ด้านบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้	พื้นฐาน	ขั้นพื้นฐาน

ผลจากการศึกษาแนวคิดในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมินของ Patton (2012) นำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดองค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้น
การนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้	องค์ประกอบย่อยของระบบ
การประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ตาม แนวคิดของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 1 – 15	ด้านกระบวนการ การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เน้นการนำผลไปใช้
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตาม แนวคิดของ Patton (2012)	ด้านกระบวนการ การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนา คุณภาพการศึกษา และการใช้เชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการและด้านการ จัดการเรียนรู้
แนวคิดของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 16 ติดตามการใช้ผลการประเมิน อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน (Follow up with primary intended users to facilitate and enhance user)	ด้านกระบวนการ การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา คุณภาพ
แนวคิดของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 17 เป็นการประเมินการใช้ผลประเมิน (Meta evaluation of use : Be accountable,	การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (ด้านผลผลิต)

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

แนวคิดการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้	องค์ประกอบย่อยของระบบ
learn, and improve) ประเมินด้วยความ รับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เพื่อสรุปทเรียน และการปรับปรุง	

ผลการศึกษาระบบองค์ประกอบย่อยด้านผู้ประเมิน ผู้ใช้ผลโดยตรง และผู้กำกับติดตาม ใน
การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านผู้ประเมิน ผู้ใช้ผลโดยตรงตามประเด็น
พิจารณาและ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ประเมิน/ผู้กำกับ ติดตาม
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน		ผู้บริหารสถานศึกษา
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูทุกคน	ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าสายชั้น ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการ คิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น		
-ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย	ครูภาษาไทย	
-ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาอังกฤษ	ครูภาษาอังกฤษ	
-ความสามารถในการคิดคำนวณ	ครูคณิตศาสตร์	
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา	1) ครูภาษาไทย (การคิดวิจารณ์) 2) ครูคณิตศาสตร์ (การคิดวิเคราะห์ และการคิดแก้ปัญหา) 3) ครูสังคม (การอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น) 4) ครูวิทยาศาสตร์ (การคิดวิเคราะห์, การคิดแก้ปัญหา,การคิดวิจารณ์) หรือวิชาอื่นๆ ตามบริบทสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าสายชั้น ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง
3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	ครูคอมพิวเตอร์	
4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	
5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนารายงานผลการสอบ วัดระดับชาติ	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ	
- O-NET	ครูผู้สอน ป.6, ม.3	
- NT	ครูผู้สอน ป.3	
- RT	ครูผู้สอน ป.1	
- LAS	ครูผู้สอน ป.2, 4, 5	

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ประเมิน/ผู้กำกับติดตาม
6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน	ครูแนะแนว/ครูวิชาการ	
1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูทุกคน	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ
1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม	-ครูทุกวิชา/ทุกชั้น -ครูผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าสายชั้น ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง
2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	-ครูสังคมศึกษา -ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมความเป็นไทย	
3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	-ครูสังคมศึกษา - ผู้รับผิดชอบกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน, เอเชีย -ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ	
4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม	-ครูประจำชั้น -ครูสุขศึกษา พลศึกษา -ครูผู้รับผิดชอบโครงการอนามัยโรงเรียน	
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน 4 งาน	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน 4 งาน
1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน (คุณภาพของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปี) - การกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา - การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา - การกำหนดพันธกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ครูทุกคน	หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างานประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษา ครูทุกคน ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง
2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน 4 งาน ครูทุกคน	
(การบริหารงานวิชาการ) 2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านทุกกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ	
(การบริหารงานบุคคล) 2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบุคคล	

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ประเมิน/ผู้กำกับติดตาม
(การบริหารงบประมาณ) 2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ (งานบริหารทั่วไป)	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานงบประมาณ	
(การบริหารทั่วไป) 2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารทั่วไป	
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา	
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างาน 4 งาน	
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม 2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น 3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูทุกคน	
มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ ครูทุกคน	ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง

ผลการศึกษาคู่ประจักษ์ย่อยด้านการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4.13 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา

คุณภาพการศึกษา

มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	การใช้ผลการประเมินคุณภาพ ภายใน 4 รูปแบบ	การใช้ผลเชิงปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการ	การใช้ผลเชิงปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนรู้
<p>มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน</p> <p>มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหาร และการจัดการของ ผู้บริหารสถานศึกษา</p> <p>มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการ เรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>มาตรฐานที่ 4 ระบบ การประกันคุณภาพ ภายในที่มี ประสิทธิผล</p>	<p>การใช้ผลการประเมินคุณภาพ ภายใน 4 รูปแบบพัฒนา คุณภาพการศึกษา ตาม แนวคิดของ Patton (2012) และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้เชิงความคิด (Conceptual use) 2. การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) 3. การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) 4. การใช้เชิงปฏิบัติ (Instrument use) 	<p>การดำเนินงานตาม กฎกระทรวงการประกัน คุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 การพัฒนาคุณภาพ ด้านการบริหารจัดการ มี ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการ จัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่ กำหนดไว้ 3) จัดให้มีการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายใน สถานศึกษา 4) ติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา 5) จัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเอง 	<p>การดำเนินงานตามแนว ทางการประกันภายใน ระดับชั้นเรียน สำนัก ทดสอบทางการศึกษา (2559) และตาม กฎกระทรวงการ ประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2561 การพัฒนาคุณภาพด้าน การจัดการเรียนรู้ มี ขั้นตอนดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดตาม หลักสูตร กำหนดค่า เป้าหมายในการพัฒนา ผู้เรียนตามประเด็น พิจารณา 2) จัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้และดำเนินการ จัดการเรียนรู้ 3) ติดตามตรวจสอบ คุณภาพการจัดการ เรียนรู้ ประเมิน ความก้าวหน้าในการ จัดการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ 5) จัดทำรายงานผลการ จัดการเรียนรู้

ผลจากศึกษาแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) (Three-Step Approach: Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes) (Fetterman, 2015; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) กำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การสรุปสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยด้านการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีม
นิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การประเมินแบบเสริมพลัง		องค์ประกอบย่อยของระบบ
Approach 1 หาวิธีการกำหนด เป้าหมาย/ วิสัยทัศน์/พันธกิจ ที่ยอมรับร่วมกัน (Mission)	Step 1 จากวิสัยทัศน์/พันธกิจของหน่วยงาน/องค์กร ที่กำหนดร่วมกันนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการจำเป็น (needs assessment) และการประเมินการใช้ทรัพยากร (resource assessment) Step 2 ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแผนงาน/โครงการ (Goal Setting)	การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัย ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน: Approach 1 Mission (step 1 – 2) Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5)
Approach 2 ทำการศึกษ สภาพปัจจุบัน ขององค์กร/ แผนงาน/โครงการ (Taking Stock)	Step 3 ระบุความรู้ และการปฏิบัติที่ดี (Best practices) ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการดำเนินงานหรือจัดกระทำ (Intervention) ในการดำเนินงานขององค์กร/แผนงาน/โครงการ Step 4 วางแผนความร่วมมือ (Collaboration) ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กร/แผนงาน/โครงการ Step 5 พัฒนาสมรรถนะ (Capacity building) ที่จำเป็นให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมิน	
Approach 3 ร่วมมือวางแผน และประเมินเพื่อ สร้างสรรค์อนาคต ของตนเอง (Planning for the Future)	Step 6 ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน (Planning) Step 7 ร่วมมือกันประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (Implement/Process Evaluation)	การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา: Approach 3 (step 6 – 7)
	Step 8 ร่วมมือกันประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ (Outcomes & Impact Evaluation) Step 9 ร่วมมือกันกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ (Total Quality Management) Step 10 พัฒนาความสำเร็จอย่างยั่งยืน (Sustainability)	การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการประเมินผลลัพธ์: Approach 3 (step 8 – 10)

จากนั้นผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยของระบบและผลจากการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินใน มาจัดทำเอกสารเพื่อใช้ประกอบการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง โดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group) แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ประกอบการสนทนากลุ่ม

2.1.2 การกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบจากการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2560 โดยผู้เชี่ยวชาญ ได้พิจารณาองค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) ว่าควรให้มีรายละเอียดของพฤติกรรมในกระบวนการประเมินและใช้ผลการประเมินทั้ง 17 ขั้นตอน แต่รวบขั้นตอนให้กระชับขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติจริงในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพิจารณาองค์ประกอบย่อยด้านการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ของ Fetterman (2015) (Three-Step Approach: Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes) และได้เสนอแนะว่าควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนการสร้างความตระหนักของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และได้กำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์/พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินเป็นองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยประกอบด้วย ผู้ประเมิน คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน คณะกรรมการกำกับติดตาม ผู้ใช้ผลตรงและทมิเทศ และได้พิจารณาองค์ประกอบย่อยด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ

จากผลการกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำ (ร่าง) ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา แล้วนำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงแก้ไข

2.2 ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง)

2.2.1 ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง) มีรายละเอียดดังนี้

ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการพัฒนาให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อเตรียมความพร้อมด้านปัจจัย ให้สามารถเข้าสู่กระบวนการ (Process) ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายในตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) และนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลผลิต (Output) คือ คุณภาพการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 แล้วนำสารสนเทศจากด้านผลผลิต มาเป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัย (Input) และด้านกระบวนการ (Process) ต่อไป โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นระยะๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมของแต่ละองค์ประกอบย่อย ซึ่งระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของระบบ คือ 1) เพื่อประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) เพื่อใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) เพื่อส่งเสริมการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยทีมนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง

2. หลักการของระบบ คือ 1) การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) 2) การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ของ Fetterman (2015) (Three-Step Approach: Mission, Taking Stock, Planning for the Future และ 10 Step: Getting To Outcomes) และ 3) แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

3. การดำเนินการประเมินเสริมพลังโดยทีมนิเทศ ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อเตรียมความพร้อมขององค์ประกอบย่อยของระบบ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วง มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัย ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน: Approach 1 Mission (step 1 – 2) Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5) เพื่อการเตรียมความพร้อมขององค์กรประกอบย่อยด้านปัจจัย รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัยเพื่อ การกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน: Approach 1 Mission (step 1 – 2) Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์	บทบาททีมนิเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
Step 1 จากวิสัยทัศน์/พันธกิจของหน่วยงาน/องค์กร ที่กำหนดร่วมกันนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงปัญหาและความต้องการจำเป็น (needs assessment) และการประเมินการใช้ทรัพยากร (resource assessment)	1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจในการประเมินและครูกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน	1. ทีมนิเทศกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการให้รายละเอียดของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา/จัดเตรียมคู่มือการใช้ระบบ	1.ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ/กิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันในการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและครูตอบแบบประเมินสมรรถนะที่จำเป็นในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีวิสัยทัศน์ร่วมกันที่จะประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา มีข้อมูลความต้องการจำเป็น (needs assessment)
Step 2 ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายกลุ่มเป้าหมาย และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแผนงาน/โครงการ (Goal Setting)	2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย	3. ทีมนิเทศกระตุ้น และส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายเป้าหมายของการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ รวมทั้ง ร่วมกันกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้	3.ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายที่จะประเมินคุณภาพภายใน การใช้ผลการประเมิน การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะประเมินคุณภาพภายใน การใช้ผลการ

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์	บทบาทที่นิเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	เป้าหมายของการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้และร่วมกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา	จากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และวางแผนการประเมินผลผลิตผลลัพธ์จากการใช้ระบบประเมินนี้ตามบริบทของสถานศึกษา	ประเมิน การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน
Step 3 ระบุความรู้และการปฏิบัติการณ์ที่ดี (Best practices) ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการดำเนินงานหรือจัดกระทำ (Intervention) ในการทำงานขององค์กร/แผนงาน/โครงการ	3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดการปฏิบัติที่ดีในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้และตรวจสอบความพร้อมของความ	4. ทีมนิเทศชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็นความแตกต่างระหว่างการประเมินคุณภาพภายในที่ผ่านมากับระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเตรียมความพร้อมของแผน 6. ทีมนิเทศส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดการปฏิบัติการณ์ที่ดี	4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเตรียมความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โครงการรายงานโครงการแผนการจัดการเรียนรู้แผนการวัดและประเมิน สื่อฯลฯ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาจัดการศึกษาโครงการแผนการจัดการเรียนรู้-ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีแผนการปฏิบัติสู่การปฏิบัติการณ์ที่ดี

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์	บทบาทที่มิเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	<p>พร้อมของแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมิน สื่อฯลฯ</p>			
<p>Step 4) วางแผนความร่วมมือ (Collaboration) ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินงานขององค์กร/แผนงาน/โครงการ</p>	<p>4.เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการ/กำหนดการในการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา</p>	<p>5.เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการ/กำหนดการในการทดลองใช้ระบบการประเมิน</p> <p>6. ทีมมิเทศร่วมกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ 3 ระยะ และกำหนดวันในการประเมินแบบเสริมพลัง</p>	<p>5.ผู้บริหารสถานศึกษาและครูระดมสมองเพื่อวางแผนการดำเนินงานตามระบบประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาตั้งแต่ความพร้อมด้านปัจจัย การดำเนินงานตามกระบวนการประเมิน และผลผลิตที่จะเกิดขึ้น</p>	<p>ทีมมิเทศและผู้บริหารสถานศึกษา ครูมีแผนการกำหนดระยะเวลาในการทำงานตามโครงการร่วมกัน</p>

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์	บทบาทที่มิเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
Step 5) พัฒนาสมรรถนะ (Capacity building) ที่จำเป็นให้แก่ ผู้เกี่ยวข้องในการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมิน	5.เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน และสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู	7.ทีมนิเทศ/วิทยากรจัดฝึกอบรม (training) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหน่วยที่ 1 สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพการศึกษา หน่วยที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	6.ผู้บริหารสถานศึกษาและครู เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของตนเอง	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีสมรรถนะในการประเมินและใช้ผลการประเมิน

3.2 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา: Approach 3 (step 6 – 7) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามี 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ระยะที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมิน รายละเอียดดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ เพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการประเมิน
คุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา: Approach 3 (step 6 – 7)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์ของการประเมินแบบเสริมพลัง	บทบาทที่মনิเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
Step 6 ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน (Planning)	1. เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	1. ทีมนิเทศปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างอิสระตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้	1. หลังจากการฝึกอบรม (training) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ ตามขั้นตอนในคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ตามคู่มือการใช้ระบบการประเมิน ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์	-มีรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็น พิจารณาซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมิน-สถานศึกษามีเอกสารหลักฐานร่องรอยการดำเนินงาน
	2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	2. ทีมนิเทศส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในโดยอภิปรายถึงการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหาร	2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันอภิปรายถึงขั้นตอนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ คือ การใช้ในเชิงความคิด การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ และการ	.ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเข้าใจรูปแบบและขั้นตอนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็น พิจารณาและ

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

การประเมินแบบ เสริมพลัง	วัตถุประสงค์ของการ ประเมินแบบเสริมพลัง	บทบาทที่मित	บทบาทผู้บริหาร และครู	ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ
		จัดการและด้าน การจัดการเรียนรู้ โดยใช้คู่มือ ประกอบการ อภิปรายร่วมกัน ระยะที่ 2 การใช้ ผลการประเมิน	ใช้ในเชิงปฏิบัติ 3. ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู อภิปรายการใช้ผล แต่ละประเด็น วางแผนสร้างแผน กิจกรรม สื่อ ใน รูปแบบต่างๆ เพื่อ ปฏิบัติการใช้ผลทุก ประเด็นพิจารณา พัฒนาคุณภาพ การศึกษา	มาตรฐาน
	3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูกำหนด แผนการกำกับติดตาม การ ปฏิบัติงานการใช้ผลการ ประเมินพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	3. ที่मित ส่งเสริมให้ สถานศึกษา กำหนดแผนการ กำกับติดตามการ ปฏิบัติงานการใช้ ผลการประเมิน พัฒนาคุณภาพ การศึกษาตาม คู่มือการใช้ระบบ การประเมิน ระยะ ที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผล การประเมิน	4. ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ร่วมกันจัดทำ แผนการกำกับ ติดตาม ตามคู่มือการใช้ ระบบการประเมิน ระยะที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผล การประเมิน	ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูมี แผนการ กำกับติดตาม การใช้ผล
Step 7 ร่วมมือ กันประเมิน คุณภาพการ ปฏิบัติงาน (Implement /Process	4. เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูกำหนด ตนเองในการนำผลไปใช้ พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ เหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา	4. ที่मितปล่อย อิสระให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ร่วมกันดำเนินการ ใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายใน	9. ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ดำเนินการ ปฏิบัติงานการใช้ผล การประเมินพัฒนา คุณภาพการศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา และครูปฏิบัติ ตามระยะที่ 2 การใช้ผลการ ประเมิน

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์ของการประเมินแบบเสริมพลัง	บทบาทที่मितเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
Evaluation)		สถานศึกษาอย่างอิสระตามแผนกิจกรรมที่กำหนดไว้ กำหนด ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ตามระยะที่ 2 การใช้ผลภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการตามคู่มือการใช้ระบบ	พัฒนาคุณภาพการศึกษา
	5.เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	5. ทีมนิเทศปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการกำกับติดตามตามแผนที่กำหนดไว้ ระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน 2. ทีมนิเทศจัดทำเอกสารอื่นๆ ที่สถานศึกษาต้องการ หรือ ให้คำแนะนำทางช่องทางที่สะดวก	10. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน และมีเก็บเอกสารหลักฐาน และการบันทึกหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน

3.3 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต ด้านข้อมูลป้อนกลับ
ผู้วิจัย/ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง เพื่อการประเมินผลลัพธ์: Approach 3 (step 8 – 10)
 การดำเนินการประเมินเสริมพลังเพื่อการประเมินด้านผลผลิต และการให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาระบบการประเมิน รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต ด้านข้อมูลป้อนกลับเพื่อการประเมิน
ผลลัพธ์: Approach 3 (step 8 – 10)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์ของการประเมินแบบเสริมพลัง	บทบาททีมนิเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
Step 8 ร่วมมือกันประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ (Outcomes & Impact Evaluation)	1. เพื่อประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการให้ข้อมูลป้อนกลับ	1. ทีมนิเทศร่วมกับผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายในว่ามี การใช้ 4 รูปแบบ อย่างไร มีเอกสาร หลักฐานอะไรบ้าง 2. ทีมนิเทศร่วมกับ ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ประเมินการ ปฏิบัติการใช้ผล การประเมิน คุณภาพภายในด้าน บริหารจัดการและ ด้านการจัดการ เรียนรู้ 3. ทีมนิเทศให้ข้อมูล ป้อนกลับการ ประเมินการ ปฏิบัติการใช้ผล การประเมิน	1. ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ร่วมกับทีมนิเทศ ประเมินการ ปฏิบัติการใช้ผลการ ประเมินโดยใช้ หลักฐานเชิง ประจักษ์ -การปฏิบัติการใช้ผล การประเมินคุณภาพ ภายใน 4 รูปแบบ พัฒนาคุณภาพ การศึกษา -ประเมินการ ปฏิบัติการใช้ผลการ ประเมินคุณภาพ ภายในด้านบริหาร จัดการและด้านการ จัดการเรียนรู้	ผลการ ปฏิบัติการใช้ผล การประเมิน คุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพ การศึกษา และข้อมูล ป้อนกลับ
	2. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน และการให้ข้อมูลป้อนกลับ	3. ทีมนิเทศปล่อย อิสระให้ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ประเมินคุณภาพ ภายในที่เน้นการ นำผลการประเมิน	2. ผู้บริหาร สถานศึกษาและครู ร่วมประเมิน คุณภาพภายในที่ เน้นการนำผลการ ประเมินไปใช้พัฒนา	-ผลการประเมิน คุณภาพภายใน ตามมาตรฐาน การศึกษาและ ข้อมูลป้อนกลับ

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์ของการประเมินแบบเสริมพลัง	บทบาทที่मितเทศ	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
	สำหรับการพัฒนา	ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	คุณภาพการศึกษาด้วยตนเองตามบริบทที่เหมาะสมกับสถานศึกษา	
Step 9 ร่วมมือกันกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพทั้งระบบ (Total Quality Management)	3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1. ทีมนิเทศ ส่งเสริมและปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมเป็นวิทยากรในการนำเสนอระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้ทดลองใช้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา 2. ทีมนิเทศนำอภิปรายองค์ประกอบย่อยของระบบและการประเมินคุณภาพระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง	3.ผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำเสนอการปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมและเผยแพร่แก่สถานศึกษาอื่นๆ 4.ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันประเมินคุณภาพของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้	-ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการปฏิบัติที่ดีที่เหมาะสมและเผยแพร่แก่สถานศึกษาอื่นๆ -ผลการประเมินคุณภาพระบบ

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

การประเมินแบบเสริมพลัง	วัตถุประสงค์ของการประเมินแบบเสริมพลัง	บทบาทที่मितเขต	บทบาทผู้บริหารและครู	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
Step10 พัฒนาความสำเร็จอย่างยั่งยืน (Sustainability)	4. เพื่อสรุปทเรียนจากการใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง	3. ทีมนิเทศนำอภิปรายถึงระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้/ความสำเร็จในการประเมินคุณภาพภายในตามระบบนี้ 4. ทีมนิเทศเสนอแนะให้สถานศึกษาปรับใช้ระบบประเมินที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสรุปการปรับใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เหมาะสมสำหรับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ 4.ผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำเสนอความสำเร็จของการใช้ระบบการประเมินของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ 5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวางแผนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้อย่างต่อเนื่อง	-ความสำเร็จในการทดลองใช้ระบบของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ -ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงระบบ

4. ด้านปัจจัย (Input) จัดองค์ประกอบที่สำคัญของระบบการประเมิน ซึ่งที่मितเขตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังให้เกิดความพร้อมองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยก่อนเข้าสู่การดำเนินการด้านกระบวนการ ซึ่งองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัย ประกอบด้วย

4.1 การกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์/พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบย่อยนี้ ทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ความเข้าใจระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และยอมรับที่จะประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นผู้บริหารสถานศึกษา

และครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์/พันธกิจ ในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา จัดเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามแนวทางที่กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดไว้

4.3 สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน และสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน ต้องร่วมมือกันประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดฝึกอบรม (training) ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนในสถานศึกษา โดยใช้หลักสูตรอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

4.4 ความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาควรดำเนินการให้มีเอกสารที่แสดงความพร้อมในการปฏิบัติงานปกติที่บูรณาการกับการประกันคุณภาพภายในอย่างครบถ้วน โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเตรียมความพร้อมของแผนดังกล่าว

4.5 ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายใน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และทีมนิเทศต้องกำหนดร่วมกัน ซึ่งระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะการประเมินคุณภาพภายใน ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ ระยะการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใช้เวลาประมาณ 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา และ ระยะการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอาจจะทำภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือ ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา

4.6 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน คือ คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง คณะกรรมการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ผู้กำกับติดตามร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง ซึ่งสถานศึกษาแต่งตั้งคำสั่งคณะกรรมการดังกล่าว และทีมนิเทศ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้แต่งตั้งคำสั่ง มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้ประเมิน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในแต่ละประเด็นพิจารณา โดยทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended user)

2) ผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended user) คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันระบุผู้ใช้ผลโดยตรง ซึ่งเป็นผู้ที่มีเอกสารหลักฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานนั้นๆ และผู้ใช้ผลโดยตรงเป็นผู้ที่นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับงานปกติ

3) ผู้กำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ผลโดยตรง เช่น สอนวิชาเดียวกัน หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ได้รับคำสั่งจากสถานศึกษาให้กำกับ ติดตามการปฏิบัติการใช้ผลประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended user)

4) ทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง ศึกษานิเทศก์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรับคำสั่งแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งบทบาทของทีมนิเทศในระบบนี้ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง

5. ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งปฏิบัติต่อเนื่องหลังจากที่ทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังด้วยการฝึกอบรมแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูผ่านการฝึกอบรม (training) เพื่อสร้างสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถกำหนดตนเองได้อย่างอิสระ (Self-Determination) ในการประเมินคุณภาพภายในตามแนวทางการประเมินต่อไปนี้ ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ โดยใช้มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายใน เกณฑ์ วิธีการ เครื่องมือประเมิน และการสรุปผลการประเมินตามแนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และดำเนินการประเมินตามกระบวนการและขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายใน คือ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 มี 4 มาตรฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) ดังนี้

มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา
3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ
6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน
1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน
2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ
2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ
2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ
มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ
-การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพของมาตรฐานมี 4 ระดับ คือ ระดับ 4 (ดีเยี่ยม) ระดับ 3 (ดี) ระดับ 2 (พอใช้) ระดับ 1 (ปรับปรุง) (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559)

กรอบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาปรับมาจากคู่มือการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559 เพื่ออำนวยความสะดวกในการระบุผู้ให้ผลโดยตรงในแต่ละประเด็นพิจารณาและมาตรฐาน

เครื่องมือประเมิน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้ประเมินใช้วิธีการ/เครื่องมือประเมินที่บูรณาการกับการทำงานปกติของผู้บริหารสถานศึกษาและครู (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559)

ตัวอย่างกรอบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประเด็นพิจารณา	ข้อมูลที่ต้องการ	ผู้ใช้ผล โดยตรง/ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการ/เครื่องมือ/ แหล่งข้อมูล	วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การประเมิน
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น สิ่งที่ประเมินได้แก่ -การอ่าน -การเขียน -การสื่อสาร -การคิด คำนวณ	-คะแนนการอ่าน ภาษาไทย,อังกฤษ -คะแนนการเขียน ภาษาไทย,อังกฤษ -คะแนนการสื่อสารภาษาไทย ,อังกฤษ -คะแนนการคิด คำนวณ -แผนการจัดการเรียนรู้ของครู - แบบประเมิน การอ่าน - แบบประเมิน การเขียน - แบบประเมิน การสื่อสาร - แบบประเมิน การคิดคำนวณ - โครงการนิเทศ ภายใน	1.ครูภาษาไทย (การอ่าน การเขียน การสื่อสาร) 2.ครู ภาษาอังกฤษ (การอ่าน การเขียน การสื่อสาร) 3.ครู คณิตศาสตร์ (การคิด คำนวณ) 4.ผอ.รร./ รับผิดชอบ โครงการนิเทศ ภายใน (ติดตาม การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และคิด คำนวณ)	-คู่มือครูประจำวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ทุกชั้น มีแบบประเมิน ต่างๆ หรือไม่ เช่น แบบ ประเมินการอ่าน แบบประเมินการเขียน แบบประเมินการสื่อสาร แบบประเมินการคิด คำนวณ -เก็บรวบรวมข้อมูลผลการ ประเมินจากครูประจำวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ทุกชั้น -ดูว่าแผนการจัดการ เรียนรู้ของครูมีกิจกรรม การอ่าน การเขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณหรือไม่ -ดูผลการรายงานโครงการ นิเทศภายใน	-ผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว ประเมินผู้เรียน 4 ระดับ -เจ้านับผู้เรียน จำแนกตามระดับ คุณภาพ 4 ระดับ (0, 1, 2, 3)	ผ่าน (ระดับ1-3) /ไม่ผ่าน (ระดับ 0)

สรุปผลการประเมิน การอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ
-จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2-3 ร้อยละ 80 ขึ้นไป เท่ากับระดับ ดีเยี่ยม
-จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2-3 ร้อยละ 70 -79 เท่ากับระดับ ดี
-จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2-3 ร้อยละ 60 -69 เท่ากับระดับ พอใช้
-จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2-3 ต่ำกว่าร้อยละ 60 เท่ากับระดับ ปรับปรุง

การสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานปรับมาจาก
คู่มือการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559

ตัวอย่างการสรุปผลการประเมิน มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

ระดับดีเยี่ยม (4)	ระดับดี (3)	ระดับพอใช้ (2)	ระดับปรับปรุง (1)
☐ 1. สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนอย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	☐ 1. สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนอย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ	☐ 1. สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	☐ 1. สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ไม่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ไม่เป็นรูปธรรม ขาดความชัดเจน และไม่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ
☐ 2. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น <u>อย่างดี</u>	☐ 2. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา	☐ 2. ผู้เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา	☐ 2. ผู้เกี่ยวข้องไม่ให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
☐ 3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในระดับสูง	☐ 3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา	☐ 3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง <u>ค่อนข้างมั่นใจ</u>	☐ 3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง <u>ไม่มีความมั่นใจ</u>
สรุปมาตรฐานที่ 4 ระดับคุณภาพ.....			

การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันดำเนินการ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ มีขั้นตอนดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้โดยสถานศึกษา

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในว่าเป็นการเน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกคน	-ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีเป้าหมายที่ยอมรับร่วมกันว่าเป็นการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา -บันทึกการประชุมเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
ขั้นที่ 2 ประเมินความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็น	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกคน หรือทีมนิเทศ	-ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดความรู้ความสามารถที่ต้องพัฒนาและหาวิธีพัฒนาเพื่อให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการประเมินคุณภาพภายในและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความพร้อมของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/แหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมิน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกคน	-สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการ/กิจกรรม/แผนการจัดการเรียนรู้/รายงานผลการพัฒนา/ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการประเมิน
ขั้นที่ 4 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณาเพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจากข้อค้นพบในการประเมินแต่ละมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกคน	-ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณาทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติในการพัฒนาให้บรรลุผลตามมาตรฐาน -ผู้บริหารสถานศึกษา/ครูวิชาการ/ครูประกันคุณภาพภายในจัดทำสำเนาเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับครูทุกคน
ขั้นที่ 5 ระบุผู้ให้ผลโดยตรงในแต่ละมาตรฐานและประเด็นพิจารณา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกคน ระบุผู้ประเมิน และ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูระบุชื่อผู้ให้ผลการประเมินโดยตรงและผู้ให้ข้อมูลใน

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานปกติ	ผู้ใช้ผลโดยตรง	การประเมิน ทุกมาตรฐาน/ประเด็น พิจารณา
ขั้นที่ 6 ออกแบบกรอบการประเมินคุณภาพภายในหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลการประเมินคุณภาพภายใน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน (ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง)	สถานศึกษามีกรอบการประเมินที่พร้อมสำหรับประเมินและทุกคนเข้าใจบทบาทหน้าที่ตามกรอบการประเมิน
ขั้นที่ 7 แต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายใน ผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษามีคำสั่งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายใน ผู้ใช้ผลการประเมินโดยตรง
ขั้นที่ 8 เก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง)	ผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายใน ผู้ใช้ผลการประเมินโดยตรงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน
ขั้นที่ 9 วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	คณะกรรมการในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง)	ผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายใน /ผู้ใช้ผลการประเมินโดยตรงร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน
ขั้นที่ 10 อภิปรายผลการประเมินและการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน (ผู้ใช้ผลโดยตรง)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้แนวทางการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน/บันทึกประชุม
ขั้นที่ 11 จัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้ของผู้บริหารหรือครู	คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง)	คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายรวบรวมผลการประเมิน จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานที่ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและการพัฒนา

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 12 จัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อเผยแพร่ ข้อค้นพบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน	คณะกรรมการตามคำสั่ง	คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานการประเมินตนเอง (SAR)

ตัวอย่าง การกำหนดคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน	
	ผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ประเมิน
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน		ผู้บริหาร
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูทุกคน	สถานศึกษา ครูวิชาการ
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น		หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าสายชั้น ผู้ได้รับคำสั่ง แต่งตั้ง
-ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย	ครูภาษาไทย	
-ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ	ครูภาษาอังกฤษ	
-ความสามารถในการคิดคำนวณ	ครูคณิตศาสตร์	
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิด วิจัย ตีความ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา	1) ครูภาษาไทย (การคิดวิจารณ์)	
-การคิดวิจารณ์	2) ครูคณิตศาสตร์ (การคิดวิเคราะห์ และการคิดแก้ปัญหา)	
-การคิดวิเคราะห์	3) ครูสังคม (การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น)	
-การคิดแก้ปัญหา	4) ครูวิทยาศาสตร์ (การคิดวิเคราะห์, การคิดแก้ปัญหา, การคิดวิจารณ์)	
-การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	หรือวิชาอื่นๆ ตามบริบทสถานศึกษา	
-การคิดวิเคราะห์		
-การคิดแก้ปัญหา		
-การคิดวิจารณ์		

*ซึ่งในทางปฏิบัติให้ระบุชื่อบุคคล

หลังจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการในระยะที่ 1 ทิมนิเทศโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความพร้อมในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการในระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ใช้ผลโดยตรง	ผลการปฏิบัติงาน/หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) ในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามประเด็นพิจารณา
ขั้นที่ 1 การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) -ผู้บริหารสถานศึกษา และครุนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหาด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเข้าใจสารสนเทศจากการประเมินคุณภาพภายในและเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา/บันทึกการประชุม
ขั้นที่ 2 การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) -ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย กับผลการประเมินที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมาย	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ใช้ผลโดยตรง	ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายในกับเป้าหมายหรือกับผลการประเมินที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.19 แนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
<p>ขั้นที่ 3 การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use)</p> <p>-ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การใช้ผลพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำกับติดตาม โดยนำมาอ้างอิงในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้และด้านบริหารจัดการ</p>	<p>ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ใช้ผลโดยตรง</p>	<p>มีการอ้างอิงผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านบริหารจัดการ</p>
<p>ขั้นที่ 4 การใช้เชิงปฏิบัติ (Instrument Use)</p> <p>-ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรม หรือดำเนินการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่อไปเพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ</p>	<p>ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ใช้ผลโดยตรง</p>	<p>ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการใช้ผลการประเมินในการปฏิบัติงานตามปกติที่บูรณาการกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561</p>
<p>4.1 ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ 3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 	<p>ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ใช้ผลโดยตรง</p>	<p>ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการประเมินการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4.19 แนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
		3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
4.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามประเด็นพิจารณา 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ 3) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประเมินความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ 5) จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้	ผู้บริหารและ ครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ใช้ผล โดยตรง	ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูใช้ผลการประเมินการประเมิน คุณภาพภายในเชิงปฏิบัติตาม แนวทางดังต่อไปนี้ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามประเด็นพิจารณา 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ 3) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประเมินความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ 5) จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่าง การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

ผลการประเมินคุณภาพภายใน	ผู้ใช้ผลโดยตรง	การใช้เชิงแนวคิด (Conceptual Use)	การใช้เชิง (Legitimate Use)	การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use)	การใช้เชิงปฏิบัติ (Instrument Use)	
					ด้านบริหารจัดการ	ด้านการจัดการเรียนรู้
ผลการประเมิน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละชั้น	ผลการเปรียบเทียบค่าเป้าหมายที่ประกาศไว้	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูภาษาไทย ประชุมอภิปรายถึงความเหมาะสม/ไม่เหมาะสมของผลประเมิน และพิจารณาว่าต่ำกว่า/บรรลุ เป้าหมาย ค่าเป้าหมาย	ครูภาษาไทย จัดทำสารสนเทศผลการประเมิน แสดงถึง การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ ค่าเป้าหมาย สถานศึกษา การเปรียบเทียบผล ระดับอื่นๆ เช่น ระดับเครือข่าย ระดับจังหวัด/บริเวณ	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูภาษาไทย นำผลการประชุมมาอ้างอิงในเอกสาร ระดับโรงเรียน และระดับชั้นเรียน เช่น ระบุในความสำเร็จ และความเป็นมา	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง ดำเนินการใช้ผลเชิงปฏิบัติดังนี้ 1) กำหนดค่าเป้าหมายพัฒนาประเด็น พิจารณาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 2) จัดทำ/ปรับโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย	ครูภาษาไทย ดำเนินการใช้ผลเชิงปฏิบัติ ดังนี้ 1) นำค่าเป้าหมายมากำหนดจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด /แผนการเรียนรู้ตาม 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตาม ตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย / แผนการเรียนรู้เรียน/แผนการสอนซ่อมเสริม/สื่อ/แผนการวัดและประเมิน ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย
ผลการประเมิน 2) ความสามารถในการสื่อสารภาษาไทย	ผลการเปรียบเทียบค่าเป้าหมายที่ประกาศไว้	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูภาษาไทย ประชุมอภิปรายถึงความเหมาะสม/ไม่เหมาะสมของผลประเมิน และพิจารณาว่าต่ำกว่า/บรรลุ เป้าหมาย ค่าเป้าหมาย	ครูภาษาไทย จัดทำสารสนเทศผลการประเมิน แสดงถึง การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ ค่าเป้าหมาย สถานศึกษา การเปรียบเทียบผล ระดับอื่นๆ เช่น ระดับเครือข่าย ระดับจังหวัด/บริเวณ	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูภาษาไทย นำผลการประชุมมาอ้างอิงในเอกสาร ระดับโรงเรียน และระดับชั้นเรียน เช่น ระบุในความสำเร็จ และความเป็นมา	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง ดำเนินการใช้ผลเชิงปฏิบัติดังนี้ 1) กำหนดค่าเป้าหมายพัฒนาประเด็น พิจารณาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 2) จัดทำ/ปรับโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย	ครูภาษาไทย ดำเนินการใช้ผลเชิงปฏิบัติ ดังนี้ 1) นำค่าเป้าหมายมากำหนดจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด /แผนการเรียนรู้ตาม 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตาม ตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย / แผนการเรียนรู้เรียน/แผนการวัดและประเมิน ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

ตัวอย่าง การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพภายใน	ผู้ให้ผลโดยตรง	การใช้เชิงแนวคิด (Conceptual Use)	การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use)	การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use)	การใช้เชิงปฏิบัติ (Instrument Use)
ผลการประเมิน 1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษา กำหนดชัดเจน	ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ หัวหน้างาน 4 งาน ครูทุกคน	ผู้บริหารและครูทุกคน ประชุมอภิปรายถึงผลการประเมิน ประเด็นความสอดคล้องของเป้าหมายในการพัฒนา, วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา	ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพในหัวหน้างาน 4 งาน นำผลการประเมินมาอ้างอิงในเอกสารระดับโรงเรียน เช่น แผนพัฒนาการจัดการศึกษา การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ กับค่าเป้าหมาย สถานศึกษา -พิจารณาการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของ	ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพในหัวหน้างาน 4 งาน นำผลการประเมินมาอ้างอิงในเอกสารระดับโรงเรียน เช่น แผนพัฒนาการจัดการศึกษา การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ กับค่าเป้าหมาย สถานศึกษา -พิจารณาการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครูทุกคน ดำเนินการใช้ผลเชิงปฏิบัติ 1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา และตัวชี้วัดของหลักสูตร 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดของหลักสูตรและให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา/โครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย 3) ติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาการเรียนรู้โดยประเมินตามตัวชี้วัด และงานอื่นที่รับผิดชอบ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ทุกตัวชี้วัด และทุกหน่วยการเรียนรู้ เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายของสถานศึกษา กำหนด 5) จัดทำรายงานประเมินตามประเด็นพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกตัวชี้วัด ทุกหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่รับผิดชอบ

ตัวอย่าง การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการประเมินคุณภาพภายใน	ผู้ผลิตโดยตรง	การใช้เชิงแนวคิด (Conceptual Use)	การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use)	การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use)	การใช้เชิงปฏิบัติ (Instrument Use)
ผลการประเมิน 1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม 1.1 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับรายบุคคล	ผลการเปรียบเทียบค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้ ผลการเปรียบเทียบค่าเป้าหมาย/สูงกว่าเป้าหมาย	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการในและครูทุกคน ประชุมอภิปรายประเด็นถึงประเด็นผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับรายบุคคล	ครูวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการใน จัดทำสารสนเทศ ผลการประเมิน การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบกับเป้าหมาย สถานศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมาย	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการใน นิเทศภายใน นำผลการประเมินมาอ้างอิงในเอกสาร ระดับโรงเรียน	ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูประจำวิชา ดำเนินการใช้ผลเชิงปฏิบัติ 1) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับรายบุคคล และวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 3) ติดตามความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ว่าสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 4) ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม 5) ร่วมจัดทำรายงานประเมินตนเอง (มาตรฐานที่ 3)

ตัวอย่าง การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพในที่มีประสิทธิภาพ

ผลการประเมิน	เปรียบเทียบค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้	ผู้ชี้แจงโดยตรง	การใช้เชิงแนวคิด (Conceptual Use)	การใช้เชิงตัวอักษร (Symbolic Use)	การบริหารจัดการ	การใช้เชิงปฏิบัติ (Instrument Use)
<p>-การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายใน</p> <p>ผลการประเมิน</p> <p>ภายในเพื่อ</p> <p>ยกระดับคุณภาพ</p> <p>การศึกษาระดับ</p> <p>ให้ดีขึ้น</p> <p>1.สถานศึกษา</p> <p>จัดวางระบบ</p> <p>การประกัน</p> <p>คุณภาพของ</p> <p>สถานศึกษาที่</p> <p>ส่งผลต่อ</p> <p>คุณภาพผู้เรียน</p> <p>อย่างเป็น</p> <p>รูปธรรม มี</p> <p>ขั้นตอนอย่าง</p> <p>ชัดเจน และมี</p> <p>ความเป็นไปได้</p> <p>ในการปฏิบัติ</p>	<p>ผลการเปรียบเทียบ</p> <p>อาจต่ำกว่า/</p> <p>บรรลุเป้าหมาย</p> <p>/สูงกว่า</p> <p>เป้าหมาย</p>	<p>-ครูผู้รับ</p> <p>ผิดชอบงาน</p> <p>ประกัน</p> <p>คุณภาพ</p> <p>ภายใน</p> <p>-ผู้บริหาร</p> <p>สถานศึกษา</p> <p>-ครูทุกคน</p>	<p>ผู้บริหาร</p> <p>ครูผู้รับผิดชอบ</p> <p>งานประกัน</p> <p>คุณภาพภายใน</p> <p>จัดทำสารสนเทศ</p> <p>ผลการประเมิน</p> <p>การวิเคราะห์</p> <p>การเปรียบเทียบ</p> <p>กับค่าเป้าหมาย</p> <p>สถานศึกษา</p> <p>เปรียบเทียบ</p> <p>การประกัน</p> <p>คุณภาพภายในกับ</p> <p>สถานศึกษาอื่นๆ</p>	<p>ผู้บริหาร</p> <p>ครูผู้รับ</p> <p>ผิดชอบงาน</p> <p>ประกัน</p> <p>คุณภาพภายใน</p> <p>นำผลการ</p> <p>ประเมินมา</p> <p>อ้างอิงใน</p> <p>เอกสาร</p> <p>ระดับโรงเรียน</p> <p>เช่น โครงการ</p> <p>ประกันคุณภาพ</p> <p>ภายใน</p> <p>ครูทุกคน</p> <p>นำผลการ</p> <p>ประเมินใน</p> <p>ประเด็น</p> <p>พิจารณาที่</p> <p>สอดคล้องกับ</p> <p>ตัวชี้วัดมา</p> <p>อ้างอิงใน</p> <p>เอกสาร</p> <p>ระดับชั้นเรียน</p>	<p>ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงาน</p> <p>ใช้ผลเชิงปฏิบัติดังนี้</p> <p>1) กำหนดค่าเป้าหมายประเด็น</p> <p>พิจารณาจัดวางระบบการประกัน</p> <p>คุณภาพของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ</p> <p>คุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม</p> <p>2) จัดทำ/ปรับปรุงโครงการประกัน</p> <p>คุณภาพภายใน</p> <p>3) ติดตามการดำเนินงานโครงการ</p> <p>ประกันคุณภาพภายใน</p> <p>-นิเทศติดตามการดำเนินการประกัน</p> <p>คุณภาพภายในระดับโรงเรียน</p> <p>4) ประเมินผลตามประเด็นพิจารณา</p> <p>ภายใน</p>	<p>ครูทุกคน ดำเนินการใช้ผลเชิงปฏิบัติ</p> <p>ดังนี้</p> <p>1) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาการ</p> <p>เรียนรู้ตามแนวทางการประกัน</p> <p>คุณภาพภายในระดับชั้นเรียน</p> <p>กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนา</p> <p>ผู้เรียน</p> <p>2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตาม</p> <p>ตัวชี้วัดหลักสูตร จัดกระบวนการ</p> <p>เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>3) ติดตามความก้าวหน้าในการจัดการ</p> <p>เรียนรู้ และให้ความร่วมมือในการ</p> <p>ติดตามและนิเทศภายใน</p> <p>4) ประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด</p> <p>และทุกหน่วยการเรียนรู้ เปรียบเทียบ</p> <p>กับค่าเป้าหมาย</p> <p>5) จัดทำรายงานผลการเรียนรู้ตาม</p> <p>ตัวชี้วัด และทุกหน่วยการเรียนรู้ และ</p> <p>ร่วมจัดทำรายงานประเมินคุณภาพ</p> <p>ภายในของสถานศึกษา</p>

หลังจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการในระยะที่ 1 ที่มณฑลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่จะดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพร้อมในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำแผนการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน จากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการในระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระยะที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมๆ กัน ทั้งนี้เนื่องจากในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการกำกับติดตาม ก็จะติดตามดูความก้าวหน้า ส่งเสริมการปฏิบัติงานให้ดำเนินการไปด้วยดี สำหรับการกำกับติดตาม มีขั้นตอนดังตารางที่ 4.20

ระยะที่ 3 การกำกับติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนย่อย ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แนวทางการกำกับติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษา

กิจกรรมการกำกับติดตาม	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน	คำสั่งคณะกรรมการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นที่ 2 คณะกรรมการกำกับ ติดตามดำเนินการติดตามการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินของผู้ใช้ผลการประเมินโดยตรง	คณะกรรมการตามคำสั่ง/ผู้กำกับติดตาม	ผลการกำกับ ติดตามการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นที่ 3 อภิปรายผลการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) เพื่อสรุปบทเรียน (learning) และเพื่อการปรับปรุง (improve)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน	ความเข้าใจร่วมกันถึงการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา/บันทึกประชุม

ตัวอย่าง การกำหนดคณะกรรมการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	คณะกรรมการกำกับติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	
	ผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้กำกับติดตาม
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน		ผู้บริหารสถานศึกษา
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา ครู วิชาการ ครูทุกคน	ครูวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้าสายชั้น ผู้รับคำสั่งแต่งตั้ง
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น		
-ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย	ครูภาษาไทย	
-ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ	ครูภาษาอังกฤษ	
-ความสามารถในการคิดคำนวณ	ครูคณิตศาสตร์	

ตัวอย่าง การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมิน	ผู้ใช้ผลโดยตรง	การใช้เชิงแนวคิด (Conceptual use)	การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use)	การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ	
				การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use) ด้านบริหารจัดการ	การใช้เชิงปฏิบัติ (Instrument use) ด้านการจัดการเรียนรู้
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูภาษาไทย	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูภาษาไทย ได้จัดทำ สารสนเทศผล การประเมินโดย เปรียบเทียบกับ ค่าเป้าหมาย สถานศึกษา เปรียบเทียบผล ระดับอื่นๆ เช่น ระดับเครือข่าย โรงเรียน	ดูว่า ครู วิชาการ ครูภาษาไทย นำผลการประเมิน มาอ้างอิงในเอกสาร ระดับโรงเรียนและ ระดับชั้นเรียน เช่น ความสำคัญและ ความจำเป็นของ โครงการส่งเสริมการ อ่านภาษาไทย นำ ผลมาอ้างอิงในการ จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ วิจัยชั้นเรียน เกี่ยวกับ การพัฒนา การอ่าน	ดูว่า ผู้บริหาร ครูวิชาการ ผู้รับ คำสั่งแต่งตั้ง ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร 1) กำหนดค่าเป้าหมายประเด็นพิจารณา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 2) จัดทำหรือปรับโครงการเกี่ยวกับการ พัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย -จัดทำโครงการนี้สอดคล้องตามการพัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 3) ติดตามความก้าวหน้าของ โครงการส่งเสริมการ อ่านภาษาไทย นำ ผลมาอ้างอิงในการ จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ วิจัยชั้นเรียน	ดูว่า ครูภาษาไทย ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร 1) นำค่าเป้าหมายที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับตัวชี้วัด /แผนการเรียนรู้/กำหนด เป้าหมายการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่พัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย / แผนการเรียนรู้/แผนการสอนต่อเสริม/สื่อ/แผนการ วัดและประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย 3) ติดตามความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้พัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย โดย ประเมินตามตัวชี้วัด/สรุปผลการประเมินแต่ละหน่วย 4) ประเมินผลการเรียนรู้/ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 5) จัดทำรายงานประเมินประเด็นความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย และร่วมจัดทำรายงานประเมิน คุณภาพภายใน
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา	ผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูภาษาไทย	ดูว่า ครู วิชาการ ครูภาษาไทย ได้จัดทำ สารสนเทศผล การประเมินโดย เปรียบเทียบกับ ค่าเป้าหมาย สถานศึกษา เปรียบเทียบผล ระดับอื่นๆ เช่น ระดับเครือข่าย โรงเรียน	ดูว่า ผู้บริหาร ครูวิชาการ ผู้รับ คำสั่งแต่งตั้ง ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร 1) กำหนดค่าเป้าหมายประเด็นพิจารณา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 2) จัดทำหรือปรับโครงการเกี่ยวกับการ พัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย -จัดทำโครงการนี้สอดคล้องตามการพัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การ สื่อสารภาษาไทย 3) ติดตามความก้าวหน้าของ โครงการส่งเสริมการ อ่านภาษาไทย นำ ผลมาอ้างอิงในการ จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ วิจัยชั้นเรียน	ดูว่า ผู้บริหาร ครูวิชาการ ผู้รับ คำสั่งแต่งตั้ง ได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร 1) กำหนดค่าเป้าหมายประเด็นพิจารณา ความสามารถในการอ่าน เขียน การ สื่อสารภาษาไทย 2) จัดทำหรือปรับโครงการเกี่ยวกับการ พัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การ สื่อสารภาษาไทย -จัดทำโครงการนี้สอดคล้องตามการพัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การ สื่อสารภาษาไทย 3) ติดตามความก้าวหน้าของ โครงการส่งเสริมการ อ่านภาษาไทย นำ ผลมาอ้างอิงในการ จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้ วิจัยชั้นเรียน	ดูว่า ครูภาษาไทย ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร 1) นำค่าเป้าหมายที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับตัวชี้วัด /แผนการเรียนรู้/กำหนด เป้าหมายการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดที่พัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย / แผนการเรียนรู้/แผนการ สอนต่อเสริม/สื่อ/แผนการ วัดและประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย 3) ติดตามความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้พัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย โดย ประเมินตามตัวชี้วัด/สรุปผลการประเมินแต่ละหน่วย 4) ประเมินผลการเรียนรู้/ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 5) จัดทำรายงานประเมินประเด็นความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย และร่วมจัดทำรายงานประเมิน คุณภาพภายใน

6. ด้านผลผลิต (output) เป็นผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

6.1 ผลการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use) และการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ด้านบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use) และการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use)

2) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ดังนี้ 2.1) ด้านการบริหารจัดการ

2.2) ด้านการจัดการเรียนรู้

6.2 คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

7. ด้านข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เป็นสารสนเทศจากการประเมินด้านผลผลิต ดังนี้

7.1 ข้อมูลป้อนกลับจากผลประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูและผู้บริหารสถานศึกษา

7.2 ข้อมูลป้อนกลับจากผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในเกี่ยวกับจุดเด่น จุดควรพัฒนาในแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน

การให้ข้อมูลป้อนกลับช่วยให้สถานศึกษา ที่มิเนตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการของระบบ

ตัวอย่าง การรายงานผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ส่วนที่ 4 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาไปปรับเปลี่ยนกิจกรรมด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ (ปฏิบัติอย่างไร)

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย

ด้านการจัดการเรียนรู้

ด้านบริหารจัดการ.....

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา

ตัวอย่าง การจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการนำผลการประเมิน
ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพมี 4 ระดับ ดังนี้ระดับ 4 ดีเยี่ยม ระดับ 3 ดี ระดับ 2 พอใช้ ระดับ 1 ปรับปรุง

ตาราง ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1

มาตรฐาน	ประเด็นพิจารณา/ตัวบ่งชี้	ระดับ คุณภาพ	เป้าหมายที่ ประกาศไว้	ผลการ เปรียบเทียบ
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของ ผู้เรียน	1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน			
	1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น			
	ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ความสามารถในคิดคำนวณ			
	2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา			
	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ ความสามารถในการอภิปราย ความสามารถในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความสามารถในการแก้ปัญหา			
	3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร			
	4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา			
	5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัด ระดับชาติ			
	6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน			
	1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน			
	1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดย ไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม			
	2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย			
	3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย			
	4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม			
	สรุประดับคุณภาพ			
มาตรฐานที่ 1				

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์
ของแต่ละระดับชั้น

ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....ผู้เรียน.....

จุดเด่น

จุดควรพัฒนา.....

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 1.1 ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ในปีการศึกษา 2561

บทบาทของผู้ใช้ระบบ ผู้ใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยทีมนิเทศ และสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู

บทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ทีมนิเทศ ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นระบบที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้สำหรับการส่งเสริมให้สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่หลักของศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำโครงการส่งเสริมระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังและแผนการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง

2. จัดหาทีมนิเทศที่ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์เสนอแต่งตั้งคำสั่งคณะกรรมการนิเทศ หรือทีมนิเทศ

3. พัฒนาคุณลักษณะของทีมนิเทศเพื่อทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) โดยการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง และให้มีความรู้ ความสามารถในการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทของสถานศึกษา ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นระบบที่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีบทบาทสำคัญคือ ดำเนินประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ และกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามระบบนี้เป็นผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator)

ผู้บริหารสถานศึกษา ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำโครงการพัฒนาระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. ให้ความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการขับเคลื่อนตามองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความตระหนัก สร้างเจตคติที่ดีต่อการประเมินเพื่อมุ่งเน้นการใช้ผลและร่วมพัฒนาครูให้มีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินจนสามารถดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

5. มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ประเมิน ผู้กำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับงานปกติ (ตามตัวอย่างในกรอบการประเมินในคู่มือการใช้ระบบ)

6. กรณีที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ได้ดำเนินการโครงการนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการโดยสถานศึกษาเอง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูดำเนินประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ และกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการจัดหางบประมาณ จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน (รายละเอียดตามหลักสูตรฝึกอบรม) และดำเนินการขับเคลื่อนให้ครูทุกคนร่วมกันดำเนินการ

ครูวิชาการ/ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีประสบการณ์ในการประเมินคุณภาพภายในและจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ดังนั้น จึงควรมีบทบาทเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนครู ประสานงานระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและทีมนิเทศ

ครู มีบทบาทดังนี้

1. ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

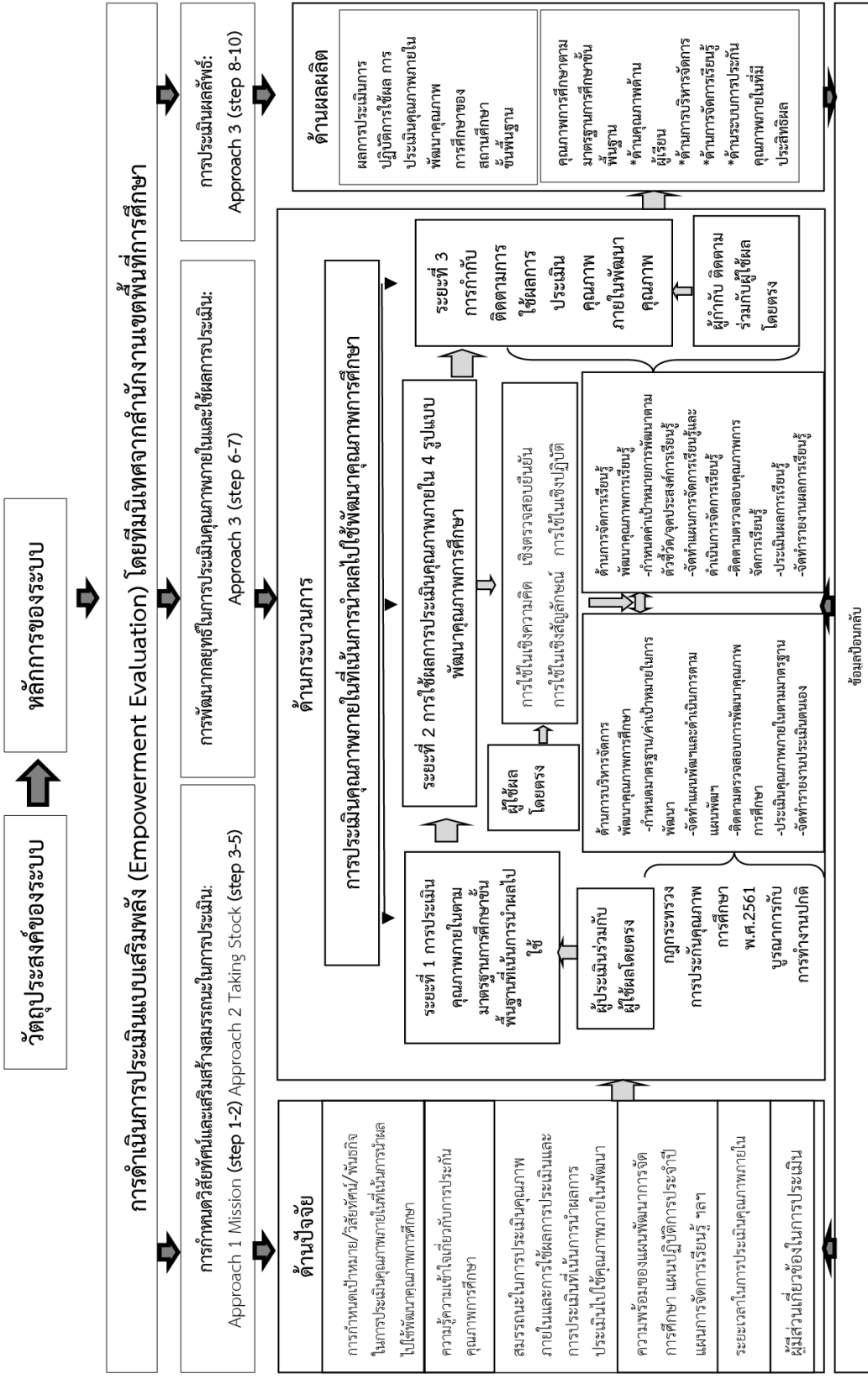
2. ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมิน ผู้กำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามคำสั่งของสถานศึกษา

3. ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับงานปกติ (ตามตัวอย่างในกรอบการประเมินในคู่มือการใช้ระบบ)

4. ดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

ได้ (ร่าง) ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ที่แสดงถึงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบย่อย และที่มโนทัศน์ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้แต่ละองค์ประกอบย่อยมีความพร้อม ทำให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์คือ คุณภาพการปฏิบัติงานใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแผนภาพที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการใช้การประเมิน

2.2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง) โดยผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.2.2.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ระบบการประเมินมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) อยู่ระดับมาก (\bar{X} = 4.36, $S.D.$ = 0.25, $C.V.(%)$ = 5.73) มีด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.28, $S.D.$ = 0.18, $C.V.(%)$ = 4.21) มีคุณภาพด้านความเหมาะสม (propriety) อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.44, $S.D.$ = 0.17, $C.V.(%)$ = 3.83) และ มีคุณภาพด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.68, $S.D.$ = 0.23, $C.V.(%)$ = 4.91) ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในโดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการ	ระดับคุณภาพ			
	\bar{X}	$S.D.$	$C.V. (%)$	ความหมาย
ด้านความมีประโยชน์ (utility)				
1.ระบบประเมินมีการระบุผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินและใช้ผลการประเมินไว้ชัดเจน	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
2.ผู้ประเมินได้รับการพัฒนาความสามารถในการประเมินทำให้ผลการประเมินน่าเชื่อถือ	4.40	0.55	12.50	มาก
3.การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended users)	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
4. ผลที่ได้จากการประเมินมีความสอดคล้องกับความจำเป็นในกำหนดเป้าหมายและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.20	0.45	10.71	มาก
5.การแปลความหมายและการตัดสินผลการประเมินมีความชัดเจนสอดคล้องกับแนวการประเมินของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
6.การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/ตัวบ่งชี้/มาตรฐานเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.00	0.00	0.00	มาก
7.การรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) กะทัดรัดเน้นเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญของการประเมิน	4.40	0.55	12.50	มาก
8. ระบบการประเมินมีการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาชัดเจน	4.40	0.55	12.50	มาก
9.ระบบการประเมินช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน จึงร่วมกันประเมินและใช้ผลการประเมินได้ในทิศทางเดียวกัน	4.20	0.45	10.71	มาก
10.ระบบการประเมินช่วยให้เกิดผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	4.00	0.00	0.00	มาก
เฉลี่ย	4.36	0.25	5.73	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ระดับคุณภาพ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility)				
1. วิธีการและขั้นตอนเหมาะสมกับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00	0.00	0	มาก
2. ระบบการประเมินมีความทันสมัยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
3. ระบบการประเมินมีความชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.20	0.45	10.71	มาก
4. ผลที่ได้จากระบบประเมินมีความคุ้มค่ากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.40	0.55	12.5	มาก
5. ระบบมีวิธีการและขั้นตอนที่ไม่ทำให้สถานศึกษาสิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์	4.00	0.00	0	มาก
เฉลี่ย	4.28	0.18	4.21	มาก
ด้านความเหมาะสม (propriety)				
1. ระบบการประเมินมีวิธีการและขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.00	0.00	0	มาก
2. ระบบการประเมินมีทฤษฎีทางการประเมินและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษารองรับ	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
3. ระบบการประเมินส่งเสริมให้บุคลากรได้ประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับภาระงานปกติ	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
4. บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็นในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน	4.40	0.55	12.5	มาก
5. ระบบการประเมินทำให้หน่วยงานต้นสังกัดได้ส่งเสริม สนับสนุนการประเมินคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.44	0.17	3.83	มาก
ด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy)				
1. ระบบการประเมินระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
2. มีการวิเคราะห์บริบทและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
3. มีการบรรยายวัตถุประสงค์การประเมิน หลักการ นิยามศัพท์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
4. มีระบุแหล่งข้อมูล การได้มาของข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ผู้ใช้ผลการประเมินอย่างชัดเจน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
5. มีการวางแผนการประเมิน การออกแบบการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรงและสอดคล้องกับภาระงานที่รับผิดชอบ	5.00	0.00	0	มากที่สุด

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ระดับคุณภาพ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
6. ระบบการประเมินคุณภาพภายในอำนวยความสะดวกให้นำผลการประเมินไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภาระงานที่รับผิดชอบโดยตรง	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
7. การประเมินถูกต้องตามหลักการประเมินและมีความสอดคล้องกับแนวทางของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
8. มีการจัดระบบขั้นตอนการดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำรายงานผลการประเมิน การใช้ผลการประเมิน และการกำกับการติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.68	0.23	4.91	มากที่สุด

2.2.2.2 ผลการประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้ระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับคู่มือให้กะทัดรัดขึ้น และให้เพิ่มรายละเอียดของแบบฟอร์มการรายงานประเมินตนเอง ซึ่งผลการประเมินคู่มือการใช้ระบบประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านรูปเล่มมีความเหมาะสม ระดับมาก ($\bar{X} = 4.40, S.D.=0.43, C.V. (%)=9.77$) เนื้อหาที่มีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.42, C.V. (%)=9.13$) และด้านการนำไปใช้ประโยชน์มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.22, C.V. (%) = 4.78$) ประเด็นขนาดรูปเล่มมีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันมากกว่า 20 ($C.V. (%)=22.11$) ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 คุณภาพของคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการ	ระดับความเหมาะสม			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
รูปเล่ม				
1. รูปแบบคู่มือมีความน่าสนใจ	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
3. ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	3.80	0.84	22.11	มาก
เฉลี่ย	4.40	0.43	9.77	มาก
เนื้อหา				
1. เนื้อหาครอบคลุมและเหมาะสม	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
2. ลำดับเนื้อหาสอดคล้องและเชื่อมโยงลำดับการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.60	0.42	9.13	มากที่สุด

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

รายการ	ระดับความเหมาะสม			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
ด้านการนำไปใช้ประโยชน์				
1. สามารถนำคู่มือไปใช้ปฏิบัติการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จริง	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
2. ผู้ใช้คู่มือสามารถศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนในคู่มือได้จริง	4.20	0.45	10.71	มาก
เฉลี่ย	4.60	0.22	4.78	มากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

การทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ฉบับร่าง) กับโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้ 1) เป็นโรงเรียนที่มีครูครบชั้น 2) เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ที่เต็มใจให้ความร่วมมือทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเต็มใจที่จะเข้าร่วมทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน โดยทีมนิเทศทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินการทดลองใช้ดำเนินการตามขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง 3 ขั้นตอน และ 10 ขั้นตอนย่อย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลังทั้ง 10 หลักการในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอผลการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง เป็น 4 ตอน คือ 3.1) ความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3.2) ผลการตรวจสอบพฤติกรรมตาม 10 หลักการของการประเมินแบบเสริมพลัง 3.3) ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3.4) ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมิน คุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากผลการประเมินผลความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า หลังการอบรมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา และครูทั้ง 3 แห่ง มีความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีโมโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาสูงกว่าคะแนนเป้าหมายที่วางไว้คือ มีคะแนนร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจในการอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 4.23 – 4.25

ตารางที่ 4.23 ความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

	โรงเรียน A (N=9)			โรงเรียน B (N=19)			โรงเรียน C (N=27)								
	ก่อนอบรม	หลังอบรม	t	ก่อนอบรม	หลังอบรม	t	ก่อนอบรม	หลังอบรม	t						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
ความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายใน และการใช้ผลการประเมิน (30 คะแนน)	14.22	2.28	23.00	1.12	8.81*	12.32	2.52	22.95	2.50	14.40*	10.78	1.80	22.41	1.80	23.46*

*P<.05

ตารางที่ 4.24 มโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

	โรงเรียน A (N=9)			โรงเรียน B (N=19)			โรงเรียน C (N=27)							
	Min	Max	\bar{X}	S.D.	Min	Max	\bar{X}	S.D.	Min	Max	\bar{X}	S.D.		
	มโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายใน (20 คะแนน)	15.00	20.00	17.33	1.58	2.53*	14.00	19.00	16.84	1.42	14.00	18.00	16.52	1.09

*P<.05

ตารางที่ 4.25 ความพึงพอใจในการอบรมสัมมนาการประเมินที่มีผลการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

	โดยรวม (N=55)			โรงเรียน A (N=9)			โรงเรียน B (N=19)			โรงเรียน C (N=27)					
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)
	1.ด้านปัจจัยอื่น														
1.1 ความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรม	4.38	0.59	13.47	มาก	4.89	0.33	6.75	มาก	4.21	0.42	9.98	มาก	4.33	0.68	15.70
1.2 ความพร้อมของวิทยากร	4.04	0.72	17.82	มาก	4.44	0.53	11.94	มาก	3.89	0.81	20.82	มาก	4.00	0.68	17.00
1.3 วิทยากรมีความรอบรู้ ชัดเจนเนื้อหาที่เสนอ	4.04	0.61	15.10	มาก	4.11	0.78	18.98	มาก	4.21	0.42	9.98	มาก	3.89	0.64	16.45
1.4 ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม															
1) ด้านจุดประสงค์	4.24	0.61	14.39	มาก	4.22	0.44	10.43	มาก	4.37	0.68	15.56	มาก	4.15	0.60	14.46
2) ด้านเนื้อหา	4.04	0.47	11.63	มาก	4.00	0.71	17.75	มาก	4.11	0.32	7.79	มาก	4.00	0.48	12.00
3) ด้านกิจกรรม	4.24	0.64	15.09	มาก	4.22	0.44	10.43	มาก	4.58	0.61	13.32	มาก	4.00	0.62	15.50
4) ด้านสื่อและเอกสาร	4.02	0.53	13.18	มาก	4.22	0.67	15.88	มาก	3.89	0.32	8.23	มาก	4.04	0.59	14.60
5) ด้านการวัดและประเมินผล	3.96	0.67	16.92	มาก	3.89	0.33	8.48	มาก	3.95	0.78	19.75	มาก	4.00	0.68	17.00
1.5 ระยะเวลาในการจัดอบรม	4.27	0.53	12.41	มาก	4.67	0.50	10.71	มาก	4.11	0.57	13.87	มาก	4.26	0.45	10.56
1.6 ความเหมาะสมของสถานที่จัดอบรม	4.22	0.69	16.35	มาก	4.11	0.60	14.60	มาก	4.47	0.61	13.65	มาก	4.07	0.73	17.94
เฉลี่ย	4.14	0.20	4.83	มาก	4.28	0.11	2.57	มาก	4.18	0.18	4.31	มาก	4.07	0.22	5.41

3.2 ผลการตรวจสอบพฤติกรรมตาม 10 หลักการของการประเมินแบบเสริมพลัง

จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังครู และผู้บริหารสถานศึกษาในการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในตามระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย 5 ลักษณะ คือ การฝึกอบรม (training) การอำนวยความสะดวก (facilitation) การให้การสนับสนุน (advocacy) การสร้างความกระจ่าง (illumination) และ การปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง (liberation) ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 5 คน ผลจากการสังเกตและตรวจสอบพฤติกรรมตามหลักการ 10 หลักการตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลังจำนวน 5 ครั้ง สรุปผลได้ดังนี้

1) **หลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น (Improvement)** เมื่อผู้บริหารสถานศึกษา และครูได้รับความกระจ่างเกี่ยวกับระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งได้รับแจ้งผลการศึกษาศาภาพการประเมินคุณภาพภายในและสภาพการใช้ผลการประเมินจากการวิจัยระยะที่ 1 ทำให้ทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษามีแนวโน้มที่จะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยความเต็มใจและกำหนดเป้าหมายวิธีปฏิบัติที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในให้ดีขึ้น

2) **ความเป็นเจ้าของชุมชน (Community ownership)** การฝึกอบรมครั้งนี้ มีกิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษา และครูแต่ละโรงเรียนร่วมกันจัดทำกรอบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาช่วยกันระบุชื่อผู้ใช้ผลโดยตรงในให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และวางแผนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ทั้ง 3 โรงเรียนได้มีกำหนดการดำเนินงานร่วมกันมีความเป็นหนึ่งเดียวกันแต่ละโรงเรียน และมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา

3) **การรวมเข้าด้วยกัน (Inclusion)** ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาทำให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้ทำงานร่วมกัน และมีการตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในร่วมกัน มีการอภิปรายการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาาร่วมกัน และร่วมกันติดตามกำกับการใช้ผลให้ถูกต้อง ตลอดจนการสรุปผลการประเมินรายประเด็นพิจารณาาร่วมกันเพื่อจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา

4) **การมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย (Democratic participation)** ผู้บริหารสถานศึกษา และครูแสดงบทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกันในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น ร่วมทำกรอบประเมินอย่างเปิดเผยมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรงร่วมกันประเมินตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับผลการประเมินคุณภาพภายใน ยอมรับการกำกับ ติดตามการทำงาน มีความภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5) **ความยุติธรรมทางสังคม (Social justice)** ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นธรรมในการยอมรับความคิดเห็นของครูแต่ละคน ครูยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และยอมรับในความแตกต่างของการพัฒนาผู้เรียน/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละประเด็นพิจารณา

6) **ความรู้เกี่ยวกับชุมชน (Community knowledge)** สถานศึกษาได้ปรับการดำเนินงานให้เหมาะกับบริบทสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กมีครูจำนวนน้อย ต้องประเมินคุณภาพภายใน ใช้ผลการประเมินหลายประเด็นพิจารณา ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาททั้งอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือครู มีการปรับจนกับสภาพการปฏิบัติงานของโรงเรียนได้อย่างลงตัว เช่น การกำหนดผู้ใช้ผลโดยตรง ผู้ประเมิน

7) **กลยุทธ์การใช้หลักฐาน (Evidence-based strategies)** ครูและผู้บริหารสถานศึกษาใช้เอกสารหลักฐานในการประเมินคุณภาพภายใน เปรียบเทียบความเหมาะสมของผลการประเมินที่ได้กับเป้าหมาย ยอมรับในความแตกต่างจากเอกสารหลักฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และดำเนินงานโดยเน้นการใช้เอกสารหลักฐานอย่างต่อเนื่อง

8) **การสร้างสมรรถนะ (Capacity building)** ผู้บริหารสถานศึกษา และครูพึงพอใจกับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างสมรรถนะในการประเมินและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้มีมีโน้ตชนที่ถูกต้องในการประเมิน ตระหนักที่จะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามกระบวนการประเมิน มีทักษะในการประเมินและการใช้ผลการประเมิน โครงการฝึกอบรมทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ได้อย่างอิสระ

9) **การเรียนรู้องค์กร (Organizational learning)** การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ตามความรู้ความสามารถของครู ถ้าครูไม่มีความถนัด ก็มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้มีความถูกต้องตามหลักการ และมีการปรับปรุงการดำเนินงานเป็นระยะ ซึ่งสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

10) **ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)** การประเมินแบบเสริมพลังมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการนำผลการประเมิน และการกำกับ ติดตามมาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

สรุปผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูร้อยละ 80 ขึ้นไปมีพฤติกรรมตามหลักการ 10 หลักการตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลัง รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 พฤติกรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง

หลักการ	โรงเรียน A		โรงเรียน B		โรงเรียน C	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปรับปรุงให้ดีขึ้น (Improvement)						
1. ใช้ผลจากการประเมินสภาพปัจจุบันมาวางแผนการปฏิบัติที่ดีในอนาคต	5	100	5	100	5	100
2. ใช้ผลการประเมินปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น	5	100	5	100	5	100
ความเป็นเจ้าของชุมชน (Community ownership)						
1. มีความรับผิดชอบร่วมกันในการประเมินคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับภาระงานปกติ	5	100	5	100	5	100
2. ผู้ประเมินคุณภาพภายในและผู้ใช้ผลการประเมินร่วมกันประเมินอย่างเปิดเผย	5	100	5	100	5	100
3. ผู้ประเมินคุณภาพภายในให้ข้อมูลข้อถ้อยแถลงไปตรงมาเพื่อวางแผนร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษา	5	100	5	100	5	100
4. ผู้ใช้ผลโดยตรงได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเต็มใจ	5	100	5	100	5	100
การรวมเข้าด้วยกัน (Inclusion)						
1. ได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเป้าหมายความสำเร็จขององค์กร	5	100	5	100	5	100
2. รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	5	100	5	100	5	100
3. แลกเปลี่ยนแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน	5	100	5	100	5	100
การมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย (Democratic participation)						
1. แสดงบทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกันในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา	5	100	5	100	5	100
2. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย	5	100	5	100	5	100
3. ใช้การประเมินเป็นเครื่องมือและเป็นกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบทบาทของตนเองอย่างเต็มความสามารถ	5	100	5	100	5	100
ความยุติธรรมทางสังคม (Social justice)						
1. ยอมรับในความแตกต่างของผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/ตัวชี้วัด/มาตรฐาน	5	100	5	100	5	100
2. ใช้ผลการประเมินมาประกอบวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นธรรม	5	100	5	100	5	100

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

หลักการ	โรงเรียน A		โรงเรียน B		โรงเรียน C	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เกี่ยวกับชุมชน (Community knowledge)						
1. การนำหลักการ นโยบายมาปรับใช้ให้เหมาะสมลงตัวกับสภาพสถานศึกษา	5	100	5	100	4	80
2. การออกแบบและปรับปรุงการดำเนินงาน จนประสบความสำเร็จ	5	100	5	100	4	80
กลยุทธ์การใช้หลักฐาน (Evidence-based strategies)						
1. การพิจารณาความเหมาะสมของเอกสารหลักฐานกับหลักการทฤษฎี นโยบาย แนวการปฏิบัติที่ดี	5	100	5	100	4	80
2. ยอมรับการประเมินการดำเนินงานโดยใช้เอกสารหลักฐาน	5	100	5	100	4	80
การสร้างสมรรถนะ (Capacity building)						
1. โครงการฝึกอบรมทำให้มีเจตคติในการใช้ผลการประเมินปรับปรุงการดำเนินงาน	5	100	5	100	5	100
2. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประเมินและหลักการใช้ผลการประเมิน	5	100	5	100	5	100
3. มีทักษะในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	5	100	5	100	5	100
การเรียนรู้องค์กร (Organizational learning)						
1. นำความรู้ หลักการประเมินมาปรับใช้สอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา	5	100	5	100	4	80
2. มีการปรับปรุงการดำเนินงานเป็นระยะจากผลการประเมิน และกำกับ ติดตาม	5	100	5	100	4	80
3. เกิดการเรียนรู้ในการนำหลักการทฤษฎีที่ได้รับมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท	5	100	5	100	4	80
4. เกิดบทเรียนจากการปฏิบัติงาน พร้อมถ่ายทอดเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น	5	100	5	100	4	80
ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)						
1. มีการปรับกิจกรรมการดำเนินงานเพื่อให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด	5	100	5	100	4	80
2. ปรับปรุงค่านิยมของผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย	5	100	5	100	4	80
3. มีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะเพื่อปรับปรุงให้งานบรรลุเป้าหมาย	5	100	5	100	4	80
4. มีการสร้างโครงสร้างเพื่อให้ได้งานที่ดี	5	100	5	100	4	80

3.3 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นำเสนอผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 2 ส่วน คือ 3.3.1) ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3.3.2) ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้

เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ความเข้าใจและมโนทัศน์ที่ถูกต้องในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 1) การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้ โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) เช่น บันทึกประชุม กรอบการประเมินที่ระบุชื่อผู้ใช้ผลโดยตรงคำสั่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานที่ให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) 2) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) เช่น บันทึกการประชุม การอ้างอิงผลการประเมินคุณภาพภายในในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายในกับเป้าหมายหรือกับผลการประเมินเอกสารแสดงถึงการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกมาตรฐานพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) การกำกับติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) เช่น บันทึกการประชุม คำสั่งคณะกรรมการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผลการกำกับติดตาม

3.3.1 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

เมื่อสถานศึกษามีผลการประเมินคุณภาพภายในทุกมาตรฐาน ทุกประเด็นพิจารณา ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ดำเนินการประชุมครูทุกคนเพื่อตรวจสอบผลการประเมินรายประเด็นพิจารณา ในประเด็นของวิธีการดำเนินการประเมิน ความครบถ้วนของสารสนเทศจากการประเมิน 1) อภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงผลประเมิน เครื่องมือในการประเมิน วิธีการประเมิน และวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันหาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเครื่องมือในการประเมินและความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละประเด็นพิจารณา 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินถึงการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การเปรียบเทียบกับผลการประเมินระดับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาให้มีผลการประเมิน

คุณภาพภายในสูงขึ้น 3) ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการ ซึ่งสถานศึกษาปฏิบัติเป็นปกติ และ ครุ นำผลการประเมินคุณภาพภายในส่วนประเด็นพิจารณาที่เกี่ยวข้องโดยตรงมาอ้างอิงในเอกสารด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งใหม่สำหรับครู ทั้ง 3 โรงเรียน และกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในแต่ละประเด็นพิจารณา และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในรายประเด็นพิจารณาไปปรับเปลี่ยนวิถีทัศน์ของสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับกิจกรรม/โครงการให้สอดคล้องกับจุดควรพัฒนา โดยมีการปรับเปลี่ยนแผนพัฒนาต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน แผนการสอนซ่อมเสริม แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แผนกิจกรรม/โครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้าง หรือค้นหาสื่อต่างๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ซึ่งผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

ผลการประเมินโดยทมิไนเทศ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ดังนี้ โรงเรียน A $\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.23$, $C.V. (%) = 5.32$, โรงเรียน B $\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.14$, $C.V. (%) = 3.33$ และ โรงเรียน C $\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.32$, $C.V. (%) = 7.62$

และผลการประเมินโดยสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีค่าเฉลี่ย ดังนี้ โรงเรียน A $\bar{X} = 4.32$, $S.D.=0.18$, $C.V.(%)=4.17$, โรงเรียน B $\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.33$, $C.V. (%) = 7.64$ และ โรงเรียน C $\bar{X} = 4.44$, $S.D.=0.17$, $C.V. (%) = 3.84$

รายละเอียดดังตารางที่ 4.27 – 4.28

ผลการสรุปข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา สำหรับการนำผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ดังนี้

โรงเรียน A ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณามาใช้ตาม 4 รูปแบบให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้เชิงสัญลักษณ์ในด้านการจัดการเรียนรู้ การใช้เชิงปฏิบัติทั้งด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ และควรบันทึกการประชุมให้ละเอียดมากขึ้นในประเด็นการใช้ผลการประเมิน

โรงเรียน B ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณามาใช้ตาม 4 รูปแบบให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้เชิงสัญลักษณ์ในด้านการจัดการเรียนรู้ การใช้เชิงปฏิบัติทั้งด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ และควรบันทึกการประชุมให้ละเอียดมากขึ้นในประเด็นการใช้ผลการประเมิน

โรงเรียน C ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาใช้ทั้ง 4 รูปแบบให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และควรบันทึกการประชุมให้ละเอียดมากขึ้นในประเด็นการใช้ผลการประเมิน

ตารางที่ 4.27 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยทีมนิเทศ (N=5)

รายการ	โรงเรียน A				โรงเรียน B				โรงเรียน C			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา												
1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.40	0.55	12.50	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย วิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.00	0.00	0.00	มาก	4.20	0.45	10.71	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการ	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มาก
4. ครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการจัดการเรียนรู้	4.00	0.71	17.75	มาก	3.80	0.45	11.84	มาก	3.80	0.45	11.84	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิธีสัมพันธ์ของสถานศึกษา/ยกเลิก/ปรับเปลี่ยนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.80	0.45	11.84	มาก	4.00	0.00	0.00	มาก	4.00	0.00	0.00	มาก
เฉลี่ย	4.32	0.23	5.32	มาก	4.20	0.14	3.33	มาก	4.20	0.32	7.62	มาก

ตารางที่ 4.28 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษา (N=5)

รายการ	โรงเรียน A				โรงเรียน B				โรงเรียน C			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา												
1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	4.40	0.55	12.50	มาก	4.20	0.45	10.71	มาก	4.00	0.00	0.00	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย วิเคราะห์หาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.20	0.45	10.71	มาก	4.40	0.55	12.50	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการ	4.20	0.45	10.71	มาก	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
4. ครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารเรียนรู้	4.00	0.00	0.00	มาก	4.00	0.00	0.00	มาก	4.20	0.45	10.71	มาก
5. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิธีทัศน์ของสถานศึกษา/ยกเลิก/ปรับเปลี่ยนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.20	0.45	10.71	มาก	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.32	0.18	4.17	มาก	4.32	0.33	7.64	มาก	4.44	0.17	3.83	มาก

3.3.2 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้

การนำเสนอแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 3.3.2.1) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการ 3.3.2.2) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3.3.2.3) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาไปปรับเปลี่ยนกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้

3.3.2.1 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการปฏิบัติระดับโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ดำเนินกิจกรรมด้านการบริหารจัดการแนวทางตามกฎกระทรวง พ.ศ.2553 และปรับตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 คือ 1) กำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน เมื่อสถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในและได้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครู วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา แล้วนำมากำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาโดยกำหนดให้สูงกว่าผลการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้เพื่อให้เป้าหมายในการพัฒนาสูงขึ้น นอกจากนี้ยังกำหนดค่าเป้าหมายตามหลักสูตร ตามการบริหารงาน 4 งานของสถานศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ทำประกาศมาตรฐานและค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีการวิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนกิจกรรมโครงการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา และผลการประเมินอื่นๆ เช่น จากการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามภาระงานหลักของสถานศึกษา 4 งาน และนโยบายของต้นสังกัด จากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มาปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการต่างๆ ปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ พันธกิจ กิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ให้สอดคล้องกัน และผู้บริหารสถานศึกษา และครู ร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ 3) ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน โดยผู้บริหารสถานศึกษาประชุมร่วมกับครู จัดทำกำหนดการติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ว่าดำเนินการตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ควรหากิจกรรมสื่อใดมาพัฒนาผู้เรียน และตระหนักถึงการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 4) การประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษา ตามกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สารสนเทศจากการประเมิน และเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้ 5) รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาให้สะดวกต่อการนำไปใช้ และจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ

ซึ่งผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการ โดยที่मितศ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีระดับการใช้ผลในเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการ ดังนี้ โรงเรียน A และ C อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.47, $S.D.$ =0.14, $C.V.$ (%) =3.13 และ \bar{X} =4.47, $S.D.$ =0.27, $C.V.$ (%)=6.04) ตามลำดับ ส่วนโรงเรียน B ระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.63, $S.D.$ =0.30, $C.V.$ (%) =6.48) และผลการประเมินโดยสถานศึกษาพบว่าสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีระดับการใช้อยู่ในระดับมากที่สุด (โรงเรียน A \bar{X} =4.50 $S.D.$ =0.12, $C.V.$ (%) =2.67, โรงเรียน B \bar{X} =4.57, $S.D.$ =0.37, $C.V.$ (%) =8.10 และ โรงเรียน C \bar{X} =4.53, $S.D.$ =0.30, $C.V.$ (%) =6.62 ดังตารางที่ 4.29 – 4.30

ผลการสรุปข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนาสำหรับปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ดังนี้ กิจกรรมในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงานโครงการ ยังแสดงความเชื่อมโยงไม่ชัดเจนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในแต่ละประเด็นไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 4.29 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยที่มีนิเทศ (N=5)

รายการ	โรงเรียน A					โรงเรียน B					โรงเรียน C				
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย		\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย		\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านบริหารจัดการ															
1. สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานโดยใช้ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายใน	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด		5.00	0.00	0.00	มากที่สุด		5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	
2. สถานศึกษาดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาจากภารกิจ/วิสัยทัศน์ พัฒนาคุณภาพภายใน	4.40	0.55	12.50	มาก		4.60	0.55	11.96	มากที่สุด		4.40	0.55	12.50	มาก	
3. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/โครงการ/กิจกรรม โดยมีผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการดำเนินงานกิจกรรม	3.80	0.84	22.11	มาก		4.40	0.55	12.50	มาก		4.40	0.55	12.50	มาก	
4. สถานศึกษาได้ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษากลับประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	4.00	0.71	17.75	มาก		4.40	0.55	12.50	มาก		3.80	0.84	22.11	มาก	
5. สถานศึกษาได้รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาและเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด		4.60	0.55	11.96	มากที่สุด		4.40	0.55	12.50	มาก	
6. สถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด		4.80	0.45	9.38	มากที่สุด		4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	
เฉลี่ย	4.47	0.14	3.13	มาก		4.63	0.30	6.48	มากที่สุด		4.47	0.27	6.04	มาก	

ตารางที่ 4.30 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยครูและผู้บริหารสถานศึกษา (N=5)

รายการ	โรงเรียน A			โรงเรียน B			โรงเรียน C					
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านบริหารจัดการ												
1. สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพภายใน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
2. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาจากทวิเคราะห์สภาพจากการประเมินคุณภาพภายใน	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
3. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/โครงการ/กิจกรรม โดยนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการดำเนินงานกิจกรรม	4.00	0.00	0.00	มาก	4.40	0.55	12.50	มาก	4.00	0.00	0.00	มาก
4. สถานศึกษาได้ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	4.20	0.45	10.71	มาก	4.40	0.55	12.50	มาก	4.00	0.00	0.00	มาก
5. สถานศึกษาได้รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาและเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
6. สถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.50	0.12	2.67	มากที่สุด	4.57	0.37	8.10	มากที่สุด	4.53	0.30	6.62	มากที่สุด

3.3.2.2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ให้ครูยึดแนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เป็นการปฏิบัติระดับชั้นเรียน ตามแนวทางสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. ที่ได้ปรับมาจากแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และปรับตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยครูในสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ปฏิบัติแนวทางเดียวกัน คือ 1) นำค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้มากำหนดเป็นค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถต่างๆ ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน 2) นำผลการประเมินคุณภาพภายใน และสารสนเทศจากการประเมิน เช่น จุดเด่น จุดควรพัฒนา และวิธีการพัฒนาในรอบการประเมินที่ผ่านมา มาพิจารณาวางแผนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่สอดคล้องประเด็นพิจารณานั้นๆ อย่างไรก็ตามให้ดีขึ้นกว่าเดิม และดำเนินการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนที่ออกแบบไว้ 3) ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ เช่น ประเมินระหว่างเรียน รวมทั้งครูให้ความร่วมมือในการนิเทศ ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 4) ครูประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านเจตพิสัยทุกหน่วยการเรียนรู้ 5) ครูจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย และรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น การใช้ผลการประเมินมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้นำผลการประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ไปเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้นักเรียนได้ฝึกการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยทุกหน่วยการเรียนรู้ และกิจกรรมอื่นๆ ดังนี้

“เมื่อสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในไปกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระดับสถานศึกษา ครูดำเนินการ 1) ครูผู้สอนภาษาไทยนำเป้าหมายในการพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยที่สถานศึกษาประกาศไว้มาระบุลงในแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยในรูปแบบต่างๆ 2) ครูจัดทำแผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ และดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ โดยการวางแผนพัฒนาให้ดีขึ้น โดยจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียนพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย แผนการสอนซ่อมเสริม ครูจัดทำสื่อในการพัฒนา เช่น บัตรคำ สื่อการสอนนิทาน บทร้องเล่น จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การอ่าน) จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การเขียน) กิจกรรมภาษาไทยหน้าเสาธง สื่อใบงาน แบบฝึกทักษะการอ่าน แบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร กลอนช่วยจำคำในภาษาไทย ใบความรู้เกี่ยวกับมาตราตัวสะกดและเรื่องอื่นๆ 3) ครูติดตาม โดยการประเมินเป็นระยะๆ เช่น ประเมินพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยทุกหน่วยการเรียนรู้และเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และดำเนินการพัฒนาต่อไป จนสิ้นปีการศึกษา 4) ประเมินการเรียนรู้ในมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยร่วมกับผู้ประเมินตามคำสั่งของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกร

ประเมินผลรวมเพื่อนำผลการประเมินเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมาย และบรรยายสภาพการดำเนินการพัฒนา ระบุจุดเด่น จุดควรพัฒนาต่อไป และ5)จัดทำรายงานผลการประเมินการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ และร่วมกับผู้ประเมินตามคำสั่งจัดทำรายงานการประเมินมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยให้กับผู้รับผิดชอบของสถานศึกษา”

ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยทีมนิเทศ (N=5) พบว่า ครูในสถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีระดับการใช้ผลในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (โรงเรียน A $\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.36$, $C.V.(%)=8.70$ และ $\bar{X}=4.47$ $S.D.=0.14$, $C.V.(%)=3.13$ และ $\bar{X}=4.14$, $S.D.=0.20$, $C.V.(%)=4.83$) แต่ในประเด็นครูกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถต่างๆ ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานและครูดำเนินการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนที่ออกแบบไว้โดยใช้ผลการประเมิน มีค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผันมากกว่า 20 ($C.V.(%)=25.00$, 22.11) และผลการประเมิน โดยสถานศึกษา พบว่า โรงเรียน A อยู่ในระดับมาก (โรงเรียน A $\bar{X}=4.46$, $S.D.=0.16$, $C.V.(%)=3.59$) ส่วนโรงเรียน B และ C อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, $S.D.=0.37$, $C.V.(%)=7.99$ และ $\bar{X}=4.66$, $S.D.=0.08$, $C.V.(%)=1.72$) ดังตารางที่ 4.31 – 4.32

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ครูควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในและค่าเป้าหมายการพัฒนาแต่ละประเด็นพิจารณาที่สถานศึกษาประกาศมาตรฐานและค่าเป้าหมายไว้มาอ้างอิงในแผนการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินให้มีคุณภาพ ควรประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูไม่ควรจัดทำสารสนเทศจากการประเมินผลการเรียนรู้เมื่อมีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเท่านั้น และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้

ตารางที่ 4.31 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยที่มีนิเทศ (N=5)

รายการ	โรงเรียน A			โรงเรียน B			โรงเรียน C					
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้												
1. ครูกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถต่างๆ ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	4.00	1.00	25.00	มาก	3.40	0.55	16.18	มาก	3.80	0.45	11.84	มาก
2. ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านต่างๆ/แผนการจัดชั้นเรียนที่สอดคล้องประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	4.00	0.00	0.00	มาก	3.80	0.45	11.84	มาก	4.00	0.71	17.75	มาก
3. ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนที่ยออกแบบไว้โดยใช้ผลการประเมิน	3.80	0.84	22.11	มาก	4.00	0.71	17.75	มาก	4.20	0.84	20.00	มาก
4. ครูติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ เช่น ประเมินระหว่างเรียน	4.20	0.45	10.71	มาก	4.00	0.71	17.75	มาก	4.40	0.55	12.50	มาก
5. ครูให้ความร่วมมือในการนิเทศ ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.20	0.84	20.00	มาก	4.40	0.55	12.50	มาก	4.20	0.45	10.71	มาก
6. ครูประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านเจตพิสัยทุกหน่วยการเรียนรู้	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มาก	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
7. ครูจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย และรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.20	0.84	20.00	มาก	4.20	0.45	10.71	มาก	3.80	0.45	11.84	มาก
เฉลี่ย	4.14	0.36	8.70	มาก	4.47	0.14	3.13	มาก	4.14	0.20	4.83	มาก

ตารางที่ 4.32 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติการจัดการเรียนรู้โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษา (N=5)

รายการ	โรงเรียน A				โรงเรียน B				โรงเรียน C			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้												
1. ครูกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถต่างๆ ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด
2. ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านต่างๆ/แผนการวิจัยชิ้นเรียนที่สอดคล้องประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	4.40	0.55	12.50	มาก	4.20	0.45	10.71	มาก
3. ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนที่ออกแบบไปโดยใช้ผลการประเมิน	4.20	0.45	10.71	มาก	4.40	0.55	12.50	มาก	4.20	0.45	10.71	มาก
4. ครูติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ เช่น ประเมินระหว่างเรียน	4.20	0.45	10.71	มาก	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
5. ครูให้ความร่วมมือในการนิเทศ ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
6. ครูประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านเจตพิสัยทฤษฎีการเรียนรู้	4.00	0.00	0.00	มาก	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
7. ครูจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ และสรุปผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย และรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.20	0.45	10.71	มาก	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.46	0.16	3.59	มาก	4.63	0.37	7.99	มากที่สุด	4.66	0.08	1.72	มากที่สุด

3.3.2.3 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาไปปรับเปลี่ยนกิจกรรมด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารของสถานศึกษา และการสัมภาษณ์ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรง และผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นพิจารณา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ และมีการจัดทำ สร้าง พัฒนา จัดทำ หรือปรับเปลี่ยนแผนกิจกรรม สื่อ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

- ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ผู้ใช้ผลโดยตรงคือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้จัดทำ จัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน พัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย แผนการสอนซ่อมเสริม ครูจัดทำสื่อในการพัฒนา เช่น บัตรคำ สื่อการสอนนิทาน บทร้องเล่น จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การอ่าน) จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การเขียน) กิจกรรมภาษาไทยหน้าเสาธง สื่อใบงาน แบบฝึกทักษะการอ่าน แบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร กลอนช่วยจำคำในภาษาไทย ใบความรู้เกี่ยวกับมาตราตัวสะกดและเรื่องอื่นๆ

- ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ ผู้ใช้ผลโดยตรงคือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษได้จัดทำ จัดทำแผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน พัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารอังกฤษ แผนการสอนซ่อมเสริม กิจกรรมภาษาอังกฤษวันละคำหน้าเสาธง กิจกรรมแข่งขันภาษาอังกฤษ เช่น เปิดพจนานุกรม ครูจัดทำสื่อในการพัฒนา เช่น บัตรคำ แบบฝึกทักษะการสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เอกสารบทสนทนาภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการสอนโดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์/การดาวน์โหลดสื่อจากเว็บไซต์ เช่น Stories To Learn For Kids

- ความสามารถในการคิดคำนวณ ผู้ใช้ผลโดยตรงคือ ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ได้จัดทำ จัดทำแผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน พัฒนาการคิดคำนวณ กิจกรรมคิดเลขเร็วก่อนเรียน แผนการสอนซ่อมเสริม กิจกรรมท่องสูตรคูณก่อนเลิกเรียน แบบฝึกทักษะการคิดคำนวณ เกม 24

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ แยกแยะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา

- การคิดวิเคราะห์ ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูผู้สอนภาษาไทย ได้จัดทำ จัดทำแผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดการอ่านคิดวิเคราะห์ แผนการ

วิจัยชั้นเรียน แผนการจัดกิจกรรมการคิดวิเคราะห์จากนิทาน แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ (การอ่านจับใจความสำคัญ)

- การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูคณิตศาสตร์ ได้จัดทำ จัดหาแผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน แผนการจัดกิจกรรม แบบฝึกทักษะ แบบฝึกหัดการคิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหา

- การคิดวิจารณ์ญาณ ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา และวิทยาศาสตร์ ได้จัดทำ จัดหา แผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะการคิดวิจารณ์ญาณโดยใช้สถานการณ์ การสอนด้วยวิธีสืบสวน การสอนโดยใช้คำถาม

- การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา และครูผู้สอนในทุกวิชา ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกให้นักเรียนทำกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กิจกรรมกลุ่ม การสอนด้วยวิธีอภิปราย

- การคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดวิจารณ์ญาณ ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูวิทยาศาสตร์ ได้จัดทำ จัดหา แผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน แบบฝึก ใบงาน เกี่ยวกับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดวิจารณ์ญาณผู้เรียน

3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ ได้จัดทำ จัดหาแผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน เอกสารประกอบการสอนคอมพิวเตอร์ ใบงาน

4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูผู้สอนทุกวิชาได้จัดทำ จัดหา แผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน แผนการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ไม่ผ่าน แบบฝึกเสริมทักษะ สื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสม แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน ประเมินผลตามสภาพจริง

5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนากิจการจากผลการสอบวัดระดับชาติ ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้สอนระดับชั้นที่มีการสอบระดับชาติ O-NET NT ครูที่สอนในวิชาที่มีการสอบได้ ตรวจสอบความรู้นักเรียนตามตัวชี้วัดหลักสูตรทุกตัวชี้วัด จัดหาข้อสอบ แบบฝึกทักษะมาฝึกนักเรียนตามตัวชี้วัด และสถานศึกษาจัดติวเข้มนักเรียนด้วยข้อสอบตามแนวข้อสอบ O-NET NT ในช่วงเช้า และสถานศึกษาทั้ง 3 แห่งได้ร่วมกิจกรรมติวเข้มรวมนักเรียน จัดครูมาช่วยติวเข้มในระดับเครือข่ายสถานศึกษา

6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ กิจกรรมการเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่นโดยเชิญวิทยากรมาสอนในกิจกรรมเพิ่มเวลาเรียนลดเวลารู้ พานักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ พานักเรียนไปเรียนปฏิบัติทางวิชาชีพในชุมชน (โรงเรียน C นักเรียนทำกิจกรรมผลิตน้ำดื่มขาย) (โรงเรียน A เป็นสถานศึกษา

พอเพียงที่มีกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า เลี้ยงปลาตก เลี้ยงกบในขวด เลี้ยงไก่ไข่ นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ในการดูแลและขายผลผลิต) (โรงเรียน B อยู่ใกล้ศูนย์บอสโก จึงพานักเรียนไปเรียนอาชีพทุกสัปดาห์) และสร้างเจตคติที่ดีของผู้เรียนในการเรียนแต่ละวิชา

ด้านบริหารจัดการ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติประจำปี จัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์

จัดโครงการห้องสมุดมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โครงการห้องสมุด โครงการอ่าน คล่องเขียนคล่อง กิจกรรมภาษาไทย/ภาษาอังกฤษวันละคำหน้าเสาธง และการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในประเด็นพิจารณาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ อดิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ครูควรวิเคราะห์ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้จัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน โดยบูรณาการกับงานปกติ รวมทั้งควรสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียนในแต่ละด้านให้มีคุณภาพมากขึ้น

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งได้ให้ครูทุกคนประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 8 ข้อ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ การนำผลไปใช้ในการพัฒนา คือ ในแผนการจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ครูได้นำค่าเป้าหมายในการพัฒนาที่สถานศึกษากำหนดมาระบุในแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วดำเนินการพัฒนาโดยการบูรณาการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งได้กิจกรรมห้องสมุดจัดกิจกรรมรักษ์ภาษาไทย/กิจกรรมวันภาษาไทย โรงเรียน A และ โรงเรียน C จัดกิจกรรมการสอนโนรา รำกลองยาว โรงเรียน B จัดกิจกรรมการสอนงานประดิษฐ์ด้วยใบตองและดอกไม้สด สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งได้จัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยจัดกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น เช่น ทำขนมไทย อาหารไทย จักสานไทย

3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ครูสังคมศึกษา/ผู้รับผิดชอบกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

ของหลักสูตร และจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกตนเอง เช่น กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน กิจกรรมอาเซียนในสถานศึกษา กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ค่าคุณธรรม โรงเรียน A และกิจกรรมหิ้วปิ่นโตเข้าวัดทุกวันพระ และโรงเรียน B มีโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียน C เป็นต้นแบบโรงเรียนสุจริต ได้พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียนสุจริต 5 ประการตามหลักสูตรโตไปไม่โกงคือ ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตสาธารณะ ความเป็นธรรมทางสังคม กระทำอย่างรับผิดชอบ และ เป็นอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งมีเพิ่มขึ้นมา 2 ประการ คือ ความเป็นธรรมทางสังคม และกระทำอย่างรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง คือ ครูควรวิเคราะห์ความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้จัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนโดยบูรณาการกับงานปกติ

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

1) การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคน

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้ดำเนินกิจกรรมด้านการบริหารจัดการตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2553 และปรับตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 คือ 1) กำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในและได้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครู จัดประกาศมาตรฐานและค่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ที่ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ/กิจกรรมโครงการ เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี 3) ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน/โครงการ/กิจกรรม โดยมีโครงการนิเทศภายใน มีคำสั่งการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณาและมาตรฐาน 4) การประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน การศึกษาและเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้ โดยได้ประเมินคุณภาพภายในตามระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาให้สะดวกต่อการนำไปใช้ โดยสถานศึกษาทั้ง 3 แห่งมีรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาที่เป็นการประเมินร่วมกันโดยบุคลากรอย่างน้อย 2

คน (ผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรง) ทำให้ผลการประเมินที่ได้มีความถูกต้องน่าเชื่อถือและจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญเพื่อส่งหน่วยงานต้นสังกัด

2) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ใช้ผลโดยตรงคือ หัวหน้างานวิชาการ ครูทุกคน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนางานด้าน วิชาการครอบคลุมภาระงานวิชาการ และจัดทำโครงการพัฒนาตามกรอบงานวิชาการและพัฒนา ผู้เรียนในด้านต่างๆ แผนการพัฒนาผู้เรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานหลักสูตร และ มาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน จัดโครงการพัฒนาหลักสูตร โครงการนิเทศภายใน โครงการ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทาง วิชาชีพ ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานบุคลากร

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนางาน ครอบคลุมภาระงานบุคลากร และจัดทำโครงการพัฒนาตามกรอบงานบุคลากร คือ โครงการพัฒนา บุคลากร

2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานการบริหารงบประมาณ

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนางาน ครอบคลุมภาระงานการบริหารงบประมาณ และจัดทำโครงการพัฒนาตามกรอบงานการบริหาร งบประมาณ คือ โครงการพัฒนางานงบประมาณ งานพัสดุ โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ

2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารทั่วไป

3) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคน สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้บริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และ ชุมชน

4) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคน สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นกิจกรรมโครงการนิเทศภายในและ การกำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนางาน ครอบคลุมภาระงานการบริหารทั่วไป และจัดทำโครงการพัฒนาตามกรอบงานการบริหารทั่วไป โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และมีโครงการนิเทศ ภายใน และแผนการกำกับติดตาม

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา มาตรฐานที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ควรจัดทำคู่มือการบริหารจัดการของสถานศึกษาทั้งงาน 4 งาน เพื่อให้เห็นการปรับเปลี่ยน กิจกรรมการพัฒนาโดยการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา 2.1 – 2.4 คู่มือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะแสดงทิศทางการบริหารตามภาระงานที่ชัดเจนขึ้น ตามประเด็น พิจารณา 3) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่งจัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตร โครงการนิเทศภายในเพื่อนิเทศ ให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกในการจัดการเรียนรู้ และการเชิญวิทยากร ในท้องถิ่นมาสอนในวิชาต่างๆ เช่น รำโนรา ทำขนมพื้นเมืองของท้องถิ่น ทำปุ๋ยหมัก น้ำยาล้างจาน นิเทศการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน โดยมีตารางการนิเทศ และบันทึกการนิเทศ ครูทุกคนมีแผนการ จัดการเรียนรู้ทุกวิชาที่สอน

1) การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม

ครูทุกคนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น การตอบคำถาม การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ให้นักเรียนเลือกว่าทำโครงงานหรือเรียนรู้จากใบงาน ให้นักเรียนเลือกแหล่ง เรียนรู้ที่จะไปศึกษา

2) การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น เรียนรู้การทำกะปิจากชุมชน และบางวิชาสอนบูรณาการเชื่อมโยงกับท้องถิ่น เช่น วิชาภาษาอังกฤษมี การนำเนื้อหาเกี่ยวกับอาหารที่ขึ้นชื่อในท้องถิ่น (ข้าวยา ขนมจีน) สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด นครศรีธรรมราช

3) การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมี ประสิทธิภาพ

ครูทุกคนมีการประเมินก่อนเรียน – หลังเรียน หาคะแนนความก้าวหน้า ประเมิน ระหว่างเรียนเพื่อติดตามความก้าวหน้าว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ และมีการประเมินสรุป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และครูทุกคนได้ใช้เครื่องมือประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนด้วย เครื่องมือประเมินมากกว่า 1 แบบ มีการประเมินตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โรงเรียน A ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ควรประเมินด้านความรู้ของนักเรียนบ่อยๆ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปกครองเพื่อจะได้ช่วยดูแลนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

โรงเรียน B ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

โรงเรียน C ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ได้ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

1) สถานศึกษาจัดวางระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนอย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

โรงเรียน A มีระบบประกันคุณภาพภายในเชิงระบบ (ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และข้อมูลย้อนกลับ) โรงเรียน B โมเดล PDCA3T (Plan Do Check Act Time Treatment Technology) โรงเรียน C โมเดล 4G (G1 : Good material & Organization, G2 : Good Instruction, G3 : Good Achievement, G4 : Good Dissemination)

2) ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นอย่างดี

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง ได้บริหารจัดการสถานศึกษาโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ผู้ปกครอง

3) พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง จัดทำโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมในทุกด้านตามบริบทโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ทั้งบรรยากาศสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ความพร้อมของครูและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

โรงเรียน A สถานศึกษาควรสร้างกิจกรรมพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น

โรงเรียน B สถานศึกษาควรสร้างกิจกรรมพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนให้ผู้เกี่ยวข้องมีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนเข้ามาเรียนเพิ่มขึ้น

โรงเรียน C สถานศึกษาควรสร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมากขึ้น

3.5 ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการประเมินคุณภาพภายในตามระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี พอใช้ และปรับปรุง พบว่า สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีผลการประเมินทุกมาตรฐานอยู่ในระดับดีเยี่ยม แต่มีบางประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับดี และผลการประเมินมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ โรงเรียนทั้ง 3 แห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

โรงเรียน A มีผลการประเมินบางประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับดี คือ มาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ มาตรฐานที่ 2 ประเด็นพิจารณา 2) การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2.1) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และ 2.2) การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

โรงเรียน B มีผลการประเมินบางประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับดี คือ มาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

โรงเรียน C มีผลการประเมินบางประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับดี คือ มาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหาและ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

รายละเอียดดังตารางที่ 4.33 และผลการสังเคราะห์จุดเด่น จุดควรพัฒนาในแต่ละมาตรฐานจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.33 ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560

มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	โรงเรียน A		โรงเรียน B		โรงเรียน C	
	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้
	เปรียบเทียบ	เปรียบเทียบ	เปรียบเทียบ	เปรียบเทียบ	เปรียบเทียบ	เปรียบเทียบ
มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน						
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการของผู้เรียน						
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	ดีเยี่ยม (86.40)	ดีเยี่ยม (83.57)	ดีเยี่ยม (81.00)	ดีเยี่ยม (80.00)	ดีเยี่ยม (96.75)	ดีเยี่ยม (90.00)
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ แยกแยะ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา	ดีเยี่ยม (91.51)	ดีเยี่ยม (85.00)	ดีเยี่ยม (81.00)	ดีเยี่ยม (80.00)	ดีเยี่ยม (81.62)	ดี (75.00)
3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ดีเยี่ยม (98.49)	ดีเยี่ยม (90.00)	ดี (75.60)	ดีเยี่ยม (80.00)	ดีเยี่ยม (91.35)	ดีเยี่ยม (80.00)
4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ดี (76.65)	ดีเยี่ยม (80.00)	ดีเยี่ยม (83.00)	ดีเยี่ยม (80.00)	ดีเยี่ยม (87.75)	ดีเยี่ยม (80.00)
5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนากิจการสหกรณ์ระดับชาติ	ดี (70.00)	ดี (75.00)	ดี (78.00)	ดี (75.00)	ดี (78.50)	ดี (75.00)
6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน	ดีเยี่ยม (100.00)	ดีเยี่ยม (95.00)	ดีเยี่ยม (95.00)	ดีเยี่ยม (90.00)	ดีเยี่ยม (96.34)	ดีเยี่ยม (85.00)
1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน						
1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม	ดีเยี่ยม (100.00)	ดีเยี่ยม (85.00)	ดีเยี่ยม (86.00)	ดีเยี่ยม (90.00)	ดีเยี่ยม (94.41)	ดีเยี่ยม (90.00)
2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	ดีเยี่ยม (100.00)	ดีเยี่ยม (85.00)	ดีเยี่ยม (82.00)	ดีเยี่ยม (90.00)	ดีเยี่ยม (95.67)	ดีเยี่ยม (90.00)
3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ดีเยี่ยม (93.16)	ดีเยี่ยม (80.00)	ดีเยี่ยม (86.00)	ดีเยี่ยม (90.00)	ดีเยี่ยม (95.13)	ดีเยี่ยม (90.00)
4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม	ดีเยี่ยม (95.38)	ดีเยี่ยม (90.00)	ดีเยี่ยม (89.00)	ดีเยี่ยม (90.00)	ดีเยี่ยม (93.69)	ดีเยี่ยม (90.00)
สรุปมาตรฐานที่ 1	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม
		บรรลุ	บรรลุ	บรรลุ	บรรลุ	บรรลุ

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	โรงเรียน A		โรงเรียน B		โรงเรียน C				
	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	เปรียบเทียบ	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	เปรียบเทียบ	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	เปรียบเทียบ
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา									
1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา									
2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
2.3 การวางแผนการบริหารและการจัดการข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
สรุปมาตรฐานที่ 2	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	โรงเรียน A			โรงเรียน B			โรงเรียน C		
	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	เปรียบเทียบกับ	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	เปรียบเทียบกับ	ระดับคุณภาพ	เป้าหมายที่ประกาศไว้	เปรียบเทียบกับ
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ									
1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น	ดีเยี่ยม	ดี	สูงกว่า	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	สูงกว่า	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
สรุปมาตรฐานที่ 3	ดีเยี่ยม	ดี	สูงกว่า	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ									
-การใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ
สรุปมาตรฐานที่ 4	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	บรรลุ

ตารางที่ 4.34 ผลการสังเคราะห์ผลการประเมินใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

	โรงเรียน A			โรงเรียน B			โรงเรียน C		
	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	
มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	
มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน									
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน									
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้	ครูจัดทำสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเกี่ยวกับกาอ่านเขียน สื่อสารภาษาอังกฤษ	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้	ครูจัดสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเกี่ยวกับกาอ่านเขียน สื่อสารภาษาอังกฤษ	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้	ครูจัดสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเกี่ยวกับกาอ่านเขียน สื่อสารภาษาอังกฤษ	นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน นักเรียนทุกคนอ่านออกเขียนได้	ครูจัดทำสื่อการสอนด้วยคอมพิวเตอร์	
2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คัดวิจารณ์งาน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	นักเรียนมีความสามารถในการคิดหลากหลาย	ครูจัดกิจกรรมการสอนคิดแบบบูรณาการกับบทเรียนทุกวิชา	นักเรียนมีความสามารถในการคิดหลากหลาย	ครูจัดกิจกรรมการสอนคิดแบบบูรณาการกับบทเรียนทุกวิชา	นักเรียนมีความสามารถในการคิดหลากหลาย	ครูจัดกิจกรรมการสอนคิดแบบบูรณาการกับบทเรียนทุกวิชา	นักเรียนมีความสามารถในการคิดหลากหลาย	ครูสร้างนวัตกรรมฝึกการคิดแบบต่างๆให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักสูตร	
3) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	นักเรียนทุกคนใช้คอมพิวเตอร์ได้	ครูจัดหาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น	นักเรียนได้รับรางวัลด้านคอมพิวเตอร์	ครูจัดหาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น	นักเรียนมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และ Internet	นักเรียนใช้ I-pad เรียนรู้	ครูพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ครูพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	
4) ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	นักเรียนส่วนมากมีการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น	ครูวิเคราะห์ความสามารถผู้เรียนตามตัวชี้วัด/สอนให้จับเนื้อหาเพราะทำกิจกรรมอื่นๆมาก	ผลการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น	ครูวิเคราะห์ความสามารถผู้เรียนตามตัวชี้วัด/สอนให้จับเนื้อหาเพราะทำกิจกรรมอื่นๆมาก	ผลการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น	ผลการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น	ครูวิเคราะห์ความสามารถผู้เรียนตามตัวชี้วัด/แก้ปัญหาผู้เรียนได้ทันที	ครูวิเคราะห์ความสามารถผู้เรียนตามตัวชี้วัด/แก้ปัญหาผู้เรียนได้ทันที	
5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ	ผลเปรียบเทียบกับปี2559 พบว่า สูงขึ้น	ยังคงได้รับการส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	ผลเปรียบเทียบกับปี2559 พบว่า สูงขึ้น	ยังคงได้รับการส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	ยังคงได้รับการส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	ยังคงได้รับการส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	ยังคงได้รับการส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	ยังคงได้รับการส่งเสริมการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น	
6) ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงาน หรือการทำงาน	นักเรียนมีความสามารถด้านอาชีพต่างๆ/ทุกคนได้เรียนต่อขั้นที่สูงขึ้น	ครูพานักเรียนไปเรียนอาชีพตามสถานที่ต่างๆ	นักเรียนได้เรียนรู้อาชีพ จากศูนย์ฝึกอาชีพ ศูนย์อบรมอาชีพ	นักเรียนมีความสามารถด้านอาชีพต่างๆ/ทุกคนได้เรียนต่อขั้นที่สูงขึ้น	ครูเชิญหน่วยงานต่างๆ มาแนะแนวอาชีพให้นักเรียน ม ต้นให้มากขึ้น	นักเรียนมีความสามารถด้านอาชีพต่างๆ/ทุกคนได้เรียนต่อขั้นที่สูงขึ้น	ครูมีการวัดประเมินเพื่อการสอบเข้าเรียนต่อระดับชั้น ม.1	นักเรียนมีความสามารถด้านอาชีพต่างๆ/ทุกคนได้เรียนต่อขั้นที่สูงขึ้น	
1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน									
1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎเกณฑ์และวัฒนธรรมอันดีของสังคม	นักเรียนส่วนใหญ่มีการทတ်/เชื่อฟังครู	ครูจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมเพิ่มขึ้นเนื่องจากนักเรียนชอบ	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	ครูจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมเพิ่มขึ้นเนื่องจากนักเรียนชอบ	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	
2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	นักเรียนรักในเรา กลองยาวได้และมีการแต่งผ้าไทย	ครูมีพิธีชงชาให้เราเพิ่มขึ้นเพื่อบริการชุมชน	นักเรียนได้รับรางวัลระดับชาติกิจกรรมพานพุ่ม	นักเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	
3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	นักเรียนยอมรับความแตกต่างและอยู่ด้วยสุภาพ/ค่าคุณธรรมได้ดี	ครูเพิ่มกิจกรรมอาเซียน/หรือกิจกรรมการเรียนรู้ความหลากหลายทางสังคม	นักเรียนร่วมกิจกรรมค่ายลูกเสือ/กิจกรรมอาเซียนอย่างมีความสุข	นักเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	โรงเรียนมีระเบียบดูแลที่เข้มแข็ง นักเรียนมีใจให้ช่วยเหลือผู้อื่น	
4) สุขภาวะทางร่างกาย และลักษณะจิตสังคม	นักเรียนทุกคนได้เล่นกีฬา/ดนตรี	นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง	โรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบนักเรียนไทยสุขภาพดี	ครูหาสื่อการเรียนรู้ความหลากหลายทางสังคม	โรงเรียนมีกิจกรรมแข่งกีฬา	โรงเรียนมีกิจกรรมแข่งกีฬา	โรงเรียนมีกิจกรรมแข่งกีฬา	โรงเรียนมีกิจกรรมแข่งกีฬา	

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

	โรงเรียน A		โรงเรียน B		โรงเรียน C	
	จุดเด่น	จุดพัฒนา	จุดเด่น	จุดพัฒนา	จุดเด่น	จุดพัฒนา
มาตรฐานประเด็นพิจารณา						
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา						
1. การมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการ ราชการประจำปี ที่สอดคล้องกับผลการจัดการศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการพัฒนา	ควรจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ สถานศึกษาให้มากขึ้น	โรงเรียนได้รับรับแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับผลการจัดการศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการพัฒนาชัดเจน	จัดทำคู่มือการบริหารงาน 4 งาน ให้ง่ายต่อการปฏิบัติ	โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับผลการจัดการศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการพัฒนา	ควรสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการบริหารงาน เป็นสายชั้น/กลุ่มสาระ
2. การวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรทบทวนประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดการเรียนรู้ออนไลน์/สื่อ การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ O-NET	โรงเรียนปรับใช้โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรส่งเสริมให้ครูสอนเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ/ควรจัดหางบประมาณมาจัดซื้อสื่อ	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรส่งเสริมให้ครูสอนเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญให้มากขึ้น
2.1 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้าน ทุกกลุ่มเป้าหมายและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรทำกิจกรรม PLC เพื่อ แก้ไขปัญหาด้านการเรียน	โรงเรียนมีโครงการพัฒนาบุคลากร/ครูได้รับการพัฒนาทุกคน	โรงเรียนมีโครงการพัฒนาบุคลากรและทุกคนได้เลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้นเมื่อถึงเวลา ครูได้รับการพัฒนาทุกคน	โรงเรียนมีโครงการพัฒนาบุคลากร ครูได้รับการพัฒนาทุกคน	ควรผลักดันให้ครูจัดการเรียนพัฒนาตามมาตรฐานตำแหน่ง และมีการปรับวิทยฐานะให้มากขึ้น
2.2 การวางแผนและดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรให้มี ความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	โรงเรียนมีโครงการพัฒนาบุคลากร/ครูได้รับการพัฒนาทุกคน	ควรให้ครูทุกคนได้รับรู้/ใช้ งานระบบสารสนเทศได้ไม่ ต้องรอครูคนเดียว	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ เป็นปัจจุบันทุกโปรแกรม	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ เป็นปัจจุบันทุกโปรแกรม	โรงเรียนมีระบบสารสนเทศ เป็นปัจจุบันทุกโปรแกรม	ควรจัดทำระบบสารสนเทศ ของโรงเรียนในระบบ คอมพิวเตอร์
2.3 การวางแผนการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ	โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม สบายงานเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี	ควรจัดทำคลังสาระหว่าง อาคาร	โรงเรียนมีบรรยากาศที่ร่มรื่น	โรงเรียนมีบรรยากาศที่ร่มรื่น	โรงเรียนมีสื่อการเรียนรู้ใหม่ สบายงานและจัดสวยงาม	ควรจัดทำทางเชื่อมระหว่าง อาคารอยู่ใกล้กัน/ร้อน
2.4 การวางแผนและจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและ สิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ	โรงเรียนได้ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา/บริหาร แบบมีส่วนร่วม	ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมโรงเรียน	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนา/บริหารแบบ ร่วม	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ พัฒนา/บริหารแบบมี ความคิด/และร่วมพัฒนา	โรงเรียนมีสื่อการเรียนรู้ใหม่ สบายงานและจัดสวยงาม	ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมมากขึ้น
3. การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการร่วม รับดีชอบต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรทำกิจกรรมที่มี ส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรจัดทำรายงานผล/ สะท้อนผลการติดตาม
4. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการ การศึกษา	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรทำกิจกรรมที่มี ส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	โรงเรียนมีโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ /โครงการคุณธรรม	ควรจัดทำรายงานผล/ สะท้อนผลการติดตาม

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

	โรงเรียน A		โรงเรียน B		โรงเรียน C	
	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา	จุดเด่น	จุดควรพัฒนา
มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา						
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. การมีกระบวนการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม	ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติจริง	ควรร่างกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกเรียน	ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติจริง	ควรมีสื่อกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกเรียน	ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติจริง	ควรมีสื่อกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกเรียน
2. การจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น	โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้	ความภูมิใจใญ่ของท้องถิ่นนำมาส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเพิ่มมากขึ้น	โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้/นักเรียนปฏิบัติงานอาชีพต่างๆได้หลากหลาย	ความภูมิใจใญ่ของท้องถิ่นนำมาส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเพิ่มมากขึ้น	โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่นในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้/มีหลักสูตรเสื่อน้ำดื่ม	ความภูมิใจใญ่ของท้องถิ่นนำมาส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเพิ่มมากขึ้น
3. การตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ	ครูประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พฤติพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	ควรมีการเก็บเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพผลอย่างเป็นระบบ	ครูประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พฤติพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	ครูประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พฤติพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	ครูประเมินนักเรียนครบทั้ง 3 ด้าน คือ พฤติพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย	ควรมีการเก็บเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพผลอย่างเป็นระบบ
มาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ	โรงเรียนมีระบบ/รูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน	ควรมีข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครอง ชุมชน/ท้องถิ่น มาปรับปรุง/พัฒนา	โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน (PDCA3T)	ควรมีข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครอง ชุมชน/ท้องถิ่น มาปรับปรุง/พัฒนา	โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน	ควรมีข้อมูลย้อนกลับจากผู้ปกครอง ชุมชน/ท้องถิ่น มาปรับปรุง/พัฒนา

**ตอนที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้
พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมิน
แบบเสริมพลังและพัฒนาระบบประเมิน (ฉบับสมบูรณ์)**

การนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ 4.1) ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้ทดลองใช้ระบบ และ 4.2) ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

4.1 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้ทดลองใช้ระบบ

ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้ทดลองใช้ระบบ ดังนี้

ทีมนี้เทศ พบว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ด้านความเหมาะสม (propriety) และด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียน B และ C พบว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ด้านความเหมาะสม (propriety) และด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียน A พบว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) และด้านความเหมาะสม (propriety) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน ด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $S.D. = 0.27$, $C.V.(%) = 6.28$) ดังตารางที่ 4.35 – 4.36

สรุปผลจากข้อเสนอแนะ หลังจากทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

โรงเรียน A ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูจำนวนน้อยได้ปรับรอบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบท ส่วนโรงเรียน B และโรงเรียน C ดำเนินการได้ตามกรอบการประเมิน และดำเนินการตามกระบวนการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

“มาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ที่นี้ครูวิทยาศาสตร์ร่วมกันประเมิน ไม่ได้ประเมินหลายวิชา แต่เด็กทุกคนได้รับการประเมินทุกประเด็นพิจารณา”

(ครู ก, สัมภาษณ์, วันที่ 22 มีนาคม 2561)

“การระบุผู้ประเมิน และผู้ให้ผลโดยตรงในประเด็นพิจารณา ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ทำให้ครูต้องทำรายงานตามประเด็นพิจารณามากขึ้น

ก็ได้วางแผนใหม่ โดยความสามารถในการคิดให้ครูวิทยาศาสตร์ประเมิน...เนื่องจากวิเคราะห์แล้วจะทำการประเมินตามประเด็นพิจารณาน้อยสุด”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, วันที่ 22 มีนาคม 2561)

การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาควรเพิ่มขึ้นตอนทบทวนอภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐานเป็นขั้นตอนแรก

“เมื่อได้ผลการประเมินคุณภาพภายใน จัดทำรายงาน SAR...ผู้บริหารต้องประชุมครู ชักซ้อมความเข้าใจในการใช้ผลพัฒนาแต่ละประเด็น...ขั้นนี้ น่าจะทบทวนผลการประเมินกันอีกรอบ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 22 มีนาคม 2561)

“สภาพจริงการใช้ผลประเมินจะเริ่มท้อมใหม่...ที่เห็นด้วยในการเพิ่มขึ้นอภิปรายทบทวนผลการประเมิน และประชุมวางแผนใช้ผลกันอย่างไร”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ค, สัมภาษณ์, วันที่ 22 มีนาคม 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่ควรจัดทำเครื่องมือประเมินให้สถานศึกษา ตัวอย่างแผนกิจกรรมสื่อสำหรับการพัฒนาคุณภาพตามประเด็นพิจารณา

“ควรจัดอบรมครูให้ทั้งเขตให้เหมือนแบบนี้ ทุกคนเข้าใจเหมือนกันทำงานสนุก งานวิจัยนี้ดีนะ ได้งานเป็นชิ้นเป็นอัน โรงเรียนทำงานต่อไปสบาย”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ข, สัมภาษณ์, วันที่ 22 มีนาคม 2561)

“ครูเราสอนหลายวิชา อยากให้เขตช่วยเยอะๆ ให้เครื่องมือประเมิน ให้แบบฝึกนักเรียนในเรื่องสำคัญๆ...โรงเรียนทำได้ตามแนวทางที่เขตจัดทำมา ปรับๆ บ้าง แต่ทำครบกระบวนการ”

(ผู้บริหารสถานศึกษา ก, วันที่ 22 มีนาคม 2561)

ตารางที่ 4.35 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยที่มีนิเทศ (N=5)

มาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม				ความหมาย
	\bar{X}	S.D.	C.V.(%)		
มาตรฐานด้านความมีประโยชน์ (utility)					
1.ระบบประเมินช่วยให้เกี่ยวข้องกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน จึงร่วมกันประเมินและใช้ผลการประเมินได้ในทิศทางเดียวกัน	5.00	0.00	0.00		มากที่สุด
2.การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารและด้านการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	11.96		มากที่สุด
3.การรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) กะทัดรัดเน้นเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญของการประเมิน	4.60	0.55	11.96		มากที่สุด
4. การรายงานผลการประเมินมีการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น มีการเปรียบเทียบผลประเมินกับเป้าหมาย จุดเด่น จุดควรพัฒนาต่อไป	5.00	0.00	0.00		มากที่สุด
	4.80	0.27	5.63		มากที่สุด
	เฉลี่ย				
มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility)					
5. ระบบการประเมินมีความทันสมัยสอดคล้องกับยุคปฏิรูประบบประเมินในปัจจุบัน	4.80	0.45	9.38		มากที่สุด
6. ระบบประเมินมีขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติชัดเจน	5.00	0.00	0.00		มากที่สุด
	4.90	0.22	4.49		มากที่สุด
	เฉลี่ย				
มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety)					
7. ระบบประเมินทำให้บุคลากรได้ประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับภาระงานปกติ	4.60	0.55	11.96		มากที่สุด
8. บุคลากรทุกคนได้ร่วมกันทำการประเมินคุณภาพภายในด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	4.40	0.55	12.50		มาก
	4.50	0.50	11.11		มากที่สุด
	เฉลี่ย				
มาตรฐานด้านความถูกต้องและครบคลุม (accuracy)					
9. ระบบประเมินคุณภาพภายในทำโดยไม่สร้างภาระเพิ่มจากการทำงานปกติ	4.60	0.55	11.96		มากที่สุด
10. การประเมินมีความสอดคล้องกับแนวทางของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตาม สทฐ.กำหนด	4.40	0.55	12.50		มากที่สุด
	4.50	0.50	11.11		มากที่สุด
	เฉลี่ย				

ตารางที่ 4.36 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษา

มาตรฐาน	โรงเรียน A (N=5)			โรงเรียน B (N=5)			โรงเรียน C (N=5)					
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
มาตรฐานด้านความมีประโยชน์ (utility)												
1.ระบบประเมินช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน จึงร่วมกันประเมินและใช้ผลการประเมินได้ในทิศทางเดียวกัน	4.40	0.55	12.50	มาก	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
2.การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารและด้านการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
3.การรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) กะทัดรัดเน้นเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญของการประเมิน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
4. การรายงานผลการประเมินมีการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.55	0.21	4.62	มากที่สุด	4.85	0.14	2.89	มากที่สุด	4.90	0.14	2.86	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility)												
5. ระบบการประเมินมีความทันสมัยสอดคล้องกับยุคปฏิรูประบบประเมินในปัจจุบัน	4.40	0.55	12.50	มาก	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
6. ระบบประเมินมีขั้นตอนและแนวทางการปฏิบัติชัดเจน	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.60	0.42	9.13	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความเหมาะสม (propriety)												
7. ระบบประเมินทำให้บุคลากรได้ประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับภาระงานปกติ	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
8. บุคลากรทุกคนได้ร่วมกันทำการประเมินคุณภาพภายในด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.70	0.45	9.57	มากที่สุด	4.90	0.22	4.49	มากที่สุด	4.90	0.22	4.49	มากที่สุด
มาตรฐานด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy)												
9. ระบบประเมินคุณภาพภายในที่ไม่สร้างภาระเพิ่มจากการทำงานปกติ	4.20	0.45	10.71	มาก	4.60	0.55	11.96	มากที่สุด	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด
10. การประเมินมีความสอดคล้องกับแนวทางของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตาม สพฐ.กำหนด	4.40	0.55	12.50	มาก	4.80	0.45	9.38	มากที่สุด	5.00	0.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.30	0.27	6.28	มาก	4.70	0.45	9.57	มากที่สุด	4.90	0.22	4.49	มากที่สุด

4.2 ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

หลังจากทดลองใช้และประเมินระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินระบบโดยผู้ทดลองใช้มาปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ฉบับสมบูรณ์) โดยมีการปรับปรุงในองค์ประกอบย่อยขององค์ประกอบด้านกระบวนการ ดังนี้

1) ปรับปรุงกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขั้นที่ 5 ระบุผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended users) ในแต่ละมาตรฐานและประเด็นพิจารณาซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานปกติ โดยการระบุผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรงปรับตามบริบทของสถานศึกษา ดังตารางที่ 4.37

2) ปรับปรุงขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะที่ 2 คือ เพิ่มขั้นตอน ขั้นที่ 1 ทบทวนอภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.37 ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (ปรับปรุง)

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในว่าเป็นการเน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีเป้าหมายที่ยอมรับร่วมกันว่าเป็นการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา/บันทึกการประชุม
ขั้นที่ 2 ประเมินความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็น	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดความรู้ความสามารถที่ต้องพัฒนาและหาวิธีพัฒนาเพื่อให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการประเมินคุณภาพภายในและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความพร้อมของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/แหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินคุณภาพภายใน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการ/กิจกรรม/แผนการจัดการเรียนรู้/รายงานผลการพัฒนา/ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการประเมิน

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 4 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับมาตรฐาน/ ประเด็นพิจารณาเพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจาก ข้อค้นพบในการประเมินแต่ละมาตรฐาน/ ประเด็นพิจารณา	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน/ ประเด็นพิจารณาทั้งภาคทฤษฎีและ การปฏิบัติในการพัฒนาให้บรรลุผล ตามมาตรฐาน
ขั้นที่ 5 ระบุผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended users) ในแต่ละมาตรฐานและ ประเด็นพิจารณาซึ่งสอดคล้องกับการ ปฏิบัติงานปกติ ***การระบุผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรง ปรับตามบริบทของสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครุระบุชื่อ ผู้ใช้ผลโดยตรงในการประเมินทุก มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา ตาม ความเหมาะสมของสถานศึกษา เช่น จำนวนครูในโรงเรียน
ขั้นที่ 6 ออกแบบกรอบการประเมินคุณภาพ ภายในหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อสร้างความ น่าเชื่อถือของผลการประเมินคุณภาพภายใน ***ปรับกรอบการประเมินได้ตามความเหมาะสม และระบุผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรงตาม บริบทของสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู (ผู้ใช้ผล โดยตรง)	สถานศึกษามีกรอบการประเมินที่ พร้อมสำหรับประเมินและทุกคนเข้าใจ บทบาทหน้าที่ตามกรอบการประเมิน ที่ยึดตามแนวทางการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษาชั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2559
ขั้นที่ 7 แต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมิน คุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย ผู้ทำหน้าที่ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษามีคำสั่งคณะกรรมการที่ ประกอบด้วยผู้ทำหน้าที่ประเมินและ ผู้ใช้ผลโดยตรง
ขั้นที่ 8 เก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็น พิจารณา/มาตรฐาน	คณะกรรมการใน การประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ทำหน้าที่ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผล โดยตรงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน
ขั้นที่ 9 วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตาม ประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน โดยยึดเกณฑ์ การประเมิน และสรุปผลการประเมินตาม แนวทางการประเมินคุณภาพภายในระดับ การศึกษาชั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559	คณะกรรมการใน การประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายใน/ ผู้ใช้ผลโดยตรงร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล แต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน
ขั้นที่ 10 อภิปรายผลการประเมิน แต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู (ผู้ใช้ผลโดยตรง)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครุทุกคนได้ แนวทางการใช้ผลการประเมินแต่ละ ประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน/บันทึก ประชุม

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 11 จัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้ของผู้บริหารหรือครูตามประเด็นพิจารณา	คณะกรรมการในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและผู้ใช้ผลโดยตรง	คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายรวบรวมผลการประเมิน จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานที่ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุงและการพัฒนา
ขั้นที่ 12 จัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน	คณะกรรมการจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในตามคำสั่ง	คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR)

ตารางที่ 4.38 ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ปรับปรุง)

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ผลการปฏิบัติงาน/หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) ในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามประเด็นพิจารณา
ขั้นที่ 1 ทบทวนอภิปรายถึงผลการประเมินคุณภาพภายใน และการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (ผู้ใช้ผลโดยตรง)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้แนวทางการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน/บันทึกประชุม
ขั้นที่ 2 การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) -ผู้บริหารสถานศึกษา และครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหาด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเข้าใจสารสนเทศจากการประเมินคุณภาพภายในและเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา/บันทึกการประชุม

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
<p>ขั้นที่ 3 การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) - ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย กับผลการประเมินที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ ให้บรรลุเป้าหมาย</p>	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายในกับเป้าหมายหรือกับผลการประเมินที่เกี่ยวข้อง
<p>ขั้นที่ 4 การใช้ในเชิงชักชวนและเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use)-ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การใช้ผลพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำกับติดตาม โดยนำมาอ้างอิง/ระบุในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ</p>	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	มีการอ้างอิง/ระบุผลการประเมินคุณภาพภายในในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น ในแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน แผนการวัดและประเมินผลและด้านการบริหารจัดการ เช่น แผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนกิจกรรม/โครงการ
<p>ขั้นที่ 5 การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) -ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยกเลิกหรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรม หรือดำเนินการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่อไปเพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ</p>	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการใช้ผลการประเมินในการปฏิบัติงานตามปกติที่บูรณาการกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561
<p>5.1 ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง</p>	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการประเมินการประเมินคุณภาพ

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
<p>คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้</p> <p>3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา</p> <p>4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง</p>		<p>ภายในเชิงปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา</p> <p>2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้</p> <p>3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา</p> <p>4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา</p> <p>5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง</p>
<p>5.2 ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามประเด็นพิจารณา</p> <p>2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้</p> <p>3) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประเมินความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้</p> <p>4) ประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>5) จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง</p>	<p>ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>ครูใช้ผลการประเมินการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามประเด็นพิจารณา</p> <p>2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้</p>

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
		3) ติดตามตรวจสอบ คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประเมินความก้าวหน้าใน การจัดการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ 5) จัดทำรายงานผลการจัดการ เรียนรู้

ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ของระบบไม่มีการปรับปรุง ผู้วิจัยจึงจัดทำระบบการประเมิน
 คุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมิน
 แบบเสริมพลัง (ฉบับสมบูรณ์)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 4 คน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 15 คน และ 2) ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (needs assessment) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 55 คน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินแบบเสริมพลัง จำนวน 8 คน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 55 คน ขั้นตอนที่ 4 การประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังและพัฒนาระบบประเมิน (ฉบับสมบูรณ์) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 4 คน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน และทีมนิเทศ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายใน แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และแบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือ คือ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม (focus group) และ แบบประเมินคุณภาพ

ของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง 4 มาตรฐานของ Stufflebeam และ ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือ คือ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแบบทดสอบมโนทัศน์ในการประเมินและใช้ผลการประเมิน แบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมสัมมนา และแบบสำรวจรายการพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง และ แบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือ คือ แบบประเมินคุณภาพตามมาตรฐานของการประเมิน 4 มาตรฐาน ของ Stufflebeam

การจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งจากการสนทนา การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และ การสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม การสังเกต การสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของระบบ การประเมินคุณภาพของคู่มือการใช้ระบบ การประเมินความต้องการจำเป็น ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และค่าดัชนี $PNI_{modified}$

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 สภาพการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพภายในปีละ 1 ครั้ง โดยเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการหรือครูผู้รับผิดชอบหลักงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลตามประเด็นพิจารณาและขอข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) ส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่มีการจัดทำรอบการประเมิน ปัญหาการประเมินคุณภาพภายใน คือ ต้องใช้เวลามาก เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องให้ข้อมูลล่าช้า และสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรทำคู่มือสำหรับการประเมินคุณภาพภายในที่มีรายละเอียดรอบการประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลทุกประเด็นพิจารณาและควรจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินคุณภาพภายในแก่ครูทุกคนเพื่อจะได้เข้าใจตรงกันและทำงานได้ในทิศทางเดียวกัน

1.2 ผลการศึกษาสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน สรุปได้ดังนี้

1) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด พบว่า สถานศึกษาได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ โดยนำผลการสอบ O-NET NT มานำเสนอและอภิปรายร่วมกันในการประชุมครู เพื่อทำความเข้าใจ

ปัญหาและกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการเรียนรู้มาใช้ และด้านบริหารจัดการได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ SWOT

2) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน พบว่า สถานศึกษาได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ โดยนำผลการสอบ O-NET NT มาเปรียบเทียบกับและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของงานดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน ปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านบริหารจัดการสถานศึกษา

3) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์ พบว่า สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ O-NET NT มาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมตัวเข้ม และนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกมาตรฐานมาอ้างอิงในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และรายงานการประเมินตนเอง

4) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ พบว่า สถานศึกษาได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ O-NET NT มาจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดกิจกรรมตัวเข้ม ปรับเปลี่ยนครูผู้สอน รายวิชาที่สอบ O-NET ส่วนผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านบริหารจัดการ แต่ไม่ได้ใช้เนื่องจาก 2 ด้านนี้มีผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีขึ้นไป

1.3 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า อันดับที่ 1 คือ การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการใช้และเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.39 อันดับที่ 2 คือ ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของบุคลากรมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.38 และอันดับที่ 3 คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในและการกำหนดกรอบในการประเมินคุณภาพภายใน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.35

1.3.2 ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า อันดับที่ 1 คือ ระยะเวลาสร้างความเข้าใจความตระหนักในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน (การใช้เชิงแนวคิด เชิงตรวจสอบยืนยัน และเชิงสัญลักษณ์) มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.31 อันดับที่ 2 คือ ระยะเวลาใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการ มีค่า $PNI_{modified}$

เท่ากับ 0.25 และอันดับที่ 3 คือ ระยะการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.23

2. ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง)

ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โดยที่मितเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังด้วยลักษณะต่างๆ เพื่อให้มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีสมรรถนะในการประเมินและ การใช้ผลการประเมิน และร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจร่วมกันในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา แล้วผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินงานด้านกระบวนการ (Process) ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และที่मितเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเป็นระยะเพื่อให้ องค์ประกอบย่อยๆ มีความพร้อมที่จะสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ตลอดจนการประเมินผลผลิตของระบบ และให้ข้อมูลป้อนกลับ องค์ประกอบย่อยของระบบมีดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของระบบ 2) หลักการของระบบ 3) การดำเนินการประเมินเสริมพลังโดยที่मितเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4) ด้านปัจจัย ประกอบด้วย 4.1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 4.2) การกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์/พันธกิจ ในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา 4.3) สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน และสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 4.4) ความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ สถานศึกษาควรดำเนินการให้มีเอกสารที่แสดงความพร้อมในการปฏิบัติงานปกติที่บูรณาการกับการประกันคุณภาพภายใน 4.5) ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายใน และ 4.6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน คือ คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง คณะกรรมการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ผู้กำกับติดตามร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง และที่मितเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 5) ด้านกระบวนการ เป็นการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้ ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระยะที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) ด้านผลผลิต ประกอบด้วย 6.1) ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 6.2) คุณภาพการศึกษา

ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล และ 7) **ด้านข้อมูลป้อนกลับ** ประกอบด้วย 7.1) ข้อมูลป้อนกลับจากผลประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และ 7.2) ข้อมูลป้อนกลับจากผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ระบบการประเมินมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) และด้านความเหมาะสม (propriety) อยู่ในระดับมาก ส่วนคุณภาพด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุด และ คุณภาพของคู่มือการใช้ระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ด้านรูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

3.1 ความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหลังการอบรมสัมมนาสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีมติสนับสนุนในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาสูงกว่าคะแนนเป้าหมายที่วางไว้ คือ มีคะแนนร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจในการอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรม 10 หลักการตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลังสูงขึ้น

3.2 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้

1) ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยที่นิเทศและโดยสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประชุมครูทุกคนเพื่อตรวจสอบผลการประเมินรายประเด็นพิจารณาและดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) นำเสนอและอภิปรายร่วมกัน ทำความเข้าใจผลการประเมินคุณภาพภายใน และกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนา 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินถึง

การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การเปรียบเทียบกับผลการประเมินระดับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาให้มีผลการประเมินคุณภาพภายในสูงขึ้น 3) ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการ และครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในส่วนประเด็นพิจารณาที่เกี่ยวข้องโดยตรงมาอ้างอิงในเอกสารด้านการจัดการเรียนรู้ และกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพในแต่ละประเด็นพิจารณา และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในแต่ละประเด็นพิจารณาไปปรับเปลี่ยนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับกิจกรรมโครงการให้สอดคล้องกับจุดควรพัฒนา โดยมีการปรับเปลี่ยนแผนพัฒนาต่างๆ โดยการจัดทำ/จัดหาสื่อต่างๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติการด้านบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ (1) **การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการ** ผลการประเมินโดยทีมนิเทศ พบว่า อยู่ในระดับมาก และระดับมากที่สุด และประเมินโดยสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมด้านการบริหารจัดการตามแนวทางตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 คือ 1) กำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน จากการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา โดยกำหนดค่าให้สูงกว่าผลการประเมินคุณภาพภายใน 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนกิจกรรมโครงการ 3) ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน โดยจัดทำกำหนดการติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาตามกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา นำสารสนเทศจากการประเมิน มาเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้ รวมทั้งมีการสะท้อนวิธีดำเนินการพัฒนา จุดเด่น และจุดควรพัฒนาเพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป 5) รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาให้สะดวกต่อการนำไปใช้ของผู้ใช้ผลโดยตรง และจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ (SAR) และ (2) **การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้** ผลการประเมินโดยทีมนิเทศ พบว่า อยู่ในระดับมาก และประเมินโดยสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก และระดับมากที่สุด โดยครูยึดแนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) ที่ได้ปรับมาจากแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และปรับตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.

2561 คือ 1) นำค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้มากำหนดเป็นค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถต่างๆ ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน 2) นำผลการประเมินคุณภาพภายใน และข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับจุดเด่น จุดควรพัฒนา มาพิจารณาวางแผนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่ออกแบบไว้ 3) ติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้โดยการประเมินทุกหน่วยการเรียนรู้ครอบคลุมตัวชี้วัด 4) ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านเจตพิสัยทุกหน่วยการเรียนรู้ 5) ครูจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ สรุปผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดทำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา

3) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาในเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า **มาตรฐานที่ 1** ด้านคุณภาพผู้เรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดทำ/จัดหาแผนพัฒนาสื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามประเด็นพิจารณา **มาตรฐานที่ 2** กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนกิจกรรม/โครงการที่ครอบคลุมตามภาระงานของสถานศึกษา **มาตรฐานที่ 3** กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการได้จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมให้ครูได้จัดการเรียนรู้ และครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ **มาตรฐานที่ 4** ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในและครูวิชาการได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีขั้นตอนชัดเจนเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และมีโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและปฏิบัติตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในทั้งระดับโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

3.3 ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐานอยู่ในระดับดีเยี่ยม แต่มีบางประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับดี และผลการประเมินมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนารายงานผลการสอบวัดระดับชาติ โรงเรียนทั้ง 3 แห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

4. ผลการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง และพัฒนาระบบประเมิน (ฉบับสมบูรณ์) พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้ทดลองใช้ระบบ คือ ทีมนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ดังนี้ ผลการประเมินโดยทีมนิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แสดงให้เห็นว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ด้านความเหมาะสม (propriety) และด้านความถูกต้องและครอบคลุม

(accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) และด้านความเหมาะสม (propriety) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $S.D. = 0.27$, $C.V.(%) = 6.28$) ทั้งนี้โรงเรียนขนาดเล็กให้เหตุผลว่า มีครูจำนวนน้อย การกำหนดกรอบการประเมินให้ผู้ประเมิน และผู้ให้ผลโดยตรงมีความซ้ำซ้อนในคนเดียวกันที่ปฏิบัติการสอนหลายวิชา จึงได้ปรับให้เหมาะสมกับบริบท คือ ปรับการระบุผู้ประเมินและผู้ให้ผลโดยตรงในการประเมินในประเด็นพิจารณามาตรฐานที่ 1 คุณภาพด้านผู้เรียนให้ครูประจำรายวิชาประเมินตามความเหมาะสมแต่ผู้เรียนทุกคนได้รับการประเมินครบทุกประเด็นพิจารณา ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ได้ดำเนินการตามองค์ประกอบของระบบการประเมิน

ผลพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาหลังทดลองใช้ (ฉบับสมบูรณ์) หลังการทดลองใช้ มีดังนี้ 1) ปรับปรุงกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขั้นที่ 5 ระบุผู้ให้ผลโดยตรงในแต่ละมาตรฐานและประเด็นพิจารณาซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานปกติ โดยการระบุผู้ประเมินและผู้ให้ผลโดยตรงควรปรับตามบริบทของสถานศึกษา และ 2) ปรับปรุงขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะที่ 2 คือ เพิ่มขั้นตอน ขั้นที่ 1 ทบทวนอภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังผลการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพการประเมินคุณภาพภายในและ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาเชิงบรรยายทำให้ทราบถึงสภาพการประเมินคุณภาพภายในและ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสามารถอภิปรายผลจากการวิจัยได้ดังนี้

1.1 สภาพการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพภายในปีละ 1 ครั้ง คือ เมื่อสิ้นปีการศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำรายงานประเมินตนเองส่งหน่วยงานต้นสังกัดทุกปี การประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการหรือครูผู้รับผิดชอบหลักงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า การประเมินคุณภาพภายในเป็นการทำงานของ

คนบางคนในสถานศึกษา (ม้อดี แวดราแม, 2547) ทั้งนี้การประเมินคุณภาพภายในควรเป็นหน้าที่ของทุกคน (สุวิมล ว่องวานิช, 2543) และคณะกรรมการตามคำสั่งของสถานศึกษาทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้อง กรอกในแบบบันทึกข้อมูลตามประเด็นพิจารณาซึ่งต้องใช้เวลามาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสรกมล แจ่มจันทร์ (2547) พบปัญหาว่า การประเมินคุณภาพภายในต้องใช้เวลามาก และสถานศึกษาไม่ได้จัดทำรอบการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรยังขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรอบการประเมิน และบุคลากรในสถานศึกษามีความต้องการพัฒนาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน (มนัญญา งามแสง, 2547; ม้อดี แวดราแม, 2547: Quist, 2003; สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

1.2 สภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 รูปแบบ ดังนี้ (1) **การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด** สถานศึกษาได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ โดยนำผลการสอบ O-NET NT มานำเสนอและอภิปรายร่วมกันในการประชุมครูทำความเข้าใจปัญหาและกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน ทำความเข้าใจปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ และนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ SWOT (2) **การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน** มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ O-NET NT มาเปรียบเทียบและพิจารณาความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน (3) **การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์** ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ O-NET NT มาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมติวเข้มเพื่อเตรียมสอบ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านบริหารจัดการได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกมาตรฐานมาอ้างอิงในแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และรายงานการประเมินตนเอง และ (4) **การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ** ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณาพัฒนาการจากผลการสอบระดับชาติ O-NET NT เป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียนได้จัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดกิจกรรมติวเข้ม แต่ไม่ได้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้มาใช้ ทั้งนี้เนื่องจาก 2 ด้านนี้มีผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีขึ้น

ทั้งนี้สถานศึกษาจะมุ่งใช้ผล O-NET NT โดยใช้ครบทั้ง 4 รูปแบบ อาจเนื่องมาจากกระบวนการทดสอบ O-NET มีการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือ ทำให้มีปัจจัยที่เหมาะสมในการใช้ผลการประเมิน สอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี (2554) กล่าวถึงปัจจัยในการใช้ผลการประเมิน ได้แก่ กระบวนการประเมินต้องประเมินได้ตรงประเด็น (Relevance) ด้วยวิธีการประเมินมีคุณภาพ (Quality) ผล

การประเมินต้องได้ข้อค้นพบสนองความต้องการ (Responsiveness) ข้อค้นพบมีความถูกต้อง (Accuracy) และต้องมีเทคนิคการเผยแพร่ และ คุณลักษณะของผู้ประเมิน ต้องมีความน่าเชื่อถือ (Credibility) และมีทักษะการสื่อสาร (Communication skills)

1.3 ความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ดังนี้ **(1) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา** พบว่า **อันดับที่ 1** คือ การจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินที่นำไปสู่การใช้ผลการประเมิน คือ การสื่อสารผลการประเมิน (Evaluation Communication) ซึ่งรายงานการประเมินคุณภาพภายในถือว่าเป็นการสื่อสารผลการประเมิน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554; Yoo, 2010; Patton, 2012; Lija et al., 2009; วราภรณ์ บุญเจียม, 2546) และสอดคล้องกับแนวทางการประเมินของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 15 คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้เพื่อการใช้ผลการประเมินนั่นเอง และ **อันดับที่ 2** คือ ความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายใน มี 2 ประเด็นคือ 1) ความพร้อมของโครงการและองค์กรในการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน และ 2) ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของบุคลากร และ **อันดับที่ 3** คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน และการกำหนดกรอบในการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งประกอบด้วย วิธีการเก็บข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การเก็บข้อมูล การระบุผู้ใช้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลข้อค้นพบ การตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า บุคลากรมีความต้องการพัฒนาในประเด็นเกี่ยวกับการวางกรอบการประเมิน การสร้างเครื่องมือ เกณฑ์ในการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างหลักฐานเอกสารประกอบการประเมิน (มณัญญา งามแสง, 2547; มัฮดี แวดราแม, 2547; Quist, 2003 และ สุวิมล ว่องวานิช, 2543) และ **(2) ความต้องการจำเป็นในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา** พบว่า **อันดับที่ 1** คือ ระยะเวลาสร้างความเข้าใจความตระหนักในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน (การใช้เชิงแนวคิด เชิงตรวจสอบ ยืนยัน และเชิงสัญลักษณ์) **อันดับที่ 2** คือ ระยะเวลาใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการบริหารจัดการ และ **อันดับที่ 3** คือ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้

ประเด็นที่ 2 ผลการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง) จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยของการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อ

นำไปสู่กระบวนการ (Process) การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลผลิต (Output) คือ คุณภาพการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำสารสนเทศที่ได้มาเป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เพื่อปรับปรุงพัฒนา ซึ่งมีประเด็นสำคัญในการนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของระบบ จัดไว้เป็นองค์ประกอบของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ไว้เป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางในการดำเนินงาน ทำให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันที่นิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู วัตถุประสงค์ไว้ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) เพื่อใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ 3) เพื่อกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 4) เพื่อส่งเสริมการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยทีมนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง

หลักการของระบบ จัดไว้เป็นองค์ประกอบของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ทั้งนี้เมื่อกำหนดหลักการแล้ว กระบวนการ วิธีการดำเนินงานก็จะตามมา สำหรับหลักการของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง มี 3 ประการคือ **หลักการที่ 1)** การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (UFE) ของ Patton (2012) เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการนำผลการประเมิน สารสนเทศทางการประเมินไปใช้อย่างแท้จริง เป็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบที่เกิดขึ้น โดยอาศัยการประเมินแบบมีส่วนร่วมของนักประเมิน คือ ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรงเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาทุกประเด็นพิจารณากระบวนการประเมินจะสร้างความเชื่อมั่น และนำไปสู่ผลการประเมินที่มีคุณภาพและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาได้จริง สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินที่ให้ความสำคัญและเน้นการสนองตอบความต้องการใช้ผลการประเมินของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ตามโมเดลการประเมิน Stakeholder-based Evaluation Model และ โมเดล Responsive Countenance Model (Bryk, 1983; Stake, 1978; Bryk, 1983; Stake, 1978 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน

คุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2554) **หลักการที่ 2)** การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) ของ Fetterman (2015) ซึ่งการประเมินแบบเสริมพลังเป็นแนวคิดของการประเมินที่เพิ่มโอกาสของการบรรลุผลของแผนงาน/โครงการโดยการสร้างเสริมความสามารถของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินแผนงาน/โครงการของตนเอง โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าภาพ (Ownership) ในการประเมินตั้งแต่การกำหนดประเด็นการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล การประเมินผล และการใช้ผลเพื่อการปรับปรุงพัฒนา การประเมินแบบเสริมพลังเป็นแนวคิดการประเมินที่ช่วยหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนในการติดตามกำกับและประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง (Self-evaluation) เพื่อสร้างเสริมการปรับปรุงพัฒนาและสร้างสรรค์อนาคตของตัวเอง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) และมีการนำการประเมินแบบเสริมพลังไปใช้ในการประเมินการทำงานของโครงการองค์กรหรือหน่วยงานในบริบทต่างๆ อย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถของสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของงาน โครงการ องค์กร หรือชุมชนในด้านการประเมิน การทำงานและการเรียนรู้ ส่งผลทำให้งาน โครงการ องค์กร หรือชุมชนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจนสามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานได้อย่างอิสระ หลักการสำคัญ คือ หลังจากที่นักประเมินถอนตัวออกไปแล้ว กลุ่มบุคคล หรือสมาชิกในองค์กรหรือชุมชนนั้นสามารถทำการประเมินได้ด้วยตนเอง (Fetterman, 2015; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) และ**หลักการที่ 3)**แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 มี 4 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ซึ่งใช้เกณฑ์การตัดสินคุณภาพของมาตรฐานมี 4 ระดับ คือ ระดับ 4 ดีเยี่ยม ระดับ 3 ดี ระดับ 2 พอใช้ และ ระดับ 1 ปรับปรุง เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาในภาพรวม (holistic rubrics) และผู้ประเมินต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประเมิน และตัดสินผลการประเมินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (expert judgment) (สำนักทดสอบทางการศึกษา , 2560) ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนี้จึงมีความเหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และทีมนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัด

การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แสดงบทบาทหน้าที่ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ระบุไว้คือ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้

คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา ซึ่งทีมนิเทศดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริมสถานศึกษาโดยการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง มี 3 ขั้นตอนหลักๆ คือ 1) การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัยเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน : Approach 1 Mission (step1 – 2) Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5) เพื่อการเตรียมความพร้อมขององค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยและสร้างสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็น สร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ เพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา : Approach 3 (step 6 – 7) และ 3) การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ เพื่อการประเมินผลลัพธ์ : Approach 3 (step 8 – 10) ของระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช (2543) ที่พบว่าการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้และความสามารถทำการประเมินได้ด้วยตนเองจำเป็นต้องอาศัยการฝึกอบรมให้ความรู้อย่างเป็นทางการ (formal training) การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-learning) การนิเทศ (supervising) และการกระตุ้นกำกับติดตามการดำเนินงาน (monitoring) เป็นระยะๆ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ และเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าของการประเมิน ลงมือทำการประเมินภายในและนำผลไปปฏิบัติก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานเพื่อให้ผลงานบรรลุเป้าหมายที่ต้องการยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนม์ชกรณ วรรณทร์ (2549) ในการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง

การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถือว่า เป็นองค์ประกอบของระบบที่ขับเคลื่อนองค์ประกอบย่อยอื่นๆ เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของระบบ หลักการของระบบให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและทีมนิเทศซึ่งเป็นผู้ใช้ระบบแล้ว จุดเริ่มต้นของการทำงานคือ ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เป็นการดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัยเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน: Approach 1 Mission (step1 – 2) Approach 2 Taking Stock (step 3 – 5) นั่นคือการเตรียมความพร้อมขององค์ประกอบย่อยด้านปัจจัย รวมทั้งการสร้างสมรรถนะในการประเมิน สมรรถนะในการใช้ผลการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็น ตลอดจนการสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังในช่วงที่ 1 นี้ จำนวน 2 ครั้ง คือ **ครั้งที่ 1** ทีมนิเทศได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน 3) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

กำหนดการปฏิบัติที่ดีในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้และตรวจสอบความพร้อมของความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมิน สื่อ และ 4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการ/กำหนดการในการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้และร่วมกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 วัน ในการพบปะผู้บริหารสถานศึกษาและครู พุดคุยกันอย่างกัลยาณมิตร สร้างความสัมพันธ์อันดี และสร้างทีมร่วมในการดำเนินงานประเมินแบบเสริมพลัง ที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนครู คือผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งมีประสบการณ์ในการประเมินคุณภาพภายในแบบเดิมจึงช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เห็นความสำคัญ และทำให้ครูยอมรับเข้าร่วมโครงการวิจัยพัฒนาระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ภาพความสำเร็จที่จะเป็นการปฏิบัติที่ดี และทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเตรียมความพร้อมด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นทีมนิเทศกึ่งนิตหมายในการประเมินแบบเสริมพลัง **ครั้งที่ 2** ด้วยการฝึกอบรม (training) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดการอบรม 2 วัน ใช้หลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ การอบรมสัมมนาได้เชิญผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทำให้กำลังใจในการดำเนินการตามโครงการวิจัยซึ่งถือว่าเป็นแนวคิดใหม่สำหรับการปฏิบัติของสถานศึกษา และได้สร้างความตระหนักถึงนำผลการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และในช่วงท้ายของการฝึกอบรม ได้ทำกิจกรรมสำคัญคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจที่ชัดเจน ตลอดจน การนัดหมายการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีมนิเทศตลอดโครงการ ถือได้ว่าองค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยมีความพร้อมที่จะเชื่อมโยงสู่องค์ประกอบด้านกระบวนการต่อไป

ช่วงที่ 2 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ เพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา: Approach 3 (step 6 – 7) นั่นคือเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินและใช้ผลการประเมินแล้วตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถกำหนดตนเองในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ได้ ดังนั้นจึงได้วัตถุประสงค์คือ เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนา

คุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ในระยะนี้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดกลยุทธ์ร่วมกันในการดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ ตามขั้นตอนในคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ตามคู่มือการใช้ระบบการประเมิน **ระยะที่ 1** การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกัน และครูวิชาการร่วมกันส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครู และติดต่อประสานงานกับทีมนิเทศ และทีมนิเทศได้อำนวยความสะดวก สนับสนุนส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยจัดทำเอกสารอื่นๆ ที่สถานศึกษาต้องการ หรือ ให้คำแนะนำทางช่องทางที่สะดวก เช่น ทางไลน์กลุ่มโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทางโทรศัพท์ เมื่อสถานศึกษามีผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาครบทุกประเด็นพิจารณา ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง **ครั้งที่ 3** โดยกำหนดวัตถุประสงค์ 1) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และ 2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการกำกับติดตาม การปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในครั้งนี้ทีมนิเทศศึกษารายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณาเพื่อนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ และทีมนิเทศส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน โดยอภิปรายถึงการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ ตามคู่มือการใช้ระบบ **ระยะที่ 2** การใช้ผลการประเมินและแนวทางการใช้ผลการประเมินในแต่ละประเด็นพิจารณาและมาตรฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูนำเสนอวิธีการประเมิน และผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา การสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในแต่ละมาตรฐาน และร่วมกันอภิปรายถึงขั้นตอนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) และวางแผนจัดหา สร้างแผนกิจกรรม โครงการ สื่อ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อปฏิบัติการใช้ผลทุกประเด็นพิจารณาพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นทีมนิเทศส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการกำกับติดตาม การปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้ความกระจ่างเกี่ยวกับกำหนดผู้ติดตามร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง กำหนดเวลาในการกำกับติดตาม ซึ่งให้ดำเนินการตามคู่มือการใช้ระบบการประเมิน **ระยะที่ 3** การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมิน หลังจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูเข้าใจชัดเจน การดำเนินประเมินแบบเสริมพลังในครั้งต่อไป คือ การปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการ

ปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ตามระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน และมีเก็บเอกสารหลักฐาน และการบันทึกหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติ ในช่วงนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกัน ครูวิชาการ ร่วมกันส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนครูในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินและติดต่อประสานงานกับทีมนิเทศ ระยะเวลาการดำเนินการระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน จนถึงกลางเดือนมีนาคม (ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา) ผู้วิจัยจึงดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังในช่วงที่ 3

ช่วงที่ 3 การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ เพื่อการประเมินผลลัพธ์: Approach 3 (step 8 – 10) การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังครั้งที่ 4 นี้ กำหนดวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน และการให้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับการพัฒนา 2) เพื่อประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการให้ข้อมูลป้อนกลับ ซึ่งเป็นทีมนิเทศร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ ประเมินตามแบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และทีมนิเทศให้ข้อมูลป้อนกลับการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมิน ส่วนผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน ทีมนิเทศปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการปล่อยอิสระทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดความมั่นใจ และปฏิบัติได้อย่างอิสระ นำไปสู่ความยั่งยืน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัด “โครงการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา” โดยปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมเป็นวิทยากรในการนำเสนอระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้ทดลองใช้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 โรงเรียน เกิดความยั่งยืนในการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันนำเสนอระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้สถานศึกษาอื่นๆ ได้นำไปปฏิบัติในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ รวมทั้งถึงการปรับใช้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ที่มณฑลจึงดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง **ครั้งที่ 5** กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ สรุบบทเรียนจากการใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งที่มณฑลนำอภิปรายถึงระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ซึ่งพบว่าระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น โรงเรียนเล็ก รู้สึกว่ามีภาระเพิ่มจากการทำงานปกติ แต่จากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะในการประเมินเป็นอย่างดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประเมินคุณภาพภายใน จึงได้ปรับใช้ระบบให้เหมาะสมกับบริบทในส่วนของการกำหนดผู้ประเมินและมีความสำเร็จในการทดลองใช้เป็นอย่างดี

ด้านปัจจัย ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา 2) สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน ซึ่งแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังเป็นการนำเอามโนทัศน์ เทคนิคและผลการประเมินไปส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลเกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองโดยใช้การประเมินตนเองและการสะท้อนกลับ จนสามารถกำหนดตนเองได้อย่างอิสระ (Fetterman, 2015; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการประเมินและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญ คือ สมรรถนะในการประเมิน (Evaluation Capacity) ความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายใน (Yoo, 2010) 3) การกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์/พันธกิจ ในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งที่มณฑลได้ชี้แจงเกี่ยวกับโครงการวิจัยพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ได้กระตุ้น ส่งเสริม จนทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย เป้าหมายของการประเมิน กำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งให้เห็นความแตกต่างระหว่างการประเมินคุณภาพภายในที่ผ่านมากับระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจัดเก็บหลักฐาน เอกสารร่องรอยในการปฏิบัติงานการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินที่ผ่านมา เพื่อพิจารณาถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ซึ่งเป็นสารสนเทศในการกำหนดการพัฒนาตนเอง กำหนดการปฏิบัติการที่ดี (Best practices) ของการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับสุวิมล ว่องวานิช (2543) ได้วิจัยและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการ

ประเมินผลภายใน โดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน พร้อมจิตสำนึกที่ดีต่อการประเมินผลภายใน และสร้างแรงจูงใจในการทำการประเมินภายในแก่บุคลากรเป็นอันดับแรก 4) ความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาควรดำเนินการให้มีเอกสารที่แสดงความพร้อมในการปฏิบัติงานปกติที่บูรณาการกับการประกันคุณภาพภายในอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับข้อค้นพบที่ว่าความพร้อมของทรัพยากรในการประเมิน (Evaluation Resources) หรือ การสร้างเอกสารหลักฐานประกอบการประเมินนั้นมีความสำคัญ (มัยดี แวดราแม, 2547; สุวิมล ว่องวานิช, 2543; แคทลียา ศรีแปลก, 2544; Yoo, 2010; Quist, 2003) 5) ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งผลการวิจัยของสรกมล แจ่มจันทร์ (2547) ดังนั้นเวลาจึงเป็นปัจจัยที่ควรกำหนดให้เหมาะสม สำหรับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ประมาณ 1 สัปดาห์ เนื่องจากทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินและปฏิบัติการประเมินสอดคล้องกับงานปกติ และ 6) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน คือ คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง คณะกรรมการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้กำกับติดตามร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง ซึ่งสถานศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) และทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ความสอดคล้องตามบทบาทที่กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดไว้ และตามการประเมินแบบเสริมพลัง ทีมนิเทศเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินภายนอก (Empowerment Evaluator)

ด้านกระบวนการ ระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นได้ประยุกต์ใช้ขั้นตอนการประเมินของ Patton (2012) และให้มีขั้นตอนที่กระชับ การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้ หลังจากการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะทางการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถกำหนดตนเองได้อย่างอิสระ (Self-Determination) ในการประเมินคุณภาพภายในตามแนวทางการประเมินต่อไปนี้ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 สัปดาห์ มีขั้นตอนย่อย คือ ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในว่าเป็นการเน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขั้นที่ 2 ประเมินความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และพัฒนาสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็น ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความพร้อมของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/แหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมิน ขั้นที่ 4

ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณาเพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจากข้อค้นพบในการประเมินแต่ละมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา ขั้นที่ 5 ระบุผู้ใช้ผลโดยตรงในแต่ละมาตรฐานและประเด็นพิจารณา และระบุให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ขั้นที่ 6 ออกแบบกรอบการประเมินคุณภาพภายในหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของผลการประเมินคุณภาพภายใน ขั้นที่ 7 แต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง ขั้นที่ 8 เก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ขั้นที่ 9 วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ขั้นที่ 10 อภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ขั้นที่ 11 จัดทำรายงานผลการประเมินที่จะอำนวยความสะดวกในการใช้ของผู้บริหารหรือครู และขั้นที่ 12 จัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน สอดคล้องตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization - Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 1 - 15

ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนย่อยคือ ทบทวน/อภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน และดำเนินการใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหาด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย กับผลการประเมินที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมาย การใช้ในเชิงชักชวนและเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การใช้ผลพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำกับติดตาม โดยนำมาอ้างอิงในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรม หรือดำเนินการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่อไปเพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ ตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2008, 2012) และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) โดยเริ่มต้นด้วยการประชุมทบทวน/อภิปรายการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน และเริ่มแรกการใช้ใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use)

เป็นการจุดประกายความคิดของผู้เกี่ยวข้อง แล้วนำไปสู่การปฏิบัติการใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) เป็นการใช้ผลการประเมิน เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุน หรือยืนยันแนวทางการตัดสินใจ การใช้ในเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic use) เป็นการใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องช่วยในการติดตาม กำกับ หรือควบคุมการประเมิน และการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) เป็นการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปฏิบัติงานตามปกติที่บูรณาการกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 การใช้ผลเชิงปฏิบัติ ด้านบริหารจัดการมีขั้นตอนดังนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ 3) จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 4) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพการศึกษา การใช้ผลเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอน คือ 1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร กำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามประเด็นพิจารณา 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ 3) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประเมินความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ และ 5) จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) สอดคล้องกับผลการวิจัยของนครชัย ชาญอุไร (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ:การประยุกต์ใช้แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์การ มีข้อค้นพบขั้นตอนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้ 1) การประชุมวินิจฉัย สภาพการณ์เบื้องต้นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียน 2) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานและข้อเสนอแนะของ สมศ. 3) ดำเนินโครงการ กิจกรรมต่างๆ ตามแผนการปฏิบัติการจากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและรายงานผลการดำเนินโครงการ 4) ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสถานศึกษา 5) โรงเรียนจัดทำ SAR เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนต่อไปผู้ปกครองและชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สมศ. และ 6) นำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภัฏญารัตน์ คงงาม (2552) ที่ได้พัฒนาการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตรวจสอบติดตามการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ประเมินการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง

ระยะที่ 3 การกำกับติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา มีขั้นตอนย่อยคือ ขั้นที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพ ภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขั้นที่ 2 คณะกรรมการกำกับ ติดตามดำเนินการติดตามการปฏิบัติการ ใช้ผลการประเมินของผู้ใช้ผลโดยตรงขั้นที่ 3 อภิปรายผลการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) เพื่อ สรุบทเรียน (learning) และเพื่อการปรับปรุง (improve) เป็นไปตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการ ใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 16 ติดตามการใช้ผลการประเมิน อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน (Follow up with primary intended users to facilitate and enhance user)

ด้านผลผลิต ผลผลิตตามระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาประกอบด้วย 1) ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการจัด กระบวนการเรียนรู้ และด้านระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล สอดคล้องกับผลการ ปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษาและครู (ปิยะธิดา ทองอร่าม, 2552) สอดคล้องตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนา การศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน และตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization- Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012) ขั้นตอนที่ 17 เป็นการประเมินการใช้ผลประเมิน (Meta evaluation of use: Be accountable, learn, and improve) ประเมินด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ เพื่อสรุบทเรียน และการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

ด้านข้อมูลป้อนกลับ เป็นข้อมูลจากการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพ ภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงส่วนดีและ ข้อบกพร่องของการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การ ปรับปรุงด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของ สถานศึกษา (ชนิตา ไกรเพชร, 2555) และสอดคล้องกับแนวทางการรายงานการประเมินตนเองของ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาสะท้อนผลการประเมินคุณภาพภายในถึงผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิธีการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐาน จุดเด่น จุดควรพัฒนาแต่ละมาตรฐานการศึกษาเพื่อเป็นสารสนเทศสำหรับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสำหรับสถานศึกษาดำเนินการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559) ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาควรพิจารณาเชิงระบบ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับร่าง) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ระบบการประเมินมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความมีประโยชน์ (utility) และด้านความเหมาะสม (propriety) อยู่ในระดับมาก ส่วนคุณภาพด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุด และ ผลการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้ระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านรูปแบบมีความเหมาะสม ระดับมาก เนื้อหามีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ มีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด ซึ่งถือว่าระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินตาม Stufflebeam (2005 อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) ซึ่งระบบการประเมินได้สร้างและพัฒนาจากการศึกษาสภาพบริบทของสถานศึกษา และแนวคิดทฤษฎีที่มีความสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้นระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีเหมาะสมที่จะนำไปใช้และสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช (2543) ที่ว่าระบบการประเมินที่สถานศึกษาได้ใช้ควรมีคุณภาพตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam

ประเด็นที่ 3 ผลการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ในการทดลองใช้ระบบมีประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายดังนี้

3.1 ความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลังการอบรมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเมโนทศน์ในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาสูงกว่าคะแนนเป้าหมายที่วางไว้คือมีคะแนนร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจในการอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก การอบรมในครั้งนี้ใช้เวลา 2 วัน โดย

ใช้หลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น คือ การพัฒนาหลักสูตรอบรมสัมมนา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาขึ้น 2 หน่วย คือ หน่วยที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และหน่วยที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูซึ่งเป็นผู้ประเมิน มีคุณลักษณะความน่าเชื่อถือ (Credibility) ถ้าผู้ประเมินมีคุณลักษณะที่น่าเชื่อถือ มีความเชี่ยวชาญทางการประเมิน สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินให้สนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง มีใจเป็นธรรม ไม่อคติ คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน และมีทักษะการสื่อสาร (Communication skills) นักประเมินจำเป็นต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถเจรจาประสานงาน มีมนุษยสัมพันธ์เชิงวิชาชีพในระดับที่เหมาะสมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ย่อมมีผลทางบวกต่อการใช้ผลการประเมินของผู้เกี่ยวข้องดังนั้นการจัดอบรมสัมมนาในครั้งนี้ถือได้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีสมรรถนะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ มีแนวโน้มที่จะสามารถกำหนดตนเองเพื่อดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช (2543) ที่ได้วิจัยและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลภายใน พร้อมจิตสำนึกที่ดีต่อการประเมินผลภายใน และสร้างแรงจูงใจในการทำการประเมินภายในแก่บุคลากร

3.2 พฤติกรรมตาม 10 หลักการของการประเมินแบบเสริมพลัง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีพฤติกรรม 10 หลักการตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลังสูงขึ้นในการทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ทีมนี้เทศได้ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังหลายลักษณะ ดังนี้การฝึกอบรม (training) เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำการประเมินได้โดยให้ความรู้ทางการประเมิน การประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา การอำนวยความสะดวก (facilitation) โดยการชี้แนะแนวทางในการประเมิน กระตุ้นการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ การให้การสนับสนุน (advocacy) เป็นการสนับสนุนจากทีมนี้เทศในการให้เอกสารต่างๆ ที่ครอบคลุมประกอบการประเมินคุณภาพภายใน การสร้างความกระจ่าง (illumination) การที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้รับความรู้จากการฝึกอบรม จากการส่งเสริมจนเป็นผู้ประเมินที่มีความเหมาะสมในการประเมินคุณภาพภายในทำให้สถานศึกษาเป็นชุมชนของผู้รู้ขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถมองเห็นอนาคตของตนเองว่าควรจะไปทิศทางใด และมีเสรีภาพในการปรับระบบการประเมินคุณภาพภายในให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยทีมนี้เทศปล่อยให้มีโอกาสในการกำหนดตนเอง (liberation) จนผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีพฤติกรรม

ตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง คือ 1) หลักการปรับปรุงให้ดีขึ้น (Improvement) มีแนวโน้มที่จะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยความเต็มใจและกำหนดเป้าหมายวิธีปฏิบัติที่ดี และร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในให้ดีขึ้น 2) ความเป็นเจ้าของชุมชน (Community ownership) มีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา 3) การรวมเข้าด้วยกัน (Inclusion) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ทำงานร่วมกัน 4) การมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตย (Democratic participation) ครูและแสดงบทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน ร่วมทำกรอบประเมินอย่างเปิดเผย ร่วมกันประเมินตามบทบาทหน้าที่ ยอมรับผลการประเมินคุณภาพภายใน ยอมรับการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมิน มีความภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ความยุติธรรมทางสังคม (Social justice) ทุกคนยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังเช่นในการร่วมกันระบุผู้ใช้ผลโดยตรง ผู้ประเมินในขณะร่วมกันทำกรอบประเมินคุณภาพภายใน 6) ความรู้เกี่ยวกับชุมชน (Community knowledge) สถานศึกษาได้ปรับการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาได้อย่างลงตัว 7) กลยุทธ์การใช้หลักฐาน (Evidence-based strategies) ได้ใช้เอกสารหลักฐานในการประเมินคุณภาพภายใน เช่น การบันทึกการประชุม การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่างๆ การจัดทำ สร้างสื่อนวัตกรรม 8) การสร้างสมรรถนะ (Capacity building) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความสามารถ มีสมรรถนะในการประเมินและใช้ผลการประเมินพร้อมที่จะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ได้อย่างอิสระ 9) การเรียนรู้องค์กร (Organizational learning) การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน และ 10) ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) การนำผลการประเมิน และผลการกำกับ ติดตามมาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (Fetterman, 2015; ธัญญรัตน์ จอกสถิต, 2553; สุวิมล ว่องวานิช, 2543)

3.3 การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก โดยสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้ 1) อภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงผลประเมิน เครื่องมือในการประเมิน วิธีการประเมิน และวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ร่วมกันหาแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเครื่องมือในการประเมินและความเหมาะสมของวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละประเด็นพิจารณา 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินถึงการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การเปรียบเทียบกับผลการประเมินระดับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาให้มีผลการประเมินคุณภาพภายในสูงขึ้น 3) ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการ ซึ่งสถานศึกษาปฏิบัติเป็นปกติ และ ครุนำผลการ

ประเมินคุณภาพภายในส่วนประเด็นพิจารณาที่เกี่ยวข้องโดยตรงมาอ้างอิงในเอกสารด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นสิ่งใหม่สำหรับครูทั้ง 3 โรงเรียน และกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณภาพตามเป้าหมายในแต่ละประเด็นพิจารณา และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในรายประเด็นพิจารณามาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับกิจกรรมโครงการให้สอดคล้องกับจุดควรพัฒนาที่ระบุไว้ในรายงานผลการประเมิน โดยมีการปรับเปลี่ยนแผนกิจกรรมต่างๆ โดยการสร้าง หรือค้นหาสื่อต่างๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องตามกระบวนการประเมินและใช้ผลการประเมินของ Patton (2012) และ ศิริชัย กาญจนวาสี (2554)

3.4 การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติการด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้ง 2 ด้าน โดยการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการ สถานศึกษาดำเนินตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 คือ 1) กำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน จากการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา โดยกำหนดค่าให้สูงกว่าผลการประเมินคุณภาพภายใน 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีการนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนกิจกรรมโครงการ 3) ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน โดยจัดทำกำหนดการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีคำสั่งคณะกรรมการกำกับติดตาม 4) ประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษา ตามกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา นำสารสนเทศจากการประเมิน มาเปรียบเทียบกับ ค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้ และให้ข้อมูลป้อนกลับทุกประเด็นพิจารณา 5) รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาให้สะดวกต่อการนำไปใช้ของผู้ใช้ผลโดยตรง และมีสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีดำเนินการพัฒนา จุดเด่น และจุดควรพัฒนา และจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ (SAR) และการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ ครูได้ยึดแนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ตามแนวทางสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. ที่ได้ปรับมาจากแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 และปรับตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 คือ 1) นำค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้มากำหนดเป็นค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถต่างๆ ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน 2) นำผลการประเมินคุณภาพภายใน และสารสนเทศจากการประเมิน เช่น จุดเด่น จุดควรพัฒนา มาพิจารณาวางแผนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และดำเนินการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนที่ออกแบบไว้ 3) ติดตามตรวจสอบ

ความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้โดยการประเมินผลแต่ละหน่วยการเรียนรู้ 4) ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัยทุกหน่วยการเรียนรู้ 5) ครูจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ สรุปผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจัดทำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา

3.5 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติ โดยการจัดทำ จัดหาแผนพัฒนา สื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามประเด็นพิจารณามาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน และ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนกิจกรรม/โครงการ ที่ครอบคลุมตามภาระ 4 งานของสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และ จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตร โครงการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมให้ครูได้จัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีขั้นตอนชัดเจนเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และมีโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่ 4 ระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล สอดคล้องหลักการที่ ศิริชัย กาญจนวาสี (2554) ได้กล่าวว่า กระบวนการนำผลประเมินไปใช้ว่า การใช้ผลการประเมินในเชิงความคิด (Conceptual Use) เป็นการใช้ครั้งแรกที่อาจนำไปสู่การใช้ในขั้นต่อไป คือ การใช้เชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เกี่ยวข้องสามารถเชื่อมโยงสารสนเทศจากการประเมินไปยังสถานการณ์จริงของแผนงาน/โครงการ/งาน ซึ่งทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดทำ จัดหา ปรับเปลี่ยนแผนกิจกรรม สื่อต่างๆ ในการพัฒนาที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษายังส่งเสริมให้มีปัจจัยที่เอื้อต่อการใช้ผลการประเมิน (Factors affecting utilization) ได้แก่ กระบวนการประเมินที่มีขั้นตอนชัดเจน ที่ประเมินได้ตรงประเด็น (Relevance) ทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน วิธีการประเมินมีคุณภาพ (Quality) ดำเนินร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรง เลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม มีการควบคุมคุณภาพของการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ย่อมมีผลต่อความน่าเชื่อถือของการประเมิน อันจะส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2554) แสดงให้เห็นว่าการประเมินคุณภาพภายในตามระบบนี้มีแนวโน้มทำให้ผู้บริหารและครูยอมรับผลการประเมิน

3.6 ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีผลการประเมินทุกมาตรฐานอยู่ในระดับดีเยี่ยม แต่มีบางประเด็นพิจารณาอยู่ในระดับดี และผลการประเมินมาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ โรงเรียนทั้ง 3 แห่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ทั้งนี้สถานศึกษาทุกแห่งได้พัฒนาคุณภาพมุ่งเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและโครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน

ประเด็นที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังและพัฒนาาระบบ (ฉบับสมบูรณ์) หลังการทดลองใช้ระบบได้ประเมินคุณภาพของระบบโดยผู้ทดลองใช้ระบบ คือ ทีมนิเทศ และผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) ด้านความเหมาะสม (propriety) และด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนขนาดเล็ก มีความเห็นว่า ระบบมีคุณภาพด้านความมีประโยชน์ (utility) ด้านความเป็นไปได้ (feasibility) และด้านความเหมาะสม (propriety) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) อยู่ในระดับมาก ในประเด็นที่ว่า ระบบประเมินคุณภาพภายในทำโดยไม่สร้างภาระเพิ่มจากการทำงานปกติ อยู่ในระดับมาก โดยให้เหตุผลว่า ครูมีจำนวนน้อยภาระงานเยอะมาก เช่น ต้องสอนให้ครบตามตัวชี้วัดของหลักสูตร และประเมินผลตามตัวชี้วัดของหลักสูตร แล้วพบว่าบางประเด็นพิจารณาสำหรับการประเมินคุณภาพภายในไม่มีความสอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ที่ปฏิบัติอยู่ และมีความละเอียดเหมือนเป็นการสร้างภาระเพิ่มในการจัดหาเครื่องมือประเมินที่เหมาะสมในการประเมินความสามารถของผู้เรียนในบางประเด็นพิจารณา และจัดทำรายงานการประเมินตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน และประเมินในประเด็นการประเมินมีความสอดคล้องกับแนวทางของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตาม สพฐ.กำหนดอยู่ในระดับมากเช่นกัน ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีการปรับให้เหมาะสมกับบริบท ในส่วนของการกำหนดผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรง แสดงให้เห็นว่าระบบมีความเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมตามหลักการประเมินแบบเสริมพลังความรู้เกี่ยวกับชุมชน (Community knowledge) และยังสอดคล้องตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง คือเป็นการนำเอาเมโนทัศน์ เทคนิคและผลการประเมินไปส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลเกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเองโดยใช้การประเมินตนเองและการสะท้อนกลับ จนสามารถกำหนดตนเองได้อย่างอิสระ หลักการสำคัญ คือ หลังจากที่นักประเมินถอนตัวออกไปแล้ว ยังมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องเกิดความยั่งยืน (Sustainability) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2559)

ผลพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาหลังทดลองใช้ (ฉบับสมบูรณ์) หลังการทดลองใช้มีดังนี้ 1) ปรับปรุงกระบวนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่

เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขั้นที่ 5 ระบุผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended users) ในแต่ละมาตรฐานและประเด็นพิจารณาซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานปกติ โดยการระบุผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรงปรับตามบริบทของสถานศึกษา และ 2) ปรับปรุงขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะที่ 2 คือ เพิ่มขั้นตอนขั้นที่ 1 ทบทวนอภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายในและการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อให้ระบบมีความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ให้สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ ผู้ทดลองใช้มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม ผู้วิจัยจึงจัดทำระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (ฉบับสมบูรณ์)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมสำหรับที่มณฑลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมให้สถานศึกษาประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา การนำระบบนี้ไปใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอื่นๆ ควรศึกษาคู่่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินการใช้ระบบ มีการนำเสนอขั้นตอนในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน และในการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรง ควรศึกษาหลักสูตรอบรมสัมมนาการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.2 จากผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครูอยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติการด้านบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ถือได้ว่าการจัดทำรายงานการประเมินเป็นรายประเด็นพิจารณาที่อำนวยความสะดวกในการนำผลการประเมินไปใช้มีความเหมาะสม ดังนั้นสถานศึกษาอื่นๆ ควรนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติก่อนจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

1.3 การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังด้วยการฝึกอบรม (training) ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีสมรรถนะทางการประเมินและการใช้ผลการประเมิน เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดความมั่นใจในการดำเนินงาน และเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกันทั้งโรงเรียน และที่มิหนำซ้ำดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเป็นระยะๆ ในระหว่างการทำงาน ยิ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้รับความกระจ่าง ดำเนินงานร่วมกันมีความเป็นหนึ่งเดียว เกิดความเป็นธรรมในการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสามารถปรับการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานของโรงเรียนได้อย่างลงตัว ดังนั้นที่มิหนำซ้ำควรมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีความพร้อมก่อนดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง

1.4 จากการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยที่มิหนำซ้ำหลายลักษณะ เช่น การฝึกอบรม (training) การให้การสนับสนุน (advocacy) การให้เอกสารต่างๆ ที่ครอบคลุมประกอบการประเมินคุณภาพภายใน การสร้างความกระจ่าง (illumination) ด้วยการติดต่อสื่อสารหลายช่องทาง และการปล่อยให้สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดตนเอง (liberation) ในการประเมินคุณภาพภายใน ที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีพฤติกรรม 10 หลักการตามแนวทางการประเมินแบบเสริมพลังสูงขึ้น และดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ควรนำแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาในด้านอื่นๆ ต่อไป

1.5 จากผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผู้ทดลองใช้ระบบ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีผลการประเมินในประเด็นระบบประเมินคุณภาพภายในนี้สร้างภาระเพิ่มจากการทำงานปกติ อยู่ในระดับมาก โดยให้เหตุผลว่า ครูมีจำนวนน้อยภาระงานเยอะมาก เช่น ต้องสอนให้ครบตามตัวชี้วัดของหลักสูตร และประเมินผลตามตัวชี้วัดของหลักสูตร แล้วพบว่าบางประเด็นพิจารณาสำหรับการประเมินคุณภาพภายในไม่มีความสอดคล้องกับการประเมินผลการเรียนรู้ที่ปฏิบัติอยู่จึงเหมือนเป็นการสร้างภาระเพิ่มในการจัดหาเครื่องมือประเมินที่เหมาะสมในการประเมินความสามารถของผู้เรียนในบางประเด็นพิจารณา และจัดทำรายงานการประเมินตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ดังนั้นสถานศึกษาอื่นๆ จึงควรปรับการกำหนดผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรงให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการวิจัยโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ เพื่อตรวจสอบว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 ในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังไม่ได้พัฒนาตัวอย่างเครื่องมือในการประเมินตามประเด็นพิจารณาเนื่องจากต้องการให้สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับภาระงานปกติ แต่พบว่า เครื่องมือประเมิน โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียนมีความแตกต่างกันมากระหว่างโรงเรียนทั้งนี้เนื่องจากภาระงานสอนของครูแตกต่างกัน มีทั้งสอนตรงสาขาวิชาเอกและไม่ตรง ดังนั้น ควรมีการวิจัยพัฒนาตัวอย่างเครื่องมือประเมินที่สอดคล้องกับประเด็นพิจารณาเพื่อสร้างโอกาสในการประเมินสิ่งที่ต้องการประเมินนั้นจริง

2.3 ในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังไม่ได้พัฒนาตัวอย่างแผนกิจกรรม สื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษารายประเด็นพิจารณาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้สถานศึกษามีแผนกิจกรรม สื่อในการพัฒนาคุณภาพแต่ละประเด็นพิจารณาไม่หลากหลาย ขาดแนวคิดในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมต่างๆ ที่เห็นว่าโครงการ แผนกิจกรรม หรือสื่อไม่ค่อยเหมาะสม ดังนั้น ควรมีการวิจัยพัฒนาตัวอย่างโครงการ แผนกิจกรรม หรือสื่อที่หลากหลาย เพื่อจุดประกายแนวคิดในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพแต่ละประเด็นพิจารณา

2.4 ควรมีการวิจัยพัฒนาสื่อออนไลน์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับพัฒนาสมรรถนะทางการประเมิน การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤติยา วงศ์ก้อม. (2547). รูปแบบการพัฒนาครูด้านการประเมินการเรียนรู้ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนัก (2552). การปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- แคลิยา ศรีแปลก. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา:กรณีศึกษาโรงเรียนคันทนาเยาว กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงดี แซ่ตัน. (2544). การวิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีการประเมินตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาการประเมินผลภายในโรงเรียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการศึกษาและการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทน์ วีระชัย. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะและระดับการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา : การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนม์ชกรณ์ วรอินทร์. (2549). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประเมินแบบเสริมพลัง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการศึกษาทดสอบและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนาธิป ท้ายแป. (2551). การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานสำหรับครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประยุกต์ใช้การประเมินผลที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ตามระดับความเชี่ยวชาญ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการศึกษาและการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชนิดา ไกรเพชร. (2555). *การพัฒนากระบวนการประเมินประสิทธิผลองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2553). *รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐา เพชรธนู. (2555). *การพัฒนากระบวนการกำกับติดตามและประเมินผลแบบมุ่งผลการดำเนินงานของครูในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้: การประยุกต์ใช้การปฏิบัติอิงหลักฐานเชิงประจักษ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณิชชยานันท์ นันท์อาณาเขต. (2556). *ความสัมพันธ์ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในกับความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโรงเรียนอนุบาลศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. (2560). *คู่มือการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่และเสริมสร้างศักยภาพด้านการประเมิน: สำนักทดสอบทางการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (อัตสำเนา).*
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. (2554). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็งตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 เล่ม 1 - 8*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ.
- ทดสอบทางการศึกษา, สำนัก. (2559). *เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสศ.
- ทวี วาจาสัตย์. (2555). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในโรงเรียนขนาดเล็ก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ธัญญ์ศรม์ จอกสสิต. (2553). *โมเดลการพัฒนาการปฏิบัติงานครู: การประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินครูที่เน้นการปฏิบัติงานเป็นฐานและการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นครชัย ชาญอุไร. (2554). *การพัฒนารูปแบบการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : การประยุกต์ใช้แนวคิดการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงเยาว์ อุทุมพร. (2547). *การพัฒนาระบบการส่งเสริมการประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะธิดา ทองอร่าม. (2552). *การพัฒนาระบบการประเมินการปฏิบัติงานสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนตามแนวคิดของการประเมินแบบอิงมาตรฐาน และการให้ผลตอบแทนตามสมรรถนะ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัญญา งามแสง. (2547). *กลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาทักษะการประเมินภายในสำหรับครูอนุบาล : การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์แบบโดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ และพหุเทศกรณีศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ม้อติ แวดราแม. (2555). *การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติสำหรับคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ม้อติ แวดราแม. (2547). *การวิเคราะห์แนวโน้มทัศนคติที่คลาดเคลื่อนและการปฏิบัติในการประเมินคุณภาพการศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานัส ศักดิ์. (2550). *กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ราชกุมารี ดุเบย์. (2554). *สมรรถนะของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *การประกันคุณภาพการศึกษา : ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์วัฒนาพานิชย์.
- วรภัทร์ ภูเจริญ. (2544). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- วรภรณ์ บุญเจียม. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรา เมษะเลิศพัฒน์. (2557). *การประกันคุณภาพภายในกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชัย ดันศิริ. (2542). *โฉมหน้าการศึกษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2559). *การประเมินแบบเสริมพลัง: นานาทศนะ*. สารสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 3(1), 19 - 25.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริประภา ชรจันทร์ศรี. (2549). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้และการดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวัฒน์ วรรณาม. (2540). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สมพงษ์ ปั่นหุ่น. (2548). *การพัฒนาแบบตรวจสอบรายการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจเพื่อพัฒนาทักษะการประเมินของครูและนักเรียน*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). *วิธีวิทยาการประเมิน ศาสตร์แห่งคุณค่า*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สยาม สุ่มงาม. (2541). *กระบวนการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนนำร่อง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรกมล แจ่มจันทร์. (2547). *การศึกษาคำแนะนำการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สาขาวิชา ประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญารัตน์ คงงาม. (2552). *การพัฒนาโมเดลการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ด้านการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2543). *การวิจัยและพัฒนาระบบประเมินภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). *การประกันคุณภาพการศึกษา เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกสิทธิ์ ชนินทรภูมิ. (2554). *สมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาษาอังกฤษ

- Baughman S. et al. (2012). Non-formal educator use of evaluation results. *Evaluation and Program Planning*, 35, 329–336.
- Bedeian, A. G. (1993). *Management* (3 ed.). New York: Image Braziller.
- Bertalanffy, V. L. (1968). *General system theory*. New York: Image Braziller.
- Cascio, W. F. (1992). *Managing human resources* (3 ed.). New York: McGraw-Hill.

- Conway P. et al. (2010). Using empowerment evaluation to facilitate the development of intimate partner and sexual violence prevention programs. *Journal of Family Social Work*, 13, 343–361.
- Debenham, K. J. (1989). *Knowledge systems design*. New York: Praeger-Hall.
- Dyer S. A. et al. (2012). Understanding evaluation influence within public sector partnerships: A conceptual model. *American Journal of Evaluation*, 33(4), 532-546.
- Fetterman D.M. et al. (2015). *Empowerment evaluation*. London: Sage.
- Fetterman, D. M. (1996a). Conclusion: Reflections on emergent themes and next steps. In D.M. Fetterman, S. Kaftarian, & A. Wandersman (Eds.), *Empowerment evaluation: Knowledge and tools for self-assessment and accountability*. Newbury Park, CA: Sage.
- Fetterman, D. M. (1996b). Empowerment evaluation: An introduction to theory and practice. In D. M. Fetterman, S. Kaftarian, & A. Wandersman (Eds.), *Empowerment evaluation: Knowledge and tools for self-assessment and accountability*. Newbury Park, CA: Sage.
- Fetterman, D. M. (2001). Foundations of empowerment evaluation. Retrieved from <http://www.sagepub.com>
- Fitzgerald, J., & Fitzgerald, A. F. (1987). *Fundamentals of systems analysis: Using structural analysis and design techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Fleischer, D. N., & Christie C. A. (2009). Evaluation use results from a survey of U.S. American evaluation association members. *American Journal of Evaluation*, 30(2), 158 – 175.
- Jacobson C. et al. (2011). Maximizing conservation evaluation utilization. *Evaluation*, 17(1), 53–71.
- Kinicki, A., & Williams, B. (2009). *Management 3/e*. New York: McGraw-Hill.
- Lija K. J. et al. (2009). Research on evaluation use: A review of the empirical literature from 1986 to 2005. *American Journal of Evaluation*, 30(3), 377-410.

- Maras M. A. et al. (2014). School practitioners' perspectives on planning, implementing, and evaluating evidence-based practices. *Children and Youth Services Review*, 47, 314–322.
- Neuman A. et al. (2013). Evaluation utilization research—developing a theory and putting it to use. *Evaluation and Program Planning*, 36, 64–70.
- Patton, M. Q. (2008). *Utilization-focused evaluation*. London: Sage.
- Patton, M. Q. (2012). *Essentials of utilization-focused evaluation*. London: Sage.
- Patton, M. Q. (2013). Utilization-focused evaluation (u-fe) checklist. Retrieved from <http://www.wmich.edu>
- Pinto, R. M., Rahman, R., & Williams, A. (2014). Policy advocacy and leadership training for formerly incarcerated women: An empowerment evaluation of reconnect, a program of the women in prison project, correctional association of new york. *Evaluation and Program Planning*, 47, 71–81.
- Quist, H. O. (2003). Secondary education: A 'tool' for national development in Ghana. A critical appraisal of the post-colonial context. *Africa Development: A Quarterly Journal of CODESRIA*, 28(3-4), 186 – 210.
- Ramnarain, U. D., & Modiba, M. (2013). Critical friendship, collaboration and trust as a basis for self-determined professional development: A case of science teaching. *International Journal of Science Education*, 35(1), 65–85.
- Smith, A. W. (1982). *Management system : Analysis and application*. New York: The Dryden Press.
- Stair, R. M. (1992). *Principles of information systems: A managerial approach*. Boston: boyd & fraser publishing.
- Testing, B. C. f. (1997). *Buros center for testing*. Retrieved from www.unl.edu/buros/bimm/html/article4.html
- Yoo, S. H. (2010). Exploring an intergrated model of governmental agency evaluation utilization in Korea: Focusing on executive agency evaluation. *International Review of Public Administration*, 15(1), 35 – 49.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม (focus group)

ชื่อ	ตำแหน่ง
1. ดร.คมศร วงษ์รักษา	อดีตรองผู้อำนวยการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
2. รศ.ดร.ทิวต์ถ์ มณีโชติ	อาจารย์ คณะคณะครุศาสตร์วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. นางเพ็ญนภา แก้วเขียว	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.
4. ดร.มยุรี แพร์หลาย	ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ อ่างทอง
5. ดร.เพียรกิจ นิมิตรดี	ครูวิชาการโรงเรียนแม่ใจวิทยาคม
6. ดร.วราภรณ์ แยมทิม	อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
7. ดร.ธีรยุทธ ภูเข	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทัยธานี เขต 2
8. ดร.สุรศักดิ์ เก้าเอี้ยน	อาจารย์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของระบบการประเมิน

คู่มือการใช้ระบบ และหลักสูตรอบรมสัมมนา

ชื่อ	ตำแหน่ง
1. ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาถิ	อดีต ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและวิชาการ สพฐ.
2. ดร.อิทธิฤทธิ์ พงษ์ปิยะรัตน์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 (สิงห์บุรี)
3. ดร. ชนม์ชกรณ วรอินทร์	อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. ดร.กุลรดี เอกสุวรรณ	ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จ.ลพบุรี
5. ดร. ศิริรัตน์ สุคันธพุกษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเจ้าปลุก (เต็มรัฐประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ชื่อ	ตำแหน่ง
1.ดร. ศิริรัตน์ สุคันธพุกษ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเจ้าปลุก (เดิมรัฐประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1
2.ดร.ชนาธิป ทั้ยแป	รองผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
3.รศ.ดร.ทิวต์ มณีโชติ	อาจารย์ คณะคณะครุศาสตร์วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4.ดร.อมรรัตน์ สร้อยสังวาล	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
5.ดร.กุสุมา ใจสบาย	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
6.ดร.ณภัทร ชัยมงคล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และสื่อสารองค์กร สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา
7.ดร.เพียรกิจ นิมิตรดี	ครูวิชาการโรงเรียนแม่ใจวิทยาคม
8.ดร.ธีรยุทธ ภูเขา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัด การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุทัยธานี เขต 2
9.ดร.วราภรณ์ แยมทิม	อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
10. ดร.ไพรวลัย พิทักษ์สาธิต	อดีต ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานและวิชาการ สพฐ.

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เครื่องมือวิจัย ระยะที่ 1

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการประเมินคุณภาพภายใน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....

รางวัลที่เคยได้รับ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

1. ตำแหน่ง () ผู้บริหารสถานศึกษา () ครูผู้สอน () ครูวิชาการ () ครูรับผิดชอบงานประกัน
2. ประสบการณ์การบริหาร/การสอนปี
3. การศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

“การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง”

สภาพการประเมินคุณภาพภายใน

1. ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายใน

1.1 ช่วงเวลาในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน

.....

1.2 การประชุมเพื่อวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน

.....

1.3 การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน/การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

.....

1.4 ท่านทำหน้าที่อะไรบ้าง อย่างไร ในการประเมินคุณภาพภายใน

.....

1.5 การจัดทำปฏิทินในการประเมินคุณภาพภายใน

.....

1.6 การกำหนดกรอบการประเมินคุณภาพภายใน

.....

2. ตัวบ่งชี้/มาตรฐานที่ใช้การประเมินคุณภาพภายใน

.....

3. เกณฑ์การประเมินของการประเมินคุณภาพภายใน

.....

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การออกแบบการประเมินคุณภาพภายใน

.....

4.2 การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้

.....

4.3 ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้

4.4 แหล่งข้อมูลที่ใช้การประเมินคุณภาพภายใน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพภายใน

6. การแปลผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพภายใน

7. การตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายใน

8. ความน่าเชื่อถือของผลการประเมินคุณภาพภายใน

9. การจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน

10. ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน

.....

.....

11. ปัญหา อุปสรรคในการประเมินคุณภาพภายใน

.....

.....

12. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาการประเมินคุณภาพภายใน

.....

.....

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....สถานที่.....
รางวัลที่เคยได้รับ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

1. ตำแหน่ง () ผู้บริหารสถานศึกษา () ครูผู้สอน () ครูวิชาการ () ครูรับผิดชอบงานประกัน
2. ประสบการณ์การบริหาร/การสอนปี
3. การศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

“การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง”

1. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงแนวคิด

1.1 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้บริหาร
สถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ
อย่างไร

1.2 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อทำความเข้าใจปัญหาด้านผู้เรียน
 ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ
อย่างไร

1.3 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อทำความเข้าใจปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

1.4 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาทำความเข้าใจปัญหาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

1.5 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

1.6 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

1.7 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมากระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

2. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงตรวจสอบยืนยัน

2.1 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านผู้เรียน

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร
.....

2.2 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร
.....

2.3 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาสนับสนุนความเหมาะสมของการดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร
.....

3. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงสัญลักษณ์

3.1 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารงานของสถานศึกษา

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร
.....

3.2 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียน

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร
.....

3.3 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

3.4 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

4. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ

4.1 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านผู้เรียน

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

4.2 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ของครู

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

4.3 สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

ปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ

อย่างไร

4.4 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ด้านการบริหารจัดการอย่างไรบ้าง

.....

4.5 การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ
มีปัญหอุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....

4.6 สถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการ
เรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

4.7 การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้
มีปัญหอุปสรรคอย่างไรบ้าง

.....

ฉบับที่ 3 แบบประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ในการพัฒนา
สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา
คุณภาพการศึกษาของครู และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
ใช้คำตอบแบบการตอบสนองรายการคู่ (dual responses)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นการสอบถามสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็นในการ
ประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครู และ
ผู้บริหารสถานศึกษา

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน และโปรดตอบทุกข้อคำถาม

3. แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุดหรือไม่มี

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถามและการแปลความหมาย

ข้อความ	สภาพที่เป็นอยู่					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
0. สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย				✓		✓				

หมายความว่า สถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ใน
ระดับน้อย แต่เป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติในระดับมากที่สุด

หมายเหตุ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อความ	สภาพที่เป็นอยู่					สภาพที่ควรจะเป็น				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ต้องปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้										
63. ครูได้นำผลการประเมิน, ผลการสอนมาสะท้อนผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง										
64. ครูได้ศึกษาวิธีการพัฒนา แก้ไขปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผล										
65. ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียน										

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

คำชี้แจงในการสนทนากลุ่ม

1. เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารสำหรับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

2. วัตถุประสงค์ของการสนทนาในครั้งนี้คือ เพื่อกำหนดองค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

3. แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

1. องค์ประกอบย่อยของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

- 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 2) ด้านกระบวนการ (Process) ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 3) ด้านผลผลิต (Output) ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 4) ด้านปัจจัยป้อนกลับ (Feedback) ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

3. การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดของ Patton (2012) ควรดำเนินการอย่างไร (17 step)

3.1 สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินคุณภาพภายในอย่างไร

3.2 สถานศึกษาควรดำเนินการนำผลประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างไร

3.3 สถานศึกษาควรกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในอย่างไร แนวทางการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน

3.4 สถานศึกษาควรกำหนดผู้ประเมิน ผู้ใช้ผลโดยตรง และผู้กำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา/ประเด็นพิจารณาอย่างไร

4. การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment evaluation) (3 Step Approach 10 Step) ดำเนินการอย่างไร เพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างยั่งยืน

**การประเมินความเหมาะสมของระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่
เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
โดยแบ่งการประเมินความเหมาะสมของระบบออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.ด้านความมีประโยชน์ (utility) เป็นการพิจารณาว่าระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นให้
ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการประเมินคุณภาพภายใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย มาก (1)
1.ระบบประเมินมีการระบุผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินและ ใช้ผลการประเมินไว้ชัดเจน					
2.ผู้ประเมินได้รับการพัฒนาความสามารถในการประเมิน ทำให้ผลการประเมินน่าเชื่อถือ					
3.การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความครอบคลุมและตอบสนอง ความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินโดยตรง (primary intended users)					
4. ผลที่ได้จากการประเมินมีความสอดคล้องกับความ จำเป็นในกำหนดเป้าหมายและการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา					
5.การแปลความหมายและการตัดสินผลการประเมินมี ความชัดเจนสอดคล้องกับแนวการประเมินของการ ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
6.การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็น พิจารณา/ตัวบ่งชี้/มาตรฐานเป็นการอำนวยความสะดวก ในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพ การศึกษา					
7.การรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) กะทัดรัดเน้น เผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญของการประเมิน					
8. ระบบการประเมินมีการกำกับติดตามการใช้ผลการ ประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาชัดเจน					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก (1)
9.ระบบการประเมินช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน จึงร่วมกันประเมินและใช้ผลการประเมินได้ในทิศทางเดียวกัน					
10.ระบบการประเมินช่วยให้เกิดผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน					

ข้อเสนอแนะ

.....

2. ด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ (feasibility) เป็นการพิจารณาว่า ระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับสภาพจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสามารถยอมรับไปปฏิบัติได้ ประหยัดและคุ้มค่ามากน้อยเพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก (1)
1. วิธีการและขั้นตอนเหมาะสมกับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
2. ระบบการประเมินมีความทันสมัยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน					
3. ระบบการประเมินมีความชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
4. ผลที่ได้จากระบบประเมินมีความคุ้มค่ากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
5. ระบบมีวิธีการและขั้นตอนที่ไม่ทำให้สถานศึกษาสิ้นเปลืองงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์					

ข้อเสนอแนะ

3. ความเหมาะสม (propriety) เป็นการพิจารณาว่า ระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบย่อย ในการดำเนินการที่มีความสอดคล้องกับหลักการทฤษฎีในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับภาระงานของบุคลากรในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก (1)
1. ระบบการประเมินมีวิธีการและขั้นตอนสอดคล้องกับหลักการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
2. ระบบการประเมินมีทฤษฎีทางการประเมินและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษารองรับ					
3. ระบบการประเมินส่งเสริมให้บุคลากรได้ประเมินคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับภาระงานปกติ					
4. บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็นในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน					
5. ระบบการประเมินทำให้หน่วยงานต้นสังกัดได้ส่งเสริม สนับสนุนการประเมินคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา					

ข้อเสนอแนะ

4. ด้านความถูกต้องและครอบคลุม (accuracy) เป็นการพิจารณาว่า ระบบการประเมินที่พัฒนาขึ้น มีสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ มีความเหมาะสมเพียงพอ สำหรับการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน/ประเด็นพิจารณา/ตัวบ่งชี้/มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีความสอดคล้องกับหลักการประเมินและการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยมาก (1)
1. ระบบการประเมินระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
2. มีการวิเคราะห์บริบทและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในอย่างเพียงพอ					
3. มีการบรรยายวัตถุประสงค์การประเมิน หลักการ นิยามศัพท์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน					
4. มีระบุแหล่งข้อมูล การได้มาของข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ผู้ใช้ผลการประเมินอย่างชัดเจน					
5. มีการวางแผนการประเมิน การออกแบบการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรงและสอดคล้องกับภาระงานที่รับผิดชอบ					
6. ระบบการประเมินคุณภาพภายในอำนวยความสะดวกให้นำผลการประเมินไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภาระงานที่รับผิดชอบโดยตรง					
7. การประเมินถูกต้องตามหลักการประเมิน และมีความสอดคล้องกับแนวทางของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
8. มีการจัดระบบขั้นตอนการดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำ					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย มาก (1)
รายงานผลการประเมิน การใช้ผลการประเมิน และการกำกับการติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน					

ข้อเสนอแนะ

การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในของ
 สถานศึกษาที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
 โดยแบ่งการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ระบบออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านรูปเล่ม
 ด้านเนื้อหา และ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย มาก (1)
รูปเล่ม					
1. รูปแบบคู่มือมีความน่าสนใจ					
2. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษร					
3. ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม					
เนื้อหา					
1. เนื้อหามีความครอบคลุมและเหมาะสม					
2. ลำดับเนื้อหาสอดคล้องและเชื่อมโยงลำดับ การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ด้านการนำไปใช้ประโยชน์					
1. สามารถนำคู่มือไปใช้ปฏิบัติการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐานได้จริง					
2. ผู้ใช้คู่มือสามารถศึกษาและปฏิบัติตาม ขั้นตอนในคู่มือได้จริง					

ลงชื่อผู้ประเมิน

ขอขอบพระคุณมาก

แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนา
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ
ดังนี้

- มีความเหมาะสมมากที่สุด ให้ 5 คะแนน
- มีความเหมาะสมมาก ให้ 4 คะแนน
- มีความเหมาะสมปานกลาง ให้ 3 คะแนน
- มีความเหมาะสมน้อย ให้ 2 คะแนน
- มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. ปัญหาและความสำคัญของหลักสูตรอบรมฯ					
1.1 มีความสมเหตุสมผล					
1.2 สอดคล้องกับสภาพจริง					
1.3 มีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในของครูและผู้บริหารสถานศึกษา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2. หลักการของหลักสูตร					
2.1 การนำไปใช้จริง					
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3. เป้าหมายของหลักสูตร					
3.1 มีประโยชน์ในการประเมินคุณภาพภายใน					
3.2 เหมาะกับผู้เข้ารับการอบรม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
4. จุดหมายของหลักสูตร					
4.1 มีความชัดเจน					
4.2 ครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
5. เนื้อหาของหลักสูตร					
5.1 ครอบคลุมสาระที่ต้องการจำเป็น (needs) ในการพัฒนา					
5.2 กระชับได้สาระที่จำเป็น					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
6. กิจกรรมการฝึกอบรม					
6.1 เรียงตามลำดับขั้นตอน					
6.2 เหมาะสมกับระยะเวลา					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
7. สื่อประกอบการอบรม					
7.1 สนับสนุนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร					
7.2 เหมาะกับการนำไปใช้					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
8. การประเมินผลการอบรมฯ					
8.1 ตรวจสอบการบรรลุจุดหมายของหลักสูตรได้					
8.2 ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

เลขที่.....

ชื่อ.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เครื่องมือวิจัย ระยะที่ 2

แบบทดสอบก่อนอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพ ภายในและ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบวัดความรู้ทั้งหมด 30 ข้อ
 2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ
 3. เวลาที่ใช้ในการทดสอบ 30 นาที
1. ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ตรงกฎหมายการศึกษาตามข้อใดมากที่สุด

ก. พระราชบัญญัติ	ข. พระราชกำหนด
ค. กฎกระทรวง	ง. ระเบียบ
 2. จากกฎหมายการศึกษา ตามข้อ 1 "สำนักงาน" หมายถึงข้อใดมากที่สุด

ก. สพฐ.	ข. สมศ.
ค. สพท.	ง. สทศ.
 3. ข้อใดคือระบบของการประกันคุณภาพการศึกษา

ก. ระบบการประกันคุณภาพภายใน, ระบบการประกันคุณภาพภายนอก
ข. ระบบการประเมินคุณภาพภายใน , ระบบประกันคุณภาพภายใน
ค. ระบบการประกันคุณภาพภายนอก , ระบบการประเมินคุณภาพภายใน
ง. ระบบการประเมินคุณภาพภายใน , ระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 4. เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 ตรงตามข้อใด

ก. มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
ข. ดีเยี่ยม ดีมาก มาก พอใช้ ปรับปรุง
ค. ดีเยี่ยม ดี พอใช้ ปรับปรุง
ง. ดีเยี่ยม ดีมาก พอใช้ ปรับปรุง

5. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. กระบวนการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารงานด้านการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป
- ข. การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา"
- ค. ระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานต้นสังกัด
- ง. ข้อ ก ข และ ค ถูก

6. ข้อใดกล่าวถึง ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด/ประเด็นพิจารณา ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการดำเนินงานส่วนใดส่วนหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสารสนเทศที่บ่งบอกสถานะหรือสภาพการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เราสนใจ ซึ่งการนำตัวแปรหรือข้อเท็จจริงต่างๆ มาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์
- ข. ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ/บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้างๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้
- ค. ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งบอกสถานการณ์หรือสะท้อนลักษณะของทรัพยากรการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน
- ง. ถูกทุกข้อ

7. ข้อใดกล่าวถึงคำจำกัดความของคำว่า “มาตรฐาน” ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา
- ข. ข้อกำหนดเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
- ค. ข้อกำหนดสำหรับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- ง. ข้อกำหนดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความเป็นเอกภาพทั้งประเทศ

8. การวัด หมายถึงข้อใด

- ก. กระบวนการในการตัดสินคุณค่า ให้กับสิ่งต่าง ๆ โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่ามีคุณภาพในระดับใด เช่น ดี พอใช้ ไม่ดี
- ข. กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งขนาดของปริมาณอันหนึ่ง เช่น ความยาวหรือมวล
- ค. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งมีการกำหนดไว้แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ แก้ไข ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน หรือกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
- ง. ถูกทุกข้อ

9. การประเมิน หมายถึงข้อใด

- ก. กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งขนาดของปริมาณอันหนึ่ง เช่น ความยาวหรือมวล
- ข. กระบวนการในการตัดสินคุณค่า ให้กับสิ่งต่าง ๆ โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่ามีคุณภาพในระดับใด เช่น ดี พอใช้ ไม่ดี
- ค. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งมีการกำหนดไว้แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ แก้ไข ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน หรือกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
- ง. ถูกทุกข้อ

10. เกณฑ์ หมายถึง

- ก. คุณลักษณะหรือระดับที่ถือว่าเป็นคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของทรัพยากร การดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน
- ข. ปริมาณหรือคุณภาพขั้นต่ำที่จะยอมรับได้ของแต่ละตัวบ่งชี้
- ค. ระดับที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด
- ง. ถูกทุกข้อ

11. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรงกับข้อใด

- ก. แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม
- ข. การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต
- ค. การศึกษาเอกสาร การตรวจสอบเอกสาร แบบบันทึกข้อมูล
- ง. การทดสอบ การสังเกต แบบสัมภาษณ์

12. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรงกับข้อใด

- ก. แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม
- ข. การทดสอบ การสังเกต แบบสัมภาษณ์
- ค. การศึกษาเอกสาร การตรวจสอบเอกสาร แบบบันทึกข้อมูล

- ง. การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต
13. ข้อใดเป็นสิ่งประเมินสำหรับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- ก. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ข. ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ
- ค. การวางเป้าหมายการพัฒนา วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ง. ถูกทุกข้อ
14. ข้อมูลความสนใจในอาชีพของนักเรียน ควรวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีใด
- ก. หาค่าความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม
- ข. หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ค. ใช้สถิติทดสอบ t- test
- ง. หาค่ามัธยฐาน
15. การประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 ครั้ง (เป็นระดับคุณภาพ 3 ระดับ) ควรใช้สถิติใดในการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางนี้ (ตามคู่มือ สพฐ.)
ชื่อ - สกุล	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
1. ดช. โท	2	3	3	
2. ดญ. เก	3	2	2	
- ก. หาค่าเฉลี่ย ข. มัธยฐาน ค. ฐานนิยม ง. พิสัย
16. จากข้อที่ผ่านมา สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตามข้อใด
- ก. 1.5, 1 ข. 2.66, 2.33 ค. 3, 2.5 ง. 3, 2
17. ถ้าจะศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน ควรวิเคราะห์ตามข้อใด
- ก. หาค่า D (different score) ข. ค่าพิสัย
- ค. t-test ง. ข้อ ก และ ค
18. การประเมินคุณภาพภายในตามการประเมินแนวใหม่ ควรประเมินแบบใดจึงเหมาะสมที่สุด
- ก. แบบองค์รวมรายมาตรฐานเท่านั้น
- ข. แบบแยกส่วนที่ละเอียดประณีตพิจารณาแล้วสรุปผลการมาตรฐานโดยองค์รวม
- ค. การประเมินแบบแยกส่วนที่ละเอียดประณีตแล้วหาค่าเฉลี่ยสรุปรายมาตรฐาน
- ง. ประเมินแบบแยกส่วนทั้งประเด็นพิจารณาและมาตรฐาน
19. การประเมินคุณภาพการศึกษา ควรประเมินช่วงใดจึงจะได้ข้อมูลตรงตามสภาพจริงและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทันเวลา
- ก. ตลอดปีการศึกษา ข. ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- ค. เมื่อจะส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ง. ปีละ 1 ครั้ง

20. เป้าหมายสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือข้อใด
- เพื่อนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
 - เพื่อการตรวจสอบการทำงานของครูและผู้บริหาร
 - เพื่อนำสารสนเทศมาประกอบการบริหารจัดการ
 - เพื่อการจับผิด หาข้อบกพร่องในการทำงานของทุกฝ่าย
21. วิเคราะห์ข้อมูลหาคะแนนพัฒนาการจากผลการทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน ใช้สถิติตามข้อใด
- หาค่าความต่าง D (different score)
 - ใช้สถิติทดสอบ t- test
 - ใช้สถิติทดสอบ one – way ANOVA
 - ข้อ ก และ ข
22. ถ้าจะเสนอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนปีการศึกษา 2559 และ 2560 ที่ป้ายนิเทศหน้าห้องวิชาการ ควรนำเสนอแบบใด จึงจะเหมาะสมที่สุด
- กราฟเส้น
 - แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ
 - แผนภูมิรูปภาพ
 - ตาราง
- ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ ในการตอบคำถามข้อ 23 – 26
- การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหา ด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและด้าน คุณภาพการบริหารจัดการของผู้บริหาร ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
 - การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยกเลิก หรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่าผลการประเมินคุณภาพภายในในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม หรือดำเนินการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมที่พบว่ามีเหมาะสม
 - นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมนำมาอ้างอิงในเอกสารของสถานศึกษา และนำมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาถึงความเหมาะสมของการประเมินคุณภาพภายในเพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
23. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงความคิด (Conceptual use) คือ ข้อใด
24. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) คือ ข้อใด
25. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงการใช้ในเชิงชักชวนและเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) คือ ข้อใด
26. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) คือข้อใด
27. การกำหนดปัญหาการวิจัยชั้นเรียน มาจากข้อใดน้อยที่สุด

- ก. สรุปผลการสอนในแต่ละครั้ง
 - ข. สังเคราะห์จากงานวิจัยที่ผ่านมา
 - ค. วิเคราะห์ความบกพร่องของนักเรียนตามตัวชี้วัด
 - ง. สรุปจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน
28. ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึงข้อใด
- ก. ผลการประเมินตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษา
 - ข. ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน
 - ค. ผลการประเมินด้านการบริหารจัดการ
 - ง. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทุกด้านทุกมิติ
29. การใช้ผลการประเมินตามข้อใด เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ก. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงความคิด (Conceptual use)
 - ข. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงการใช้ในเชิงชักชวนและเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use)
 - ค. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use)
 - ง. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use)
30. ข้อใดเกี่ยวข้องกับความน่าเชื่อถือ และการยอมรับผลการประเมิน
- ก. ความสามารถทางการประเมินของนักประเมิน
 - ข. จรรยาบรรณนักประเมิน
 - ค. คุณธรรมจริยธรรมของนักประเมิน
 - ง. ทุกข้อที่กล่าวมา

แบบทดสอบหลังอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะในการประเมินคุณภาพ ภายในและ การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบวัดความรู้มีทั้งหมด 30 ข้อ
 2. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ
 3. เวลาที่ใช้ในการทดสอบ 30 นาที
1. ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ตรงกฎหมายการศึกษาตามข้อใดมากที่สุด
 - ก. พระราชกำหนด
 - ข. พระราชบัญญัติ
 - ค. พระราชกฤษฎีกา
 - ง. กฎกระทรวง
 2. จากกฎหมายการศึกษา ตามข้อ 1 "สำนักงาน" หมายถึงข้อใดมากที่สุด
 - ก. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ข. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 - ค. สำนักทดสอบทางการศึกษา
 - ง. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)
 3. การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนดสำหรับการประกันคุณภาพ ภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล สถานศึกษา" ตรงกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. การประกันคุณภาพภายใน
 - ข. การประเมินคุณภาพภายนอก
 - ค. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
 - ง. การประเมินคุณภาพภายใน
 4. ข้อใดคือรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - ก. การประกันคุณภาพภายนอก , การประเมินคุณภาพภายใน
 - ข. การประกันคุณภาพภายใน, การประกันคุณภาพภายนอก
 - ค. การประเมินคุณภาพภายใน , ประกันคุณภาพภายใน
 - ง. การประเมินคุณภาพภายใน , การพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 5. ความแตกต่างขององค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพภายในตามกฎกระทรวงฯ พ.ศ.2553 กับกฎกระทรวงฯ พ.ศ. 2561 คือข้อใด
 - ก การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษา-การ จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
 - ข.การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานสถานศึกษา—การ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

- ค. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ-การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- ง. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา-การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
6. ข้อใดกล่าวถึงคำจำกัดความของคำว่า “มาตรฐาน” ได้ถูกต้องที่สุด
- ก. ข้อกำหนดสำหรับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
- ข. ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา
- ค. ข้อกำหนดเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา
- ง. ข้อกำหนดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความเป็นเอกภาพทั้งประเทศ
7. ข้อใดกล่าวถึง ตัวบ่งชี้/ตัวชี้วัด/ประเด็นพิจารณา ได้ถูกต้องที่สุด
- ก. ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของระบบการดำเนินงานส่วน ใดส่วนหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเป็นสารสนเทศที่บ่งบอกสภาวะหรือสภาพการณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เราสงสัย ซึ่งการนำตัวแปรหรือข้อเท็จจริงต่างๆ มาสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดคุณค่าจะสะท้อนให้เห็นสภาพการณ์
- ข. ตัวประกอบ ตัวแปร หรือค่าที่สังเกตได้ ซึ่งใช้บ่งบอกสถานการณ์หรือสะท้อนลักษณะของทรัพยากรการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน
- ค. ตัวแปรประกอบหรือองค์ประกอบที่มีค่าแสดงถึงลักษณะหรือปริมาณของสภาพที่ต้องการศึกษาเฉพาะจุดหรือช่วงเวลาหนึ่ง ค่าของตัวบ่งชี้ระบุ/บ่งบอกถึงสภาพที่ต้องการศึกษาเป็นองค์รวมอย่างกว้างๆ แต่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะใช้ในการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อประเมินสภาพที่ต้องการศึกษาได้ และใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างจุดหรือช่วงเวลาที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ต้องการศึกษาได้
- ง. ถูกทุกข้อ
8. การวัด หมายถึงข้อใด
- ก. กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งขนาดของปริมาณอันหนึ่ง เช่น ความยาวหรือมวล
- ข. กระบวนการในการตัดสินคุณค่า ให้กับสิ่งต่าง ๆ โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่ามีคุณภาพในระดับใด เช่น ดี พอใช้ ไม่ดี
- ค. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งมีการกำหนดไว้แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ แก้ไข ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน หรือกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
- ง. ถูกทุกข้อ

9. การประเมิน หมายถึงข้อใด

- ก. กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งขนาดของปริมาณอันหนึ่ง เช่น ความยาวหรือมวล
- ข. กระบวนการในการตัดสินคุณค่า ให้กับสิ่งต่าง ๆ โดยนำผลที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ว่ามีคุณภาพในระดับใด เช่น ดี พอใช้ ไม่ดี
- ค. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งมีการกำหนดไว้แล้ว เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ แก้ไข ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน หรือกำหนดวิธีการดำเนินงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
- ง. ถูกทุกข้อ

10. เกณฑ์ หมายถึง

- ก. คุณลักษณะหรือระดับที่ถือว่าเป็นคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมของทรัพยากร การดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน
- ข. ปริมาณหรือคุณภาพขั้นต่ำที่จะยอมรับได้ของแต่ละตัวบ่งชี้
- ค. ระดับที่ใช้ในการตัดสินความสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด
- ง. ถูกทุกข้อ

11. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรงกับข้อใด

- ก. แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม
- ข. การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต
- ค. การศึกษาเอกสาร การตรวจสอบเอกสาร แบบบันทึกข้อมูล
- ง. การทดสอบ การสังเกต แบบสัมภาษณ์

12. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรงกับข้อใด

- ก. แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม
- ข. การทดสอบ การสังเกต แบบสัมภาษณ์
- ค. การศึกษาเอกสาร การตรวจสอบเอกสาร แบบบันทึกข้อมูล
- ง. การทดสอบ การสัมภาษณ์ การสังเกต

13. ข้อใดเป็นสิ่งประเมินสำหรับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

- ก. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 8 ข้อ
- ข. ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ
- ค. การวางแผนการพัฒนา วิสัยทัศน์ และพันธกิจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ง. ถูกทุกข้อ

14. ข้อมูลความสนใจในการเรียนของนักเรียน ควรวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีใด

- ก. หาค่าความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม
- ข. หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- ค. ใช้สถิติทดสอบ t- test
- ง. หาค่ามัธยฐาน

15. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประเมิน จำนวน 3 ครั้ง (เป็นระดับคุณภาพ 3 ระดับ) ควรใช้สถิติใดในการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางนี้ (ตามคู่มือ สพฐ.)

ชื่อ - สกุล	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
1.ชญ.แดง	3	2	2
2.ศช.ดำ	2	3	3

- ก. หาค่าเฉลี่ย
- ข. มัธยฐาน
- ค. ฐานนิยม
- ง. พิสัย

16. จากข้อที่ผ่านมา สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตามข้อใด

- ก. 1, 1.5
- ข. 2, 3
- ค. 2.33, 2.66
- ง. 2.5, 3

17. ถ้าจะศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนควรวิเคราะห์ตามข้อใด

- ก. หาค่า D (different score)
- ข. t-test
- ค. ค่าพิสัย
- ง. ข้อ ก และ ข

18. การประเมินคุณภาพภายในตามการประเมินแนวใหม่ควรประเมินแบบใดจึงเหมาะสมที่สุด

- ก. แบบองค์รวมรายมาตรฐาน
- ข. แบบแยกส่วนที่ละประเด็นพิจารณา
- ค. ผสมผสานระหว่างแบบแยกส่วนกับแบบองค์รวม
- ง. ประเมินแบบแยกส่วนทั้งประเด็นพิจารณาและมาตรฐาน

19. การประเมินคุณภาพการศึกษา ควรประเมินช่วงใดจึงจะได้ข้อมูลตรงตามสภาพจริง

- ก. ตลอดปีการศึกษา
- ข. ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- ค. เมื่อจะส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)
- ง. ปีละ 1 ครั้ง

20. เป้าหมายสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในคือข้อใด

- ก. เพื่อนำสารสนเทศมาประกอบการบริหารจัดการ
- ข. เพื่อนำสารสนเทศมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- ค. เพื่อการตรวจสอบการทำงานของครูและผู้บริหาร
- ง. เพื่อการจับผิด หาข้อบกพร่องในการทำงาน

21. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน หน่วยที่ 2 ควรใช้สถิติใด
ที่ง่ายที่สุด
- หาค่าความต่าง D (different score)
 - ใช้สถิติทดสอบ t- test
 - ใช้สถิติทดสอบ one – way ANOVA
 - มัธยฐาน
22. ถ้าจะเสนอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1 และ 2 ให้ผู้ปกครองทราบควรนำเสนอแบบใด
จึงจะเหมาะสมที่สุด
- กราฟเส้น
 - แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบ
 - แผนภูมิรูปภาพ
 - ตาราง

ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ ในการตอบคำถามข้อ 23 – 26

- การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหา
ด้านการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านคุณภาพการจัดการกระบวนการ
เรียนรู้ของครูและด้าน คุณภาพการบริหารจัดการของผู้บริหาร ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา
และครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
 - นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการประเมิน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา การติดตาม กำกับ หรือควบคุม การดำเนินการประเมิน
คุณภาพภายในนำมาอ้างอิงในเอกสารของสถานศึกษา และนำมาเป็นกรอบแนวทางใน
การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบและพิจารณาถึงความเหมาะสมของการ
ประเมินคุณภาพภายในเพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยกเลิก หรือ
ปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมเมื่อพบว่าผลการประเมินคุณภาพภายในในเรื่องดังกล่าว
อยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสม หรือดำเนินการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมที่พบว่ามี
ความเหมาะสม
23. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงความคิด (Conceptual use) คือ ข้อใด
24. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) คือ ข้อใด
25. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงการใช้ในเชิงชักชวนและเชิงสัญลักษณ์
(Persuasive or Symbolic use) คือ ข้อใด
26. การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ในเชิงการใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) คือ ข้อใด

**แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการประเมิน
คุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา**

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

-มีความเหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
-มีความเหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
-มีความเหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
-มีความเหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
-มีความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1.ด้านปัจจัยป้อน						
1.1 ความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรม						
1.2 ความพร้อมของวิทยากร						
1.3 วิทยากรมีความรอบรู้ ชัดเจนเนื้อหาที่เสนอ						
1.4 ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม						
1) ด้านจุดประสงค์						
2) ด้านเนื้อหา						
3) ด้านกิจกรรม						
4) ด้านสื่อและเอกสาร						
5) ด้านการวัดและประเมินผล						
1.5 ระยะเวลาในการจัดอบรม						
1.6 ความเหมาะสมของสถานที่จัดอบรม						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านปัจจัยป้อน

มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
2.ด้านกระบวนการ						
2.1 การอธิบายวัตถุประสงค์การจัดอบรม						
2.2 การนำเสนอเนื้อหา						
2.3 การจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอน						
2.4 การใช้สื่อ อุปกรณ์						
2.5 การให้ข้อมูลป้อนกลับและการเสริมกำลังใจ						
2.6 การกระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมใฝ่รู้สู่การพัฒนา						
2.7 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับผู้อบรม						
2.8 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน						
2.9 การกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมวางแผนทำงานร่วมกัน						
2.10 การปรับเปลี่ยนกิจกรรมในการฝึกอบรมให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านกระบวนการ

.....

ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
3. ด้านผลผลิต						
3.1 ความรู้/ทักษะที่ได้มีประโยชน์ต่อการพัฒนางานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา						
3.2 ความรู้/ทักษะที่ได้รับมีประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน						
3.3 ความรู้/ทักษะที่ได้รับสามารถนำมาปฏิบัติการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้จริง						
3.4 มีความมั่นใจในการพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ						
3.5 มีความพึงพอใจในการฝึกอบรม						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านผลผลิต

.....

หลักสูตรการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายใน
ที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย
การประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

โดย

นางวรวรรณ สังกัพันธ์

นิตยระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.วิชณุ ทรัพย์สมบัติ

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

หลักสูตรการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้พัฒนาให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการประเมิน การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และฝึกปฏิบัติการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นครูและผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีความต่อเนื่องยั่งยืน รวมทั้งผลการประเมินคุณภาพภายในน่าเชื่อถือ ทั้งการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ มีการระบุผู้ใช้ผลโดยตรง (intended users) ให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาในส่วนที่สอดคล้องกับงานปกติที่ตนรับผิดชอบ สถานศึกษาควรระบุผู้ประเมิน ผู้ให้ข้อมูล และผู้ใช้ผลโดยตรง (intended users) ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรได้มาจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยหวังว่าหลักสูตรในการฝึกอบรมนี้ จะช่วยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขปรับปรุง 2545) และตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ที่ระบุไว้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน

หากมีข้อบกพร่องประการใดในหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยต้องขออภัยมา ณ ที่นี้และน้อมรับการแก้ไขด้วยความขอบคุณอย่างยิ่ง ประโยชน์ใดๆ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ ครู และผู้บริหารสถานศึกษาได้รับจากหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีดังกล่าว แต่คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย

นางวรรณ สัมพันธ์

นิสิตปริญญาเอก สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ปัญหาและความสำคัญ	1
หลักการ	4
เป้าหมาย	4
จุดหมาย	4
เนื้อหาสาระ	4
กระบวนการและกิจกรรมการฝึกอบรม	5
สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบการฝึกอบรม	6
การวัดและประเมินผล	6
กำหนดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	7
แบบทดสอบก่อนอบรม	8
หน่วยที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้	13
1.1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้และ มโนทัศน์ในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	14
-ใบความรู้ที่ 1 มโนทัศน์ในการประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพภายใน	15
-ใบความรู้ที่ 2 ความรู้เบื้องต้นในการประเมิน	18
-ใบความรู้ที่ 3 การประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้	20
-ใบกิจกรรมที่ 1 กรอบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้	26
-ใบกิจกรรมที่ 2 บทบาทหน้าที่ของผู้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับประเด็นพิจารณา	27
-ใบกิจกรรมที่ 3 มโนทัศน์ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	28
1.2 สมรรถนะที่จำเป็นในการประเมินคุณภาพภายใน	30
-ใบความรู้ที่ 4 ข้อมูล	31
-ใบความรู้ที่ 5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
-ใบความรู้ที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
-ใบความรู้ที่ 7 การนำเสนอข้อมูล	56
-ใบความรู้ที่ 8 การแปลผลและสรุปผล	63
-ใบความรู้ที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล	65
-ใบกิจกรรมที่ 4 สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน	68
-ใบความรู้ที่ 10 จรรยาบรรณการประเมิน	69
หน่วยที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	71
ใบความรู้ที่ 11 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	72
-ใบกิจกรรมที่ 5 การเสนอแนวทางการพัฒนาและแผนการกำกับติดตามรายประเด็นพิจารณา	83
แบบทดสอบหลังอบรม	84
ภาคผนวก	89

แบบสังเกตพฤติกรรมครูและผู้บริหารสถานศึกษาตาม 10 หลักการประเมินแบบเสริมพลัง
ในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนครั้งที่ วันที่.....

คำชี้แจง ขณะที่มีนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังด้วย 5 ลักษณะ ให้สังเกตครูและผู้บริหาร
สถานศึกษา พฤติกรรมครูและผู้บริหารตาม 10 หลักการ แล้วบันทึกผลลงในแบบสังเกต

ประเด็นการสังเกต	เกิดขึ้นในกระบวนการ	ลักษณะพฤติกรรม
1.การปรับปรุงให้ดีขึ้น (Improvement)		

ประเด็นการสังเกต	เกิดขึ้นในกระบวนการ	ลักษณะพฤติกรรม
2. ความเป็นเจ้าของ ชุมชน (Community ownership)		

ประเด็นการสังเกต	เกิดขึ้นในกระบวนการ	ลักษณะพฤติกรรม
3. การรวมเข้าด้วยกัน (Inclusion)		

ประเด็นการสังเกต	เกิดขึ้นในกระบวนการ	ลักษณะพฤติกรรม
4. การมีส่วนร่วมทาง ประชาธิปไตย (Democratic participation)		

แบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

แบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ
ด้านบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

ตอนที่ 4 การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/
มาตรฐานการศึกษาด้านบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 5 การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/
มาตรฐานการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นางวรวรรณ สัจสัตพันธ์

นิสิตปริญญาเอก สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ในช่อง ให้สอดคล้องตามความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง () ผู้บริหารสถานศึกษา () ครู () ที่มนตรีเทศ
2. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี
3. การศึกษา
() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ส่วนที่ 2 แบบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1. โปรดทำเครื่องหมาย ในช่อง ให้สอดคล้องตามความเป็นจริง พร้อมทั้งระบุหลักฐานร่องรอยที่ท่านปฏิบัติในแต่ละรายการ ลงในช่องหลักฐานเชิงประจักษ์

2. แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่มี

ตัวอย่างการตอบ ตอนที่ 1 – 3

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					หลักฐานเชิงประจักษ์
	5	4	3	2	1	
0. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา		✓				-บันทึกการประชุม เรื่องการใช้ประเมิน คุณภาพภายใน -ภาพถ่าย

3. แบบประเมินตอนที่ 4 – 5 เป็นการบันทึกการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาด้านบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ โดยการศึกษาเอกสารของสถานศึกษา และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ใช้ผลโดยตรง

ตอนที่ 1 การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					หลักฐานเชิง ประจักษ์
	5	4	3	2	1	
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการ ประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา มาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้ เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุง คุณภาพการศึกษา						
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการ ประเมินคุณภาพภายในมาเปรียบเทียบกับ เป้าหมาย วิเคราะห์หาหาแนวทางการ ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมิน คุณภาพภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการ บริหารจัดการ						
4. ครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในมา อ้างอิงในเอกสารด้านการจัดการเรียนรู้						
5. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการ ประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยน วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา/ยกเลิก/ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ การศึกษา						

ตอนที่ 2 การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านบริหาร
จัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					หลักฐานเชิง ประจักษ์
	5	4	3	2	1	
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านบริหาร จัดการ						
1. สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายทุก ประเด็นพิจารณา/มาตรฐานโดยใช้ข้อมูล จากผลการประเมินคุณภาพภายใน						
2. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาจากการ วิเคราะห์สภาพจากผลการประเมินคุณภาพ ภายใน						
3. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา/โครงการ/กิจกรรม โดยนำ ผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการดำเนิน กิจกรรม						
4. สถานศึกษาได้ติดตามตรวจสอบการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็น พิจารณา/มาตรฐาน						
5. สถานศึกษาได้รวบรวมผลการประเมิน คุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/ มาตรฐานการศึกษาและเปรียบเทียบกับค่า เป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้						
6. สถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประเมิน ตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ						

ตอนที่ 3 การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

รายการ	ระดับการปฏิบัติ					หลักฐาน เชิงประจักษ์
	5	4	3	2	1	
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการจัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้						
1. ครูกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและความสามารถต่างๆ ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน						
2. ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านต่างๆ/แผนการวิจัยชั้นเรียนที่สอดคล้องประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน						
3. ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแผนที่ออกแบบไว้โดยใช้ผลการประเมิน						
4. ครูติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้ เช่น ประเมินระหว่างเรียน						
5. ครูให้ความร่วมมือในการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบการจัดการเรียนรู้/จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน						
6. ครูประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านเจตพิสัยทุกหน่วยการเรียนรู้						
7. ครูจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และสรุปผลการเรียนรู้แต่ละหน่วย และรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						

ตอนที่ 4 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาไปปรับเปลี่ยนกิจกรรมด้านบริหารจัดการ

ตัวอย่าง การบันทึกผลการประเมิน

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผลการประเมิน คุณภาพภายใน ตามประเด็น พิจารณา	การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการ บริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based)
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทาง วิชาการของผู้เรียน 1) ความ สามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละ ระดับชั้น	ความสามารถใน การอ่าน ภาษาไทยของ ผู้เรียน	1. จัดประชุมสรุปผลการประเมินทุกประเด็น และ อภิปรายถึงว่าเมื่อได้ผลการประเมินแล้วต้องนำผลการ ประเมินมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพการอ่านของ นักเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ 2. ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 3. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยกำหนดค่า เป้าหมายการอ่านชัดเจน 4. จัดทำโครงการนิเทศภายใน (นิเทศการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการอ่าน) 5. จัดทำโครงการส่งเสริมการอ่าน การเขียน และการ สื่อสารภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ กำหนดค่าเป้าหมายการ อ่านไว้ในโครงการ 6. ติดตามการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ /การดำเนิน กิจกรรมโครงการ ว่าดำเนินการตามแผนที่วางหรือไม่ 7. ดำเนินการนิเทศภายในกระต้นการจัดการเรียนรู้ 8. สรุปผลการนิเทศเกี่ยวกับการอ่าน 9. สรุปผลการติดตามการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการ อ่าน 10. รวบรวมรายงานผลการประเมินเกี่ยวกับการอ่าน จากครูและผู้ดำเนินการเพื่อสรุปผลการประเมิน	-บันทึกการประชุม วางแผนพัฒนาการอ่าน -ค่าเป้าหมายด้านการ อ่าน -แผนพัฒนาการจัด การศึกษา มีการ วางแผนพัฒนาการอ่าน -โครงการนิเทศ/สรุปผล การนิเทศการจัดการ เรียนรู้พัฒนาการอ่าน -สรุปผลการติดตาม โครงการส่งเสริมการ อ่าน -รายงานผลประเมินการ อ่านของแต่ละระดับชั้น -ภาพถ่ายเกี่ยวกับ นักเรียนอ่านหนังสือใน ห้องสมุด อ่านในเวลา ว่าง/การจัดกิจกรรม พัฒนาการอ่าน

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผลการประเมินคุณภาพ ภายใน ตามประเด็นพิจารณา	การปฏิบัติการใช้ผลการ ประเมินคุณภาพภายในด้าน การบริหารจัดการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based)
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทาง วิชาการของผู้เรียน 1) ความ	ความสามารถในการ อ่านภาษาไทยของ ผู้เรียน		
	ความสามารถในการ เขียนภาษาไทยของ		

มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผลการประเมินคุณภาพ ภายใน ตามประเด็นพิจารณา	การปฏิบัติการใช้ผลการ ประเมินคุณภาพภายในด้าน การบริหารจัดการพัฒนา คุณภาพการศึกษา	หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based)
สามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละ ระดับชั้น	ผู้เรียน		
	ความสามารถในการ สื่อสารภาษาไทยของ ผู้เรียน		

ตอนที่ 5 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาไป
ปรับเปลี่ยนกิจกรรมด้านการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่าง การบันทึกผลการประเมิน

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผลการประเมิน คุณภาพภายใน ตามประเด็น พิจารณา	การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในด้านการ จัดการเรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based)
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทาง วิชาการของผู้เรียน 1) ความ สามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละ ระดับชั้น	ความสามารถใน การอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย	ครูภาษาไทย 1) นำค่าเป้าหมายมากำหนดจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด /แผนการวิจัยชั้นเรียน 2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดเพื่อ พัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย /แผนการวิจัยชั้นเรียน/แผนการสอนซ่อม เสริม/สื่อ/แผนการวัดและประเมินความสามารถใน การอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย 3) ติดตามความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้พัฒนา ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย โดยประเมินตามตัวชี้วัด/สรุปผลการ ประเมินแต่ละหน่วย 4) ประเมินผลความสามารถในการอ่าน เขียน การ สื่อสารภาษาไทย 5) จัดทำรายงานประเมินประเด็นความสามารถใน การอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย และร่วมจัดทำ รายงานประเมินตนเอง (SAR)	-มีการอ้างอิงค่า เป้าหมายด้านการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย ในแผนการ จัดการเรียนรู้/ แผนการวิจัยชั้นเรียน/ แผนการสอนซ่อม เสริม/สื่อ -รายงานผลประเมิน ความสามารถในการ อ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาไทย ของแต่ละ ระดับชั้น -ภาพถ่ายเกี่ยวกับ นักเรียนอ่านหนังสือใน ห้องสมุด อ่านในเวลา ว่าง/การจัดกิจกรรม พัฒนาการอ่าน

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559	ผลการประเมินคุณภาพ ภายใน ตามประเด็นพิจารณา	การปฏิบัติการใช้ผลการประเมิน คุณภาพภายใน ด้านการจัดการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based)
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน	ความสามารถในการอ่าน ภาษาไทยของผู้เรียน		
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทาง วิชาการของผู้เรียน	ความสามารถในการเขียน ภาษาไทยของผู้เรียน		
1) ความ สามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละ ระดับชั้น	ความสามารถในการสื่อสาร ภาษาไทยของผู้เรียน		

แบบรายงานผล
การประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ พัฒนาคุณภาพการศึกษา				
1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมิน คุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการ พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา				
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมิน คุณภาพภายในมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย วิเคราะห์หาหาแนวทางการดำเนินงานพัฒนา คุณภาพการศึกษา				
3. ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาอ้างอิงในเอกสารด้านการบริหารจัดการ				
4. ครูนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาอ้างอิง ในเอกสารด้านการจัดการเรียนรู้				
5. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการ ประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ของสถานศึกษา/ยกเลิก/ปรับเปลี่ยนกิจกรรม พัฒนาคุณภาพการศึกษา				
เฉลี่ย				

หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) ได้แก่ บันทึกประชุม รายงานผลประเมินทุกประเด็นพิจารณา...สารสนเทศการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินในแต่ละประเด็นพิจารณา มีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในปรากฏในเอกสารต่างๆ เช่น แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี...โครงการ แผนการจัดการเรียนรู้...แผนการวิจัยชั้นเรียน แผนการสอนซ่อมเสริม

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา สถานศึกษาควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณามาใช้ตาม 4 รูปแบบ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การใช้เชิงสัญลักษณ์ในการจัดการเรียนรู้ การใช้เชิงปฏิบัติทั้งด้านการบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้ และควรบันทึกการประชุมให้ละเอียดมากขึ้นในประเด็นการใช้ผลการประเมิน และควรปฏิบัติงานแบบอิงหลักฐานเชิงประจักษ์

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านบริหารจัดการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านบริหารจัดการ				
1. สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพภายใน				
2. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาจากการวิเคราะห์สภาพจากผลการประเมินคุณภาพภายใน				
3. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา/โครงการ/กิจกรรม โดยนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรม				
4. สถานศึกษาได้ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน				
5. สถานศึกษาได้รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษา และเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่สถานศึกษา				

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
ประกาศไว้				
6. สถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประเมินตนเอง ที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ				

หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) ได้แก่ ประกาศมาตรฐานและค่าเป้าหมาย ทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงานโครงการ กำหนดการติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา คำสั่งคณะกรรมการ กำกับติดตาม รายงานการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา คำสั่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน/จัดทำรายงานประเมินตนเอง รายงานประเมินตนเอง (SAR)

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา กิจกรรมในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงานโครงการ ยังแสดงความเชื่อมโยงไม่ชัดเจนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในแต่ละประเด็นไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าผลการประเมินคุณภาพภายใน ประเด็นพิจารณาที่มีผลประเมินระดับใด จะกำหนดค่าเป้าหมายพัฒนาเป็นเท่าไร ปรับเปลี่ยน/ กำหนดจัดกิจกรรมโครงการใดให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านบริหารจัดการ				
1. สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายทุกประเด็นพิจารณา/ มาตรฐานโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพภายใน				
2. สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดย กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการพัฒนาจากการวิเคราะห์สภาพจาก ผลการประเมินคุณภาพภายใน				
3. สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการ การศึกษา/โครงการ/กิจกรรม โดยนำผลการประเมินมา				

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	C.V. (%)	ความหมาย
ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานกิจกรรม				
4. สถานศึกษาได้ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน				
5. สถานศึกษาได้รวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาและเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้				
6. สถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เป็นการเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ				

หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based) ได้แก่ ปรากฏค่าเป้าหมายพัฒนาในแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยในรูปแบบต่างๆ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียนพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย แผนการสอนซ่อมเสริม สื่อในการพัฒนา เช่น บัตรคำ รายงานผลประเมินพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยทุกหน่วยการเรียนรู้และเปรียบเทียบกับเป้าหมาย รายงานผลการประเมินและบรรยายสภาพการดำเนินการพัฒนา ระบุจุดเด่น จุดควรพัฒนา

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา ครูควรวิเคราะห์ตัวชี้วัดและนำผลการประเมินคุณภาพภายในและค่าเป้าหมายการพัฒนาแต่ละประเด็นพิจารณาที่สถานศึกษาประกาศมาตรฐานมาระบุในแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ให้ชัดเจน ควรพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินให้มีคุณภาพ ควรประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูไม่ควรจัดทำสารสนเทศจากการประเมินผลการเรียนรู้เมื่อมีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเท่านั้น และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้

ส่วนที่ 4 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานการศึกษาไป

ปรับเปลี่ยนกิจกรรมด้านบริหารจัดการและด้านการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่าง มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูภาษาไทย ปฏิบัติดังนี้

1) นำค่าเป้าหมายมากำหนดจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด /แผนการวิจัยชั้นเรียน

2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย /แผนการวิจัยชั้นเรียน/แผนการสอนซ่อมเสริม/สื่อ/แผนการวัดและประเมินความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย **ได้แก่** จัดทำ จัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน พัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย แผนการสอนซ่อมเสริม ครูจัดทำสื่อในการพัฒนา เช่น บัตรคำ สื่อ การสอนนิทาน บทร้องเล่น จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การอ่าน) จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การเขียน) กิจกรรมภาษาไทยหน้าเสาธง สื่อใบงาน แบบฝึกทักษะการอ่าน แบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร กลอนช่วยจำคำในภาษาไทย ในความรู้เกี่ยวกับมาตราตัวสะกดและเรื่องอื่นๆ

3) ติดตามความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย โดยประเมินตามตัวชี้วัด/สรุปผลการประเมินแต่ละหน่วย

4) ประเมินผลความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

5) จัดทำรายงานประเมินประเด็นความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย และร่วมจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR)

ด้านบริหารจัดการ ผู้บริหาร ครูวิชาการ และผู้ได้รับคำสั่งแต่งตั้ง ปฏิบัติดังนี้

1) กำหนดค่าเป้าหมายพัฒนาประเด็นพิจารณาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย โดยประชุมวางแผนพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย แล้วทำประกาศค่าเป้าหมายการพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

2) จัดทำ/ปรับโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย /จัดทำโครงการนิเทศติดตามการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย **ได้แก่** จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ที่แสดงถึงการวางแผนพัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย จัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้พัฒนาการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

3) ติดตามการดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย /นิเทศติดตามการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทยของครูภาษาไทย เช่น โครงการส่งเสริมการอ่าน

4) การประเมินผลตามประเด็นความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย เช่น กำหนดผู้ประเมิน รายงานโครงการส่งเสริมการอ่าน รายงานผลการประเมินการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

5) จัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายใน

ข้อเสนอแนะ/จุดควรพัฒนา ควรจัดทำ จัดทำสื่อคอมพิวเตอร์ สื่อออนไลน์ สำหรับการพัฒนาการอ่านการเขียน การสื่อสาร ภาษาไทย

**ตัวอย่าง รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน
ที่อำนวยความสะดวกในการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา**

ผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน
มีเกณฑ์การตัดสินคุณภาพมี 4 ระดับ ดังนี้ระดับ 4 ดีเยี่ยม ระดับ 3 ดี ระดับ 2 พอใช้ ระดับ 1 ปรับปรุง

ตาราง ผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 1

มาตรฐาน	ประเด็นพิจารณา/ตัวบ่งชี้	ระดับ คุณภาพ	เป้าหมายที่ ประกาศไว้	ผลการ เปรียบเทียบ
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของ ผู้เรียน	1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน			
	1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	ดี (73.00)	ดี (75.00)	ต่ำกว่า
	ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย	ดี (75.00)	ดี (75.00)	สูงกว่า
	ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ	พอใช้ (65.00)	ดี (70.00)	ต่ำกว่า
	ความสามารถในการคิดคำนวณ	ดี (79.00)	ดี (75.00)	สูงกว่า

มาตรฐานที่ 1	สรุประดับคุณภาพ	ดี (75.00)

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ
ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดทำแผนการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ และดำเนินการจัดกิจกรรมตาม
แผนที่วางไว้ โดยการวางแผนพัฒนาให้ดีขึ้น โดยจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียนพัฒนาการอ่าน
เขียน การสื่อสารภาษาไทย แผนการสอนซ่อมเสริม ครูจัดทำสื่อในการพัฒนา เช่น บัตรคำ สื่อการสอนนิทาน บท
ร้องเล่น จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การอ่าน) จัดกิจกรรมอ่านคล่องเขียนคล่อง (การเขียน) กิจกรรม
ภาษาไทยหน้าเสาธง สื่อใบงาน แบบฝึกทักษะการอ่าน แบบฝึกทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร กลอนช่วยจำ
คำในภาษาไทย ใบความรู้เกี่ยวกับมาตราตัวสะกดและเรื่องอื่นๆ

จุดเด่น นักเรียนอ่านออก เขียนได้ สื่อสารได้ ในระดับดีขึ้นไปทุกคน นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน กล่าวพูด
สื่อสาร

จุดควรพัฒนา ควรพัฒนาให้นักเรียนทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง และการสื่อสารได้ระดับที่สูงขึ้น

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ในปีการศึกษา 2561 สร้างสื่อที่น่าสนใจให้มากขึ้น สร้าง/จัดหาสื่อคอมพิวเตอร์มาใช้ประกอบการสอน และทำกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้อ่านคล่อง เขียนคล่อง และการสื่อสารให้มากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเวลาว่าง และมีการประเมินดูความก้าวหน้าสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะๆ

ตัวอย่าง การรายงานการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการนำผลการประเมินไปใช้แต่ละประเด็นพิจารณา

รายงานผลการประเมินการอ่าน เขียน และการสื่อสาร ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

มาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น
ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย

ผู้ประเมิน :

ผู้ใช้ผลโดยตรง :

โรงเรียน.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

ผลการประเมินการอ่าน เขียน และการสื่อสาร ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ชื่อ - สกุล	การอ่าน		การเขียน		การสื่อสาร		รวม		สรุป
	คะแนน	สรุป	คะแนน	สรุป	คะแนน	สรุป	คะแนน	สรุป	
1.									
2.									
3.									
.....									
.....									
สรุป									

เกณฑ์ ผ่าน (ระดับ 1 – 3) /ไม่ผ่าน (ระดับ 0)

สรุปผลการประเมิน การอ่าน การเขียน การสื่อสาร ภาษาไทย

- จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2 – 3 ร้อยละ 80 ขึ้นไป เท่ากับระดับ ดีเยี่ยม
- จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2 – 3 ร้อยละ 70 – 79 เท่ากับระดับ ดี
- จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2 – 3 ร้อยละ 60 – 69 เท่ากับระดับ พอใช้
- จำนวนนักเรียนที่ได้ระดับ 2 – 3 ต่ำกว่าร้อยละ 60 เท่ากับระดับ ปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ภาษาไทย อยู่ในระดับ ดี บรรลุค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกตัวชี้วัดและได้ กำหนดการพัฒนาให้บรรลุค่าเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้ ทำวิจัยชั้นเรียนพัฒนาแบบฝึกทักษะ การอ่าน เขียน การสื่อสาร สอนซ่อมเสริมช่วงพักกลางวัน กิจกรรมบันทึกการอ่านของนักเรียน ภาษาไทยเพื่อสื่อสารวันละ 1 เรื่อง

จุดเด่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 60 อ่านคล่อง เขียนคล่อง และสื่อสารได้ดี และนักเรียนทุกคนอ่านออก เขียนได้ สื่อสารได้

จุดควรพัฒนา ฝึกให้นักเรียนทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง และสื่อสารได้ดีและมีนิสัยรักการอ่าน
แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาตรฐานที่ 1 ประเด็นพิจารณา 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทาง วิชาการของผู้เรียน 1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ประเด็นความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย ในปีการศึกษา 2561 จัดหาสื่อเพื่อฝึกให้นักเรียนทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง และสื่อสารได้ดีและมีนิสัยรักการอ่าน จัดมุม สำหรับอ่านหนังสือในห้องเรียน

ภาคผนวก

-แบบประเมินการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

คู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ฉบับนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของระบบ หลักการของระบบ การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กลไกการทำงานของระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feed back) ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการนำระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นไปใช้

คู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต เรื่องการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนา

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศิษยานิเทศก์ รองผู้อำนวยการและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ให้ความสนใจและร่วมทดลองใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในครั้งนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

นางวรรณรณ สัมพันธ์

นิสิตปริญญาเอก สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
สารบัญตาราง.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	จ
ส่วนที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและความเป็นมา.....	1
ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบ.....	3
1.แนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization Focused Evaluation: UFE) ของ Patton (2012)	3
2.การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation)	7
3.แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่	15
4.แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	16
ส่วนที่ 3 องค์ประกอบของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	19
วัตถุประสงค์ของระบบ.....	19
หลักการของระบบ.....	19
การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation) โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....	19
กลไกการทำงานของระบบ.....	23
1.ปัจจัยนำเข้า (Input).....	23
2.กระบวนการ (Process)	25
ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	25
ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้	27
ระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	30
กระบวนการนิเทศโดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	31

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
3.ผลผลิต (Output)	36
4.ข้อมูลป้อนกลับ (Feed back).....	39
รายการอ้างอิง	41
ภาคผนวก.....	42
ตัวอย่างกรอบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	43
การสรุปผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	77
ตัวอย่างแนวทางการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน.....	83
ตัวอย่างแนวทางการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน	85
ตัวอย่างแบบรายงานผลการประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน	86
ตัวอย่างการรายงานการประเมินคุณภาพภายในที่อำนวยความสะดวกในการนำผล การประเมินไปใช้แต่ละประเด็นพิจารณา.....	89
ตัวอย่างการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในคุณภาพภายในตามมาตรฐาน ที่อำนวยความสะดวกในการนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสอดคล้องของการบริหารจัดการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	18
2	หลักสูตรอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	24
3	ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	25
4	ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้.....	27
5	ระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	30
6	ทิวทัศน์ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้างสมรรถนะในการประเมิน	31
7	ทิวทัศน์ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	34
8	ทิวทัศน์ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการประเมินผลลัพธ์.....	36
9	แนวทางการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	38
10	มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	39

สารบัญแนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์เชื่อมโยงมาตรฐานความรู้ของผู้บริหาร แนวทางการประกัน คุณภาพภายในระดับโรงเรียนคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	16
2	ความสัมพันธ์เชื่อมโยงมาตรฐานความรู้ของผู้บริหาร แนวทางการประกัน คุณภาพภายในระดับชั้นเรียนคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559.....	17
3	ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมิน แบบเสริมพลัง	22
4	กระบวนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	29

ส่วนที่ 3

องค์ประกอบของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ พัฒนาคุณภาพการศึกษา

ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบ

เสริมพลัง ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของระบบ หลักการของระบบ การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ กลไกการทำงานของระบบ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และ ข้อมูลป้อนกลับ

วัตถุประสงค์ของระบบ

1. เพื่อประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อกำกับติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. เพื่อส่งเสริมการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยทีมนิเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษา ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation)

หลักการของระบบ

1. การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวคิดทางการประเมินที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization - Focused Evaluation: UFE)
2. การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation)
3. การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559

การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment Evaluation)

โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งทีมนิเทศ หมายถึง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ที่ได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทีมนิเทศ ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) ตาม 3 ขั้นตอนหลัก 10 ขั้นตอนย่อย ด้วยลักษณะการประเมินแบบเสริมพลัง 5 วิธี คือ 1) การฝึกอบรม (Training) 2) การอำนวยความสะดวก (Facilitation) 3) การให้การสนับสนุน (Advocacy) 4) การสร้างความกระจ่าง (Illumination) และ 5) การปล่อยให้มีโอกาสในการกำหนดตนเอง (Liberation) เป็นผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีสมรรถนะทางการประเมินและการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน และมีคุณลักษณะ 10 หลักการตามแนวการประเมินแบบเสริมพลังในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านปัจจัย

ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และเสริมสร้าง สมรรถนะในการประเมิน

เพื่อการเตรียมความพร้อมขององค์ประกอบย่อยด้านปัจจัยและสร้างสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็นให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถดำเนินการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง ดังนี้

การประเมินแบบเสริมพลังครั้งที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ชี้แจงเกี่ยวกับระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง (2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา (3) เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมิน (4) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดการปฏิบัติที่ดีในการ

ประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้และตรวจสอบความพร้อมของความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมิน สื่อ และ (5) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการ/กำหนดการในการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้และร่วมกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายละเอียดดังตาราง

การประเมินแบบเสริมพลังครั้งที่ 2 การฝึกอบรม (training) กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา (2) ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน และสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 3.6 และตามเอกสารหลักสูตรอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านกระบวนการ

ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ในการประเมินคุณภาพภายในและใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตามหลักการประเมินแบบเสริมพลัง เมื่อครูและผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะทางการประเมินและสมรรถนะในการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูและผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดตนเองได้อย่างอิสระ (Self-Determination) ในการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การประเมินแบบเสริมพลังลักษณะการปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง (liberation) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ และ ผู้วิจัย/ทีมนิเทศอำนวยความสะดวก (facilitation) โดยจัดทำคู่มือการใช้ระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเอกสารอื่นๆ ที่สถานศึกษาต้องการ หรือ ให้คำแนะนำทางช่องทางที่สะดวก

การประเมินแบบเสริมพลังครั้งที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และ (2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการกำกับติดตาม การปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การประเมินแบบเสริมพลัง ลักษณะการปล่อยให้มีอิสระในการกำหนดตนเอง (liberation) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และ ผู้วิจัย/ทีมนิเทศอำนวยความสะดวก (facilitation) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยจัดทำคู่มือการใช้ระบบประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เอกสารแนวทางในการใช้ผลการประเมินและเอกสารอื่นๆ ที่สถานศึกษาต้องการ หรือ ให้คำแนะนำทางช่องทางที่สะดวก รายละเอียดดังตาราง

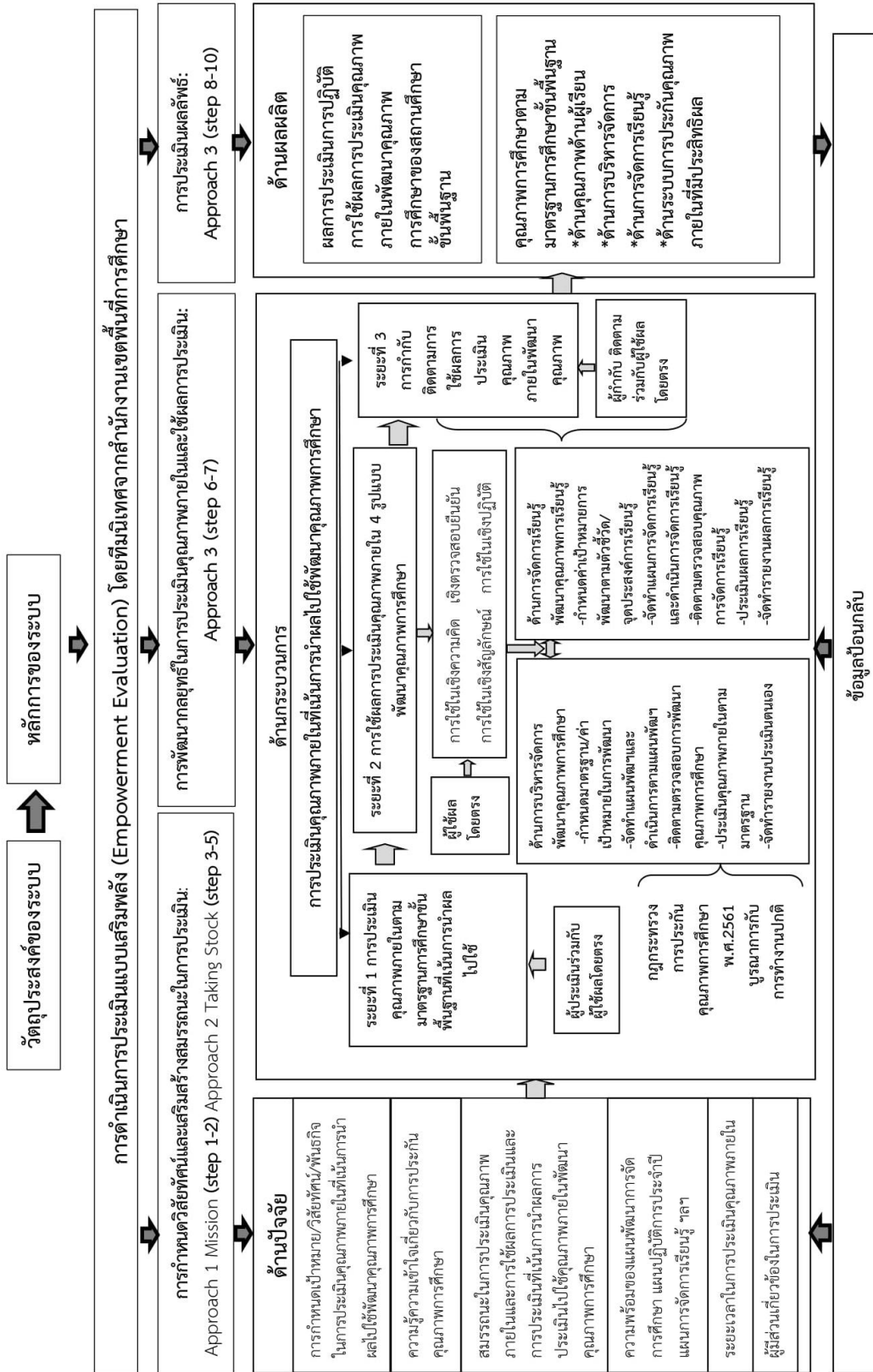
การปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดังแนวทางในภาคผนวก และแนวทางการกำกับติดตาม ดังแนวทางในภาคผนวก

3. การดำเนินการประเมินเสริมพลังด้านผลผลิต และด้านข้อมูลป้อนกลับ

ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง เพื่อการประเมินผลลัพธ์

การประเมินแบบเสริมพลังครั้งที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน และการให้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับการพัฒนา (2) เพื่อประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการให้ข้อมูลป้อนกลับรายละเอียดดังตาราง

การประเมินแบบเสริมพลังครั้งที่ 5 กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ สรุปบทเรียนจากการใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ถอดบทเรียนความสำเร็จเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กลไกการทำงานของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง

1. ปัจจัยนำเข้า (Input)

ทีมนิเทศดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีสมรรถนะ ในการประเมินและใช้ผลการประเมิน และการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการประเมินคุณภาพ ภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดเป้าหมาย/วิสัยทัศน์/พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไป ใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบย่อยนี้ ทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความรู้ความเข้าใจระบบการ ประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และยอมรับที่จะประเมิน คุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา จากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ร่วมกันกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์/พันธกิจ ในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนา คุณภาพการศึกษา

1.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา จัดเป็นพื้นฐานสำคัญในการทำความเข้าใจการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาตามแนวทางที่กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 กำหนดไว้

1.3 สมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายใน และสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพ ภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้ประเมินและผู้ใช้ผลโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน ซึ่งถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยทีมนิเทศ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดฝึกอบรม (training) ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนใน สถานศึกษาโดยใช้หลักสูตรอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

1.4 ความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาควรดำเนินการให้มีเอกสารที่แสดงความพร้อมในการ ปฏิบัติงานปกติที่บูรณาการกับการประกันคุณภาพภายในอย่างครบถ้วน โดยทีมนิเทศจากสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เตรียมความพร้อมของแผน

1.5 ระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายใน ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และทีมนิเทศต้องกำหนดร่วมกัน ซึ่งระยะเวลาในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะการประเมินคุณภาพภายใน ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ ระยะการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ใช้เวลาประมาณ 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา และ ระยะการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอาจจะทำภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือ ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา

1.6 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน คือ คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง คณะกรรมการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ผู้กำกับติดตามร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง ซึ่งสถานศึกษาแต่งตั้งคำสั่งคณะกรรมการดังกล่าว และทีมนิเทศ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้แต่งตั้ง มีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้ประเมิน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในแต่ละประเด็นพิจารณา โดยทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายในร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended user)

2) ผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended user) คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับประเด็นพิจารณา/มาตรฐานนั้นๆ โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครูร่วมกันระบุผู้ใช้ผลโดยตรง ซึ่งเป็นผู้ที่มีเอกสารหลักฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐานนั้นๆ และผู้ใช้ผลโดยตรงเป็นผู้ที่นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับงานปกติ

3) ผู้กำกับติดตามการใช้ผลการประเมินในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ผลโดยตรง เช่น สอนวิชาเดียวกัน หัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ได้รับคำสั่งจากสถานศึกษาให้กำกับติดตามการปฏิบัติการใช้ผลประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended user)

4) ทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง ศึกษานิเทศก์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรับคำสั่งแต่งตั้งจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งบทบาทของทีมนิเทศในระบบนี้ทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการประเมินจากภายนอก (Empowerment Evaluator) ตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้ประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) กำหนดกรอบหลักสูตรอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้

พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตาราง ซึ่งสถานศึกษาหรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ สามารถปรับเพิ่มหรือลดให้เหมาะสมตามบริบท

ตารางที่ 2 หลักสูตรอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้
พัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลา	เนื้อหา	กิจกรรม	สื่อ	การวัดและประเมินผล
1 วัน	หน่วยที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพภายใน	-ทดสอบความรู้ก่อน-หลังการฝึกอบรม -ฝึกอบรบ -ศึกษาเอกสาร -บรรยาย -ฝึกปฏิบัติการ	1.เอกสารประกอบการอบรม 2.คู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง	ทดสอบ
1 วัน	หน่วยที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวการประกันคุณภาพภายในระดับโรงเรียนและระดับชั้นเรียนโดยใช้ผลการประเมิน	-ทดสอบความรู้ก่อน-หลังการฝึกอบรม -ฝึกอบรบ -ศึกษาเอกสาร -บรรยาย -ฝึกปฏิบัติการ	1.เอกสารประกอบการอบรม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในตามแนวการประกันคุณภาพภายในระดับโรงเรียนระดับชั้นเรียน	ทดสอบ

รายละเอียดอยู่ใน หลักสูตรการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. กระบวนการ (Process)

ครูและผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมิน (Utilization-Focused Evaluation: UFE) ตามแนวคิดของ Patton (2012) ซึ่งนำมาประยุกต์ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ระยะ และทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้ การดำเนินการตามกิจกรรมการประเมินในระยะที่ 1 เป็นการเตรียมความ

พร้อมในการประเมินประเมิน ดำเนินการประเมินประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา จนได้ผลการประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3 ระยะที่ 1 การประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในว่าเป็นการเน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีเป้าหมายที่ยอมรับร่วมกันว่าเป็นการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา/บันทึกการประชุม
ขั้นที่ 2 ประเมินความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาสมรรถนะในการประเมินและสมรรถนะที่จำเป็น	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดความรู้ความสามารถที่ต้องพัฒนาและหาวิธีพัฒนาเพื่อให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการประเมินคุณภาพภายในและการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความพร้อมของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/แหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินคุณภาพภายใน	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	สถานศึกษามีแผนปฏิบัติการประจำปี/โครงการ/กิจกรรม/แผนการจัดการเรียนรู้/รายงานผลการพัฒนา/ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการประเมิน
ขั้นที่ 4 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณาเพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจากข้อค้นพบในการประเมินแต่ละมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณาทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติในการพัฒนาให้บรรลุผลตามมาตรฐาน
ขั้นที่ 5 ระบุผู้ใช้ผลโดยตรง (primary intended users) ในแต่ละมาตรฐานและประเด็นพิจารณาซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติงานปกติ ***การระบุผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรง ปรับตามบริบทของสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูระบุชื่อผู้ใช้ผลโดยตรงในการประเมินทุกมาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา เช่น จำนวนครูในโรงเรียน
ขั้นที่ 6 ออกแบบกรอบการประเมินคุณภาพภายในหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อสร้างความ	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู (ผู้ใช้ผล)	สถานศึกษามีกรอบการประเมินที่พร้อมสำหรับประเมินและทุกคนเข้าใจ

กิจกรรมการดำเนินการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
นำเชื่อถือของผลการประเมินคุณภาพภายใน ***ปรับกรอบการประเมินได้ตามความเหมาะสม และระบุผู้ประเมิน และผู้ใช้ผลโดยตรงตาม บริบทของสถานศึกษา	โดยตรง)	บทบาทหน้าที่ตามกรอบการประเมิน ที่ยึดตามแนวทางการประเมินคุณภาพ ภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2559
ขั้นที่ 7 แต่งตั้งคณะกรรมการในการประเมิน คุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ประกอบด้วย ผู้ทำหน้าที่ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษามีคำสั่งคณะกรรมการที่ ประกอบด้วยผู้ทำหน้าที่ประเมินและ ผู้ใช้ผลโดยตรง
ขั้นที่ 8 เก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็น พิจารณา/มาตรฐาน	คณะกรรมการใน การประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ทำหน้าที่ประเมินร่วมกับผู้ใช้ผล โดยตรงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน
ขั้นที่ 9 วิเคราะห์และแปลผลข้อมูลตาม ประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน โดยยึดเกณฑ์ การประเมิน และสรุปผลการประเมินตาม แนวทางการประเมินคุณภาพภายในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2559	คณะกรรมการใน การประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายใน/ ผู้ใช้ผลโดยตรงร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล แต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน
ขั้นที่ 10 อภิปรายผลการประเมิน แต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู (ผู้ใช้ผลโดยตรง)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้ แนวทางการใช้ผลการประเมินแต่ละ ประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน/บันทึก ประชุม
ขั้นที่ 11 จัดทำรายงานผลการประเมินที่จะ อำนวยความสะดวกในการใช้ของผู้บริหาร หรือครูตามประเด็นพิจารณา	คณะกรรมการใน การประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และผู้ใช้ผลโดยตรง	คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายรวบรวมผล การประเมิน จัดทำรายงานผลการ ประเมินคุณภาพภายใน รายงานผลการประเมินคุณภาพ ภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน ที่ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุง และการพัฒนา
ขั้นที่ 12 จัดทำเป็นรายงานการประเมิน ตนเอง (SAR) เพื่อเผยแพร่ข้อค้นพบที่สำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐาน	คณะกรรมการจัดทำ รายงานประเมิน คุณภาพภายใน ตามคำสั่ง	คำสั่งคณะกรรมการฝ่ายจัดทำรายงาน การประเมินตนเอง (SAR)

ในขณะนี้ สถานศึกษามีรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในรายประเด็นพิจารณาและ
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นสารสนเทศเกี่ยวกับ

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จุดเด่น จุดควรพัฒนา แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำไปสู่ระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้

ขั้นการนำผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นบทบาทของผู้ใช้ผลโดยตรง ซึ่งในที่นี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคน

ตารางที่ 4 ระยะที่ 2 การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ด้านการบริหาร จัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการจัดการ เรียนรู้พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้	ผู้บริหารและ ครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผล โดยตรง	ผลการปฏิบัติงาน/หลักฐาน เชิงประจักษ์ (evidence based) ในการใช้ผลการ ประเมินคุณภาพภายใน พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามประเด็นพิจารณา
ขั้นที่ 1 ทบทวนอภิปรายผลการประเมินคุณภาพภายใน และการใช้ผลการประเมินแต่ละประเด็นพิจารณา/ มาตรฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู (ผู้ใช้ผลโดยตรง)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทุกคนได้แนวทางการใช้ผล การประเมินแต่ละประเด็น พิจารณา/มาตรฐาน/บันทึก ประชุม
ขั้นที่ 2 การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual use) -ผู้บริหารสถานศึกษา และครูนำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาอภิปราย ทำความเข้าใจร่วมกันถึงปัญหาด้าน การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ เพื่อให้ เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา	ผู้บริหารและ ครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผล โดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เข้าใจสารสนเทศจากการ ประเมินคุณภาพภายในและ เกิดแรงจูงใจในการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา/บันทึกการ ประชุม
ขั้นที่ 3 การใช้เชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate use) -ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย กับผลการประเมินที่ เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของ ผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ ให้บรรลุเป้าหมาย	ผู้บริหารและ ครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผล โดยตรง	ผลการเปรียบเทียบผลการ ประเมินคุณภาพภายในกับ เป้าหมายหรือกับผลการ ประเมินที่เกี่ยวข้อง
ขั้นที่ 4 การใช้ในเชิงชักชวนและเชิงสัญลักษณ์	ผู้บริหารและ	มีการอ้างอิง/ระบุผลการ

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
(Persuasive or Symbolic Use)-ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การใช้ผลพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำกับติดตาม โดยนำมาอ้างอิง/ระบุในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านบริหารจัดการ	ครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ประเมินคุณภาพภายในในเอกสารของสถานศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น ในแผนการจัดการเรียนรู้ แผนการวิจัยชั้นเรียน แผนการวัดและประเมินผลและด้านบริหารจัดการ เช่น แผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนกิจกรรม/โครงการ
ขั้นที่ 5 การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrument use) -ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ยกเลิกหรือปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรม หรือดำเนินการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่อไปเพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการ	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา และครู นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการใช้ผลการประเมินในการปฏิบัติงานตามปกติที่บูรณาการกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561
5.1 ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ 3) ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 4) ประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 5) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	ผู้บริหารและครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผลโดยตรง	ด้านการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ผลการประเมินการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา/ประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง

กิจกรรมการใช้ผลการประเมิน	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
		<p>คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาและดำเนินการตาม แผนที่กำหนดไว้</p> <p>3) ติดตามตรวจสอบผลการ ดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา</p> <p>4) ประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา</p> <p>5) จัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเอง</p>
<p>5.2 ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>1) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตร กำหนดค่า เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามประเด็นพิจารณา</p> <p>2) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้</p> <p>3) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประเมิน ความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้</p> <p>4) ประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>5) จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้</p>	<p>ผู้บริหารและ ครูทุกคนซึ่งผู้ใช้ผล โดยตรง</p>	<p>ด้านการจัดการเรียนรู้</p> <p>ครูใช้ผลการประเมินการ ประเมินคุณภาพภายในเชิง ปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>1) กำหนดมาตรฐานและ ตัวชี้วัดตามหลักสูตร กำหนดค่าเป้าหมายในการ พัฒนาผู้เรียนตามประเด็น พิจารณา</p> <p>2) จัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้และดำเนินการจัดการ เรียนรู้</p> <p>3) ติดตามตรวจสอบ คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประเมินความก้าวหน้าใน การจัดการเรียนรู้</p> <p>4) ประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>5) จัดทำรายงานผลการจัดการ เรียนรู้</p>

ระยะที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนา
คุณภาพการศึกษา เป็นขั้นการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน โดยคณะกรรมการตาม

คำสั่งดำเนินการติดตามทุกประเด็นพิจารณา/มาตรฐานตามการระบุผู้ใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ระยะที่ 3 การกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กิจกรรมการกำกับติดตาม	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผลการปฏิบัติ
ขั้นที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน	คำสั่งคณะกรรมการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นที่ 2 คณะกรรมการกำกับ ติดตามดำเนินการติดตามการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินของผู้ใช้ผลโดยตรง	คณะกรรมการตามคำสั่งผู้กำกับติดตาม	ผลการกำกับ ติดตามการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ขั้นที่ 3 อภิปรายผลการกำกับ ติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability) เพื่อสรุปบทเรียน (learning) และเพื่อการปรับปรุง (improve)	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคน	ความเข้าใจร่วมกันถึงการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา/บันทึกประชุม

3. ผลผลิต (Output)

เป็นผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ผลการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ด้านบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use)

2) การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ดังนี้

2.1) ด้านการบริหารจัดการ

2.2) ด้านการจัดการเรียนรู้

3.2 คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ด้านคุณภาพการวัดกระบวนการเรียนรู้ และด้านระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ซึ่งเมื่อสถานศึกษาได้การประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ระยะแล้ว ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559

4. ข้อมูลป้อนกลับ (Feed back)

ข้อมูลป้อนกลับ เป็นสารสนเทศที่ได้มาจากผลผลิตที่เกิดขึ้น คือ ผลการประเมินการปฏิบัติงานใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

4.1 ข้อมูลป้อนกลับจากผลประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูและผู้บริหารสถานศึกษา

4.2 ข้อมูลป้อนกลับจากผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในเกี่ยวกับจุดเด่น จุดควรพัฒนาในแต่ละประเด็นพิจารณา/มาตรฐาน

การให้ข้อมูลป้อนกลับช่วยให้สถานศึกษา ทิมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา และปรับปรุงด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการของระบบ

**ตัวอย่าง การประกาศมาตรฐานและค่าเป้าหมาย สำหรับการประเมินคุณภาพภายในที่เน้น
การนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา**

ประกาศมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน.....

มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	ค่าเป้าหมาย
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน	ดี
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน	
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	ดี (75.00)
ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย	ดี (75.00)
ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ	ดี (70.00)
ความสามารถในการคิดคำนวณ	ดี (75.00)

ตัวอย่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้
พัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำสั่งโรงเรียน.....

ที่/2561

เรื่อง การประเมินคุณภาพภายในและจัดทำรายงานประเมินตนเอง

บันทึกแนบท้ายคำสั่งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน

มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน	
	ผู้ประเมิน	ผู้ใช้ผลโดยตรง
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน		
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน		
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการ คิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น		
ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย		
ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ		
ความสามารถในการคิดคำนวณ		

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตามการปฏิบัติกรนำผลการประเมินคุณภาพภายใน
ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา

คำสั่งโรงเรียน.....

ที่/2561

เรื่อง การกำกับ ติดตาม การใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บันทึกแนบท้ายคำสั่งคณะกรรมการกำกับ ติดตามการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน

มาตรฐาน/ประเด็นพิจารณา	คณะกรรมการกำกับ ติดตาม	
	ผู้ประเมิน	ผู้ใช้ผลโดยตรง
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน		
1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน		
1) ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และ การคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น		
ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารภาษาไทย		
ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร ภาษาอังกฤษ		
ความสามารถในการคิดคำนวณ		

ภาคผนวก ค
การดำเนินประเมินแบบเสริมพลัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบบันทึกการประเมินแบบเสริมพลังโดยทีมนิเทศ

ครั้งที่ / วัน เดือน ปี	วัตถุประสงค์	ผลที่ได้
<p>ครั้งที่ 1 วันที่ 26 - 28 ธ.ค. 2560</p>	<p>1. เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง</p> <p>2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้และร่วมกันกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดการปฏิบัติที่ดีในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้และตรวจสอบความพร้อมของความพร้อมของแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมิน สื่อฯลฯ</p> <p>5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการ/กำหนดการในการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา</p>	<p>- ผู้บริหารสถานศึกษาและครูยอมรับระบบการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการประยุกต์ใช้</p> <p>การประเมินแบบเสริมพลัง</p> <p>เป็นระบบที่ปฏิบัติร่วมกันระหว่างทีมนิเทศจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา และกำหนดเป้าหมายที่จะประเมินคุณภาพภายในตามระบบนี้</p> <p>-ระบบการประเมินภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถที่สามารถดำเนินการประเมินและใช้ผลการประเมินได้ด้วยตนเองและปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน</p>
<p>ครั้งที่ 2 วันที่ 5 ม.ค. - 6 ม.ค.2561</p>	<p>วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม (training)</p> <p>1. เพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจ มโนทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษา</p>	<p>การสร้างสมรรถนะในการประเมินตามแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง ทำให้สามารถผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการประเมินได้</p>

ครั้งที่ / วัน เดือน ปี	วัตถุประสงค์	ผลที่ได้
	2. เพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการประเมินคุณภาพภายในและสมรรถนะในการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา	
ครั้งที่ 8 - 15 ม.ค. 2561	1. เพื่อให้ปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการประเมินคุณภาพภายในที่เน้นการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูดำเนินการประเมินคุณภาพภายในระยะที่ 1 การประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ เป็นการทำการประเมินร่วมกันกับผู้ใช้ผลโดยตรง
ครั้งที่ 3 วันที่ 17- 19 ม.ค. 2561	1. เพื่อให้สถานศึกษานำเสนอการประเมินคุณภาพภายในและกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนา 2. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดแผนการกำกับติดตาม การปฏิบัติงาน การใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูตระหนัก“เป้าหมายของการประเมิน คือ การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา” 1. นำเสนอวิธีการประเมิน และผลการประเมินคุณภาพภายในตามประเด็นพิจารณา การสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในแต่ละมาตรฐาน 2. ร่วมกันอภิปรายถึงขั้นตอนการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน 4 รูปแบบ คือ การใช้ในเชิงความคิด (Conceptual Use) การใช้ในเชิงตรวจสอบยืนยัน (Legitimate Use) การใช้ในเชิงชักชวนหรือเชิงสัญลักษณ์ (Persuasive or Symbolic Use) และ การใช้ในเชิงปฏิบัติ (Instrumental Use) 3. ผู้บริหารและครูอภิปรายการใช้ผลแต่ละประเด็นวางแผนสร้างแผนกิจกรรม สื่อ ในรูปแบบต่างๆ เพื่อปฏิบัติการใช้ผลทุกประเด็นพิจารณาพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันวางแผนการกำกับติดตามการปฏิบัติงานการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา
20 ม.ค. - 14 มี.ค.	1. เพื่อให้ปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการนำผลไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของ	1. ผู้บริหารและครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทั้ง 4 รูปแบบ ผู้บริหารและครูใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพัฒนา

ครั้งที่ / วัน เดือน ปี	วัตถุประสงค์	ผลที่ได้
2561	<p>สถานศึกษา</p> <p>2.เพื่อปล่อยอิสระให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูกำหนดตนเองในการกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p>	<p>คุณภาพการศึกษา ผู้บริหารและครูจัดทำ จัดหา แผนกิจกรรมพัฒนารูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้</p> <p>ตามระยะที่ 2 การนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>2. ผู้บริหารและครูร่วมกันกำกับติดตามการใช้ผลการประเมิน มีหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น คำสั่งภาพถ่าย</p> <p>ตามระยะที่ 3 การกำกับติดตามการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p>
<p>ครั้งที่ 4</p> <p>วันที่ 15, 16,19 มี.ค. 2561</p>	<p>1. เพื่อประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการให้ข้อมูลป้อนกลับ</p> <p>2. เพื่อศึกษาผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 มาตรฐาน และการให้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับการพัฒนา</p>	<p>การประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ คือ ผลการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา</p> <p>1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันสนทนถึงการให้ผลการประเมิน 4 รูปแบบ</p> <p>2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันตอบประเมินการปฏิบัติการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายใน</p> <p>3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมประเมิน คุณภาพภายในที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา 4 มาตรฐาน</p> <p>-จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในทุกประเด็นพิจารณาซึ่งจะอำนวยความสะดวกในการใช้ผลการประเมิน เปรียบเทียบผลการประเมินกับเป้าหมายที่สถานศึกษาประกาศไว้</p> <p>-ให้ข้อมูลป้อนกลับวิธีการใช้ผลการประเมินพัฒนาคุณภาพการศึกษา จุดเด่น จุดควรพัฒนาต่อไป</p> <p>-สรุปรายงานข้อค้นพบที่สำคัญจัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR)</p>
<p>วันที่ 21</p> <p>มี.ค. 2561</p>	<p>เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p>	<p>1.ครู และผู้บริหารสถานศึกษาสรุปผลร่วมกันสรุปผลการใช้ระบบประเมินและกำหนดยุทธศาสตร์/วิธีการที่จะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามระบบนี้ต่อไป</p> <p>2. ครูและผู้บริหารนำเสนอวิธีการดำเนินการ/</p>

ครั้งที่ / วัน เดือน ปี	วัตถุประสงค์	ผลที่ได้
		กระบวนการดำเนินงานตามระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ครั้งที่ 5 ถอดบทเรียน ความยั่งยืน วันที่ 22 มี.ค.2561	เพื่อสรุปบทเรียนจากการใช้ระบบการประเมินที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง	1.ครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เสนอการปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และเสนอความต้องการความช่วยเหลือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2.ครูและผู้บริหารสถานศึกษา สรุปจุดเด่นจุดด้อยของระบบการประเมิน และให้ข้อมูลป้อนกลับสำหรับนำระบบการประเมินที่เน้นการนำผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

ภาพการดำเนินการประเมินแบบเสริมพลัง

ภาพการประเมินเสริมพลังครั้งที่ 1

ภาพการประเมินเสริมพลังครั้งที่ 1

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 2

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 2

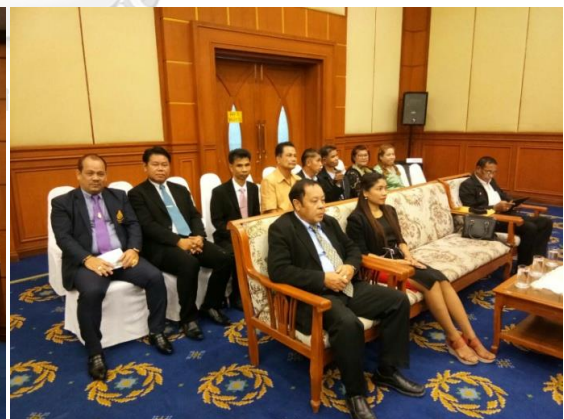
ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 2

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 3

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 3

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 4

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 4

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 4

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 5

ภาพการประชุมเสริมพลังครั้งที่ 5

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางวรวรรณ สัจฉัพพันธ์ เกิดวันที่ 20 เมษายน 2513 จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาการประถมศึกษา (โครงการครูทายาท) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2540 สำเร็จการศึกษาสาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2557 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันเป็น ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

